

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ-ΕΣΠΑ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ (ΕΥΔ ΕΠΑΕ)
Μεσογείων 56, 115 27 Αθήνα

ΕΡΓΟ:

**ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ (ΕΣΠΑ 2014 – 2020)**

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ)

ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ:

S P E E D

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΕ

ΑΒΕΡΩΦ 30, 104 33 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 210 8214407, FAX: 210 8225755
E-mail: speed@speed.gr

11 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

η περιφέρεια στο επίκεντρο της ανάπτυξης

**Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης - Ευρωπαϊκό
Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: ΣΚΟΠΟΣ, ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	2
1. ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	4
1.1 ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	4
1.1.1 ΣΧΟΛΙΑ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ 1 ΤΟΥ ΕΠΑΝΕΚ	4
1.1.2 ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ / ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ	17
1.1.3 ΠΙΝΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΣΤΟΧΟ	30
1.2 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	32
1.2.1 ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΣΤΟΧΩΝ	32
1.3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	40
1.4 ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΑΡΧΕΣ	48
1.5 ΧΩΡΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	49
2. ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΕΙΚΤΩΝ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	51
2.1 ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΤΟΥ ΕΠΑΝΕΚ – ΣΑΦΗΝΕΙΑ ΔΕΙΚΤΩΝ ΤΟΥ ΕΠΑΝΕΚ	51
2.2 ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΥ – ΒΑΣΗΣ	52
2.3 ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΟΡΟΣΗΜΩΝ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	53
2.4 ΠΟΙΟΤΗΤΑ – ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ – ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ, ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ – ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ	53
2.5 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΤΕΛΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	79
3. ΕΝΟΤΗΤΑ 3: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΑΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΝΟΜΩΝ	83
4. ΕΝΟΤΗΤΑ 4: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ «ΕΥΡΩΠΗ 2020»	87
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	92
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΣΥΝΟΨΗ ΑΛΛΑΓΩΝ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΤΕΛΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΕΠ ΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	98
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ / ΣΥΝΕΡΓΙΕΣ ΜΕ ΤΑ ΠΕΠ	99
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4: ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΓΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ	105

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: ΣΚΟΠΟΣ, ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Η παρούσα Έκθεση προβλέπεται από τη σύμβαση εκτέλεσης του έργου «Σύμβουλος εκ των προτέρων αξιολόγησης και Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα Καινοτομία» στο ΕΣΠΑ 2014-2020».

Σύμφωνα με τις συμβατικές προδιαγραφές, το παραδοτέο έχει την ακόλουθη διάρθρωση:

ΕΝΟΤΗΤΑ 1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Συνεκτικότητα των στόχων του Προγράμματος. Εκτίμηση της εσωτερικής και εξωτερικής συνοχής του Προγράμματος. Αξιολόγηση της Λογικής της Παρέμβασης. Οριζόντιες Αρχές

ΕΝΟΤΗΤΑ 2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΕΙΚΤΩΝ, ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Καταλληλότητα και σαφήνεια προτεινόμενων δεικτών. Σαφήνεια δεικτών. Τιμές στόχου-βάσης. Καταλληλότητα των Οροσήμων του Πλαισίου Επίδοσης. Ποιότητα – αξιοπιστία συστήματος παρακολούθησης – συλλογής δεδομένων, επάρκεια ανθρώπινων πόρων – διοικητική ικανότητα

ΕΝΟΤΗΤΑ 3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΑΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΝΟΜΩΝ

ΕΝΟΤΗΤΑ 4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ «ΕΥΡΩΠΗ 2020»

Το παρόν Παραδοτέο είναι το απαιτούμενο κατά την από 2 Μαΐου 2014 Σύμβαση με Α.Π.: 5911/699/Δ/Δ03–2.5.2014, μεταξύ της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα – Επιχειρηματικότητα» και της εταιρείας SPEED ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΕ. Εκπονείται με βάση το τελικό υποβληθέν σχέδιο Προγράμματος και επικαιροποιεί το Γ Παραδοτέο του Συμβούλου, καθώς πλέον:

1. Έχουν οριστικοποιηθεί τα Τμήματα 7, 8, 9 και 10, για τα οποία απαιτείτο συνεργασία με την ΓΓΔΕ-ΕΣΠΑ και την ΕΥΘΥ.
2. Διατυπώθηκαν (και απαντήθηκαν ή ελήφθησαν υπόψη) τα ερωτήματα – ενστάσεις – προτάσεις βελτίωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
3. Είναι γνωστά στην τελικώς υποβλητέα μορφή τους τα άλλα Προγράμματα 2014-2020 (Περιφερειακά και τομεακά) και κατά συνέπεια είναι εφικτή η Εκτίμηση της εξωτερικής συνοχής του ΕΠΑΝΕΚ και η εκτίμηση για τη συμμόρφωση με τις Οριζόντιες αρχές.

Η κατάρτιση του ΕΠΑΝΕΚ καθυστέρησε, αλλά αιτία ήταν και η (θεμιτή και αναγκαία) απόφαση του Υπουργείου να προχωρήσει σε ένα «συμμετοχικό» σχεδιασμό, ορίζοντας μια Κεντρική Ομάδα Σχεδιασμού και αρκετές Τομεακές Ομάδες Σχεδιασμού με την ευρύτερη δυνατή συμμετοχή τομεακών / κλαδικών εκπροσώπων και εμπειρογνομώνων, έτσι ώστε το τελικό αποτέλεσμα να εξασφαλίζει όχι απλά τη συναίνεση αλλά τη σύνθεση της τεχνικής γνώσης και εμπειρίας που υπάρχει αυτή τη στιγμή στη χώρα. Με την κατάληξη των σχετικών διαδικασιών, ο σχεδιασμός μπόρεσε να περάσει στην τελική του φάση.

Παραμένουν πάντως ορισμένες ιδιαιτερότητες στο περιβάλλον κατάρτισης και αξιολόγησης

του ΕΠΑΝΕΚ που είχαν επισημανθεί ήδη στο Παραδοτέο Β του Συμβούλου. Καταρχάς, η χρηματοδοτική κατανομή ανά Θεματικό Στόχο και του ΕΠΑΝΕΚ προσδιορίστηκε κεντρικά στα πλαίσια του ΕΣΠΑ 2014-2020, ενώ και ορισμένοι από τους δείκτες ορίζονται επίσης κεντρικά. Κατά συνέπεια, η αξιολόγηση της συνάφειας στόχων και μέσων και αποτελεσμάτων στο Πρόγραμμα δεν μπορεί να αφορά μόνο στο ίδιο το Πρόγραμμα αλλά και στις κεντρικές επιλογές του ΕΣΠΑ, χωρίς αυτές να είναι δυνατό να τροποποιηθούν εάν παραστεί ανάγκη.

Κατά δεύτερον, το εξαιρετικά δεσμευτικό πρότυπο Προγράμματος θέτει περιορισμούς στη διαπραγμάτευση κάθε ζητήματος και υποχρεώνει τον φορέα να σχεδιάσει όχι απλά ένα πρόγραμμα για την ανταγωνιστικότητα και την επιχειρηματικότητα της χώρας όπως το κρίνει σκόπιμο και εφικτό για την περίοδο 2014-2020, αλλά το πρόγραμμα δια του οποίου κυρίως η χώρα θα συμβάλλει στην επίτευξη των ευρωπαϊκής εμβέλειας στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Κατά συνέπεια, στόχοι και μέσα και αναμενόμενα αποτελέσματα που θα αξιολογούνταν ως θετικά υπό το πρίσμα των συνολικών αναγκών ανταγωνιστικότητας, επιχειρηματικότητας και ανάπτυξης της χώρας, κινδυνεύουν να αξιολογηθούν ως λιγότερο θετικά ή ως μη συναφή με την ευρωπαϊκή στόχευση που είναι αναγκαστική για όλα τα Προγράμματα. Ενόψει του σχεδιασμού του Προγράμματος, έχουν εκπονηθεί πληθώρα μελετών από το ΥΠΑΑΝ, από παραγωγικούς και κλαδικούς φορείς και Τράπεζες, στις οποίες έχουν αναλυθεί εξαντλητικά οι προκλήσεις και έχουν προταθεί αντίστοιχα μέτρα, υπό τη συνολική οπτική όμως, ενώ το Πρόγραμμα υποχρεούται να «συνοψίσει» τα πάντα σε ένα ουσιαστικά «μερικό» Ε.Π. και να επιλέξει τι θα ενταχθεί σε αυτό γνωρίζοντας ότι δεν υπάρχουν άλλα μέσα και ιδίως πόροι για τις υπόλοιπες συνιστώσες της συνολικής στρατηγικής. Το ίδιο ζήτημα δυσκολεύει την εφαρμογή των προδιαγραφών της Αξιολόγησης. Π.χ., η αξιολόγηση της εσωτερικής συνοχής δεν μπορεί να έχει ιδιαίτερα βαρύνουσα σημασία όταν η συνοχή πρέπει να αναζητηθεί μεταξύ ενός προκαθορισμένου πλήθους Θεματικών Στόχων ή ενός (κατά ρητή απαίτηση) μικρού αριθμού Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Ειδικών Στόχων, ιδίως όταν έχουν «αποκλειστεί» άλλοι εναλλακτικοί στρατηγικοί στόχοι πέραν των Θεματικών της «Ε2020» και δεν είναι επιλέξιμες πολλές άλλες εν δυνάμει επενδυτικές προτεραιότητες. Το μίγμα πολιτικής δηλαδή εκ προοιμίου επιδέχεται περιορισμένα ενδελεχή αξιολόγηση.

Η Ομάδα Έργου είναι στη διάθεση της Αναθέτουσας Αρχής για τις αναγκαίες διευκρινήσεις και βελτιώσεις της Έκθεσης.

Υπεύθυνος Ομάδας Έργου Συμβούλου Ex-ante Αξιολόγησης και ΣΜΠΕ του ΕΠΑΝΕΚ: Νίκος Διακουλάκης

Υπεύθυνος Υπο-ομάδας Ex-ante Αξιολόγησης : Γιώργος Μιχαηλίδης

Μέλη Υπο-ομάδας Ex-ante Αξιολόγησης:

Μυρσίνη Αυγουστίδου Νίκος Σμιτ Γιώργος Χατζόπουλος

Γιάννης Κρασσάς Ελένη Φουντή

Ο Σύμβουλος εκφράζει τις ευχαριστίες του προς την ΕΥΔ του ΕΠΑΕ και ιδιαίτερα προς τα στελέχη της Μονάδας Α και της Επιτροπής Παραλαβής και Επίβλεψης, αλλά και προς τα μέλη της Κεντρικής Ομάδας Σχεδιασμού για τη γόνιμη και αποδοτική συνεργασία μαζί τους.

1. ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1.1 ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Μέσα στο νέο προγραμματικό πλαίσιο, οι σχεδιαστές του ΕΠΑΝΕΚ είχαν εξαρχής να αντιμετωπίσουν τα εξής σχεδιαστικά διλήμματα:

- Προγραμματισμός της ανταγωνιστικότητας, επιχειρηματικότητας και ανάπτυξης της χώρας ή προγραμματισμός της συμβολής της χώρας στη Στρατηγική «Ευρώπη 2020»;
- Προγραμματισμός για τις μακροπρόθεσμες (έντονες στη χώρα) προκλήσεις της ανάπτυξης ή για άμεση ανάκαμψη από την αποδιαρθρωτική κρίση;
- Προγραμματισμός με βάση τις πάγιες σχεδιαστικές αρχές και μεθοδολογία ή συμπλήρωση ενός προγραμματικού Προτύπου (που είναι υποσύνολο ως προς αυτές τις αρχές και μεθοδολογία);
- Προγραμματισμός για συγκεκριμένους Θεματικούς Στόχους ή με βάση τις καταλληλότερες για τη χώρα προτεραιότητες;
- Προγραμματισμός με οδηγό την επιδιωκόμενη συνολική επίπτωση του Προγράμματος ή για την επίτευξη επιμέρους οροσήμων και αποτελεσμάτων σε επιμέρους ειδικούς στόχους του Προγράμματος;
- Προγραμματισμός με βάση τους διατιθέμενους για το Πρόγραμμα πόρους ή προγραμματική πρόβλεψη με βάση όλους τους προβλεπτούς διαθέσιμους πόρους για την ανταγωνιστικότητα και επιχειρηματικότητα;

Πρόκειται για μια εξαιρετικά δύσκολη σχεδιαστική άσκηση στην οποία το ΕΠΑΝΕΚ σε σημαντικό βαθμό ανταποκρίθηκε. Τα εισαγωγικά σχόλια και τα κατά Άξονα Προτεραιότητας πορίσματα του Συμβούλου Αξιολόγησης άλλα αντιμετωπίστηκαν και σχετικές αλλαγές ενσωματώθηκαν σε διάφορα σημεία του Προγράμματος, άλλα παραμένουν εν ισχύ, αποσκοπώντας στη μέγιστη δυνατή βελτίωση του Προγράμματος δια της εξειδίκευσης του κατά την εφαρμογή.

1.1.1 ΣΧΟΛΙΑ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ 1 ΤΟΥ ΕΠΑΝΕΚ

Η εκτεταμένη διαπραγμάτευση της Στρατηγικής του Προγράμματος στην 1^η έκδοση του αντανάκλωσε τη αντικειμενική δυσκολία που επισημάνθηκε προηγουμένως, να πρέπει δηλαδή το Πρόγραμμα και να ακολουθήσει τους αυστηρούς κανονιστικούς περιορισμούς και να αποδείξει ότι συμβάλλει «στη Στρατηγική της Ένωσης για ...» και να οργανώσει προγραμματικά (ως ουσιαστικά ΜΟΝΑΔΙΚΟ διαθέσιμο εργαλείο) όλη τη δημόσια (και μεγάλο μέρος της ιδιωτικής) προσπάθεια για ανάκαμψη και ανάπτυξη της χώρας μέσω ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας.

Η τελική έκδοση του Προγράμματος σε μεγάλο βαθμό πέτυχε να συμπυκνώσει την ανάλυση και να καταλήξει στην πρόταση στρατηγικής κατά τρόπον ώστε να κάνει αρκετά σαφέστερη την αιτιολόγηση και αντιστοίχιση: στρατηγικές αναπτυξιακές προτεραιότητες → Άξονες Προτεραιότητας → Ειδικοί Στόχοι.

Λόγω της συμπύκνωσης που οδήγησε σε δραστικό περιορισμό της ανάλυσης, απομένουν

κάποια σημεία όπου κατά την εκτίμηση του Συμβούλου Αξιολόγησης μπορούν να γίνουν βελτιώσεις δια της εξειδίκευσης του. Ειδικότερα:

1. Η Στρατηγική του Προγράμματος υπακούει (ως όφειλε κατά τον Κανονισμό) στις Συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και στο Position Paper, που δίνουν μεγάλη έμφαση στις οριζόντιες δράσεις και γενικότερα στην εξασφάλιση του ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Σχετικώς θα πρέπει να επισημανθεί ότι:
 - Η εξασφάλιση του ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος δεν συνεπάγεται παρεμβάσεις με υψηλό κόστος και κατά συνέπεια να μην έπρεπε να περιληφθούν στο ΕΠΑΝΕΚ σχετικές δράσεις και αυτή να αποτελεί συνεχώς το κύριο μέλημα των σχεδιαστών του Προγράμματος, αλλά από την άλλη πλευρά ο κύριος όγκος πόρων και προσπάθειας έχει να κατευθυνθεί προς συγκεκριμένες επενδύσεις σε υλικές ή άυλες παρεμβάσεις και σε συγκεκριμένα επιχειρηματικά σχέδια ή υποδομές.
 - Η έμφαση, σε ένα επταετούς διάρκειας αναπτυξιακό πρόγραμμα, δεν μπορεί να δοθεί τόσο έντονα σε αυτό το στόχο, καθώς η προσπάθεια για εξασφάλιση του ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος πρέπει να καταβληθεί άμεσα (ει δυνατόν στο πρώτο έτος του προγράμματος ή ακόμη και πριν την έναρξη του). Επιπλέον, οι περισσότερες σχετικές δράσεις είτε είναι καθαρά θεσμικές είτε συνιστούν και αιρεσιμότητες (ορισμένες από τις οποίες έχουν σχετικώς μακρά προθεσμία επίτευξης και μπορούν να είναι άμεσα «αξιοποιήσιμες»).
 - Η δημιουργία του ευνοϊκού περιβάλλοντος έχει αποφασιστική σημασία αλλά αυτό ισχύει για όλες τις χώρες. Αντίστοιχη έμφαση σε «φιλικό προς την επιχειρηματικότητα περιβάλλον πρόσφορο για επενδύσεις» έχει δοθεί, δίδεται ή θα δοθεί σε όλες τις χώρες της Ένωσης (και όχι μόνο) και πολλές διατηρούν ήδη σημαντικότερο προβάδισμα. Ναι μεν η χώρα θα μπορέσει έτσι να καταργήσει ένα βασικό ανταγωνιστικό της μειονέκτημα αλλά από την άλλη πλευρά αυτό από μόνο του δεν αρκεί: η λειτουργία άλλων συγκριτικών πλεονεκτημάτων σε άλλες χώρες θα διατηρηθεί (π.χ. διαθεσιμότητα ενεργειακών πόρων), γεωγραφικοί παράγοντες ασυμμετρίας θα εξακολουθήσουν να δρουν (π.χ. μεταφορικό κόστος), η διαθεσιμότητα φυσικών πόρων θα καταστεί πιο ισχυρός παράγων, το τεχνολογικό «χάσμα» θα εξακολουθεί να οικοδομείται πάνω στο κεκτημένο προβάδισμα των περισσότερο ανεπτυγμένων χωρών, και η οικονομική κρίση θα έχει μακρά διάρκεια έτσι ώστε, σε ένα πρώτο τουλάχιστον στάδιο ο ανταγωνισμός να οδηγεί σε ένα «zero-sum game». Κατά συνέπεια, αντικείμενο του Προγράμματος είναι ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΑ όχι απλά η διευκόλυνση της επιχειρηματικότητας αλλά η στήριξη της επενδυτικής δραστηριότητας (προσανατολισμένης στο «νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα» του ΕΣΠΑ).
2. Στο Σχέδιο Τελικής Έκθεσης είχε επισημανθεί ότι η επικέντρωση της ανάλυσης στους τομείς Οικονομική κατάσταση αγοράς (Μακρο-οικονομικά δεδομένα), Ανταγωνιστικότητα ελληνικής οικονομίας, Επιχειρηματικότητα και επιχειρηματικό περιβάλλον, Έρευνα, Καινοτομία και Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνίας, πιθανότατα δεν ήταν επαρκής και ότι η διερεύνηση δυνατοτήτων / αδυναμιών και ο εντοπισμός αναγκών ήταν σκόπιμο να επεκταθεί και σε άλλα μη «οριζόντια» θέματα τα οποία είχαν αναλυθεί κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού του ΕΣΠΑ και αναφέρονταν στο κείμενο του

Προγράμματος¹. Τούτο διότι και άλλοι παράγοντες έχουν συμβάλει στη διατήρηση μιας μη ανταγωνιστικής οικονομίας ή και εξακολουθούν να δρουν ως «έρμα» (deadweight) ή ως ασφυκτικό πλαίσιο σε κάθε προσπάθεια:

- Η ένταση της εισαγωγικής διείσδυσης σε συνδυασμό με τον καθοριστικό ρόλο της ζήτησης στη μεγέθυνση πριν από τη συγκυρία της κρίσης, που έχουν συμβάλει στη διαμόρφωση ενός παραγωγικού συστήματος όπου αφενός λείπουν σημαντικοί κλαδικοί «κρίκοι», αφετέρου εκλείπει το κίνητρο της «ευκαιρίας» για επένδυση.
 - Η συντελεσθείσα σε μεγάλη έκταση αποβιομηχάνιση, η οποία έχει επιπτώσεις στο μέγεθος της απασχόλησης και στη σύνθεση και στην ποιότητα των ανθρώπινων πόρων (των υφιστάμενων αλλά και προοπτικά), «καταργεί» τον κύριο υποδοχέα και χώρο ανάπτυξης της καινοτομίας, αποδιάρθρώνει τα τοπικά παραγωγικά συστήματα που αποτελούν το πρώτο πεδίο δράσης της μικρομεσαίας επενδυτικής δραστηριότητας και αφαιρεί σημαντικές προϋποθέσεις από π.χ. τις προσπάθειες για δημιουργία δικτύσεων, αλυσίδων αξίας, κ.ο.κ.
 - Η σωρευτική επίδραση του ελλειμματικού εμπορικού ισοζυγίου με τις χώρες της ΕΕ-15 και η μόνιμη επίδραση του ισχυρού νομίσματος, που οδηγούν στην απαίτηση όχι μόνο για διαφοροποίηση προορισμών και προϊόντων από πλευράς επιχειρήσεων αλλά και για την ισχυρότερη δυνατή στήριξη από πλευράς δημόσιας πολιτικής και Προγράμματος, ΑΜΕΣΑ, χωρίς να αναμένεται να ωριμάσουν οι οριζόντιες παρεμβάσεις.
3. Κατά συνέπεια θα ήταν σκόπιμο τόσο στην ανάλυση όσο και στη διερεύνηση των αναγκών, να έχει δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην επενδυτική συμπεριφορά των επιχειρήσεων και στις τάσεις της, μακροπρόθεσμες (προ κρίσης), τρέχουσες (από την ύφεση στην ανάκαμψη) και προοπτικές, οι οποίες υφίστανται ΚΑΙ πέρα από το δυσμενές επιχειρηματικό περιβάλλον. Π.χ., η αδυναμία πρόσβασης των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση δεν συνιστούσε σημαντικό πρόβλημα στο πρόσφατο παρελθόν (βοηθούντων και των δράσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων) και σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στην ύπαρξη αποδοτικότερων για το τραπεζικό σύστημα εναλλακτικών εργαλείων και στη συνολική περιστολή της πίστωσης λόγω της κρίσης, της αποδιάρθρωσης του τραπεζικού συστήματος και της αναδιάρθρωσης του δημοσίου χρέους. Η απώλεια ανταγωνιστικότητας στον τουριστικό τομέα είναι συχνά συγκυριακή και από την άλλη πλευρά ο οπωσδήποτε αναγκαίος αναπροσανατολισμός του τουριστικού προϊόντος και η απεξάρτηση από τα παγκόσμιας εμβέλειας δίκτυα διαχείρισης του μαζικού τουρισμού ούτε εύκολοι είναι (λόγω των συγκεκριμένων γεωκλιματικών συνθηκών που ωθούν προς το κυρίαρχο τουριστικό προϊόν) ούτε θα αποδώσουν σε αξιόλογη κλίμακα (πόση ζήτηση μπορούν «ήπιες» ή higher-class μορφές τουρισμού να καλύψουν στην Ελλάδα;). Η χαμηλή δημόσια δαπάνη για ΕΤΑΚ ενμέρει οφείλεται στην περιορισμένη αποτελεσματικότητα / αποδοτικότητα των μηχανισμών υλοποίησης αλλά ενμέρει και στην περιορισμένη ζήτηση από πλευράς επιχειρηματικού τομέα, όχι μόνο λόγω των διαρθρωτικών του αδυναμιών αλλά και λόγω της σταθερής αποβιομηχάνισης της χώρας.
4. Με τον τρόπο αυτό θα γινόταν πληρέστερη και ευκρινέστερη η μετάβαση από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης στη Λογική της Παρέμβασης. Υπενθυμίζεται ότι

¹ McKinsey, OECD Competition Assessment Reviews, World Competitiveness Yearbook.

αυτή παρουσιάζεται top-down (στρατηγικές αναπτυξιακές προτεραιότητες → Άξονες Προτεραιότητας → Θεματικοί Στόχοι → Επενδυτικές Προτεραιότητες → Ειδικοί Στόχοι) αλλά ελέγχεται bottom-up (Αποτελέσματα → Ειδικοί Στόχοι → Επενδυτικές Προτεραιότητες → Θεματικοί Στόχοι → Άξονες Προτεραιότητας → στρατηγικές αναπτυξιακές προτεραιότητες).

5. Στην αρχική ανάλυση (Δυνατών Σημείων, Αδυναμιών), σωστά εντοπίζονταν τα σημαντικά σημεία, αλλά επισημαίνονταν και άλλα τα οποία το Πρόγραμμα δεν μπορεί να αντιμετωπίσει: έλλειμμα εμπιστοσύνης προς την ελληνική οικονομία, διογκωμένος κρατικός τομέας που απορροφά δυσανάλογους για το μέγεθός του πόρους και γραφειοκρατικά εμπόδια στην επιχειρηματικότητα. Είχε επισημανθεί ότι θα ήταν σκόπιμη μια συνοπτική ειδική ανάλυση για τη Μεταποίηση και μια συνοπτική ειδική ανάλυση για τον Τουρισμό.
6. Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης κρίνει εξαιρετικά θετική την έμφαση που τελικώς δίδεται στη μεταποίηση. Πρόκειται για τον τομέα όπου κατεξοχήν συντελείται υιοθέτηση, ενσωμάτωση, παραγωγή καινοτομίας, από τον οποίο κατεξοχήν προσδοκούνται οφέλη ανταγωνιστικότητας και η αποδυνάμωση του οποίου αποδιαιρώνει το εθνικό παραγωγικό σύστημα, τόσο «ανάντη» (πρωτογενής τομέας, ερευνητικός ιστός) όσο και «κατάντη» (μεταφορές, εξαγωγικό εμπόριο, υπηρεσίες B2B, κ.λπ.)². Αντιθέτως, δεν είναι βέβαιο ότι η υψηλή συμβολή του τριτογενή τομέα σε ΑΕΠ και απασχόληση συνιστά «δυνατό σημείο» και θα ήταν σκόπιμο να αποφευχθεί πάση θυσία η «διολίσθηση» του Προγράμματος κατά την εφαρμογή του προς μη διεθνώς εμπορεύσιμες υπηρεσίες. Η υποστήριξη του τουρισμού είναι βεβαίως σκόπιμη και θα μπορούσαν να αναζητηθούν περισσότερες και ισχυρότερες παρεμβάσεις. Η έμφαση στην Καινοτομία και στην αξιοποίηση των ΤΠΕ είναι βεβαίως ορθότατη και η σύνδεση με τη RIS³ αναγκαστική, θέτοντας το ζήτημα της άμεσης κατάληξης της συνδυασμένης σχετικής εθνικής και περιφερειακής προσπάθειας, πάντα υπό την (ειδοποιό) οπτική της «διαδικασίας ανακάλυψης» και όχι απλά της κατάρτισης στρατηγικών σχεδίων.

Η ελληνική μεταποίηση εξακολουθεί, συνολικά, να έχει ανάγκη ισχυρής ενίσχυσης. Παρά τη διαδεδομένη άποψη ότι η ανάπτυξη της ελληνικής μεταποίησης είναι κρατικοδίαιτη, η ανάλυση των στοιχείων της Γ.Δ. Ανταγωνισμού δείχνει ότι η Ελλάδα είναι 8^η μεταξύ των χωρών της ΕΕ-27 και 2^η μεταξύ των χωρών της ΕΕ-15, στην επίδοση ως προς τη ΜΕΙΩΣΗ των κρατικών ενισχύσεων (ανά κάτοικο). Χώρες με παραδοσιακά ισχυρό επιχειρηματικό και συχνά μάλιστα βιομηχανικό τομέα, όπως Ισπανία, Λουξεμβούργο, Γερμανία, Δανία, Βέλγιο, Φινλανδία, Ολλανδία, Αυστρία, Ιρλανδία, Η.Β., Γαλλία, Σουηδία, παρείχαν σε όλη την περίοδο 1992-2010 υψηλότερες κρατικές ενισχύσεις και ορισμένες από αυτές εξακολουθούν να «συντηρούν» ή να «αναπτύσσουν» τις επιχειρήσεις τους με ισχυρές ενέσεις δημόσιας ενίσχυσης. Το πρόβλημα δεν έγκειται στην παροχή ή μη ενισχύσεων και στην παροχή ή μη grants στη μεταποίηση, αλλά στη σωστή εκτίμηση της σκοπιμότητάς τους, στο σωστό σχεδιασμό τους, στη σωστή εξειδίκευσή τους, στο σωστό προσδιορισμό και παρακολούθηση των δεσμευτικών όρων που πρέπει να τις συνοδεύουν.

² Βλ. επισημάνσεις στις: On-going Αξιολόγηση των ΕΠ Βιομηχανία 1994-99, Ενδιάμεση Αξιολόγηση ΕΠΑΝ 2000-2006.

Σε όλη την τελευταία οκταετία η μεταποιητική παραγωγή στην Ελλάδα υπολείπεται των ρυθμών της Ευρωζώνης. Με εθνικό εμπορικό ισοζύγιο όπως το τρέχον, η κατά προτεραιότητα αντιμετώπιση της αποβιομηχάνισης με ενίσχυση (α) της εξωστρέφειας, (β) της αντιμετώπισης της εισαγωγικής διείσδυσης, συνιστούν μάλλον άμεσο στόχο, πολύ περισσότερο που, παρά το μεγάλο έλλειμμα με τις χώρες της ΕΕ-28 και ιδίως της ΕΕ-17 και παρά την ανακατεύθυνση των εξαγωγών προς τρίτες χώρες, η κατάταξη των χωρών-πελατών μας παραμένει σταθερά ίδια και η αδυναμία αντιμετώπισης του ενδο-ευρωπαϊκού ανταγωνισμού παραμένει η βασική αιτία της μειωμένης εξωστρέφειας.

7. Στην τελική έκδοση του Προγράμματος, όλο το Μέρος 1.1 έχει βελτιωθεί εξαιρετικά. Τονίζεται η χρόνια αποβιομηχάνιση με τις αρνητικές επιπτώσεις στη συνολική ανταγωνιστικότητα, και ορθώς επίσης επισημαίνεται ως βασική αδυναμία το χαμηλό επίπεδο άμεσων ξένων και εγχώριων επενδύσεων, ωστόσο υπάρχουν μόνιμοι παράγοντες που θέτουν τη χώρα σε δυσμενή θέση ως προς την προσέλκυση ΞΑΕ σε τομείς άλλους από αυτούς στους οποίους διαθέτει «παραδοσιακό» συγκριτικό πλεονέκτημα. Σχετικώς είναι σκόπιμο να επισημανθεί ότι:

- Η εγχώρια επενδυτική δραστηριότητα συνδέεται απολύτως με την απόδοση της³. Η αύξηση της διαθεσιμότητας κεφαλαίου δεν οδηγεί αυτομάτως σε αύξηση επενδύσεων και οι ενισχύσεις από μόνες τους δεν αποτελούν επαρκές κίνητρο. Η επένδυση δεν ήταν ο κινητήρας της μεγέθυνσης σε όλη την προηγούμενη τριακονταετία, με ορισμένες εξαιρέσεις. Η επενδυτική δραστηριότητα υπερπροσδιορίζεται καθοριστικά από την κατεύθυνση που παίρνουν η μακρο-οικονομική και η δημοσιονομική / πιστωτική πολιτική.
- Οι επενδύσεις στη μεταποίηση δεν ακολουθούν τους ρυθμούς των συνολικών επενδύσεων, που καθορίζονται από τις κατοικίες και τις κατασκευές. Κατά συνέπεια η στόχευση του Προγράμματος προς τη Μεταποίηση θα μπορούσε να αποτελεί κεντρικό χαρακτηριστικό του.
- Οι ρυθμοί επενδύσεων και εξαγωγών γενικώς δεν συνδέονται, απλώς εντοπίζεται μια ίδια κατεύθυνση (αυξητική ή αρνητική) με μικρή χρονική υστέρηση. Η επένδυση στις εποχές της μεγέθυνσης δεν ήταν εξωστρεφής αλλά στόχευε κυρίως στην εσωτερική αγορά. Το γεγονός ότι οι εξαγωγές ανθίστανται καλύτερα από την επένδυση στις εποχές της κρίσης δεν σημαίνει ότι η επένδυση έγινε εξωστρεφής αλλά ότι, ελλείψει εσωτερικής ζήτησης, η παραγωγή αναζήτησε διέξοδο στην εξωτερική αγορά την οποία και σε κάποια έκταση βρήκε, με τη βοήθεια της μείωσης του εργατικού κόστους παραγωγής.
- Η επίπτωση της κρίσης στην επενδυτική δραστηριότητα είναι γενικώς αρνητική, αλλά διαφοροποιείται ανάλογα με τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της και με το μέγεθος των επιχειρήσεων. Για τις ΜΜΕ, ως κίνητρο επένδυσης προβάλλει η στροφή προς νέες αγορές και προϊόντα ενώ μειώνονται ως επιθυμητές πηγές χρηματοδότησης τα ίδια κεφάλαια και τα κέρδη, μένει σταθερή η σημασία των δανείων και αυξάνεται κατά πολύ η προσδοκία για επιδοτήσεις. Για τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, η μείωση της επένδυσης είναι επίσης προφανής, επισημαίνεται όμως η πολύ μεγάλη συμμετοχή

³ Για ανάλυση και τεκμηρίωση των παρακάτω, βλ. BCS, Εμπειρογνωμοσύνη: Οι επιχειρηματικές ενισχύσεις στη νέα προγραμματική περίοδο, ΥΠΑΑΝ / ΕΥΔ ΕΠΑΕ, 2013

στις επενδύσεις των εταιριών με κύκλο εργασιών 10-20 και 20-100 εκ. €, η ελαχιστότατη συμμετοχή αυτών με κύκλο εργασιών 1-20 εκ. € και η περιορισμένη συμμετοχή των «πολύ μεγάλων». Ως προς το αντικείμενο επένδυσης, όλα σημειώνουν υποχώρηση, με πολύ σημαντική στον εξοπλισμό / μηχανήματα, μικρότερη στην ανάπτυξη δικτύου πωλήσεων / διανομών και χαμηλό πάντοτε στην ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων και προϊόντων. Η επιδείνωση της κρίσης συμπαρέσυρε την αναζήτηση νέων δραστηριοτήτων και προϊόντων, προς όφελος της συντήρησης της παρουσίας των επιχειρήσεων στην αγορά. Κατά συνέπεια, έστω στο στάδιο της εξειδίκευσης του Προγράμματος, θα ήταν σκόπιμη μια κατά τομέα (μεταποίηση, τουρισμός, συνοδευτικές υπηρεσίες) και κατηγορία επιχείρησης διαφοροποίηση των παρεμβάσεων. Στο παρόν στάδιο, μια σχετική διαφοροποιημένη αναφορά μπορεί να γίνει στα (κατά Επενδυτική Προτεραιότητα) πεδία για τις «Δράσεις» και για τις «Κατευθυντήριες αρχές για την επιλογή των πράξεων».

- Η επενδυτική συμπεριφορά διαφοροποιείται κατά κλάδο (ομάδες κλάδων) μετά την κρίση αλλά διαφοροποιούνταν ΚΑΙ πριν την κρίση. Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός, μετά τη δύσκολη περίοδο 2006-9, ανακάμπτουν. Κλωστούφαντουργία και Ένδυση-Υπόδηση συνεχίζουν τη σταθερή υποχώρηση τους που ξεκίνησε στη δεκαετία του 1990. Τα Χημικά έχουν μπει σε υποχώρηση από το 2005. Τα Μη μεταλλικά Ορυκτά επενδύουν, προφανώς με στόχο την εξωτερική ζήτηση, έπειτα από τη δραματική υποχώρηση τους μετά τη λήξη της ευνοϊκής συγκυρίας του 2004, την εμφάνιση της πρόδρομης κρίσης στην κτηματαγορά το 2007 και την παύση της οικοδομικής δραστηριότητας το 2009. Κατά συνέπεια, η παρέμβαση του Προγράμματος είναι χρήσιμο να επιτρέπει κατά την υλοποίηση και κλαδική στόχευση στο εσωτερικό των «9 στρατηγικών τομέων».
8. Ο εντοπισμός των κύριων χαρακτηριστικών της επιχειρηματικής δραστηριότητας είναι ορθός και έχει περιοριστεί η έμφαση σε αδυναμίες που δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν δια του Προγράμματος (έλλειμμα εμπιστοσύνης προς την ελληνική οικονομία, διογκωμένος κρατικός τομέας που απορροφά δυσανάλογους πόρους, γραφειοκρατικά εμπόδια). Η διάκριση «πρωταθλητών» (γρήγορα αναπτυσσόμενες και κερδοφόρες επιχειρήσεις, όπλο για την ανάκαμψη) και «υστερούντων» (μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις, που απορροφούν περισσότερους πόρους από ό,τι παράγουν ενώ δεν έχουν προοπτική ανάκαμψης) έχει περιοριστεί, ορθώς διότι προδιέθετε σε μια επικέντρωση υπέρ των πρώτων ενώ (α) οι ανάγκες του ελληνικού επιχειρηματικού τομέα είναι πολύ ευρύτερες, (β) κατά Περιφέρειες το ειδικό βάρος των «υστερούντων» στην παραγωγή, στην απασχόληση και τελικά στη διατήρηση του παραγωγικού ιστού, είναι καταλυτικό.
9. Η διάκριση «πρωταθλητών» (επιχειρήσεις γρήγορα αναπτυσσόμενες και κερδοφόρες, όπλο για την ανάκαμψη) και «υστερούντων» (επιχειρήσεις κυρίως μεσαίου μεγέθους που απορροφούν περισσότερους πόρους από ό,τι παράγουν ενώ δεν φαίνεται να έχουν προοπτική ανάκαμψης) ή Stars και Zombies, είναι πραγματική αλλά ένας τονισμός της στο Πρόγραμμα δεν προσέφερε θετικά γιατί οδηγούσε σε προβληματισμό ως προς το αν το Πρόγραμμα θα επικεντρωνόταν κατά την εξειδικευμένη υλοποίηση του στους Stars ενώ οι Zombies δεν θα στηρίζονταν. Με δεδομένη την καταλυτική συμμετοχή των τελευταίων και των ΜΠΜΜΕ στο συνολικό κύκλο εργασιών και στην απασχόληση, μια

τέτοια επιλογή ενέχει πάντοτε τον κίνδυνο να βαθύνει την ύφεση προτού ωριμάσουν και αποδώσουν οι παρεμβάσεις υπέρ των «πρωταθλητών». Η διάκριση έχει περιοριστεί, ορθώς.

10. Η έμφαση που εξακολουθεί να δίδεται (στο κείμενο της στρατηγικής και κατόπιν στην κατανομή των πόρων) στην «επικέντρωση και αξιοποίηση τομέων της οικονομίας που παρουσιάζουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και θετικές αναπτυξιακές προοπτικές» είναι ορθή καταρχάς και υποστηρίζεται επαρκώς. Οι 9 «στρατηγικοί τομείς» μπορούν να προσφέρουν σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα στη χώρα, αλλά θα πρέπει να εξειδικευθεί καταλλήλως το Πρόγραμμα κατά την εφαρμογή του έτσι ώστε να προσδιοριστούν σαφέστερα ποιοι κλάδοι και κατηγορίες επιχειρήσεων μπορούν να «αναγνωρίσουν» τον εαυτό τους στους τομείς, ώστε να αντιμετωπιστεί και το ζήτημα του ποια θα είναι η τύχη των τομέων ή κλάδων που δεν θα υποστηριχθούν τελικ.:

11. Ως προς τους τομείς που επιλέγονται:

- Η «Αγροδιατροφή» και ο «Τουρισμός» συνιστούν αυτονόητες επιλογές λόγω διαθεσιμότητας πόρων και επομένως δεσπόζουσας θέσης και δυνατότητας για υγιέστερη αντίσταση στην κρίση. Η ύπαρξη «συγκριτικού» πλεονεκτήματος και «ανταγωνιστικού» (σε προοπτική διάσταση) θα έπρεπε να τεκμηριωθεί όπως θα έπρεπε και να διερευνηθεί το ενδεχόμενο αυτοί οι τομείς ή να έχουν τόσο ισχυρή δυναμική ώστε να «παρεμποδίζουν» την ανάδειξη άλλων τομέων ή, ως δεσπόζοντες ήδη, να μην έχουν ανάγκη πολύ ισχυρής υποστήριξης. Ήδη, σε όλες τις προηγούμενες περιόδους, ήταν οι τομείς με μακράν το μεγαλύτερο μερίδιο ενίσχυσης.
- Τα «Υλικά – Κατασκευές» συγκέντρωναν επίσης σημαντικό μερίδιο επιχειρήσεων, απασχόλησης και επενδύσεων, σε στενή σύνδεση με την οικοδομική δραστηριότητα (η οποία όμως από την άλλη πλευρά είναι μόνιμως παράγων «στρέβλωσης» της επενδυτικής δραστηριότητας στη χώρα) και υπό καθεστώς άτυπης προστασίας λόγω του παράγοντα «μεταφορικό κόστος». Θα έπρεπε να τεκμηριωθεί πώς ο τομέας μπορεί να αναπτυχθεί εν μέσω κρίσης και πώς θα μπορούσε να εξελιχθεί σε κινητήρα ανταγωνιστικότητας.
- Η «Ενέργεια» αποτελεί κινητήριο τομέα στο βαθμό που θα δοθεί έμφαση στην αξιοποίηση διαθέσιμων τοπικών πόρων και στο βαθμό που θα προκύψει μείωση του πολύ υψηλού στη χώρα ενεργειακού κόστους.
- «Εφοδιαστική Αλυσίδα», «Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες», «Περιβάλλον» και «Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών (ΤΠΕ)», συνιστούν όντως πολύ ενδιαφέροντες τομείς. Για την «Υγεία» θα ήταν σκόπιμη μια συνοπτική ειδικότερη τεκμηρίωση ή αναφορά.

12. Η υποστήριξη στοχευμένων τομέων είναι θετική, αλλά πρέπει να αποβεί και αποδοτική για την αναγκαία «αναγέννηση» του παραγωγικού ιστού της χώρας. Η επιλογή τους μπορεί να γίνει και κατά την εξειδικευμένη υλοποίηση του Προγράμματος, με κριτήρια ταυτόχρονα και την βραχυπρόθεσμη εξωστρέφεια και τη μόνιμη ανταγωνιστικότητα και την τεχνολογική βιωσιμότητα καθώς και με την υιοθέτηση κατάλληλων διαχειριστικών «μεθόδων»: μόνιμη λειτουργία επιτροπών καθοδήγησης (steering) των ενισχύσεων και, στα πλαίσια τους, χρήση κλαδικών κριτηρίων επιλογής παρεμβάσεων (με εξαρχής

ορισμό τους π.χ. στα πεδία του Προγράμματος «Κατευθυντήριες αρχές για την επιλογή των πράξεων» ανά Επενδυτική Προτεραιότητα). Με τον τρόπο αυτό θα αποφευχθεί ο πολλαπλασιασμός των Δράσεων αλλά θα είναι εφικτή η, ανάλογα με τη μεσοπρόθεσμη συγκυρία, καθοδήγηση της στήριξης χωρίς εξαρχής αποκλεισμούς κλάδων και τομέων.

13. Η σκοπούμενη αλλαγή στο επιχειρηματικό μοντέλο στη χώρα αποτελεί πάγιο ζητούμενο και ορθώς υποστηρίζεται από Ειδικούς Στόχους, ειδικές Δράσεις, μηχανισμούς υποστήριξης και υψηλό μερίδιο των συνολικών πόρων. Θα ήταν παράλληλα σκόπιμο να μην ερμηνευθεί ως κατά προτεραιότητα ενίσχυση συγκεκριμένων τύπων ή τάξης μεγέθους επιχειρήσεων: όσο πρόβλημα πολυπλοκότητας δημιουργούν στο σχεδιασμό, διαχείριση και επικέντρωση των παρεμβάσεων το μικρό μέγεθος και οι «οικογενειακός χαρακτήρας», άλλο τόσο «ευκαιρία» μπορούν να αποτελέσουν σε συγκυρία κρίσης, κατά την οποία η ανάδυση επιχειρήσεων είναι καίριο ζητούμενο. Κατά συνέπεια, θα ήταν σκόπιμο να υπάρχει (ή να προκύψει κατά την εξειδίκευση του Προγράμματος) λεπτομερέστερος και εξειδικευμένος σχεδιασμός των μέσων ενίσχυσης των επενδύσεων, με σαφέστερες απαντήσεις ως προς το αντικείμενο, τα μέσα και τους τομειακούς / κλαδικούς / τοπικούς στόχους των Χρηματοδοτικών Εργαλείων.
14. Σε επίπεδο διατύπωσης (αλλά, με βάση τις κατευθύνσεις και του ΕΣΠΑ, και πόρων τελικά) δίδεται ισχυρή έμφαση στην Έξυπνη Εξειδίκευση, δικαίως. Η ενσωμάτωση καινοτομίας στην παραγωγή βρίσκεται σε πολύ πίσω στάδιο και αποτελεί πάγιο στόχο όλων των κατά καιρούς ενισχύσεων. Βασικό αρνητικό παράγοντα συνιστά το διαμορφωμένο και ανθεκτικό στον εκσυγχρονισμό του, σύστημα (προφίλ) της ΕΤΑΚ στην Ελλάδα και η πολύ χαμηλή ιδιωτική δαπάνη (έναντι μάλιστα 20 από τους 28 εταίρους μας) με αναντίστοιχη με τις ανάγκες μας και με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο κατανομή της κατά τάξη μεγέθους επιχειρήσεων και κατά στόχο της ΕΤΑΚ. Το αποτέλεσμα είναι να παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα τα μεγέθη και του βιομηχανικού τομέα και του τομέα υπηρεσιών υψηλής έντασης καινοτομίας και, ως τελικό αποτέλεσμα, το εξωτερικό εμπόριο αγαθών / υπηρεσιών έντασης καινοτομίας είναι έντονα ελλειμματικό. Πολιτική που δεν θα αναπροσανατολίσει τα έως τώρα εργαλεία ώστε επιτέλους να αρχίσουν να αντιμετωπίζονται οι παραπάνω παράγοντες, θα είναι σίγουρα αναποτελεσματική, και υπό το πρίσμα αυτό ή έμφαση στο ΕΠΑΝΕΚ είναι θετικότερη.

Προβληματισμοί προκύπτουν ως προς πώς θα διασφαλιστεί ο χαρακτήρας «διαδικασία» της Έξυπνης Εξειδίκευσης ώστε κάθε επιλογή τομέων να μην προεξοφλείται πριν την τελική εξειδίκευση της, πώς θα αντιμετωπιστεί το θέμα των εξειδικευμένων συνεργιών μεταξύ ΕΠΑΝΕΚ και ΠΕΠ και πώς δεν θα καταλήγουμε σε «αυταπόδεικτα» πορίσματα, π.χ. εξειδίκευση σε τουρισμό, αγροδιατροφή.

15. Η δόμηση του Προγράμματος σε Άξονες Προτεραιότητας μπορούσε να γίνει κατά 4 τρόπους:
- κατά στρατηγική προτεραιότητα της χώρας
 - κατά Θεματικό Στόχο
 - κατά ομάδες Θεματικών Στόχων
 - κατά διακριτή μορφή παρέμβασης ή / και κατά φορέα αρμοδιότητας πολιτικής.

Η τρέχουσα επιλογή δομεί τους Άξονες ως εξής:

- ένας για τομεακά κατευθυνόμενη παρέμβαση
 - ένας για τους ανθρώπινους πόρους
 - ένας για τις υποδομές (με ιδιαίτερη βαρύτητα στον τομέα της ενέργειας) και για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας.
16. Η τελική δόμηση σε 3 Α.Π. εκ των οποίων ο 1ος καλύπτει 5 Θ.Σ. και ο 3ος 4 εξ αυτών συν άλλον 1, αναγκαστικά οδηγεί σε Ειδικούς Στόχους που πρέπει να εξειδικεύονται και τομεακά. Το γεγονός αυτό ενδέχεται να προκαλέσει προβλήματα κατά την υλοποίηση, αν τελικά καταλήξει (όπως προδιαθέτει) σε πολυπληθείς Δράσεις. Μια πολύπλοκη και «βαρειά» δομή Προγράμματος είναι εξαιρετικά δύσκολα διαχειρίσιμη, προδιαθέτει σε «άσκηση δικαιώματος» φορέων για συνέχιση δράσεων τους της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου, δυσκολεύει τη συνθετική αποτίμηση των αποτελεσμάτων και της επίπτωσης, καθιστά εξαιρετικά σύνθετη και επίπονη την παρακολούθηση και την αξιολόγηση, συνεπάγεται διαφορετικούς «χρονισμούς» κατά την υλοποίηση, δυσκολεύει την επίτευξη και την παρακολούθηση της απορρόφησης, αλλά και καθυστερεί πολύ (έως ότου ολοκληρωθεί η εξειδίκευση) την έναρξη υλοποίησης του Προγράμματος σε μια συγκυρία όπου η ενίσχυση των επιχειρήσεων προβάλλει ως άμεση αναγκαιότητα. Σειρά Αξιολογήσεων και Εμπειρογνωμοσυνών στα πλαίσια των 2^{ου}, 3^{ου} ΚΠΣ και ΕΣΠΑ έχουν δείξει ότι η τελική αποτελεσματικότητα ενός Προγράμματος εξαρτάται από την ανταπόκριση που θα βρει στους τελικούς ωφελούμενους. Δεν είναι για τις επιχειρήσεις χρήσιμο ένα Πρόγραμμα όπου θα πρέπει κάθε φορά, για να βρουν στήριξη σε ένα επενδυτικό τους σχέδιο, να περιμένουν πότε θα προκληруχθεί η αντίστοιχη Δράση ή να πρέπει να σχεδιάσουν περισσότερα επενδυτικά σχέδια για υποβολή σε διαφορετικές Δράσεις και φορείς ή να πρέπει να συνδυάζουν διαφορετικές μορφές ενίσχυσης από διαφορετικές Δράσεις για μια (κατά τον δικό τους σχεδιασμό) ενιαία επένδυση. Κατά συνέπεια, κατά την εξειδίκευση, ο πολλαπλασιασμός των Δράσεων θα πρέπει οπωσδήποτε να αποφευχθεί.
17. Είναι εξαιρετικά θετικό το ότι το πλήθος των Ειδικών Στόχων περιορίστηκε κατά πολύ σε σχέση με τους αρχικούς σχεδιασμούς. Αντιθέτως, σύγχυση δημιουργεί η δημιουργία (με κοινή απόφαση ελληνικών αρχών και Ευρωπαϊκής Επιτροπής) ενός «υποάξονα» σε κάθε Α.Π. ειδικά για τις Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου και Στερεάς Ελλάδας. Προκύπτει αναγκαστικά για λόγους διαχείρισης των πόρων των ΕΔΕΤ αλλά θα καταστήσει δυσχερέστερη την εφαρμογή και παρακολούθηση του Προγράμματος και ενισχύει τις αρχικές επιφυλάξεις περί του αν το Πρότυπο Ε.Π. μπορεί να ανταποκριθεί στις σύνθετες ανάγκες προγραμμάτων με το εύρος αντικειμένων και στόχων του ΕΠΑΝΕΚ
18. Θα μπορούσε θεωρητικά να προταθεί άλλη δομή του Προγράμματος, ενδεχομένως συνεπέστερη ως προς τη συνολική στρατηγική ή επιχειρησιακά αποτελεσματικότερη, π.χ. ως εξής: ένας Α.Π. για τον Θ.Σ.1 με σχεδόν «αποκλειστικότητα» της RIS3, ένας Α.Π. για τις επιχειρήσεις στους Θ.Σ. 3 και 6 με ενισχύσεις και με δομές στήριξης υπό τομεακά κυρίως κριτήρια, ένας Α.Π. για τις υποδομές (έργα) στους Θ.Σ. 2, 4, 6 και 7, και ένας Α.Π. για τους ανθρώπινους πόρους (Θ.Σ. 8, 10 και 11).
19. Για να ξεκινήσει το γρηγορότερο δυνατό η εξειδικευμένη υλοποίηση, θα μπορούσε στο Πρόγραμμα να γίνει σαφέστερο ποιες συγκεκριμένες μορφές στήριξης υιοθετούνται ανά Επενδυτική Προτεραιότητα. Τυπικά, δεν υπάρχει αντίστοιχη κανονιστική υποχρέωση και

στο Πρόγραμμα η χρήση και το περιεχόμενό τους δεν έχει (στη φάση αυτή) οριστικοποιηθεί. Προσφέρονται επιλογές (Μικροδάνεια, Δάνεια με χαμηλές εξασφαλίσεις για επενδύσεις και κεφάλαιο κίνησης - επιμερισμός ρίσκου), Εγγυήσεις - Loan to loan ή First loss portfolio guarantee, Κεφάλαια συν-επένδυσης - Equity financing - με δημιουργία επενδυτικών ταμείων - Holding fund / Fund of Funds, ή συνδυασμός επιδοτήσεων και χρηματοδοτικών εργαλείων) που είναι ενδιαφέρουσες, αλλά θα ήταν σκόπιμο αυτές να είναι σαφέστερες στη βάση της έως σήμερα εμπειρίας (από ΤΕΜΠΜΕ, ΕΤΕΑΝ, JEREMIE, JESSICA, ΤΑΝΕΟ, κλπ.). Δεν προκύπτει επίσης αν θα υπάρξουν ειδικά «καθεστώτα» ενισχύσεων ή αν θα χρηματοδοτηθεί από το Πρόγραμμα ο Αναπτυξιακός Νόμος. Οι σχετικές επιλογές θα πρέπει να γίνουν άμεσα, δεδομένου ότι από την έναρξη μιας ενίσχυσης μέχρι την έγκριση των ιδιωτικών σχεδίων μεσολαβεί μακρύς διαχειριστικός χρόνος.

20. Στο ΕΠΑΝΕΚ δεν υπάρχει ισχυρή χωρική διάσταση. Το θέμα των συνεργιών και της συμπληρωματικότητας του Προγράμματος με τα ΠΕΠ αντιμετωπίζεται επαρκώς στην τελική έκδοση, στο επίπεδο της στρατηγικής και ειδικά σε ό,τι αφορά στη RIS3. Το Πρόγραμμα ορίζει ότι θα συνδράμει στη χρηματοδότηση Ολοκληρωμένων Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης με συγκεκριμένο ποσό πόρων και ότι θα συμβάλει στην αντιμετώπιση θυλάκων αυξανόμενης ανεργίας και έντονης συγκέντρωσης ομάδων με υψηλό κίνδυνο αποκλεισμού, καθώς και στη στρατηγική κοινωνικής ένταξης. Δεν έχει ακόμη συγκεκριμένη χωρική διάσταση σε ό,τι αφορά τη διάκριση μεταξύ των οριζόντιων στόχων, τύπων δράσεων και (ίσως) Χρηματοδοτικών Μέσων και αυτών που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν διαφοροποιημένα κατά Περιφέρεια, καθώς γενικά δεν έχει επιτευχθεί ωριμότητα στο ζήτημα. Κατά την εξειδίκευση του για την εφαρμογή, και στο βαθμό που αντίστοιχη ωριμότητα θα έχει επιτευχθεί στα ΠΕΠ, η χωρική διάσταση του θα πρέπει να συγκεκριμενοποιηθεί, καθώς το Πρόγραμμα εκ των πραγμάτων θα κληθεί (α) να «επιστρέψει» τρόπον τινά πόρους στις Περιφέρειες (η κατανομή πόρων ανά Κράτος Μέλος έχει γίνει με βάση τις ανάγκες των Περιφερειών), (β) να επαναλάβει πιθανότατα δράσεις όπως π.χ. η ενίσχυση περιφερειακών ΜΜΕ, (γ) να συνεργήσει πολύ συγκεκριμένα με τα σχέδια ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης, και (δ) να συνεισφέρει στη συμβολή του ΕΣΠΑ «στις μακροπεριφερειακές στρατηγικές και στις στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες» λόγω και της τομειακής στόχευσης του ΕΠΑΝΕΚ, σε Τουρισμό, Ενέργεια, Περιβάλλον, που αποτελούν τομείς ενδιαφέροντος και «Blue Growth».
21. Η περιγραφή συνεργιών – συμπληρωματικότητας με το ΕΠΥΜΠΕΡΑΑ είναι σαφής, ενώ με τα ΕΠΑΑ και ΕΠΘΑ ασαφής (χωρίς ευθύνη του ΕΠΑΝΕΚ) και με το ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ μη εξειδικευμένη, ενδεχομένως ανάλογη του βαθμού εξειδίκευσης του άλλου Ε.Π.

ΣΧΟΛΙΑ ΣΤΟΝ ΠΙΝΑΚΑ 1

Η αιτιολόγηση της επιλογής των κατά Θεματικό Στόχο Επενδυτικών Προτεραιοτήτων είναι επαρκής και σε πολλά σημεία και ποσοτικοποιημένη, με συνοπτική αναφορά σε δείκτες που τεκμηριώνουν την εκάστοτε επιλογή.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ

Θ.Σ.	ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
1. Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	α) Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και των ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και της προαγωγής	Επαρκής. Μπορεί να στηριχθεί και με άλλους δείκτες σε συνδυασμό με τις Επ. Πρ. 3 α και 3γ
	β) Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Ε&Κ, ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξη και του τομέα της ανώτατης ...	Επαρκής. Μπορεί να στηριχθεί και με βασικούς δείκτες.
2. Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών ΠΕ	α) Επέκταση της ανάπτυξης των ευρυζωνικών υπηρεσιών και των δικτύων υψηλών ταχυτήτων και στήριξη της υιοθέτησης των αναδυόμενων τεχνολογιών και δικτύων ...	Επαρκής.
	β) Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του ηλεκτρονικού εμπορίου και ενίσχυση της ζήτησης για ΤΠΕ	Επαρκής. Μπορεί να στηριχθεί και με άλλους δείκτες σε συνδυασμό με Επ. Πρ. 3 α και 3β
3. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)	α) Προαγωγή επιχειρηματικότητας, ιδίως με διευκόλυνση οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυση δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων	Μπορεί να στηριχθεί πληρέστερα, με βασικούς σχετικούς δείκτες
	γ) Στήριξη της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών	Μπορεί να στηριχθεί πληρέστερα, με δείκτες.
	δ) Στήριξη ικανότητας ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας	Μπορεί να στηριχθεί πληρέστερα, με δείκτες
4. Υποστήριξη της μετάβασης προς μία οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	α) Προαγωγή της παραγωγής και της διανομής ενέργειας που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	Επαρκής
	β) Προαγωγή της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις επιχειρήσεις	Επαρκής
	γ) Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων	Επαρκής
6. Διατήρηση και προστασία περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	γ) Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	Μπορεί να στηριχθεί πληρέστερα με αξιοποίηση της μελέτης ΣΠΕ του ΕΠΑΝΕΚ
	στ) Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για βελτίωση προστασίας περιβάλλοντος και αποδοτικότερης χρήσης πόρων στον τομέα αποβλήτων, υδάτων, και σε σχέση με το έδαφος, ή για μείωση ατμοσφαιρικής ρύπανσης	Μπορεί να στηριχθεί πληρέστερα με αξιοποίηση της μελέτης ΣΠΕ του ΕΠΑΝΕΚ

Θ.Σ.	ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
	ζ) Στήριξη βιομηχανικής μετάβασης προς οικονομία με αποδοτική χρήση πόρων, προώθηση πράσινης ανάπτυξης, οικολογικής καινοτομίας και διαχείρισης περιβαλλοντικών επιδόσεων στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα	Μπορεί να στηριχθεί πληρέστερα με αξιοποίηση της μελέτης ΣΠΕ του ΕΠΑΝΕΚ
7. Προώθηση βιώσιμων μεταφορών, άρση προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	ε) Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της ασφάλειας του εφοδιασμού μέσω της ανάπτυξης έξυπνων συστημάτων διανομής, αποθήκευσης και μεταφοράς ενέργειας και μέσω της ενσωμάτωσης σε αυτά της διανεμόμενης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές	Προσθήκη δεικτών, επαρκής
8. Προώθηση βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη κινητικότητας εργασίας	γ) Αυτοαπασχόληση, την επιχειρηματικότητα και τη δημιουργία επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων καινοτόμων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων ε) Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές	Μπορεί να εξειδικευθεί περισσότερο και να στηριχθεί πληρέστερα, με δείκτες
10. Επένδυση στην εκπαίδευση, κατάρτιση και επαγγελματική κατάρτιση για απόκτηση δεξιοτήτων και δια βίου μάθηση	δ) Βελτίωση συνάφειας συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με αγορά εργασίας, διευκόλυνση μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία και βελτίωσης συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και ποιότητάς τους, μεταξύ άλλων μέσω μηχανισμών πρόβλεψης των αναγκών σε δεξιότητες, την προσαρμογή των προγραμμάτων σπουδών και την καθιέρωση και ανάπτυξη συστημάτων μάθησης με βάση την εργασία,	Προσθήκη δεικτών, επαρκής
11. Ενίσχυση θεσμικής ικανότητας δημόσιων αρχών και ενδιαφερόμενων φορέων και αποτελεσματική δημόσια διοίκησης	α) Επένδυση στη θεσμική ικανότητα και στην αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης και των δημοσίων υπηρεσιών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο με στόχο τις μεταρρυθμίσεις, την καλύτερη κανονιστική ρύθμιση και την ορθή διακυβέρνηση.	Μπορεί να εξειδικευθεί περισσότερο και να στηριχθεί πληρέστερα, με δείκτες

ΣΧΟΛΙΑ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η μεγαλύτερη βαρύτητα δίδεται στους Θεματικούς Στόχους 1 και 3 καθώς η εισαγωγή έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας στη παραγωγική δραστηριότητα της χώρας θεωρείται δικαίως ότι θα συμβάλλει στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων υψηλής προστιθέμενης αξίας ενώ η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ θα ισχυροποιήσει τη δυναμική τους, στην εγχώρια και διεθνή αγορά. Το 47% των πόρων που διατίθεται κρίνεται ορθό. Θα ήταν χρήσιμη η συνεκτίμηση των πόρων που θα διατεθούν στους δύο Θ.Σ. δια των ΠΕΠ, για να μπορέσει να γίνει η εκτίμηση της επάρκειας των πόρων για την αντιμετώπιση των προκλήσεων συνολικά στη χώρα. Στο παρόν στάδιο δεν είναι εφικτή και η εκτίμηση για το κατά πόσον οι πόροι του Θ.Σ. 1 «θα συμβάλλουν στην Εθνική στόχευση για αύξηση των δαπανών έρευνας, από 0,67% το 2011 σε 1,2% του ΑΕΠ το 2020, σύμφωνα και με την στρατηγική «Ευρώπη 2020» και του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρύθμισης». Το υψηλό ποσοστό πόρων που κατευθύνεται στο Θ.Σ. 3 όντως αιτιολογείται από τη σύνθεση της ελληνικής οικονομίας που αποτελείται από πολύ μικρές και μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις, χαμηλής ανταγωνιστικότητας,

αλλά ερωτηματικό προκύπτει ως προς το κατά πόσο θα αντιμετωπιστεί αυτή η πρόκληση εάν οι πόροι προσανατολιστούν κατά μέγιστο μέρος τους στους στρατηγικούς τομείς. Στην περίπτωση αυτή θα έπρεπε μάλλον να ορίζεται σαφέστερα η συνεργασία με τα ΠΕΠ και οι επιδιωκόμενες συνέργιες με αυτά.

Οι πόροι του Θ.Σ. 2 αποτελούν 14,27% των συνολικών, σε συσχέτιση με έναν από τους βασικούς πυλώνες της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Για την Υποστήριξη της μετάβασης προς μία οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς (Θ.Σ. 4) και τη Διατήρηση και προστασία περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων (Θ.Σ. 6) δίδονται 8,08 και 2,81% (συνολικά: περίπου 11%) των συνολικών πόρων. Ο Θ.Σ. 7 θα απορροφήσει το 8% των συνολικών πόρων για αύξηση της διείσδυσης φυσικού αερίου, βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης υποδομών δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, ασφάλεια ενεργειακού εφοδιασμού, αποτελεσματική λειτουργία εσωτερικής αγοράς ενέργειας και βελτίωση της ευστάθειας του συστήματος. Η χρηματοδότηση αυτού του στόχου αναμένεται να συμβάλει στην επίτευξη των εθνικών στόχων για μείωση της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας και αύξηση του ποσοστού χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ως % επί της μικτής τελικής κατανάλωσης ενέργειας.

Το ΕΚΤ θα ενισχύσει τους Θ.Σ. 8, 10 και 11, κυρίως για την αντιμετώπιση αναγκών προσαρμογής των επιχειρήσεων και του ανθρώπινου δυναμικού στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις, καθώς και την διοικητική μεταρρύθμιση που σχετίζεται με το επιχειρηματικό περιβάλλον, συνολικά με το 18% περίπου των πόρων. Όσον αφορά στον Θ.Σ. 11, η ενίσχυση συνδέεται άμεσα με την ανάγκη για αύξηση της αποδοτικότητας της δημόσιας διοίκησης που θα βελτιώσει το υπάρχον πλαίσιο που δεν διευκολύνει την επιχειρηματική δραστηριότητα.

ΣΧΟΛΙΑ ΣΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το υποβληθέν Πρόγραμμα συνοδεύεται από τρία Παραρτήματα:

- Το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α «Αναλυτικότερη παρουσίαση της στρατηγικής και των αξόνων παρέμβασης των εννέα στρατηγικών τομέων της χώρας», περιέχει Πίνακα με βαθμολογική κατάταξη βασικών χαρακτηριστικών ανά Τομέα (βαθμολόγηση από το 1 ως σημαντικότερο μέχρι το 10 ως το μικρότερης σημασίας για την προτεραιοποίηση δράσεων του ΕΠΑνΕΚ), «μετά από αξιολόγηση που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του σχεδιασμού του προγράμματος». Θα ήταν χρήσιμες τόσο η αιτιολόγηση της αρχικής κατάταξης των κριτηρίων (όπως 3^ο Εξωστρέφεια, 5^ο Ομάδες εταιρειών / συνεργασίες, 9^ο Στόχευση σε “niche” παγκόσμιες αγορές, κ.ο.κ.), όσο και η αιτιολόγηση της βαρύτητας κάθε κριτηρίου σε κάθε τομέα και η σταθμισμένη ή μη σύνθεση τους ανά τομέα. Εφόσον πρόκειται για παράρτημα και δεν ισχύουν οι περιορισμοί του Προτύπου, η διαπραγματεύση θα μπορούσε να είναι εκτενέστερη και σε κείμενο, ώστε όντως να υπάρχει «αναλυτικότερη παρουσίαση της στρατηγικής» και να τεκμηριώνεται η αιτιολόγηση της επιλογής των εννέα στρατηγικών τομέων της χώρας.
- Το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β τιτλοφορείται επίσης «Αναλυτικότερη παρουσίαση της στρατηγικής και των αξόνων παρέμβασης των εννέα στρατηγικών τομέων της χώρας» και περιλαμβάνει αναλυτικά δεδομένα ανά τομέα. Πρόκειται για αρκετά εκτεταμένες προτάσεις που ουσιαστικά συνιστούν «τομεακά υποπρογράμματα», καταλήγοντας σε Ειδικούς Στόχους και σε ad hoc Κατηγορίες Παρέμβασης που θα αξιοποιηθούν για την υλοποίηση κάθε τομεακής στρατηγικής. Εμφανώς οι προτάσεις αξιοποιούν το έργο των Τομεακών Ομάδων Σχεδιασμού που είχαν συσταθεί για την κατάρτιση του Προγράμματος και τεκμηριώνονται με βάση σχετικές τομεακές εμπειρογνωμοσύνες ή

μελέτες που είχαν ανατεθεί με την έναρξη της διαδικασίας σχεδιασμού του ΣΕΣ σε κλαδικούς φορείς και ερευνητικά τους κέντρα. Επισημαίνονται:

- Η εκτεταμένη και τεκμηριωμένη στρατηγική για τον τουρισμό και η λεπτομερής (σε μορφή π.χ. «μέτρων / δράσεων») στρατηγική για την «Αγροδιατροφή / Βιομηχανία Τροφίμων» και για τις «Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών».
- Η συγκροτημένη στρατηγική για την «Ενέργεια».
- Η σχετικώς ασαφής / αδύναμη στρατηγική για τον τομέα «Περιβάλλον» (ενδεχομένως να υπάρχει γενικώς έλλειψη επαρκούς μελετητικού υπόβαθρου).
- Η σχετικώς ασαφής στρατηγική για τον τομέα «Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες».

Δεν είναι σαφές γιατί στις «Δημιουργικές» περιλαμβάνονται οι κλάδοι (ή μόνον αυτοί) Κλωστοϋφαντουργία - ένδυμα, Υποδήματα - Δερμάτινα - γούνα, Αργυροχρυσοχοΐα, Επιπλοποιεία, Κατασκευή Παιγνιδιών, Χειροτεχνία, ενώ και οι στρατηγικοί στόχοι που ορίζονται (Ανασύσταση αγοράς, Αντιμετώπιση ανεργίας – διατήρηση υφιστάμενων θέσεων εργασίας, Βελτίωση ποιότητας και ανανέωση παραγωγικού ιστού, Ενίσχυση καινοτομίας, Ενίσχυση ελληνικού design ως πεδίο ανταγωνιστικής διαφοροποίησης, Διεθνοποίηση και εξωστρέφεια) αφορούν όλους σχεδόν τους κλάδους της μεταποίησης και όχι ειδικά αυτούς. Από την άλλη πλευρά, μια «διασταλτική» ερμηνεία των κλάδων μπορεί να οδηγήσει και σε μια επίσης «διασταλτική» εφαρμογή του «τομέα».

Ο υποτομέας «Πολιτιστικές Βιομηχανίες» ορίζει σαφέστερα τους επιμέρους υποτομείς (Κινηματογράφος, Τεχνολογίες Παιγνίων και Δημιουργικού Περιεχομένου – Gaming, Εικαστικές Τέχνες, Παραστατικές τέχνες, Εκδόσεις βιβλίων, Παραγωγή και πώληση αντιγράφων μνημείων) και συνιστά εξαιρετικά ενδιαφέρουσα επιλογή αλλά απαιτείται, κατά την εκτίμηση του Αξιολογητή, πληρέστερη / σαφέστερη διαπραγμάτευση της ένταξης του στους Ειδικούς Στόχους και Κατηγορίες Παρέμβασης του Προγράμματος.

Συνολικά, οι οριζόμενες Κατηγορίες Παρέμβασης και «Οριζόντιες Κατηγορίες Παρέμβασης» αφορούν σχεδόν όλους τους κλάδους της μεταποίησης και των συνοδευτικών υπηρεσιών.

- Το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ τιτλοφορείται «Οι σημερινές προκλήσεις της Ελληνικής οικονομίας στο τρίπτυχο Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία συνοψίζονται παρακάτω υπό τη μορφή της ανάλυσης SWOT». Επίσης με το δεδομένο ότι δεν ισχύουν οι περιορισμοί του Προτύπου, η διαπραγμάτευση θα μπορούσε να είναι εκτενέστερη και σε κείμενο, ώστε να τεκμηριώνεται η ένταξη κάθε παράγοντα που εντοπίστηκε στα Δυνατά Σημεία – Αδυναμίες – Ευκαιρίες – Απειλές, και να τεκμηριώνεται, δια της SWOT, η ανταπόκριση του Προγράμματος στις σημερινές προκλήσεις της Ελληνικής οικονομίας.

1.1.2 ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ / ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ

ΑΠ 1 «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με Τομεακές Προτεραιότητες»

Θ.Σ. 1 : Ενίσχυση Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας

Θ.Σ. 2: Βελτίωση της πρόσβασης σε ΤΠΕ, της χρήσης και της ποιότητάς τους

Θ.Σ. 3: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ...

Θ.Σ. 4: Υποστήριξη της μετάβασης προς μία οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς

Θ.Σ. 6: Διατήρηση και προστασία περιβάλλοντος και προώθηση αποδοτικής χρήσης πόρων

Ο Άξονας Προτεραιότητας 1 αντιστοιχίζεται σε 5 Θεματικούς Στόχους και επτά Επενδυτικές Προτεραιότητες: 1β «Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Ε&Κ, ανάπτυξη δεσμών και συνεργιών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξη ...», 2β «Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και ηλεκτρονικού εμπορίου ...», 3α «Προαγωγή επιχειρηματικότητας, με διευκόλυνση οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυση δημιουργίας νέων επιχειρήσεων...», 3γ «Στήριξη δημιουργίας και επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών», 3δ «Στήριξη ικανότητας ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές, διεθνείς αγορές», 4α «Προαγωγή της παραγωγής και της διανομής ενέργειας που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας» και 6στ «Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για βελτίωση προστασίας περιβάλλοντος και αποδοτικότερης χρήσης πόρων...». Αμφιμονοσήμαντα αντιστοιχίζει έναν Ειδικό Στόχο σε κάθε Επ. Προτεραιότητα, καταλήγοντας στο ακόλουθο σύνολο Ειδικών Στόχων:

- 1.1. Αύξηση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και συνεργασιών για ανάπτυξη καινοτόμου επιχειρηματικότητας σύμφωνα με την εθνική στρατηγική έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση (στρατηγική RIS3).
- 1.2. Αύξηση προσφοράς ψηφιακών υπηρεσιών, εφαρμογών και ολοκληρωμένων λύσεων ΤΠΕ για τις επιχειρήσεις.
- 1.3. Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας μέσω νέων καινοτόμων ιδεών κατά προτεραιότητα στους στρατηγικούς τομείς της χώρας.
- 1.4. Αναβάθμιση επιπέδου επιχειρηματικής οργάνωσης και λειτουργίας των ΜΜΕ, κατά προτεραιότητα στους εννέα (9) στρατηγικούς τομείς της χώρας.
- 1.5. Αύξηση εξαγωγών ελληνικών επιχειρήσεων, κατά προτεραιότητα στους εννέα (9) τομείς.
- 1.6. Αύξηση διείσδυσης νέων μορφών ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας.
- 1.7. Μείωση παραγωγής αποβλήτων και περιβαλλοντικής ρύπανσης από λειτουργία επιχειρήσεων.

Σε σύγκριση με τον αρχικό σχεδιασμό, η επιλογή Επ. Προτεραιοτήτων (με την προσθήκη της 4α) κρίνεται αιτιολογημένη και συνεπής. Η επιλογή και εξειδίκευση σε Ειδικούς Στόχους, σε σύγκριση και με τον αρχικό σχεδιασμό ⁴ (που αξιολογήθηκε στο Β Παραδοτέο της Αξιολόγησης) κρίνεται συνεπέστερη.

⁴ Συγκεκριμένα:

- 1.1. Προώθηση και ανάπτυξη επιχειρηματικότητας μέσω έρευνας και καινοτομίας κατά προτεραιότητα στους τομείς που ανιχνεύεται δυναμικό επιχειρηματικότητας και ερευνητικής αριστείας σύμφωνα με την εθνική στρατηγική έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση (στρατηγική RIS3).
- 1.2. Αύξηση χρήσης ΤΠΕ για ενίσχυση επιχειρηματικότητας, με παράλληλη αύξηση προσφοράς ψηφιακών

Συνεπής είναι και η ένας-προς-έναν αντιστοίχιση Ειδικών Στόχων και Δεικτών Αποτελέσματος, που θα επιτρέψει μια απλοποιημένη παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων. Εκτιμήσεις ως προς την ανά Δείκτη καταλληλότητα, εφικτότητα κλπ. παρατίθενται στην Ενότητα 2 της Αξιολόγησης. Προς το παρόν επισημαίνεται ότι η απλότητα και σαφήνεια των Δεικτών αποτελέσματος δεν αντιστοιχεί σε ίδια απλότητα και σαφήνεια στη διατύπωση στα πεδία «Τα αποτελέσματα που επιδιώκει το κράτος μέλος με τη στήριξη της Ένωσης» σε κάθε Επενδυτική Προτεραιότητα / Ειδικό Στόχο: ενίοτε αυτή είναι πολύ συγκεκριμένη και χρήσιμη (π.χ. στον Ειδικό Στόχο 1.1 «Όλες οι συγχρηματοδοτούμενες από την ΕΕ επενδύσεις, θα είναι πλήρως ευθυγραμμισμένες με την RIS3, προκειμένου να δημιουργηθεί ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μέσω της ανάπτυξης και αντιστοίχισης των ισχυρών σημείων της έρευνας και της καινοτομίας με τις ανάγκες των επιχειρήσεων, για την αξιοποίηση αναδυόμενων ευκαιριών και των εξελίξεων στην αγορά με συνεκτικό τρόπο, σύμφωνα με το άρθρο 2 (3) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013. Η διαδικασία αυτή θα είναι συνεχής μέσω μηχανισμών πρόβλεψης, διαβούλευσης και παρακολούθησης όπως είναι οι Πλατφόρμες Καινοτομίας, τα Τομεακά Συμβούλια, το Δίκτυο Έξυπνης Εξειδίκευσης»). Ενίοτε είναι γενική.

Από τη διερεύνηση των προτεινόμενων Δράσεων, δεν προκύπτει πάντοτε εμφανώς ποιες είναι οι προτιμητέες Δράσεις, με εξαίρεση αυτές που εμφανώς αντιστοιχίζονται στον τομέα της ΕΤΑΚ και στην αρμόδια γι' αυτήν ΓΓΕΤ. Δράσεις (για τον Θ.Σ. 1) όπως «Ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της επίδειξης σε λειτουργούσες επιχειρήσεις, Ενίσχυση νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών για την εκμετάλλευση της γνώσης που προκύπτει από την ερευνητική δραστηριότητα, , Ενίσχυση δημιουργίας και ανάπτυξης συστάδων ή συμπράξεων επιχειρήσεων, ερευνητικών και εκπαιδευτικών οργανισμών, Ανάπτυξη του βιομηχανικού σχεδίου (industrial design) στην Ελλάδα και της παροχής σχετικών υπηρεσιών, Ενίσχυση συμπράξεων επιχειρήσεων με ακαδημαϊκά και ερευνητικά κέντρα στο πλαίσιο κοινοπραξιών μεσοπρόθεσμης διάρκειας, Ενίσχυση βραχυπρόθεσμων συνεργασιών επιχειρήσεων με εργαστήρια ΑΕΙ και ερευνητικών ιδρυμάτων, Υποστήριξη της κατοχύρωσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων και γενικότερα της βιομηχανικής ιδιοκτησίας στα κυριότερα γραφεία στον κόσμο, Ανάπτυξη, αναβάθμιση ερευνητικού δυναμικού και διάδοση των νέων τεχνολογιών, Ανάπτυξη δομών σύνδεσης επιχειρήσεων με ακαδημαϊκά/ερευνητικά κέντρα, Υποστήριξη των ελληνικών ερευνητικών ομάδων να συμμετέχουν στις ευρωπαϊκές δραστηριότητες του ΟΡΙΖΩΝ 2020 και του COSME, Χρηματοδότηση της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης διά μέσου διακρατικών ερευνητικών συμφωνιών, Εγκατάσταση Μηχανισμού Παρακολούθησης (monitoring mechanism) της υλοποίησης της στρατηγικής RIS3, Αλλαγή της εικόνας της Ελλάδας στο εξωτερικό αναφορικά με τη δυνατότητα ανάπτυξης επιχειρηματικότητας έντασης γνώσης», είναι συγκεκριμένες και γνωστές από τις προηγούμενες περιόδους ή ακόμη και συνέχεια δράσεων των ΕΠΑΝ και ΕΠΑΝ-II.

Δράσεις (για τον Θ.Σ. 2) όπως «Ανάπτυξη και προσαρμογή ολοκληρωμένων λύσεων λογισμικού & ψηφιακού περιεχομένου», είναι συγκεκριμένες. Δεν είναι συγκεκριμένες

υπηρεσιών, εφαρμογών και ολοκληρωμένων λύσεων ΤΠΕ, ειδικότερα για το ηλεκτρονικό εμπόριο.

- 1.3. Αξιοποίηση νέων ιδεών και δημιουργία επιχειρήσεων, με εστίαση σε διεθνώς εμπορεύσιμα - εξαγωγίμα αγαθά και υπηρεσίες, κατά προτεραιότητα στους στρατηγικούς τομείς της χώρας.
- 1.4. Ανάπτυξη επιχειρηματικών μοντέλων οριζόντιας και κάθετης συνεργασίας, κατά προτεραιότητα στους στρατηγικούς τομείς της χώρας, για ενίσχυση του μεγέθους της επιχειρηματικής δραστηριότητας και του επιπέδου ολοκλήρωσης προσφερόμενων προϊόντων / υπηρεσιών.
- 1.5. Αναβάθμιση ΜΜΕ αναφορικά με τον επίπεδο επιχειρηματικής τους οργάνωσης και ενίσχυση ικανοτήτων τους για ανάπτυξη νέων υπηρεσιών και προϊόντων, κατά προτεραιότητα στους στρατηγικούς τομείς της χώρας.
- 1.6. Βελτίωση ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε νέες αγορές του εξωτερικού, κατά προτεραιότητα στους στρατηγικούς τομείς της χώρας.
- 1.7. Εφαρμογή καινοτόμων τεχνολογιών για την βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και της αποδοτικότερης χρήσης πόρων σε επιχειρήσεις.

Δράσεις όπως: «Εστίαση σε γρήγορα αναπτυσσόμενες περιοχές ΤΠΕ, υποστηριζόμενες από τεχνολογική ανάπτυξη, Ανάπτυξη ψηφιακής επιχειρηματικότητας που αξιοποιούν ανοιχτά δεδομένα και big data (π.χ. Δημοσίου), Βελτίωση της εξωστρέφειας και υποστήριξη της επιχειρηματικότητας μέσω αναβάθμισης των πληροφοριακών υποδομών της Δημόσιας Διοίκησης, Ανάπτυξη υποδομών και ψηφιακών υπηρεσιών καταγραφής και διαχείρισης ακίνητης περιουσίας – Κτηματολόγιο», επειδή δεν παραπέμπουν άμεσα σε συγκεκριμένο τρόπο υλοποίησης, παραμένοντας δηλαδή σε επίπεδο «στόχου» και όχι «δράσης».

Προβληματισμός μπορεί να προκύψει για ορισμένες Δράσεις του Θ.Σ. 3 όπως π.χ.: «Χρηματοδοτική ενίσχυση επενδύσεων ... μέσω επιχορηγήσεων, ευνοϊκών ρυθμίσεων (φορολογικών μέτρων), χρηματοδοτικών εργαλείων π.χ. venture capitals, business angels, investment funds, seed capital, early stage VC κλπ., ... άλλων μορφών που προσιδιάζουν στις ανάγκες ..., Ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών ιδεών, διερεύνηση δυνατοτήτων αξιοποίησης και εφαρμογής τους μέσω νέων προϊόντων και υπηρεσιών, Ενίσχυση και υποστήριξη επιχειρήσεων για ενσωμάτωση νέας ιδέας στην παραγωγική δραστηριότητα για δημιουργία νέων προϊόντων και υπηρεσιών, μελέτη αξιολόγησης βιωσιμότητας νέων προϊόντων/ υπηρεσιών, απόκτηση και εγκατάσταση βασικού εξοπλισμού, αδειών / δικαιωμάτων για δοκιμαστική παραγωγή, ανάπτυξη παραγωγής πιλοτικής κλίμακας, Στήριξη ρευστότητας (για επενδύσεις για ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών)». Θα ήταν χρήσιμο να προσδιοριστούν πιο συγκεκριμένα τα εργαλεία ενίσχυσης και να παρθούν και οι αναγκαίες αποφάσεις ως προς τη χρήση ή μη των Χρηματοδοτικών Μέσων (και ποιών), του Αναπτυξιακού Νόμου, άλλων τύπων «καθεστώτων» ενίσχυσης, κ.ο.κ. ώστε να είναι σαφέστερες οι Δράσεις.

Είναι εξαιρετικά χρήσιμη η επιλογή για «ανάπτυξη δράσεων και μηχανισμών δόμησης και ανάπτυξης «τοπικών αλυσίδων αξίας» (place-based support services) με έμφαση στα ποιοτικά και καινοτομικά προϊόντα και υπηρεσίες και με γνώμονα την ενδογενή ταυτότητα, τις τοπικές/ υπερ-τοπικές διασυνδέσεις και τις περιφερειακές στρατηγικές «έξυπνης εξειδίκευσης». Ειδικά για την ενίσχυση της εξωστρέφειας, προτείνονται οι «κλασσικές» Δράσεις: Οργάνωση και λειτουργία μηχανισμών πληροφόρησης και ενημέρωσης, Εξειδικευμένες μελέτες αγοράς και ανταγωνισμού, Εξειδικευμένες μελέτες βιωσιμότητας για πρόσβαση σε αγορές και διάθεση προϊόντων, Δημιουργία συνεργιών για προώθηση εξωστρεφών επιχειρήσεων, Ενδυνάμωση οικονομικής διπλωματίας για προώθηση και δικτύωση των ελληνικών επιχειρήσεων, Οργάνωση ειδικών επιχειρηματικών αποστολών σε χώρες στόχους, Επισκέψεις δειγματισμού, Συμμετοχή σε εκθέσεις, ημερίδες, συνέδρια. Ορισμένες έχουν στοιχεία «νεωτερικά» ως προς τις προηγούμενες περιόδους: Παροχή επιτόπιων εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών για ανάπτυξη εξαγωγικής ωριμότητας, Σχεδιασμός πρωτότυπων προϊόντων, Τυποποίηση, πιστοποίηση και σήμανση βάσει διεθνώς αναγνωρισμένων προτύπων, Προώθηση ενιαίου 'concept', premium brands.

Για τον Θ.Σ. 4 οι Δράσεις είναι σαφείς και αρκούντως λεπτομερείς. Με αναφορά στον Θ.Σ. 6 προτείνονται «δράσεις» γενικές και αόριστες προς το παρόν, με εξαίρεση αυτές για τη Διαχείριση αποβλήτων-ανακύκλωση-ελαχιστοποίηση παραγωγής, όπου ορίζονται πολύ συγκεκριμένα οι ΤΕΧΝΙΚΕΣ όψεις των αντίστοιχων επενδυτικών σχεδίων, ίσως καθ' υπερβολήν ή ως συνέχεια προηγούμενων Δράσεων των ΕΠΑΝ και ΕΠΑΝ-II.

Επισημαίνεται βέβαια ότι το κανονιστικό Πρότυπο δεν απαιτεί συγκεκριμένες Δράσεις αλλά: «Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries». Η διατύπωση αυτή όμως επιτρέπει αμφισβητήσεις και μπορεί να οδηγήσει σε απαίτηση, κατά τη διαδικασία έγκρισης, για υποβολή λεπτομερών παραδειγμάτων Δράσεων, ομάδων-στόχου, τύπων ωφελουμένων, περιοχών-στόχου και για το λόγο αυτό θα ήταν σκόπιμο το Πρόγραμμα να είναι σαφέστερο και έτοιμο να προχωρήσει σε συγκεκριμενοποίηση και εξειδικεύσεις (πολύ

περισσότερο που υπάρχει η εμπειρία από τουλάχιστον τα ΕΠΑΝ 2000-2006 και ΕΠΑΝ-II 2007-2013) ώστε να απαντώνται ευχερώς ερωτήματα όπως:

- «πώς επιτυγχάνουμε τους Ειδικούς Στόχους»;
- «πώς φτάνουμε στα συγκεκριμένα αποτελέσματα»;

Επιπλέον πρέπει να συνυπολογιστεί ότι από την κατά το δυνατόν ΑΜΕΣΗ έναρξη εφαρμογής του ΕΠΑΝΕΚ αναμένονται πολύ σημαντικές επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα και στην ανάκαμψη.

Στις περισσότερες Επενδυτικές Προτεραιότητες, ως Κατευθυντήριες αρχές για την επιλογή Πράξεων τίθενται η ακόλουθη τυποποιημένη διατύπωση:

Η γενική κατευθυντήρια αρχή για την επιλογή των πράξεων είναι η εστίαση στους πυρήνες οικονομικής δραστηριότητας της χώρας οι οποίοι είναι σε θέση να αναπτύξουν ή να βελτιώσουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε όρους τεχνολογίας, καινοτομίας, ποιότητας, συνεργειών, εξωστρέφειας, ενώ ταυτόχρονα ικανοποιούν τις προϋποθέσεις για την επίτευξη της έξυπνης και βιώσιμης ανάπτυξης και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας της χώρας.

Θα ενισχυθούν τομείς δυνάμει εξωστρεφείς όπου υπάρχει ικανή και εμβληματική παραγωγή για τη χώρα, η οποία μπορεί περαιτέρω να αυξηθεί σε κλίμακα/ μέγεθος μέσω της συνεργασίας των εμπλεκόμενων μερών κατά μήκος της αλυσίδας αξίας. Επιπλέον, οι τομείς αυτοί θα πρέπει να συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά εκείνα (π.χ. κρίσιμη μάζα και ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα) που θα καταστήσουν εφικτή την έξυπνη εξειδίκευση.

Για την ενίσχυση των δράσεων θα ληφθούν υπόψη, συνδρασμένα, η Εθνική και οι Περιφερειακές RIS3, ώστε να προκύπτει η απαραίτητη συνάφεια / συμπληρωματικότητα, αλλά και σαφής διαχωρισμός των δράσεων μεταξύ εθνικού και περιφερειακού επιπέδου. Μέσω του ΕΠΑΝΕΚ θα υλοποιηθούν δράσεις εθνικής ή περιφερειακής εμβέλειας με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων στους στρατηγικούς τομείς προτεραιότητας της RIS3. Μέσω των ΠΕΠ θα υλοποιηθούν δράσεις που στοχεύουν στο παραγωγικό δυναμικό των περιφερειών και την ενίσχυση των ικανοτήτων τους μέσω της έρευνας και καινοτομίας σε σχέση και με την ανάδειξη ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων τους.

Ειδικότερα, για την επιλογή των δράσεων που θα υλοποιηθούν μέσω του ΕΠΑΝΕΚ θα ληφθούν υπόψη οι περιφερειακές στρατηγικές RIS3 καθώς και το επίπεδο της καινοτομίας των περιφερειών (προχωρημένες, μέσου επιπέδου δυνατότητες καινοτομίας, με δυναμικό καινοτομίας σε τοπικά προϊόντα, πολύ χαμηλό δυναμικό στο πεδίο τεχνολογικής καινοτομίας, κα).

Μετά την τελική εξειδίκευση και εφαρμογή των στρατηγικών RIS3 (εθνικών και περιφερειακών) και στο πλαίσιο του συντονισμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, εφόσον απαιτούνται επιπλέον πόροι για την κάλυψη των περιφερειακών στρατηγικών οι οποίες συνάδουν με την εθνική στρατηγική RIS3, θα εξετάζεται η δυνατότητα κάλυψης αυτών από τους πόρους του ΕΠΑΝΕΚ.

Επίσης, η επιλογή των πράξεων θα πρέπει να ακολουθεί ως κατευθυντήρια αρχή τα ζητούμενα χαρακτηριστικά για τις επιχειρήσεις του νέου αναπτυξιακού υποδείγματος. Τα

χαρακτηριστικά αυτά επιδεικνύουν ισχυρές αναπτυξιακές προοπτικές γεγονός που συνέβαλλε στην επιλογή και στην υιοθέτηση τους. Ως εκ τούτου, η επιλογή των δικαιούχων καθώς και των περιοχών παρέμβασης συνδέονται με τα εξής χαρακτηριστικά και κατευθύνσεις:

1. Θετικά αποτελέσματα και οικονομική προοπτική/ ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.
2. Εξωστρέφεια (δημιουργούμενο εξαγωγικό δραστηριότητα).
3. Καινοτομία / δημιουργικότητα (νέα καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες καθώς και καινοτόμες λειτουργικές διαδικασίες).
4. Σημαντικό μέγεθος σε κύκλο εργασιών και απασχόληση/ επαρκής γκάμα προϊόντων για την αντιμετώπιση του παγκόσμιου ανταγωνισμού.
5. Στόχευση σε “niche” παγκόσμιες αγορές.
6. Επανακυκλοφορία των πόρων στην εσωτερική αγορά (μεγιστοποίηση του ποσοστού της εγχώριας προστιθέμενης αξίας).
7. Νέες εταιρείες (Δημιουργία νέων επιχειρήσεων).
8. Μικρό αποτύπωμα CO₂, NO₂, SO₂ κλπ, / χαμηλή επιβάρυνση του περιβάλλοντος.
9. Ομάδες εταιρειών / συνεργασίες.
10. Προϊόντα / Υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας (Premium brands).

Ενστάσεις μπορούν να διατυπωθούν ως κριτήρια όπως:

- σημαντικό μέγεθος σε κύκλο εργασιών και απασχόληση/ επαρκής γκάμα προϊόντων για την αντιμετώπιση του παγκόσμιου ανταγωνισμού,
- στόχευση σε “niche” παγκόσμιες αγορές,

που δεν είναι βέβαιο ότι πρέπει να ισχύσουν για ΟΛΕΣ τις ενισχυόμενες επιχειρήσεις, διότι φαίνονται να περιορίζουν την παρέμβαση του Προγράμματος στις «μεγάλες» επιχειρήσεις ή στις leaders / stars κ.ο.κ. Γενικά παραμένουν για τον Άξονα τα ερωτήματα: Η διάκριση «πρωταθλητών» και «υστερούντων» που αποσκοπεί; Το Πρόγραμμα θα επικεντρωθεί στους Stars; Οι ΜΜΕ και ΠΜΜΕ επιχειρήσεις θα ενισχυθούν γενικώς ή μόνο εάν πληρούν κάποια πολύ συγκεκριμένα κριτήρια, π.χ. αυτά της RIS3;

Παρομοίως τίθεται το ζήτημα των Τομεακών Προτεραιοτήτων. Δεν είναι σαφές με πόσο ισχυρή έμφαση (ή αποκλειστικά) ο Άξονας επικεντρώνεται σε αυτές ή αν κλάδοι που δεν εμπίπτουν σ' αυτές αποκλείονται. Θα ήταν σκοπιμότερο οι τομεακές προτεραιότητες να εξασφαλιστούν στην εφαρμογή. Εάν μιν υπάρξουν τελικώς τόσες Δράσεις κατά Επ. Πρ. όσοι και οι τομείς προτεραιότητας, το Πρόγραμμα κινδυνεύει να έχει τελικά ένα (συνολικό) πλήθος άνω των 150 δράσεων, με τις αρνητικές συνέπειες που αναφέρθηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο. Εάν αντιθέτως η υπαγωγή σε συγκεκριμένο τομέα οριστεί ως κριτήριο ένταξης ενός τελικού ωφελούμενου σε μια Δράση (όπως είναι και τεχνικά το σωστότερο), πόσο ισχυρή θα είναι η «πριμοδότηση»; Πόσο συμβατή είναι η τομεακή προσέγγιση με την προσέγγιση για τις συμπράξεις και τα clusters;

Κατά Επενδυτική Προτεραιότητα (όχι σε όλες) υπάρχει συγκεκριμενοποίηση δικαιούχων (προφανώς εννοείται: ωφελουμένων), όπως π.χ. στην «1β»:

Συγκεκριμένα, οι τύποι των δικαιούχων είναι οι εξής:

- Λειτουργούσες επιχειρήσεις για να αναλαμβάνουν έργα έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης επίδειξης μεμονωμένα ή σε συνεργασία με άλλες επιχειρήσεις ή και με ερευνητικά εργαστήρια.
- Νέοι (επαγγελματικά) επιχειρηματίες για να ιδρύουν και να αναπτύσσουν επιχειρήσεις έντασης γνώσης με διεθνή ορίζοντα παραγωγικής και εμπορικής δραστηριότητας και να κατοχυρώσουν τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας.
- Συστάδες επιχειρηματικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων (clusters) που δημιουργούν νέες νησίδες εξειδίκευσης έντασης γνώσης για την ελληνική οικονομία, με παγκόσμια επιφάνεια.
- Εταιρίες ειδικού σκοπού και με συγκεκριμένο αντικείμενο για τη διαχείριση και την εκμετάλλευση βιομηχανικής ιδιοκτησίας (π.χ. patent pooling) και την ανάπτυξη και την εκμετάλλευση του βιομηχανικού σχεδίου (industrial design).
- Ερευνητικοί και ακαδημαϊκοί φορείς
- Ερευνητές
- Συνεργασίες επιχειρήσεων με ΑΕΙ και ερευνητικά ιδρύματα στους στρατηγικούς τομείς, στο πλαίσιο κοινοπραξιών με μεσο- και μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Το συνολικότερο ζήτημα που τίθεται για τον Άξονα είναι η σύνθεση των 5 Θεματικών Στόχων. Στο τελικό κείμενο διορθώνεται η έλλειψη του αρχικού και η σύνθεση τους αιτιολογείται, ειδικότερα μάλιστα πλήρως αιτιολογημένα όσον αφορά στη διατύπωση «Παράλληλα, μέσω των ΘΣ 4, 3 και 1 μπορεί να υποστηριχτεί και η επιχειρηματικότητα για την παραγωγή ενέργειας που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές συμβάλλοντας στην αναπτυξιακή προοπτική της χώρας δημιουργώντας ευνοϊκότερες συνθήκες για την περαιτέρω πραγματοποίηση επενδύσεων εγχώριων και ξένων». Παραμένει ο γενικότερος προβληματισμός (βλ. παραπάνω Σχόλια στο Τμήμα 1 του ΕΠΑΝΕΚ):

- αν η σύνθεση αυτή Θ.Σ. είναι η καταλληλότερη για τις ανάγκες της ανταγωνιστικότητας, επιχειρηματικότητας και εξωστρέφειας,
- αν θα αποδειχθεί επιχειρησιακά εφικτή και αποτελεσματική η μη διάκριση Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας, ΤΠΕ, Βελτίωσης ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και Διατήρησης και προστασίας περιβάλλοντος και προώθησης της αποδοτικής χρήσης πόρων,
- μήπως προκύψει σύγχυση Δράσεων και δυσκολία ορισμού και παρακολούθησης - επίτευξης των αποτελεσμάτων και, κατόπιν, σύνθεσης τους σε επίπεδο Θεματικού Στόχου.

Η διατύπωση ότι «1^{ος} άξονας προτεραιότητας έχει εθνικό χαρακτήρα καθώς οι σχεδιαζόμενες δράσεις αφορούν το σύνολο των περιφερειών Η εθνική διάσταση του ΕΠΑΝΕΚ σκοπό έχει την εκμετάλλευση των επιμέρους θετικών προοπτικών των στρατηγικών τομέων της χώρας μέσω της σύνθεσης των ιδιαίτερων επιμέρους περιφερειακών χαρακτηριστικών της ελληνικής επιχειρηματικότητας. Στόχος είναι η δημιουργία συνεργιών και εν τέλει η μεγιστοποίηση της αξίας των αποτελεσμάτων των δράσεων του προγράμματος, με την διάχυση πληροφόρησης, εμπειριών και επιτυχημένων παραδειγμάτων από διαφορετικούς τομείς και περιφέρειες της χώρας» θα μπορούσε να είναι σαφέστερη.

Στον Άξονα προστέθηκε τελικά, για διαχειριστικούς λόγους, και ένας «υποάξονας» με τίτλο «01Σ: Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με Τομεακές προτεραιότητες (Στερεά Ελλάδα και Νότιο Αιγαίο), όπως και σε κάθε άλλο Άξονα Προτεραιότητας του Προγράμματος.

ΑΠ 2 «Προσαρμογή εργαζομένων, επιχειρήσεων και επιχειρηματικού περιβάλλοντος στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις»

ΘΣ 8: Προώθηση βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη κινητικότητας εργαζομένων

ΘΣ 10: Επένδυση στην εκπαίδευση και κατάρτιση για απόκτηση δεξιοτήτων και στη δια βίου μάθηση

ΘΣ 11: Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων υπηρεσιών και των φορέων, καθώς και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης

Ο Άξονας Προτεραιότητας 2 αντιστοιχίζεται σε 3 Θεματικούς Στόχους και 4 Επενδυτικές Προτεραιότητες: 8γ «Αυτοαπασχόληση, την επιχειρηματικότητα και τη δημιουργία επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων καινοτόμων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων», 8ε «Προσαρμογή εργαζομένων, επιχειρήσεων και επιχειρηματιών στις αλλαγές», 10δ «Βελτίωση συνάφειας συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας, διευκόλυνση μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία και βελτίωση συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και ποιότητάς τους, μεταξύ άλλων μέσω μηχανισμών πρόβλεψης των αναγκών σε δεξιότητες...» και 11α «Επένδυση στη θεσμική ικανότητα και αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης και δημοσίων υπηρεσιών ... με στόχο μεταρρυθμίσεις, καλύτερη κανονιστική ρύθμιση και ορθή διακυβέρνηση». Αμφιμονοσήμαντα αντιστοιχίζει έναν Ειδικό Στόχο σε κάθε Επ. Προτεραιότητα, καταλήγοντας στο ακόλουθο σύνολο Ειδικών Στόχων:

- 2.1. Αύξηση της υγιούς νεοφυούς επιχειρηματικότητας και αυτοαπασχόλησης.
- 2.2. Προσαρμογή των επιχειρήσεων και των εργαζόμενων τους στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις, ειδικότερα των επιχειρήσεων που διαθέτουν τα ζητούμενα χαρακτηριστικά του νέου αναπτυξιακού υποδείγματος της χώρας.
- 2.3. Ενίσχυση συμμετοχής των επιχειρήσεων στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- 2.4. Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος μέσω αναβάθμισης της ικανότητας της δημόσιας διοίκησης να υποστηρίζει την επιχειρηματικότητα.

Η επιλογή Επ. Προτεραιοτήτων και η εξειδίκευσή τους σε Ειδικούς Στόχους εμφανίζεται λογική. Το συνολικότερο πρόβλημα που θα αντιμετωπίσει ο Άξονας είναι η εξασφάλιση συνεργιών με το ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». Η σύνθεση των 3 Θεματικών Στόχων είναι προφανής και αιτιολογείται (όπως ορίζει ο Κανονισμός): ο Άξονας καλύπτει σημαντικό μέρος της στρατηγικής του ΕΠΑνΕΚ με Θεματικούς Στόχους που συνεργούν για την προσαρμογή των εργαζομένων, επιχειρήσεων και επιχειρηματικού περιβάλλοντος στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις αλλά και στη βελτίωση της δημόσιας διοίκησης, τόσο για την αντιμετώπιση του προβλήματος της υψηλής ανεργίας όσο και για την καταπολέμηση της αδυναμίας των επιχειρήσεων να ανταποκριθούν στις μεταβαλλόμενες συνθήκες του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ενώ και η αναβάθμιση της δημόσιας διοίκησης εξασφαλίζει ένα περιβάλλον φιλικότερο για την επιχειρηματική δραστηριότητα.

Είναι σκόπιμο να διευκρινιστούν τα ακόλουθα ζητήματα:

- Οι τομεακές προτεραιότητες ισχύουν και εδώ ή όχι ή πόσο ισχυρά;

Η «Υποστήριξη μεμονωμένων επιχειρήσεων ή /και ομάδων για κατάρτιση και εφαρμογή σχεδίων προσαρμογής και αναδιάρθρωσης, με προτεραιότητα τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους στρατηγικούς τομείς της χώρας», ορίζεται σαφώς. Από την άλλη πλευρά όμως, επιμέρους στόχοι (ή «δράσεις») όπως «Η βελτίωση του οργανωτικού και λειτουργικού μοντέλου της επιχείρησης, Η βελτιστοποίηση της χρήσης πόρων, Η ενίσχυση της εξωστρέφειας, Η ενίσχυση της καινοτομικής και ερευνητικής δραστηριότητας, Η ανάπτυξη εργαλείων και μεθόδων διοικητικής πληροφόρησης και συγκριτικών αξιολογήσεων (benchmarking) επί θεμάτων οργάνωσης, διοίκησης, λειτουργίας, παραγωγής και προώθησης με επιχειρήσεις ομοειδείς από το διεθνές επιχειρηματικό περιβάλλον, Η τεχνολογική αναβάθμιση με ενσωμάτωση σε κρίσιμες και μη διαδικασίες των επιχειρήσεων, συστημάτων και εργαλείων, Η ενίσχυση της ποιότητας των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών, Η αξιολόγηση των υφιστάμενων δεξιοτήτων και ικανοτήτων του προσωπικού, Η βελτίωση της περιβαλλοντικής διαχείρισης», αφορούν το σύνολο του ελληνικού επιχειρηματικού τομέα και η προτεραιοποίηση θα έπρεπε μάλλον να γίνει ανάλογα με τις ΑΝΑΓΚΕΣ και όχι ανάλογα με τον τομέα, κλάδο, υποκλάδο, ενδεχομένως δε θα έπρεπε να γίνει και με ΧΩΡΙΚΗ διάσταση.

Δράσεις όπως «Υπηρεσίες και εργαλεία υποστήριξης και καθοδήγησης των επιχειρήσεων, Παροχή στρατηγικής πληροφόρησης, Ανάπτυξη υπηρεσιών υποστήριξης για θέματα τεχνολογίας και καινοτομίας για την αξιολόγηση και υποστήριξη δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας των επιχειρήσεων, Ανάπτυξη κέντρων στήριξης επιχειρήσεων για την αύξηση της παραγωγικότητας, της επιχειρηματικότητας και της ανάπτυξης οριζόντιων και κάθετων συνεργασιών, Στήριξη των επιχειρήσεων για επαγγέλματα και δεξιότητες», φαίνονται να απευθύνονται σε όλες τις επιχειρήσεις χωρίς τομεακή εξειδίκευση.

- Οι Δράσεις ισχύουν ειδικά για το ΕΠΑΝΕΚ ή μπορούν και πώς να συνδυαστούν με Δράσεις του ΕΠ ΑΑΔΕΔΒΜ και των ΠΕΠ ή και να «μεταφερθούν» σε αυτά;

π.χ. οι Δράσεις για Πιστοποίηση γνώσεων, δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων εργαζομένων βάσει αναγνωρισμένων προτύπων. Προφανής είναι αντιθέτως η ειδική εξαιρετική σημασία για το ΕΠΑΝΕΚ Δράσεων όπως: Υποστήριξη συμμετοχής των επιχειρήσεων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, Συμμετοχή σε ευέλικτα προγράμματα σπουδών που συνδυάζουν εκπαίδευση και εργασία, Πραγματοποίηση μέρος της εκπαίδευσης στον εργασιακό χώρο, Αξιοποίηση πραγματικών ζητημάτων των επιχειρήσεων για εξειδίκευση από τους εκπαιδευόμενους στο πλαίσιο εργασιών τους, Μετατροπή επιχειρήσεων ποιοτικούς χώρους παροχής πρακτικής άσκησης και υποδοχής προγραμμάτων μαθητείας. Προφανούς επίσης σημασίας είναι Δράσεις όπως: Ενίσχυση των διαδικασιών της δημόσιας διοίκησης για την τυποποίηση και πιστοποίηση προϊόντων και υπηρεσιών που διακινούνται στην ελληνική αγορά, Ενίσχυση μηχανισμών εποπτείας της αγοράς, Παρατηρητήριο επιχειρηματικού περιβάλλοντος, αν και με ελάχιστο (υπό κανονικές συνθήκες) επενδυτικό κόστος για το Πρόγραμμα. Σημαντικές αλλά βασικά «εξωτερικές» ως προς το Πρόγραμμα είναι Δράσεις όπως: Αναβάθμιση, κωδικοποίηση και απλοποίηση με βάση τις εθνικές προδιαγραφές και πρότυπα της βιομηχανικής και εμπορικής νομοθεσίας, με οδηγό το Κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο και εκείνο των πλέον προηγμένων χωρών, Βελτίωση των διαδικασιών επίλυσης διαφορών, Προσαρμογή της νομοθεσίας για την μείωση των διοικητικών βαρών, Σχεδιασμός ολοκληρωμένης στρατηγικής για το θεσμικό πλαίσιο που αφορά συγχωνεύσεις και εξαγορές επιχειρήσεων, Παρεμβάσεις υλοποίησης διαλειτουργικότητας δημόσιων υπηρεσιών που αφορούν στις επιχειρήσεις για τη

διευκόλυνση των επιχειρήσεων με βάση το Εθνικό στρατηγικό σχέδιο Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Περιορισμός σπατάλης μέσω ποιοτικής ενίσχυση χρηστών δημοσίων προμηθειών, Αναθεώρηση των νομικού πλαισίου αφερεγγυότητας, Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των κοινωνικών εταίρων.

Συνεπής είναι και η αντιστοίχιση Ειδικών Στόχων και Δεικτών Αποτελέσματος, που θα επιτρέψει μια απλοποιημένη παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων. Εκτιμήσεις ως προς την ανά Δείκτη καταλληλότητα, εφικτότητα κλπ. παρατίθενται στην Ενότητα 2 της Αξιολόγησης. Προς το παρόν επισημαίνεται ότι η απλότητα και σαφήνεια των Δεικτών αποτελέσματος δεν αντιστοιχεί σε ίδια απλότητα και σαφήνεια στη διατύπωση στα πεδία «Τα αποτελέσματα που επιδιώκει το κράτος μέλος με τη στήριξη της Ένωσης» σε κάθε Επενδυτική Προτεραιότητα / Ειδικό Στόχο: ενίοτε αυτή είναι πολύ συγκεκριμένη και χρήσιμη, ενίοτε είναι γενική.

Στον Άξονα προστέθηκε επίσης «υποάξονας» ειδικά για Στερεά Ελλάδα και Νότιο Αιγαίο.

ΑΠ 3 «Ανάπτυξη μηχανισμών στήριξης της επιχειρηματικότητας»

ΘΣ1: Ενίσχυση Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας

ΘΣ 2: Βελτίωση της πρόσβασης σε ΤΠΕ, της χρήσης και της ποιότητάς τους

ΘΣ 4: Υποστήριξη της μετάβασης σε οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς

ΘΣ 6: Διατήρηση και προστασία περιβάλλοντος και προώθηση αποδοτικής χρήσης πόρων

ΘΣ 7: Προώθηση βιώσιμων μεταφορών και άρση εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων

Ο Άξονας Προτεραιότητας 3 αντιστοιχίζεται σε 5 Θεματικούς Στόχους και 7 Επενδυτικές Προτεραιότητες: 1α «Ενίσχυση υποδομών έρευνας και καινοτομίας και ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας ...», 2α «Επέκταση ανάπτυξης ευρυζωνικών υπηρεσιών και δικτύων υψηλών ταχυτήτων και στήριξη υιοθέτησης αναδυόμενων τεχνολογιών ...», 4β «Προαγωγή της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις επιχειρήσεις», 4γ «Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης», 6γ «Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς», 6ζ «Στήριξη της βιομηχανικής μετάβασης προς οικονομία με αποδοτική χρήση πόρων, προώθηση πράσινης ανάπτυξης, οικολογικής καινοτομίας και διαχείρισης περιβαλλοντικών επιδόσεων στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα» και 7ε «Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και ασφάλειας του εφοδιασμού μέσω έξυπνων συστημάτων διανομής, αποθήκευσης και μεταφοράς ενέργειας και ... ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές».

Η σχετική απλοποίηση του αρχικού σχεδιασμού από 9 σε 7 Επενδυτικές Προτεραιότητες κρίνεται θετικά. Θα πρέπει ίσως να υποστηριχθεί ισχυρότερα η επιλογή της «6γ», καθόσον εμφανώς μεν αποσκοπεί στη στήριξη του τουρισμού αλλά προκύπτει ένας προβληματισμός από τη διατύπωση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων:

Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί σε δραστηριότητες του τουριστικού κλάδου που σχετίζονται με το φυσικό κεφάλαιο και την πολιτιστική κληρονομιά, δεδομένου ότι αποτελούν σημαντική ευκαιρία ανάπτυξης αλλά και σημαντική απειλή διατήρησης και βιωσιμότητας τους.

Επίσης, η συμπόρευση των τοπικών κοινωνιών με τις επιχειρήσεις μέσω κοινών δράσεων προστασίας των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε περιοχής, αποτελεί κρίσιμο παράγοντα επιτυχίας για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη.

Ως εκ τούτου, μέσω του συγκεκριμένου Ειδικού Στόχου, επιδιώκεται η υποστήριξη της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης που βασίζεται στο φυσικό κεφάλαιο και στην πολιτιστική κληρονομιά, μέσω υποδομών που εξασφαλίζουν τη διατήρηση του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Τα αποτελέσματα που επιδιώκεται να επιτευχθούν είναι τα εξής:

- Προστασία, ανάδειξη, προβολή και ενσωμάτωση στο κοινωνικό και οικονομικό γίγνεσθαι του φυσικού περιβάλλοντος ως αναπόσπαστο στοιχείο για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας
- Προστασία και ανάδειξη μνημείων και αρχαιολογικών χώρων και μουσειακών υποδομών, με στόχο την ποιοτική αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών
- Ανάδειξη της φυσιογνωμίας, της εικόνας και της ιστορίας των πόλεων στο πλαίσιο της ανάδειξης και προβολής της πολιτιστικής και άυλης κληρονομιάς τους

Θα έπρεπε το ΕΠΑΝΕΚ να επεκταθεί και σε αυτήν ή είναι σκοπιμότερο αυτή να παραμείνει στα ΠΕΠ και οι αντίστοιχες εθνικής κλίμακας δράσεις να ενταχθούν σε Επενδυτική Προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 1;

Ο Άξονας αντιστοιχίζει έναν Ειδικό Στόχο σε κάθε Επ. Προτεραιότητα (2 στην «7ε») καταλήγοντας στο ακόλουθο σύνολο Ειδικών Στόχων:

- 3.1. Αναβάθμιση ή/και ανάπτυξη υποδομών έρευνας και καινοτομίας για τη βελτίωση της καινοτομικής ικανότητας της χώρας για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας.
- 3.2. Επέκταση υποδομών ευρυζωνικών υπηρεσιών και δικτύων υψηλών ταχυτήτων.
- 3.3. Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης της λειτουργίας των επιχειρήσεων και του κτιριακού αποθέματος επαγγελματικής χρήσης.
- 3.4. Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του οικιακού και δημόσιου κτιριακού αποθέματος
- 3.5. Ανάπτυξη ή/και προώθηση οικονομικής δραστηριότητας που βασίζεται στο φυσικό κεφάλαιο και στην πολιτιστική κληρονομιά της Ελλάδος με επίκεντρο το τομέα του Τουρισμού .
- 3.6. Βελτίωση της δυνατότητας ανάκτησης βιομηχανικών αποβλήτων και απορριμμάτων και αύξηση της επαναξιοποίησής τους.
- 3.7. Μείωση εξάρτησης της χώρας από το πετρέλαιο.
- 3.8. Αύξηση της εφαρμογής έξυπνων συστημάτων για αποτελεσματικότερη διαχείριση της διανομής ενέργειας.

Η επιλογή Επ. Προτεραιοτήτων κρίνεται αιτιολογημένη και συνεπής και η επιλογή και εξειδίκευση σε Ειδικούς Στόχους, σε σύγκριση και με τον αρχικό σχεδιασμό⁵ όπως αξιολογήθηκε στο Β Παραδοτέο της Αξιολόγησης, κρίνεται συνεπέστερη.

Συνεπής είναι και η ένας-προς-έναν (πλην του 3.1) αντιστοίχιση Ειδικών Στόχων και Δεικτών Αποτελέσματος, που θα επιτρέψει μια απλοποιημένη παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων. Εκτιμήσεις ως προς την ανά Δείκτη καταλληλότητα, εφικτότητα κλπ. παρατίθενται στην Ενότητα 2 της Αξιολόγησης. Προς το παρόν επισημαίνεται ότι η απλότητα και σαφήνεια των Δεικτών αποτελέσματος δεν αντιστοιχεί σε ίδια απλότητα και σαφήνεια στη διατύπωση στα πεδία «Τα αποτελέσματα που επιδιώκει το κράτος μέλος με τη στήριξη της Ένωσης» σε κάθε Επενδυτική Προτεραιότητα / Ειδικό Στόχο: ενίοτε αυτή είναι πολύ συγκεκριμένη και χρήσιμη, ενίοτε είναι γενική.

Η επιλογή των 5 Θεματικών Στόχων μπορεί να οδηγήσει σε προβλήματα ιδίως αν διερευνηθεί πιθανότητα για συνέργιες μεταξύ Ειδικών Στόχων και αν αναζητηθούν σύνθετα αποτελέσματα από τις Δράσεις σε επίπεδο Θ.Σ. και Άξονα. Δεν προκύπτει εμφανώς μια κεντρική κοινή στόχευση μεταξύ π.χ. Ενίσχυσης υποδομών έρευνας και καινοτομίας και Μεγαλύτερης διείσδυσης του φυσικού αερίου σε όλους τους τομείς κατανάλωσης ή Εξασφάλισης αποτελεσματικότερης διαχείρισης της ενέργειας μέσω εφαρμογής έξυπνων συστημάτων διανομής ηλεκτρικού ρεύματος, κ.ο.κ. Ενδεχομένως να μπορεί να υποστηριχθεί τεκμηριωμένα, αλλά δεν είναι στο κείμενο εμφανής, με αποτέλεσμα ο Άξονας να εμφανίζεται ως να συγκεντρώνει τις «υπόλοιπες» παρεμβάσεις του ΕΠΑΝΕΚ και να επεκτείνεται σε τύπους δράσεων πολύ διαφορετικούς μεταξύ των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων:

- Επενδυτική Προτεραιότητα 1α: Ενδεικτικές δράσεις που θα καλύψουν το αντικείμενο και τη διάσταση της επενδυτικής προτεραιότητας 1α είναι οι εξής: Ενίσχυση σημαντικών ερευνητικών υποδομών εθνικής εμβέλειας με διεθνή αναγνώριση της αριστείας τους καθώς και της συμμετοχής σε δίκτυα ευρωπαϊκών υποδομών (ESFRI) με βάση τις προτεραιότητες του Εθνικού Οδικού Χάρτη Ερευνητικών Υποδομών. Διαμόρφωση και λειτουργία Εθνικού Μητρώου Ερευνητικών Υποδομών και συστήματος παρακολούθησης της χρήσης και αξιοποίησής τους από τον ιδιωτικό τομέα & την Πολιτεία. Ανάπτυξη Κέντρων Ικανότητας (Centers of Competence) με παράλληλη ενίσχυση των εργαστηριακών υποδομών καινοτομίας, που δημιουργούνται για την παροχή επιστημονικών και τεχνικών υπηρεσιών με όρους αγοράς και σύμφωνα με τις ανάγκες της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης. Συγκρότηση Δικτύου Ανάπτυξης Καινοτομίας που θα

⁵ Συγκεκριμένα:

- 3.1 Ενίσχυση υποδομών έρευνας και καινοτομίας στη βάση μιας συνεκτικής στρατηγικής, με απώτερο στόχο την βελτίωση της καινοτομικής ικανότητας της χώρας για τη στήριξη επιχειρηματικότητας σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.
- 3.2. Επέκταση υποδομών ευρυζωνικών υπηρεσιών και δικτύων υψηλών ταχυτήτων.
- 3.3. Υποστήριξη νέων επιχειρήσεων με εξασφάλιση ολοκληρωμένων δομών και υπηρεσιών για την κάλυψη όλου του εύρους των αναγκών τους.
- 3.4. Εξασφάλιση προηγμένων ικανοτήτων στις επιχειρήσεις μέσω υποδομών που υποστηρίζουν τη λειτουργία τους και την αναβάθμιση των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών.
- 3.5. Εξοικονόμηση ενέργειας και αύξηση ενεργειακής απόδοσης με ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος και της λειτουργίας μεταποιητικών επιχειρήσεων.
- 3.6. Εξασφάλιση της αποτελεσματικότερης διαχείρισης της ενέργειας μέσω της εφαρμογής έξυπνων συστημάτων διανομής ηλεκτρικού ρεύματος.
- 3.7. Υποστήριξη της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης που βασίζεται στο φυσικό κεφάλαιο και στην πολιτιστική κληρονομιά της Ελλάδος με επίκεντρο τον τομέα του Τουρισμού.
- 3.8. Υποδομές πράσινης ανάπτυξης και οικολογικής καινοτομίας.
- 3.9. Βελτίωση της αξιοποίησης του ενεργειακού δυναμικού της χώρας και μεγαλύτερη διείσδυση του φυσικού αερίου σε όλους τους τομείς κατανάλωσης (ή Ενδυνάμωση του γεωστρατηγικού ρόλου της Ελλάδας στο Ευρωπαϊκό χάρτη).

οργανώσει και θα ενισχύσει τη συνεργασία των ελληνικών επιχειρήσεων με τους έλληνες ερευνητές και την πρόσβαση τους στις ερευνητικές υποδομές της χώρας.

- Επενδυτική Προτεραιότητα 2α: Γεφύρωση Ψηφιακού Χάσματος & ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών νέας γενιάς (παροχή κινήτρων στους τελικούς χρήστες) - Ενίσχυση υποδομών νέφους.
- Επενδυτική Προτεραιότητα 4β: Ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων επαγγελματικής χρήσης (ενισχύσεις) - Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης ΜΜ μεταποιητικών επιχειρήσεων και πλωτών μέσων.
- Επενδυτική Προτεραιότητα 4γ: Ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών - Ενεργειακή αναβάθμιση στα δημόσια κτίρια.
- Επενδυτική Προτεραιότητα 6γ: Προώθηση και προβολή τουριστικού προϊόντος σε σχέση με το φυσικό κεφάλαιο και την πολιτιστική κληρονομιά - Ανάπτυξη περιβαλλοντικών / πολιτιστικών υπηρεσιών σε συνεργασία με κοινωνία και αγορά - Εφαρμογή καινοτομικών μεθοδολογιών για αειφορική ανάπτυξη σε περιοχές με ιδιαίτερο φυσικό πλούτο και πολιτιστική κληρονομιά.
- Επενδυτική Προτεραιότητα 6ζ: Υποδομές για διαχείριση και ανάκτηση χρήσιμων υλικών από βιομηχανικά απόβλητα - Δημιουργία Κέντρων Επαναχρησιμοποίησης και Πράσινων Σημείων - Μετατροπή περιοχών συγκέντρωσης βιομηχανικών / εμπορικών και βιοτεχνικών εγκαταστάσεων σε οργανωμένα επιχειρηματικά πάρκα - Δράσεις προς τις επιχειρήσεις με σκοπό τη μείωση της επίπτωσης των δραστηριοτήτων στο περιβάλλον και της αύξησης της αποδοτικότητας των πόρων.
- Επενδυτική Προτεραιότητα 7ε: Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός συστήματος μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας - Επέκταση και εκσυγχρονισμός συστήματος μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου (κατασκευή / αναβάθμιση συμπιεστών, νέων μετρητικών / ρυθμιστικών σταθμών, ενίσχυση και εκσυγχρονισμός συστήματος μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου) - Πιλοτικό σύστημα τηλεμέτρησης - Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός συστήματος διανομής ηλεκτρικής ενέργειας.

Άλλες από τις Δράσεις είναι συγκεκριμένα έργα, άλλες θα είναι ενισχύσεις και είναι πιθανό να υπάρξουν προβλήματα στον ορισμό δεικτών και πλαισίου επίδοσης στον Άξονα που ενδεχομένως να «μεταφερθούν» σε επίπεδο Προγράμματος. Στον Άξονα προσδιορίζονται τα ακόλουθα Μεγάλα Έργα:

- Αναβάθμιση του συστήματος μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας μέσω Διασύνδεσης των Κυκλάδων με το Ηπειρωτικό Σύστημα.
- Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός συστήματος μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας μέσω της Διασύνδεσης της Κρήτης με το Ηπειρωτικό Σύστημα.
- Β' Αναβάθμισης του Τερματικού σταθμού Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου (ΥΦΑ) της Ρεβυθούσας.
- Πιλοτικό σύστημα τηλεμέτρησης.

Επισημαίνεται και πάλι ότι το κανονιστικό Πρότυπο δεν απαιτεί συγκεκριμένες Δράσεις αλλά: «Description of the type and examples of actions to be supported and their expected contribution to the specific objectives including, where appropriate, the

identification of main target groups, specific territories targeted and types of beneficiaries», κατά τρόπον ώστε να απαντώνται ευχερώς ερωτήματα όπως: «πώς επιτυγχάνουμε τους Ειδικούς Στόχους»; «πώς φτάνουμε στα τελικά αποτελέσματα»;

Στις περισσότερες Επενδυτικές Προτεραιότητες, Οι Κατευθυντήριες αρχές για την επιλογή Πράξεων είναι σχετικώς γενικόλογες, πλην περιπτώσεων όπου είναι ήδη γνωστός ο τρόπος παρέμβασης (ενίσχυση ή δημόσιο έργο) και η διατύπωση είναι σαφής. Παρομοίως ισχύει και για τους τελικούς δικαιούχους (ωφελούμενους). Όσον αφορά στη χρήση Χρηματοδοτικών Μέσων, ισχύει ό,τι και στον Άξονα Προτεραιότητας 1.

Στον Άξονα προστέθηκε επίσης «υποάξονας» ειδικά για τη Στερεά Ελλάδα και το Νότιο Αιγαίο.

1.1.3 ΠΙΝΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΣΤΟΧΟ

Ακολούθως, πινακοποιούνται τα έως τώρα πορίσματα, ως προς τα συνήθη αξιολογητικά ερωτήματα για την εκτίμηση της αντιστοιχίας στόχων, προκλήσεων και αναγκών. Τα ερωτήματα τίθενται ως προς τους Ειδικούς Στόχους του Προγράμματος και η συνολική εικόνα προκύπτει θετική και συνοψίζεται στην ακόλουθη Μήτρα.

ΜΗΤΡΑ 1: ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑΣ ΣΤΟΧΩΝ, ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ, ΑΝΑΓΚΩΝ

ΝΑΙ – Μ (μερικώς) – ΟΧΙ (ελλείψεις)								
Ός προς Ειδικούς Στόχους	Εάν οι ανάγκες και προκλήσεις είναι συνεπείς ως προς τους στόχους της Ευρώπης 2020, τις ανά χώρα συστάσεις, το ΕΣΠΑ και το ΕΓΠΜ.	Εάν οι επενδυτικές προτεραιότητες και ειδικοί στόχοι αντανακλούν τις προκλήσεις και ανάγκες	Συγκεκριμένη αναφορά στις επιδόσεις ως προς τους στόχους «Ε2020»	Εάν οι ανάγκες και προκλήσεις μεταφράζονται με συνεπή τρόπο σε θεματικούς στόχους, επενδυτικές προτεραιότητες και ειδικούς στόχους.	Εάν αποδίδεται ανάλογο βάρος στις επενδυτικές προτεραιότητες του ΕΠ και εάν οι ειδικοί στόχοι είναι επαρκώς διατυπωμένοι ώστε να καταδεικνύουν πως το ΕΠ θα συνεισφέρει στους στόχους της Ε2020 και στην αντιμετώπιση εθνικών/ περιφερειακών αναγκών	Εάν βασικές ανάγκες αποκλείονται από την στρατηγική του ΕΠ, το σκεπτικό της επιλογής, σε σχέση με άλλες εθνικές/ περιφερειακές παρεμβάσεις/ προγράμματα που θα τις προσεγγίσουν, παραπέμποντας σε συμπληρωματική ανάλυση	Πιθανή αναγκαία αναδιάρθρωση των αναλύσεων με σαφή ορισμό αναγκών ανά Θεματικό Στόχο του Κοινού Πλαισίου Στρατηγικού Πλαισίου	Εξέταση βάσει ΚΑΙ της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης
Α.Π. 1 / Θ.Σ. 1								
1.1.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Μ	ΝΑΙ
Α.Π. 1 / Θ.Σ. 2								
1.2.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Μ	ΟΧΙ	Μ	ΝΑΙ
Α.Π. 1 / Θ.Σ. 3								
1.3.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Μ	ΝΑΙ
1.4.	ΝΑΙ	Μ	ΝΑΙ	Μ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Μ	ΝΑΙ
1.5.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Μ	ΝΑΙ
Α.Π. 1 / Θ.Σ. 4								
1.6.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Μ	ΟΧΙ	Μ	ΝΑΙ
Α.Π. 1 / Θ.Σ. 6								
1.7.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Μ	ΟΧΙ	Μ	-
Α.Π. 2 / Θ.Σ. 8								
2.1.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Μ	-
2.2.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Μ	-
Α.Π. 2 / Θ.Σ. 10								
2.3.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Μ	-
Α.Π. 2 / Θ.Σ. 11								
2.4.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Μ	-
Α.Π. 3 / Θ.Σ. 1								
3.1.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Μ	Μ

Α.Π. 3 / Θ.Σ. 2								
3.2.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Μ	ΟΧΙ	Μ	ΝΑΙ
Α.Π.3 / Θ.Σ. 4								
3.3.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Μ	-
3.4.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Μ	-
Α.Π. 3 / Θ.Σ. 6								
3.5.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	Μ	ΟΧΙ	Μ	-
3.6.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Μ	-
Α.Π. 3 / Θ.Σ.7								
3.7.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Μ	-
3.8.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Μ	-

1.2 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1.2.1 ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ ΣΤΟΧΩΝ

Το ΕΠΑΝΕΚ υποδεικνύει εσωτερική συνοχή σε επίπεδο Άξονα Προτεραιότητας / Θεματικού Στόχου. Αυξημένη εσωτερική συνοχή επιδεικνύει ο Α.Π. 1 (κυρίως ως προς τους Ε.Σ. 1.1 – 1.6), μέση επιδεικνύει ο Α.Π. 2 αλλά διαθέτει μόνο 3 Ε.Σ. σε 3 διαφορετικές Επενδυτικές Προτεραιότητες, και μέση προς χαμηλή ο Α.Π. 3, λόγω της ετερογένειας των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του. Η ειδική κατά Άξονα και Ειδικό Στόχο ανάλυση έγινε κατά την ακόλουθη Μήτρα.

ΜΗΤΡΑ 2: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ (ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΑΝΑ Α.Π. / Θ.Σ.) του ΕΠΑΝΕΚ

Ε (επαρκής) – Μ (μερική) – Π (περιορισμένη)

Α.Π.	Θ.Σ.	Ειδικό Στόχοι	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8
1	1	1.1. Αύξηση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και συνεργασιών για την ανάπτυξη καινοτόμου επιχειρηματικότητας σύμφωνα με την RIS3		Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Μ	Μ
	2	1.2. Αύξηση της προσφοράς ψηφιακών υπηρεσιών, εφαρμογών και ολοκληρωμένων λύσεων ΤΠΕ για τις επιχειρήσεις	Ε		Ε	Ε	Ε	Ε	Μ	Π
	3	1.3. Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας μέσω νέων καινοτόμων ιδεών κατά προτεραιότητα στους στρατηγικούς τομείς της χώρας	Ε	Ε		Ε	Ε	Ε	Μ	Π
		1.4. Αναβάθμιση επιχειρηματικής οργάνωσης και λειτουργίας ΜΜΕ, κατά προτεραιότητα στους εννέα (9) στρατηγικούς τομείς της χώρας	Ε	Ε	Ε	Μ		Ε	Π	Π

Α.Π.	Θ.Σ.	Ειδικόί Στόχοι	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8
		1.5. Αύξηση εξαγωγών ελληνικών επιχειρήσεων, κατά προτεραιότητα στους εννέα (9) στρατηγικούς τομείς της χώρας	Ε	Ε	Ε	Μ	Ε		Π	Π
	4	1.6. Αύξηση διείσδυσης των νέων μορφών ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας	Μ	Μ	Μ	Π	Π	Π		Π
	6	1.7. Μείωση της παραγωγής αποβλήτων και της περιβαλλοντικής ρύπανσης από τη λειτουργία των επιχειρήσεων	Μ	Π	Π	Π	Π	Π	Π	

Α.Π.	Θ.Σ.	Ειδικόί Στόχοι	2.1	2.2	2.3	2.4
2	8	2.1. Αύξηση της υγιούς νεοφυούς επιχειρηματικότητας και αυτοαπασχόλησης		Ε	Ε	Π
		2.2. Προσαρμογή των επιχειρήσεων και των εργαζόμενων τους στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις, ειδικότερα των επιχειρήσεων που διαθέτουν	Ε		Ε	Π
	10	2.3. Ενίσχυση συμμετοχής των επιχειρήσεων στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης	Ε	Ε		Π
	11	2.4. Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος μέσω αναβάθμισης της ικανότητας της δημόσιας διοίκησης να υποστηρίξει την επιχειρηματικότητα	Π	Π	Π	

Α.Π.	Θ.Σ.	Ειδικόί Στόχοι	3.1	3.2	3.3	3.4	3.5	3.6	3.7	3.8
3	1	3.1. Αναβάθμιση ή/και ανάπτυξη υποδομών έρευνας και καινοτομίας για βελτίωση καινοτομικής ικανότητας της χώρας για στήριξη της επιχειρηματικότητας		Ε	Μ	Μ	Μ	Π	Π	Μ
	2	3.2. Επέκταση υποδομών ευρυζωνικών υπηρεσιών και δικτύων υψηλών ταχυτήτων	Ε		Μ	Π	Ε	Π	Π	Π
	4	3.3. Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης της λειτουργίας των επιχειρήσεων και του κτιριακού αποθέματος επαγγελματικής χρήσης	Μ	Μ		Ε	Π	Π	Π	Π
		3.4. Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του οικιακού και δημόσιου κτιριακού αποθέματος	Μ	Π	Ε		Π	Π	Ε	Ε
	6	3.5. Ανάπτυξη / προώθηση οικονομικής δραστηριότητας που βασίζεται σε φυσικό κεφάλαιο και πολιτιστική κληρονομιά με επίκεντρο τον Τουρισμό	Μ	Ε	Π	Π		Μ	Ε	Ε
		3.6. Βελτίωση της δυνατότητας ανάκτησης βιομηχανικών αποβλήτων και απορριμμάτων και αύξηση της επαναξιοποίησής τους	Π	Π	Π	Π	Μ		Π	Π
	7	3.7. Μείωση εξάρτησης της χώρας από το πετρέλαιο	Π	Π	Π	Ε	Ε	Π		Ε
		3.8. Αύξηση της εφαρμογής έξυπνων συστημάτων για την αποτελεσματικότερη διαχείριση της διανομής ενέργειας	Μ	Π	Π	Ε	Ε	Π	Ε	

Οι Ειδικόι Στόχοι του ΕΠΑΝΕΚ κατατάσσονται ακολούθως σε διακριτές κατηγορίες:

- Στόχοι με υψηλό βαθμό επίδρασης στην επίτευξη άλλων στόχων, που μπορούν να θεωρηθούν ότι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για την συνολική επίτευξη των στόχων του προγραμματισμού.
- Ευαίσθητοι στόχοι, που εξαρτώνται σε υψηλό βαθμό από επίτευξη άλλων στόχων.
- Στρατηγικοί Στόχοι, που χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό επίδρασης και υψηλή ευαισθησία.
- Ουδέτεροι στόχοι, οι οποίοι έχουν υψηλό βαθμό ανεξαρτησίας από την επίτευξη άλλων στόχων.

ΜΗΤΡΑ 3: ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΕΠΑΝΕΚ ΣΕ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

Θ.Σ. / Ειδικόι Στόχοι		Υψηλή επίδραση	Ευαίσθητοι	Στρατηγικοί	Ουδέτεροι	Αδιευκρίνιστο
Θ.Σ. 1	Ε.Σ. 1.1			X		
	Ε.Σ. 3.1			X		
Θ.Σ. 2	Ε.Σ. 1.2.		X			
	Ε.Σ. 3.2	X				
Θ.Σ. 3	Ε.Σ. 1.3		X			
	Ε.Σ. 1.4			X		
	Ε.Σ.1.5	X				
Θ.Σ. 4	Ε.Σ. 1.6		X			
	Ε.Σ. 3.3					X
	Ε.Σ. 3.4					X
Θ.Σ. 6	Ε.Σ. 1.7				X	
	Ε.Σ. 3.5	X				
	Ε.Σ.3.6	X				
Θ.Σ. 7	Ε.Σ. 3.7	X				
	Ε.Σ. 3.8	X				
Θ.Σ. 8	Ε.Σ. 2.1.			X		
	Ε.Σ. 2.2.			X		
Θ.Σ. 10	Ε.Σ. 2.3	X				
Θ.Σ. 11	Ε.Σ. 2.4	X				

Οι ΕΣ του Θ.Σ. 1 φαίνεται να έχουν υψηλή στρατηγική σημασία καθώς από τη μία αναμένεται να έχουν υψηλή επίδραση στους Στόχους του Θ.Σ. 3, ενώ παράλληλα έχουν σημαντική ευαισθησία σε σχέση με την εκπλήρωση στόχων που σχετίζονται με υποστηρικτικές υπηρεσίες, υποδομές και ικανότητες. Ο ΕΣ 1.2. χαρακτηρίζεται ευαίσθητος καθώς προαπαιτεί την τεχνολογική αναβάθμιση που προσφέρει κύρια ο ΕΣ 3.2. Ο δεύτερος δημιουργεί υψηλή επίδραση όχι μόνο στον έτερο ΕΣ του Θ.Σ. 2, αλλά και σε άλλους των Θ.Σ. 3 και Θ.Σ. 1.

Από τους ΕΣ του Θ.Σ. 3 στρατηγικοί θεωρούνται οι 1.4. και 1.5. λόγω της εξάρτησης που έχουν από την ανάπτυξη ή παροχή τεχνολογικών ή οικονομικών πόρων (τους οποίους παρέχουν άλλοι ΕΣ), άλλα και της επίδρασης που αναμένεται να επιφέρουν (ακόμα και μεταξύ τους). Ο ΕΣ 1.3. θεωρείται κατά κύριο βαθμό ευαίσθητος λόγω του χαρακτήρα "εκκίνησης" που έχει.

Στο Θ.Σ. 4 οι ΕΣ δεν σχετίζονται άμεσα με άλλους ΕΣ, ωστόσο επειδή μπορεί να προκύψουν

λογικές συνδέσεις (μείωση καυσίμων - πιθανή μείωση κόστους - αύξηση εξωστρέφειας) χαρακτηρίζονται ως αδιευκρίνιστοι.

Στον Θ.Σ. 6 η αποδοτικότερη διαχείριση των πόρων αναμένεται να επηρεάσει ΕΣ που σχετίζονται με την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

Στους Θ.Σ. του ΕΚΤ εκτιμάται αυξημένη η επίδραση που θα έχουν οι δράσεις του ΕΚΤ στην επίτευξη των υπολοίπων ΕΣ.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

Το ΕΠΑΝΕΚ σχεδιάζεται με τέτοιο τρόπο ώστε να λάβει την δική του θέση στο πλέγμα των Αναπτυξιακών Δράσεων του ΕΣΠΑ 2014-2020. Συνδέεται με τα υπόλοιπα τομεακά προγράμματα βάση του καταμερισμού αρμοδιοτήτων στους διάφορους τομείς. Η συνάφεια του με τα υπόλοιπα Ε.Π. παρουσιάζεται αναλυτικά στην Έκθεση Αξιολόγησης και αναλύεται ανά πρόγραμμα. Το ειδικό πρόβλημα της συνάφειας και των συνεργιών με τα ΠΕΠ (που δεν αντιμετωπιζόταν στην αρχικώς υποβληθείσα έκδοση του Προγράμματος) αντιμετωπίστηκε στην τελική έκδοση, με επισήμανση της κατά κατηγορία Περιφερειών κατανομής / διάκρισης των τυπικών Δράσεων (π.χ. Περιφέρειες με προχωρημένες δυνατότητες καινοτομίας, με ισχυρό δυναμικό μεταποίησης και μέσου επιπέδου δυνατότητες καινοτομίας, βασιζόμενες σε παραδοσιακούς παραγωγικούς τομείς με δυναμικό καινοτομίας σε τοπικά προϊόντα, με ισχυρό δυναμικό στον τουρισμό και πολύ χαμηλό δυναμικό στο επίπεδο της τεχνολογικής καινοτομίας).

Η συνάφεια του ΕΠΑΝΕΚ με τα υπόλοιπα ΕΠ παρουσιάζεται συνοπτικά παρακάτω.

ΜΗΤΡΑ 3: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ / ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ε (επαρκής) – Μ (μερική) – Α (ανεπαρκής) - ΟΧΙ

ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΣΤΟΧΩΝ	ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ / ΣΥΝΕΡΓΙΕΣ	ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ	ΕΠΙΡΡΟΗ στο ΕΠΑΝΕΚ
Πολιτική / πρόγραμμα Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη			
Μ	Ε	Μ	Ε
Πολιτική / πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού			
Ε	Ε	Μ	Ε
Πολιτική / πρόγραμμα Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα			
Μ	Μ	Μ	Ε
Πολιτική / πρόγραμμα Τεχνική Βοήθεια			
Ε	ΟΧΙ	-	Ε
Πολιτική / πρόγραμμα Αγροτική Ανάπτυξη			
Ε	Ε	Ε	Μ
Πολιτική / πρόγραμμα Θάλασσα και Αλιεία			
Ε	Ε	Ε	Μ

Ειδικώς για τα σημαντικά για την υλοποίηση του ΕΠΑΝΕΚ, ΕΠΥΜΠΕΡΑΑ και ΠΕΠ, διαφαίνονται και οι ακόλουθες συμπληρωματικότητες, ως προς Θ.Σ. και Επ. Προτεραιότητες που επιλέγονται στα προγράμματα αυτά.

ΜΗΤΡΑ 4: ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΠΑΝΕΚ ΜΕ ΤΟ Ε.Π. «ΥΠΟΔΟΜΕΣ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» ΚΑΙ ΜΕ ΤΑ ΠΕΠ

Θ.Σ.	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΠ	ΥΜΠΕΡΑΑ	ΕΠΑΝΕΚ
4	(α) Προαγωγή παραγωγής και διανομής ενέργειας που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας			•
	(β) Προαγωγή ενεργειακής απόδοσης και χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις επιχειρήσεις			•
	(γ) Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης	•	•	•
	(δ) Ανάπτυξη και εφαρμογή έξυπνων συστημάτων διανομής ηλεκτρικού ρεύματος που λειτουργούν σε χαμηλά και μεσαία επίπεδα τάσης			•
	ε) Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων	•	•	
	(στ) Προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας στις τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, καθώς και υιοθέτηση αυτών			•
	(ζ) Προώθηση της χρήσης συμπαραγωγής θερμότητας και ηλεκτρισμού με υψηλή απόδοση βάσει της ζήτησης για χρήσιμη θερμότητα	•	•	•
5	α) Στήριξη επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των βασιζόμενων στο οικοσύστημα προσεγγίσεων	•	•	
	β) Προαγωγή επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφαλίζοντας την ανθεκτικότητα σε καταστροφές και αναπτύσσοντας συστήματα διαχείρισης καταστροφών	•	•	
6	α) Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις		•	
	β) Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	•	•	
	γ) Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	•		•

Θ.Σ.	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΕΠ	ΥΜΠΕΡΑΑ	ΕΠΑΝΕΚ
	δ) Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους και προαγωγή των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μέσω και του δικτύου NATURA 2000 και των «πράσινων» υποδομών	•	•	
	ε) Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, για την ανάπτυξη των πόλεων, αναζωογόνησης και απολύμανσης των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου	•	•	
	στ) Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και της αποδοτικότερης χρήσης των πόρων στον τομέα των αποβλήτων, των υδάτων, και σε σχέση με το έδαφος, ή για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης	•		•
7	α) στήριξης ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών μέσω επενδύσεων στο δίκτυο ΔΕΔ-Μ	•	•	
	β) ενίσχυσης της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων στην υποδομή ΔΕΔ-Μ, συμπεριλαμβανομένων των πολυτροπικών κόμβων	•	•	
	γ) Ανάπτυξης και βελτίωσης συστημάτων μεταφοράς φιλικών προς το περιβάλλον(συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων χαμηλού θορύβου) και των συστημάτων χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, συμπεριλαμβανομένων	•	•	

Για τις Επενδυτικές Προτεραιότητες του ΘΣ 4 οι συμπληρωματικότητες ορίζονται ως εξής:

- Το ΕΠ ΥΠΜΕΡΑΑ θα υλοποιήσει δράσεις που σχετίζονται με την εξοικονόμηση ενέργειας και την μείωση των εκπομπών CO₂ στον Τομέα των Μεταφορών.
- Το ΕΠΑΝΕΚ θα υλοποιήσει τις δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας στον οικιακό τομέα, τον κεντρικό δημόσιο τομέα, καθώς και τις επενδύσεις σε ΑΠΕ σε όλους του παραγωγικούς τομείς (πλην αγροτικού όπως έχει ειπωθεί παραπάνω).
- Τα ΠΕΠ θα υλοποιήσουν δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας αποκλειστικά για δημόσια κτήρια του τοπικού / περιφερειακού τομέα καθώς και εγκατάσταση συστημάτων ΑΠΕ - ΣΗΘ.

Οι δράσεις του ΘΣ 6 επιμερίζονται εκτός των ΠΕΠ σε δύο προγράμματα.

- Το ΕΠ ΥΠΜΕΡΑΑ το οποίο θα υλοποιήσει:
 - Μεγάλες υποδομές διαχείρισης Απορριμμάτων (ΜΕΑ / ΧΥΤΥ).
 - Έργα Αποχετεύσεων και ΕΕΛ σε οικισμούς Γ' Προτεραιότητας.
 - Έργα και δράσεις Εθνικού ενδιαφέροντος και σημασίας (Οριζόντιες Δράσεις) των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής της χώρας (συμπεριλαμβανομένων των Φραγμάτων).
 - Δράσεις για την Ολοκλήρωση του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών, ενίσχυσης της εποπτείας των διαχειριστικών δομών καθώς και δράσεις ενημέρωσης για την βιοποικιλότητα και τις περιοχές NATURA 2000.

- Δράσεις Χωροταξικού και Πολεοδομικού Σχεδιασμού, για την προώθηση ενιαίας και βιώσιμης εθνικής στρατηγικής και ανάπτυξης.
- Υποστήριξη του Εθνικού συστήματος παρακολούθησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης και θορύβου.
- Το ΕΠΑΝΕΚ που θα υλοποιήσει Δράσεις πράσινης επιχειρηματικότητας και καινοτομίας:
- Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και της αποδοτικότερης χρήσης των πόρων.

Αναλυτικότερα:

ΥΜΠΕΡΑΑ

Διακρίνονται τέσσερα κύρια πεδία συνάφειας - συνέργιας μεταξύ των δύο προγραμμάτων που επικεντρώνονται κύρια στους ΘΣ 4 και 6. Στο ΘΣ 4 που αφορά τον μετριασμό της Κλιματικής Αλλαγής και την μείωση των εκπομπών των GHG, τα δύο προγράμματα συνεργούν για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί στο πλαίσιο της εφαρμογής της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ με την ενίσχυση δράσεων που στοχεύουν στην ενεργειακή αποδοτικότητα και τις ΑΠΕ και με το ΕΠΑΝΕΚ να επεμβαίνει κυρίως στον κτιριακό τομέα και την μεταποίηση και το ΥΜΠΕΡΑΑ στον τομέα των μεταφορών και τις κατοικίες.

Δεύτερο σημείο συνέργιας είναι αυτό της διαχείρισης των αποβλήτων - απορριμμάτων με το ΕΠΑΝΕΚ να επεμβαίνει στον οικιακό, άλλα και επαγγελματικό τομέα και το ΕΠΑΝΕΚ σε ειδικά ρεύματα αποβλήτων που προέρχονται από την μεταποίηση. Στον τομέα αυτό το ΕΠΑΝΕΚ αναμένεται να συμβάλει στη στρατηγική του ΥΜΠΕΡΑΑ μέσω της προώθησης καινοτόμων τεχνολογιών για την προστασία του περιβάλλοντος στο πλαίσιο δράσεων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας.

Τρίτο σημείο αφορά την ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος ως παράγοντα βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας του τουρισμού. Τα σχετικά έργα του ΥΜΠΕΡΑΑ (και των ΠΕΠ) αναμένεται να έχουν σημαντική επιρροή στους στόχους του ΕΠΑΝΕΚ.

Επιρροή (κυρίως για τον τουρισμό, άλλα σε σημαντικό βαθμό και την μεταποίηση) αναμένεται να έχουν και οι δράσεις του ΥΜΠΕΡΑΑ που εντάσσονται στο ΘΣ 7, καθώς η βελτίωση των μεταφορικών υποδομών όλων των τύπων αναμένεται να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα και εξωστρέφεια των επιχειρήσεων.

ΕΠΑΑΔ

Τα δύο ΕΠ έχουν επί της ουσίας κοινή στόχευση, επεμβαίνοντας το κάθε ένα (κυρίως) στον τομέα αρμοδιότητας του (υποδομές, επιχειρήσεις, τεχνολογία το ΕΠΑΝΕΚ - Ανθρώπινους πόρους το ΕΠΑΑΔ). Στο βαθμό της συμπληρωματικότητας που αναπτύσσεται μεταξύ των δύο προγραμμάτων το ΕΠ ΑΑΔ διαθέτει έναν σαφή "ενισχυτικό" ρόλο στην υλοποίηση των στόχων και αποτελεσμάτων του ΕΠΑΝΕΚ. Από την άλλη το ΕΠΑΝΕΚ αναμένεται να υποστηρίξει ορισμένους στόχους του ΕΠΑΑΔ επεμβαίνοντας κυρίως στον καθορισμό καλύτερων παραγόντων "ζήτησης" για τις δράσεις του τελευταίου.

ΕΠΜΕΔΙΤ

Σημαντικό μέρος των στόχων και δράσεων του ΕΠΜΕΔΙΤ αναμένεται να συνδράμουν και να συνεργήσουν με δράσεις του ΕΠΑΝΕΚ, κυρίως σε στόχους που έχουν να κάνουν με την

απλοποίηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, την μείωση της γραφειοκρατία, την αύξηση της διαφάνειας και της ψηφιακής ασφάλειας, άλλα και την ψηφιοποίηση των διαδικασιών ή των λειτουργιών φορέων που σχετίζονται με την εφαρμογή των πολιτικών ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας. Κατά την έννοια αυτή το ΕΠΜΕΔΙΤ μπορεί να χαρακτηριστεί ιδιαίτερα υψηλής επίδρασης στην επίτευξη των αποτελεσμάτων του ΕΠΑΝΕΚ. Στον αντίποδα το ΕΠΑΝΕΚ μέσω κυρίως δράσεων του ΘΣ 1 ενδέχεται να παράσχει τεχνολογικές εκροές που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν από το ΕΠΜΕΔΙΤ, η συσχέτιση αυτή ωστόσο δεν προκύπτει ως κύρια επιλογή του προγράμματος.

ΠΑΑ και ΠΘΑ

Υπάρχουν διάφοροι κρίσιμοι δεσμοί μεταξύ του ΕΠΑΝΕΚ και των Προγραμμάτων του πρωτογενή τομέα. Οι συνέργιες αναδεικνύονται τόσο σε θεματικό, όσο και σε χωρικό επίπεδο.

Στο θεματικό κύρια σύνδεση αφορά την προαγωγή του αγροτοδιατροφικού τομέα, ο οποίος αναγνωρίζεται ως προτεραιότητας τόσο σε εθνικό επίπεδο, όσο και σε περιφερειακό (μέσω των RIS³). Μία δεύτερη σύνδεση είναι αυτή που αφορά την διασύνδεση πρωτογενή - τριτογενή τομέα. Η σύνδεση αυτή είναι πολυθεματική και έχει παράλληλα και χωρική διάσταση, η οποία αναφέρεται κύρια στην παράκτια ζώνη - ζώνη εφαρμογής του ΠΘΑ. Ως προς το θεματικό επίπεδο η διασύνδεση αφορά κύρια τον τομέα του Τουρισμού (και διάφορες μορφές του), άλλα και αυτόν της προστασίας του περιβάλλοντος, της καινοτόμου επιχειρηματικότητας και της διείσδυσης των ΤΠΕ στην ύπαιθρο ως μέσο ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας σε αυτή.

Γενικώς ως προς τα ΠΕΠ, οι σημαντικότερες συμπληρωματικότητες αναφέρονται στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας σε επιλεγμένους τομείς στη βάση των αρχών της έξυπνης εξειδίκευσης (κυρίως μέσω των Θεματικών Στόχων 1, 2, 3) που θα υποστηριχθεί από πόρους του ΕΠΑΝΕΚ με στόχο μια ολοκληρωμένη προσέγγιση. Μέσω του ΕΠΑΝΕΚ θα υλοποιηθούν δράσεις εθνικής εμβέλειας που αφορούν στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας με έμφαση στην ανάπτυξη και αξιοποίηση καινο-τομίας, ενίσχυση εξωστρέφειας και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας με τελικό σκοπό την παραγωγική αναβάθμιση της χώρας και την μετάβασή της σε παραγωγικό μοντέλο που θα βασίζεται σε βιώσιμα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, με βασικές κατηγορίες δράσεων ενισχύσεις επιχειρήσεων και δράσεις εθνικής εμβέλειας σε υποδομές και δομές βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, αλλά ανάλογες δράσεις θα υποστηριχθούν από τα ΠΕΠ και κατά συνέπεια πρέπει, ΠΟΛΥ ΣΥΝΤΟΜΑ, να συγκεκριμενοποιηθεί:

- ποιους τομείς / κλάδους, σε ποιο μέγεθος και ποιες κατηγορίες επιχειρήσεων ενισχύουν τα ΠΕΠ και ποιους κλπ. αντιστοίχως το ΕΠΑΝΕΚ
- ποιες μορφές παρέμβασης επιλέγουν τα ΠΕΠ και ποιες το ΕΠΑΝΕΚ
- ποια θα είναι η «χωρική διάσταση» των Χρηματοδοτικών Εργαλείων του ΕΠΑΝΕΚ και αν θα συγκροτηθούν αντίστοιχα περιφερειακά, ιδίως σε περιπτώσεις που τα ΠΕΠ θα χρησιμοποιήσουν παράλληλα και το εργαλείο της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης
- ποιες θα είναι οι συνέργιες ΕΠΑΝΕΚ / ΠΕΠ / ΠΑΑ στον αγροδιατροφικό τομέα προτεραιότητας.

Σχετική πρόταση παρατίθεται στο Παράρτημα 1 του Παραδοτέου.

Γενικώς ως προς τα ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση & Δια βίου μάθηση» και «Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα» οι σημαντικότερες συμπληρωματικότητες αναφέρονται στη σύνδεση των συστημάτων εκπαίδευσης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας σε συνδυασμό με την υποστήριξη συμμετοχής των επιχειρήσεων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση και στην αναβάθμιση της ικανότητας της δημόσιας διοίκησης για να υποστηρίξει την επιχειρηματικότητα. Αντίστοιχη συμπληρωματικότητα υφίσταται και με τα ΠΕΠ. Δεν προσδιορίζονται συγκεκριμένα στο παρόν στάδιο κατάρτισης όλων των ΕΠ.

Με τα Προγράμματα «Αγροτική Ανάπτυξη» και «Θάλασσα και Αλιεία» οι σημαντικότερες συμπληρωματικότητες πρέπει να επιδιώκονται ως προς τις δράσεις του ΕΠΑΝΕΚ για ενίσχυση του αγροδιατροφικού τομέα αφενός και ως προς τον θαλάσσιο και παράκτιο τουρισμό και τα logistics αφετέρου. Για το σκοπό αυτό πρέπει να ληφθούν υπόψη αφενός οι νέες δυνατότητες (πολύ-ταμειακές και πολύ-τομεακές), καθώς και οι περιορισμοί (προτεραιότητες, επιλεξιμότητες) που τίθενται από το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘΑ. Δεν προσδιορίζονται συγκεκριμένα στο παρόν στάδιο κατάρτισης των ΕΠ.

1.3 Αξιολόγηση της Λογικής της Παρέμβασης

Η Λογική της Παρέμβασης στο Πρόγραμμα εμφανίζεται ικανοποιητική αν και, λόγω του ότι επιλέχθηκε η λύση της ένταξης πολλών (συχνά ίδιων) Θεματικών Στόχων σε τρεις μόνο κατά βάσιν Άξονες Προτεραιότητας, με επιπρόσθετη πολυπλοκότητα τους «χωρικούς» υπο-Άξονες, προτάθηκε από τον Σύμβουλο Αξιολόγησης αποσαφήνιση, κατά το ακόλουθο Διάγραμμα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ / ΔΕΙΚΤΕΣ

► (ΣΧΟΛΙΑ)

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

► (ΣΧΟΛΙΑ)

ΕΠ. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

► (ΣΧΟΛΙΑ)

ΑΠ/ ΘΣ

<p>Η στροφή στην οικονομική ανάπτυξη βασισμένη στη γνώση και τη βιώσιμη εξειδίκευση. Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και παραγωγικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων μέσω της παραγωγής, διάδοσης και ενσωμάτωσης νέας γνώσης και καινοτομίας και της σύνδεσης της ακαδημαϊκής έρευνας με την οικονομία. Η ανάπτυξη της αριστείας στην έρευνα και η ευθυγράμμιση της προσφοράς της κυρίως με την επιχειρηματική ζήτηση.</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Δαπάνη Ε&Α επιχειρήσεων ως % ΑΕΠ (από 0,24% το 2011 σε 0,4%, εθνική προσπάθεια) Αιτήσεις πατεντών (PCT) (από 53 το 2011 σε 85, εθνική προσπάθεια)</p> <p>Δείκτες εκροών Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται Παραγωγική επένδυση: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις Παραγωγική επένδυση: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην επιχορηγήσεων Παραγωγική επένδυση: Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται Αριθμός επιχειρήσεων συνεργάζονται με ερευνητικά ινστιτούτα Αριθμός κοινών έργων Ε&Κ με φορείς άλλων χωρών (με ή χωρίς συντονισμό με την ΕΕ) Αριθμός νέων ερευνητών στις υποστηριζόμενες οντότητες</p>	<p>Κατάλληλα Αποτελέσματα αλλά γενικά. Δείκτης εκροών κατάλληλος. Εκφράζεται / καλύπτεται / πραγματοποιείται δια των Εκροών; «Αριθμός κοινών έργων με Ε&Κ φορείς άλλων χωρών» : κατάλληλος;</p>	<p>Ε.Σ. 1.1. Αύξηση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και συνεργασιών για ανάπτυξη καινοτόμου επιχειρηματικότητας σύμφωνα με εθνική στρατηγική έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση (στρατηγική RIS3)</p>	<p>Κατάλληλη εξειδίκευση. Καλύπτεται η απαίτηση «προαγωγή ή επιχειρηματικών επενδύσεων στην ΕΤΑΚ»;</p>	<p>1β Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Ε&Κ, ανάπτυξη δεσμών και συνεργιών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξη και τομέα ανώτατης εκπαίδευσης, ιδίως μέσω προαγωγής επενδύσεων για ανάπτυξη ...</p>	<p>Κατάλληλη επιλογή, προσφορότερη άλλων</p>	<p>1 / 1</p>
<p>Στήριξη υιοθέτησης αναδυόμενων τεχνολογιών και δικτύων στη ψηφιακή οικονομία Η ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ, και ενίσχυση ηλεκτρονικών συναλλαγών (Έξυπνες εφαρμογές και υπηρεσίες – Smart applications and services) Ενίσχυση της επιχειρηματικής καινοτομίας με βάση τις ψηφιακές τεχνολογίες Ανάπτυξη υποδομών/ψηφιακών υπηρεσιών καταγραφής και διαχείρισης ακίνητης περιουσίας για τη διευκόλυνση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (π.χ. για το εθνικό κτηματολόγιο).</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Υιοθέτηση ΤΠΕ από επιχειρήσεις (από 8% το 2013 σε 20%, εθνική προσπάθεια)</p> <p>Δείκτες εκροών Παραγωγική επένδυση: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις Παραγωγική επένδυση: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην επιχορηγήσεων Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που υποστηρίζονται Ποσοστό (%) Επιπρόσθετων Εγγραπτών Δικαιωμάτων ανά Γεωγραφική Ενότητα (Κτηματολόγιο)</p>	<p>Κατάλληλα Αποτελέσματα αλλά γενικά. Δείκτης Αποτελέσματος κατάλληλος. Δείκτες Εκροών κατάλληλοι / οδηγούν στο Αποτέλεσμα</p>	<p>Ε.Σ. 1.2. Αύξηση της προσφοράς ψηφιακών υπηρεσιών, εφαρμογών και ολοκληρωμένων λύσεων ΤΠΕ για τις επιχειρήσεις</p>	<p>Κατάλληλη εξειδίκευση.</p>	<p>2β Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του ηλεκτρονικού εμπορίου και ενίσχυση της ζήτησης για ΤΠΕ</p>	<p>Κατάλληλη επιλογή, προσφορότερη άλλων</p>	<p>1 / 2</p>

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ / ΔΕΙΚΤΕΣ

► (ΣΧΟΛΙΑ)

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

► (ΣΧΟΛΙΑ)

ΕΠ.
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

► (ΣΧΟΛΙΑ)

ΑΠ/ ΘΣ

<p>Αύξηση αριθμού επιχειρήσεων ιδιαίτερα αυτών που εναρμονίζονται με στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης και ανταγωνιστικότητας Μετατόπιση παραγωγής σε διεθνώς εμπορεύσιμα αγαθά και υπηρεσίες και βελτίωση δεικτών εξωστρέφειας ελληνικής οικονομίας Αύξηση παραγωγής καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, ένταση γνώσης και τεχνολογίας Αύξηση απασχόλησης σε καινοτόμες δραστηριότητες Δείκτες αποτελεσμάτων Ποσοστό καινοτόμων ΜΜΕ επί του συνόλου Δείκτες εκροών Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται Αριθμός υφιστάμενων επιχειρήσεων που ενισχύονται για τη δημιουργία νέων προϊόντων Αριθμός νέων επιχειρήσεων που ενισχύονται Επιχειρηματικές πρωτοβουλίες που υποστηρίζονται από θερμοκοιτίδες Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που υποστηρίζονται</p>	<p>Κατάλληλα Αποτελέσματα. Δείκτης Αποτελέσματος κατάλληλος. Άλλοι; Δείκτες Εκροών κατάλληλοι / οδηγούν στο Αποτέλεσμα</p>	<p>Ε.Σ. 1.3. . Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας μέσω νέων καινοτόμων ιδεών κατά προτεραιότητα στους στρατηγικούς τομείς της χώρας</p>	<p>Κατάλληλη εξειδίκευση.</p>	<p>3α Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυση της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και ...</p>	<p>Κατάλληλη επιλογή</p>	<p>1 / 3</p>
<p>Βελτίωση ανταγωνιστικότητας οικονομίας και ΜΜΕ Διασφάλιση ποιότητας και μοναδικότητας προϊόντων Ενίσχυση επιχειρηματικότητας μέσω υποδομών στήριξης Αναβάθμιση επιχειρηματικότητας, να αξιοποιήσει συγκριτικά πλεονεκτήματα τομέα και να επωφεληθεί από αναδιαρθρώσεις «αλυσίδων αξίας» Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας που βασίζεται στη γνώση, μέσω διαφοροποίησης σε τεχνολογίες, προϊόντα και υπηρεσίες που συνδέονται με υφιστάμενες κυρίαρχες τεχνολογίες και βάση δεξιοτήτων της χώρας. Αύξηση προστιθέμενης αξίας προϊόντων και υπηρεσιών με τυποποίηση / πιστοποίηση Αύξηση παραγωγικών επενδύσεων σε εμπορεύσιμους τομείς Δείκτες αποτελεσμάτων Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) των 9 στρατηγικών τομέων της χώρας Δείκτες εκροών Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην επιχορηγήσεων Αριθμός υποδομών εγκατάστασης υποδοχής επιχειρήσεων (επιχειρηματικά πάρκα) που ενισχύονται Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που υποστηρίζονται</p>	<p>Κατάλληλα Αποτελέσματα – μη εστιασμένα. Δείκτης Αποτελέσματος κατάλληλος, αλλά απροσδιόριστος. Άλλοι; Δείκτες Εκροών κατάλληλοι / οδηγούν στο Αποτέλεσμα</p>	<p>Ε.Σ. 1.4. Αναβάθμιση επιπέδου επιχειρηματικής οργάνωσης και λειτουργίας των ΜΜΕ, κατά προτεραιότητα στους εννέα στρατηγικούς τομείς</p>	<p>Κατάλληλη εξειδίκευση Στους μη στρατηγικούς τομείς; «Αλυσίδα αξίας» = ; Κλάδοι; Υποκλάδοι ;</p>	<p>3γ Στήριξη της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών</p>	<p>Κατάλληλη επιλογή</p>	<p>1 / 3</p>

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ / ΔΕΙΚΤΕΣ

► (ΣΧΟΛΙΑ)

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

► (ΣΧΟΛΙΑ)

ΕΠ. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

► (ΣΧΟΛΙΑ)

ΑΠ/ ΘΣ

<p>Αύξηση αριθμού εξαγωγικών επιχειρήσεων και επέκταση εξαγωγίμων προϊόντων / υπηρεσιών σε νέες αγορές, βελτίωση εξωστρέφειας Μετατόπιση εγχώριας παραγωγής σε διεθνώς εμπορεύσιμα αγαθά και υπηρεσίες, αξιοποιώντας συγκριτικά πλεονεκτήματα Αύξηση του μεγέθους της επιχειρηματικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους στις διεθνείς αγορές Ανάπτυξη επιχειρηματικών μοντέλων ολοκλήρωσης της αλυσίδας αξίας και επίτευξης συνεργειών και οικονομιών κλίμακας Βελτίωση των χαρακτηριστικών εξωστρέφειας της ελληνικών ΜΜΕ Δείκτες αποτελεσμάτων Εξαγωγές ελληνικών επιχειρήσεων στους 9 στρατηγικούς τομείς της χώρας Δείκτες εκροών Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην επιχορηγήσεων Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που υποστηρίζονται</p>	<p>Κατάλληλα Αποτελέσματα αλλά γενικό το δεύτερο. Δείκτης Αποτελέσματος κατάλληλος. Πώς θα αποτιμηθεί η δράση παράλληλων παραγόντων; Δείκτες Εκροών κατάλληλοι</p>	<p>Ε.Σ. 1.5 Αύξηση εξαγωγών ελληνικών επιχειρήσεων, κατά προτεραιότητα στους εννέα (9) στρατηγικούς τομείς της χώρας</p>	<p>Κατάλληλη επιλογή</p>	<p>3δ Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές και να συμμετέχουν σε ...</p>	<p>Κατάλληλη η επιλογή</p>	
<p>Αύξηση της συμμετοχής νέων μορφών ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο Ανάπτυξη υγιούς επιχειρηματικής, φιλικής προς το περιβάλλον, δραστηριότητας Δείκτες αποτελεσμάτων Μερίδιο των ΑΠΕ στην Ακαθάριστη Τελική Κατανάλωση Ενέργειας Δείκτες εκροών Πρόσθετη δυναμικότητα ενέργειας από ΑΠΕ Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην επιχορηγήσεων Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που υποστηρίζονται</p>	<p>Κατάλληλα Αποτελέσματα αλλά γενικό το δεύτερο. Δείκτης Αποτελέσματος κατάλληλος. Δείκτες Εκροών κατάλληλοι / οδηγούν στο Αποτέλεσμα</p>	<p>Ε.Σ. 1.6. Αύξηση διείσδυσης νέων μορφών ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο χώρας</p>	<p>Κατάλληλη εξειδίκευση</p>	<p>4α Προαγωγή της παραγωγής και της διανομής ενέργειας που προέρχεται από ΑΠΕ</p>	<p>Κατάλληλη η επιλογή ως προς Θ.Σ. Εν μέρει κατάλληλη η για τον Α.Π.</p>	<p>1 / 4</p>
<p>Πρωώθηση βιώσιμης ανάπτυξης με ελαχιστοποίηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων και εξοικονόμηση φυσικών πόρων Ενίσχυση «πράσινης» επιχειρηματικότητας, μέσω μείωσης αποβλήτων και ρύπανσης Ενίσχυση βιομηχανικής συμβίωσης, μέσω βελτίωσης ποιότητας ζωής στο αστικό περιβάλλον και προστασία, διατήρηση / ενίσχυση φυσικού κεφαλαίου Δείκτες αποτελεσμάτων Επενδύσεις επιχειρήσεων για τη διαχείριση αποβλήτων και περιορισμό περιβαλλοντικής ρύπανσης Δείκτες εκροών Πρόσθετη δυναμικότητα επεξεργασίας αποβλήτων Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις</p>	<p>Κατάλληλα Αποτελέσματα. Δείκτης Αποτελέσματος γενικός, πρέπει να εξειδικευθεί. Δείκτες Εκροών κατάλληλοι / οδηγούν στο Αποτέλεσμα</p>	<p>Ε.Σ. 1.7. Μείωση της παραγωγής αποβλήτων και της περιβαλλοντικής ρύπανσης από τη λειτουργία των επιχειρήσεων</p>	<p>Κατάλληλη εξειδίκευση</p>	<p>6στ Πρωώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και της αποδοτικότερης χρήσης ...</p>	<p>Κατάλληλη η επιλογή ως προς Θ.Σ. Εν μέρει κατάλληλη η για τον Α.Π.</p>	<p>1/6</p>

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ / ΔΕΙΚΤΕΣ

	► (ΣΧΟΛΙΑ)	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	► (ΣΧΟΛΙΑ)	ΕΠ. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ (ΣΧΟΛΙΑ)	► (ΣΧΟΛΙΑ)	ΑΠ/ ΘΣ
<p>Αύξηση της νεοφυούς επιχειρηματικότητας στους τομείς στρατηγικής στόχευσης του ΕΠ</p> <p>Αύξηση γυναικείας επιχειρηματικότητας</p> <p>Αύξηση της απασχόλησης του νέου καταρτισμένου και εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων</p> <p>Νεοφυείς επιχειρήσεις που διατηρούνται 6 μήνες μετά τη λήξη της παρέμβασης</p> <p>Δείκτες εκροών</p> <p>Υποστηριζόμενα σχέδια για δημιουργία νέων επιχειρήσεων</p> <p>Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται επιπρόσθετα του επιχειρηματία</p>	Κατάλληλα Αποτελέσματα αλλά γενικά. Δείκτες Αποτελέσματος κατάλληλοι	Ε.Σ. 2.1. Αύξηση της υγιούς νεοφυούς επιχειρηματικότητας και αυτοαπασχόλησης	Κατάλληλη εξειδίκευση	8γ Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία επιχειρήσεων....	Κατάλληλη επιλογή	
<p>Προσαρμογή επιχειρήσεων και ανθρώπινου δυναμικού στις συνθήκες αγοράς</p> <p>Ανάπτυξη δεξιοτήτων εργαζομένων που υποστηρίζουν προσαρμογή επιχειρήσεων στις νέες απαιτήσεις</p> <p>Δημιουργία ευνοϊκού κλίματος για την καταπολέμηση της ανεργίας και τη δημιουργία νέων, βιώσιμων θέσεων απασχόλησης</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων</p> <p>Συμμετέχοντες με βελτιωμένη κατάσταση στην αγορά εργασίας εντός 6 μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους</p> <p>Συμμετέχοντες που αποκτούν εξειδίκευση αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους</p> <p>Δείκτες εκροών</p> <p>Αριθμός υποστηριζόμενων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανομένων συνεταιριστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας)</p> <p>Απασχολούμενοι συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων</p> <p>Αριθμός δράσεων για ανάπτυξη εργαλείων και παροχή υπηρεσιών υποστήριξης – καθοδήγησης</p>	Κατάλληλα Αποτελέσματα αλλά γενικά. Δείκτες Αποτελέσματος εν μέρει κατάλληλοι. «Ανάπτυξη δεξιοτήτων»; «Προσαρμογή στις νέες απαιτήσεις»; Δείκτες Εκροών κατάλληλοι	Ε.Σ. 2.2. Προσαρμογή επιχειρήσεων και εργαζομένων τους στις νέες απαιτήσεις, ειδικότερα των επιχειρήσεων που διαθέτουν τα χαρακτηριστικά του νέου αναπτυξιακού υποδείγματος της χώρας	Κατάλληλη εξειδίκευση	8ε Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές	Κατάλληλη επιλογή	2 / 8
<p>Σύνδεση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας και τις εξελίξεις στην οικονομία σε παγκόσμιο επίπεδο</p> <p>Δημιουργία σχέσεων και μεταφορά γνώσης από την αγορά (επιχειρήσεις) στα συστήματα εκπαίδευσης σε σταθερή και οργανωμένη βάση</p> <p>Βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων σπουδών και εκσυγχρονισμός της τεχνικής / επαγγελματικής εκπαίδευσης</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων</p> <p>Σύμφωνα συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων/ φορέων, για εφαρμογή προγραμμάτων σπουδών</p> <p>Δείκτες εκροών</p> <p>Συνεργασίες μεταξύ επιχειρήσεων και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων για την ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών τριτοβάθμιας ή μεταλυκειακής εκπαίδευσης</p> <p>Σχέδια δράσης επιχειρήσεων για τη βελτίωση της δυνατότητας τους να συμμετέχουν στα συστήματα άτυπης και τυπικής μάθησης.</p>	Κατάλληλα Αποτελέσματα αλλά γενικά 1ο και 2ο. Δείκτης Αποτελέσματος κατάλληλος. Άλλοι; Δείκτες Εκροών κατάλληλοι	Ε.Σ. 2.3. Ενίσχυση συμμετοχής των επιχειρήσεων στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης	Κατάλληλη εξειδίκευση	10δ Βελτίωση της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας, τη διευκόλυνση της μετάβασης ...	Κατάλληλη επιλογή	2 / 10

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ / ΔΕΙΚΤΕΣ

	► (ΣΧΟΛΙΑ)	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	► (ΣΧΟΛΙΑ)	ΕΠ. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	► (ΣΧΟΛΙΑ)	ΑΠ/ ΘΣ
<p>Απλούστευση των διαδικασιών και καταπολέμηση της γραφειοκρατίας σε όλους τους τομείς πολιτικής που έχουν άμεση επίδραση στην επιχειρηματικότητα</p> <p>Αναβάθμιση ποιότητας υπηρεσιών δημόσιας διοίκησης και πληροφόρησης προς επιχειρήσεις</p> <p>Ανάπτυξη σταθερού και συνεπούς επιχειρηματικού περιβάλλοντος που ευνοεί τη επιχειρηματικότητα και τις επενδύσεις</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων</p> <p>Έργα που καταλήγουν σε ρυθμίσεις που εφαρμόζονται</p> <p>Δείκτες εκροών</p> <p>Αριθμός έργων που αφορούν τη δημόσια διοίκηση ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο</p> <p>Αριθμός έργων πλήρως ή μερικώς εκτελεσθέντων από κοινωνικούς εταίρους ή ΜΚΟ</p>		Κατάλληλα Αποτελέσματα αλλά γενικά. Δείκτης Αποτελέσματος ποιοτικός / αόριστος. Δείκτες Εκροών οδηγούν στο Αποτέλεσμα;		11α Επένδυση στη θεσμική ικανότητα και στην αποτελεσματικότητα α δημόσιας διοίκησης και δημοσίων υπηρεσιών ...	Κατάλληλη επιλογή. Εν μέρει κατάλληλη για τον Α.Π.	2 / 11
<p>Βελτίωση καινοτομικής ικανότητας χώρας και σύνδεση με την αγορά για τη δημιουργία οικοσυστήματος καινοτομίας</p> <p>Συμβολή της χώρας στον Ενιαίο Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας</p> <p>Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων και αύξηση παραγωγής καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών</p> <p>Δημιουργία ελκυστικού ερευνητικού περιβάλλοντος το οποίο θα προσελκύσει ιδιωτικές επενδύσεις, συνεργασίες και συμπράξεις σε θέματα έρευνας και καινοτομίας</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων</p> <p>Μέσος όρος αναφορών ανά δημοσίευση ελλήνων ερευνητών (Δείκτης απήχησης)</p> <p>Δείκτες εκροών</p> <p>Αριθμός ερευνητικών υποδομών που ενισχύονται</p> <p>Αριθμός ερευνητών που εργάζονται σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις ερευνητικών υποδομών</p>		Κατάλληλα Αποτελέσματα αλλά γενικά. 1 ^{ος} Δείκτης Αποτελέσματος μάλλον δείκτης Επίπτωσης. 2 ^{ος} Δείκτης δεν αντανάκλα το Αποτέλεσμα. Δείκτες Εκροών κατάλληλοι.		1α Ενίσχυση υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα έρευνας και καινοτομίας και προαγωγής κέντρων ικανότητας, ...	Κατάλληλη επιλογή. Προβληματισμός για το μίγμα Ε. Προτεραιοτήτων στον Α.Π.	3 / 1
<p>Ενίσχυση της διαθεσιμότητας και διείσδυσης ευρυζωνικών υπηρεσιών υψηλών και υπερ-υψηλών ταχυτήτων</p> <p>Αύξηση % επιχειρήσεων με σταθερή ευρυζωνική πρόσβαση</p> <p>Ενίσχυση Ψηφιακής Οικονομίας (ηλεκτρονικές επικοινωνίες και ΤΠΕ) για να συνεισφέρει στην ανάπτυξη, ενισχύοντας καινοτομία, εξωστρέφεια εγχώριας παραγωγής</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων</p> <p>Ποσοστό κάλυψης των ευρυζωνικών συνδέσεων επόμενης γενιάς</p> <p>Ποσοστό κάλυψης των σταθερών ευρυζωνικών συνδέσεων ταχύτητας >=100Mbps</p> <p>Δείκτες εκροών</p> <p>Πρόσθετα νοικοκυριά με κάλυψη από ευρυζωνικά δίκτυα με ταχύτητα τουλάχιστον 30Mbps</p> <p>Πρόσθετες επιχειρήσεις με ευρυζωνική πρόσβαση με ταχύτητα μεγαλύτερη των 30 Mbps</p>		Κατάλληλα Αποτελέσματα. Δείκτης Αποτελέσματος κατάλληλος. Δείκτες Εκροών κατάλληλοι / οδηγούν στο Αποτέλεσμα		2α Επέκταση της ανάπτυξης των ευρυζωνικών υπηρεσιών και των δικτύων υψηλών ταχυτήτων και στήριξη ...	Κατάλληλη επιλογή	3 / 2

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ / ΔΕΙΚΤΕΣ

	► (ΣΧΟΛΙΑ)	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	► (ΣΧΟΛΙΑ)	ΕΠ. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ (ΣΧΟΛΙΑ)	► (ΣΧΟΛΙΑ)	ΑΠ/ ΘΣ	
<p>Εξοικονόμηση τελικής ενέργειας από ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων επαγγελματικής χρήσης, 33,9 ktoe Εξοικονόμηση ενέργειας από ενεργειακή αναβάθμιση σε κτίρια επαγγελματικής χρήσης μέσω επιχειρήσεων Ενεργειακών Υπηρεσιών 50,8 ktoe Μείωση κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας και εξοικονόμηση ενέργειας στις επιχειρήσεις με στόχο βελτίωση ενεργειακής απόδοσης MME Δείκτες αποτελεσμάτων Ετήσια εξοικονόμηση τελικής ενέργειας Δείκτες εκρμών Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην επιχορηγήσεων Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των αερίων του θερμοκηπίου</p>		Κατάλληλα Αποτελέσματα. Δείκτης Αποτελέσματος αόριστος. Δείκτης Εκρμών κατάλληλος / οδηγεί στο Αποτέλεσμα;	Ε.Σ. 3.3. Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης της λειτουργίας των επιχειρήσεων και του κτιριακού αποθέματος επαγγελματικής χρήσης	Κατάλληλη εξειδίκευση	4β Προαγωγή της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις επιχειρήσεις	Κατάλληλη επιλογή	3 / 4
<p>Εξοικονόμηση τελικής ενέργειας από ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών ύψους 176,5 ktoe. Εξοικονόμηση τελικής ενέργειας από ενεργειακή αναβάθμιση δημόσιων κτιρίων ύψους 12,8 ktoe Δείκτες αποτελεσμάτων Ετήσια εξοικονόμηση τελικής ενέργειας Δείκτες εκρμών Αριθμός νοικοκυριών με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης Αριθμός δημόσιων κτηρίων με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημοσίων κτηρίων Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των αερίων του θερμοκηπίου</p>		Κατάλληλα Αποτελέσματα. Δείκτης Αποτελέσματος αόριστος. Δείκτες Εκρμών κατάλληλοι	Ε.Σ. 3.4. Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του οικιακού και δημόσιου κτιριακού αποθέματος	Κατάλληλη εξειδίκευση	4γ Στήριξη ενεργειακής απόδοσης, έξυπνης διαχείρισης ενέργειας και χρήσης ΑΠΕ στις δημόσιες υποδομές,	Κατάλληλη επιλογή	
<p>Προστασία, ανάδειξη, προβολή και ενσωμάτωση στο κοινωνικό και οικονομικό γίνεσθαι φυσικού περιβάλλοντος ως αναπόσπαστο στοιχείο για ανάπτυξη της χώρας. Προστασία και ανάδειξη μνημείων και αρχαιολογικών χώρων και μουσειακών υποδομών. Ανάδειξη φυσιογνωμίας, εικόνας και ιστορίας, προβολή πολιτιστικής και άυλης κληρονομιάς Δείκτες αποτελεσμάτων Αριθμός επισκεπτών σε αρχαιολογικούς χώρους κα μουσεία Δείκτες εκρμών Αριθμός περιοχών ενδιαφέροντος όπου ενισχύεται η οικονομική δραστηριότητα από το ΕΠΑΝΕΚ</p>		Αόριστα Αποτελέσματα. «Αλλαγή»; Δείκτης Αποτελέσματος ακατάλληλος. Δείκτης Εκρμών κατάλληλος. Άλλοι;	Ε.Σ. 3.5. Ανάπτυξη ή /και προώθηση οικονομικής δραστηριότητας που βασίζεται σε φυσικό κεφάλαιο και πολιτιστική κληρονομιά με επίκεντρο Τουρισμό	Κατάλληλη εξειδίκευση Καταλληλότερη στον Α.Π. 1;	6γ Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	Κατάλληλη επιλογή. Προβληματισμός για ένταξη στον Α.Π.	3 / 6

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ / ΔΕΙΚΤΕΣ

	► (ΣΧΟΛΙΑ)	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	► (ΣΧΟΛΙΑ)	ΕΠ. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ (ΣΧΟΛΙΑ)	ΑΠ/ ΘΣ
<p>Ενίσχυση πρόληψης στην παραγωγή αποβλήτων, επαναχρησιμοποίηση, αύξηση ανακύκλωσης. Επάρκεια σε υποδομές ανάκτησης, διάθεσης και διαχείρισης αποβλήτων ως πόρων με σύγχρονους και περιβαλλοντικά ορθούς τρόπους, βέλτιστο συνδυασμό τεχνολογιών / μεθόδων. Ενίσχυση επιχειρηματικότητας μέσω της αγοράς δευτερογενών προϊόντων από επεξεργασία. Ανάπτυξη παραγωγικού υποδείγματος, αιφόρου, συμμετοχικού, κοινωνικά δίκαιου, μικρότερης έντασης καταναλωτικά πρότυπα, προσαρμοσμένα στις παραγωγικές δυνατότητες της οικονομίας</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Συνολικό βάρος απορριμμάτων/ αποβλήτων βιομηχανικής παραγωγής που οδηγείται στην ανακύκλωση</p> <p>Δείκτες εκροών Πρόσθετη δυναμικότητα ανακύκλωσης αποβλήτων (και απορριμμάτων)</p>	Κατάλληλα Αποτελέσματα. Δείκτης Αποτελέσματος κατάλληλος. Δείκτης Εκροών κατάλληλος / οδηγεί στο Αποτέλεσμα	Ε.Σ. 3.6. Βελτίωση της δυνατότητας ανάκτησης βιομηχανικών αποβλήτων και απορριμμάτων και αύξηση της επαναξιοποίησης τους	Κατάλληλη εξειδίκευση	6ζ Στήριξη βιομηχανικής μετάβασης προς οικονομία με αποδοτική χρήση πόρων, πρόωθητη πράσινης ανάπτυξης, οικολογικής καινοτομίας, ...	Κατάλληλη επιλογή
<p>Καλύτερη αξιοποίηση του δυναμικού ΑΠΕ των νησιών. Μείωση των χρεώσεων Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας (ΥΚΩ). Ενίσχυση της ασφάλειας εφοδιασμού των νησιών. Περαιτέρω ανάπτυξη της ζήτησης στην εγχώρια αγορά χονδρική. Μείωση του κόστους παραγωγής</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Ετήσια κατανάλωσης φυσικού αερίου</p> <p>Δείκτες εκροών Μήκος υποβρυχίων καλωδίων</p>	Κατάλληλα Αποτελέσματα. Το 2 ^ο περιττεύει; Δείκτες Αποτελέσματος κατάλληλοι. «Αλλαγή»; Δείκτης Εκροών κατάλληλος. Άλλοι;	Ε.Σ. 3.7. Μείωση εξάρτησης της χώρας από το πετρέλαιο	Κατάλληλη εξειδίκευση	7ε Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης και ασφάλειας εφοδιασμού μέσω ανάπτυξης έξυπνων συστημάτων διανομής, αποθήκευσης και μεταφοράς και ενσωμάτωσης της διανεμόμενης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές	Κατάλληλη επιλογή
<p>Αποτελεσματικότερη διαχείριση της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας. Βελτίωση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς ενέργειας. Μετάβαση σε οικονομία χαμηλών ρύπων (20-20-20)</p> <p>Δείκτες αποτελεσμάτων Ποσοστό καταναλωτών που εξυπηρετούνται από ευφυείς μετρητές</p> <p>Δείκτες εκροών Αριθμός πρόσθετων χρηστών ενέργειας που συνδέονται σε ευφυή δίκτυα</p>	Κατάλληλα Αποτελέσματα. Το 2 ^ο αόριστο. Δείκτης Αποτελέσματος κατάλληλος. Δείκτης Εκροών κατάλληλος	Ε.Σ. 3.8. Αύξηση εφαρμογής έξυπνων συστημάτων για αποτελεσματικό-τερη διαχείριση της διανομής ενέργειας	Κατάλληλη εξειδίκευση		3 / 7

1.4 ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

Το Πρόγραμμα στην αρχική του έκδοση έπρεπε να αποκτήσει μεγαλύτερη σαφήνεια σε ότι αφορά την συνεισφορά του στην επίτευξη των οριζόντιων στόχων. Από την εξέταση του δεν γινόταν αντιληπτό π.χ. πως ο στόχος για την προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών έχει ληφθεί υπόψιν στην προετοιμασία του, αν και λόγω της εμπλοκής του Προγράμματος σε πλήθος θεματικών στόχων, με άμεση ή έμμεση συνέπεια στην ανάσχεση της οικονομικής κρίσης, στην καταπολέμηση της ανεργίας και του αποκλεισμού (κοινωνικού κ.ο.κ.) ήταν εμφανής η συνεισφορά του συνολικά στην προώθηση των οριζόντιων αρχών. Μετά την αποσαφήνιση δράσεων και αναμενόμενων αποτελεσμάτων, μπορούν να διατυπωθούν οι ακόλουθες εκτιμήσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΣΥΝΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΑΡΧΩΝ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΑΡΧΕΣ	Συνεκτίμηση κατά την ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ	Συνεκτίμηση κατά τη ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ	ΠΡΟΤΑΣΗ
Βιώσιμη ανάπτυξη	ΝΑΙ	ΝΑΙ	
Ισότητα ευκαιριών και κατάργηση των διακρίσεων	ΜΔ	Περιορισμένη κατά Στόχο. Όροι και κατευθύνσεις στο Ειδικό Τμήμα του ΕΠ	Προσθήκη εξειδίκευσης στις Δράσεις στους Θ.Σ. 8 και 10
Ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών	Περιορισμένη	Περιορισμένη κατά Στόχο. Όροι και κατευθύνσεις στο Ειδικό Τμήμα του ΕΠ	Προσθήκη εξειδίκευσης στις Δράσεις στους Θ.Σ. 8 και 10

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕ ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ / ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

ΘΣ	Ειδικοί Στόχοι	Επενδυτική Προτεραιότητα / Προτάσεις
ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΙΣΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ		
8	2.1	8iii
	2.2	8v
10	2.3	10v
11	2.4	11i
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ		
3	1.3	ΣΥΝΟΛΟ / Προσθήκη όρων στις Κατευθυντήριες αρχές για την επιλογή Πράξεων
8	2.1	
ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ		
4	1.7	4α
	3.3	4β
	3.4	4γ
6	3.5	6γ
	3.6	6ζ

Η συμμόρφωση με τις οριζόντιες δεσμεύσεις και πολιτικές είναι κανονιστική υποχρέωση και αφορά όλες τις Επ. Προτεραιότητες που επιλέγονται. Παραπάνω εντοπίζονται ειδικά οι Ειδικοί Στόχοι και Επ. Προτεραιότητες όπου αναμένεται

«θετικός» / «κινητήριος» ρόλος για τη συνολική συμμόρφωση του Προγράμματος με αυτές.

Πλην της εξειδίκευσης στις δράσεις των πλην της εξειδίκευσης στις δράσεις των Θ.Σ. 8, 10 και 11, στο σύνολο των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Ε.Π. θα πρέπει να περιληφθεί -όπου ενδείκνυται- η προσθήκη όρων στις Κατευθυντήριες αρχές για την επιλογή Πράξεων όπως π.χ αναγκαίες ρυθμίσεις και τήρηση προδιαγραφών σε διάφορες διαδικασίες σε επενδύσεις ιδιωτικές και δημόσιες ή/και λήψη θετικών μέτρων κατά των διακρίσεων. Συγκεκριμένες αναφορές γίνονται στο ειδικό τμήμα του Ε.Π. για την εφαρμογή των δράσεων που προβλέπονται για χρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ, και ειδικότερα για τον τομέα του Τουρισμού.

1.5 ΧΩΡΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Η αρχική έκδοση του ΕΠΑΝΕΚ δεν είχε χωρική διάσταση. Αυτή τυπικώς δεν απαιτείται, πλην όμως, είναι αναγκαία, διότι το Πρόγραμμα θα κληθεί:

- (α) να «επιστρέψει» τρόπον τινά πόρους στις Περιφέρειες,
- (β) να καθοδηγήσει / συμπληρώσει τις περιφερειακές RIS3,
- (γ) να «επαναλάβει» πρακτικές όπως η ενίσχυση περιφερειακών ΜΜΕ,
- (δ) να συνεργήσει οπωσδήποτε με (ή, να δώσει πόρους σε) σχέδια ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (για να καλυφθεί και η εθνική υποχρέωση για σχετική δέσμευση 750 περίπου εκ. €),
- (ε) να συνεργήσει καταλλήλως σε Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις, μαζί μάλιστα με περιφερειοποιημένους πόρους των ΕΚΤ και ΕΓΤΑΑ (σε ορισμένες περιπτώσεις).

Συγκεκριμένα στο Τμήμα 3.1 του ΕΣΠΑ 2014-2020 ορίζεται ότι:

1. *Τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα επιλέγουν τα εργαλεία με τα οποία θα υλοποιήσουν τη στρατηγική τους σε ό,τι αφορά στους πόρους ΕΤΠΑ και ΕΚΤ (Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη, Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση) και ορίζουν αντιστοίχως τους τύπους χωρικών ενότητων, τα κριτήρια επιλογής τους, το αναγκαίο ελάχιστο περιεχόμενο των τοπικών σχεδίων και τα κριτήρια αξιολόγησης τους, τους Θεματικούς Στόχους, Επενδυτικές Προτεραιότητες και τύπους δράσεων που θα καλύπτονται από τη στρατηγική ανά εργαλείο, τη χρηματοδότηση της στρατηγικής συνολικά και ανά εργαλείο, τις στρατηγικές, σχεδιαστικές, εφαρμοστικές και χρηματοδοτικές συνέργιες με τα άλλα Προγράμματα.*
2. *Τα τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα ορίζουν τους ειδικούς στόχους, τους τύπους δράσεων και τις Επενδυτικές Προτεραιότητες κατά Θεματικό Στόχο στους Άξονες Προτεραιότητας τους καθώς και τους πόρους των Διαρθρωτικών Ταμείων που στηρίζουν, ενιαία, την Ολοκληρωμένη Προσέγγιση στις Περιφέρειες, συνεργώντας με τα, ενιαία, εργαλεία που ορίζονται στα ΠΕΠ, στις χωρικές ενότητες που επιλέγονται.»*

Στο κεφ. 3.1.2 ότι «Οι "Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις" θα χρηματοδοτηθούν μέσω των ΠΕΠ και μέσω πόρων που θα διαθέσουν στις Περιφέρειες –ενδεικτικά και όχι αποκλειστικά- τα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία». Η επιλογή, έγκριση και χρηματοδότηση των στρατηγικών θα γίνει στο πλαίσιο διαβούλευσης περιφερειακών και εθνικών αρχών, με κριτήρια που θα αφορούν στην καταλληλότητα της στρατηγικής για κάθε "Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση", στη συμβολή τους στην βέλτιστη επίτευξη των αποτελεσμάτων του Προγράμματος, στη διαχειριστική επάρκεια την τεχνική ετοιμότητα και την ικανότητα μόχλευσης πόρων του φορέα. Θα τελούν υπό τη διαχειριστική ευθύνη της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΕΠ, με την κατάλληλη συμμετοχή αρχών του τομεακών προγραμμάτων (στην ως άνω περίπτωση συγχρηματοδότησης) και θα τηρείται χρηματοδοτικός πίνακας, διακριτός κατά ΕΔΕΤ.»

Στο Κεφ. 3.1.3 ότι «Η "Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη" θα χρηματοδοτηθεί μέσω των ΠΕΠ με τη συμπλήρωση πόρων που θα διαθέσουν στις Περιφέρειες, ενδεικτικά και όχι αποκλειστικά- τα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία». Η χρηματοδότηση θα γίνει προς ενιαίες Ολοκληρωμένες Στρατηγικές Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης. Η επιλογή, έγκριση και χρηματοδότηση των στρατηγικών βιώσιμης αστικής ανάπτυξης θα γίνει στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας, με κριτήρια που θα αφορούν στην καταλληλότητα της στρατηγικής, στη συμβολή τους στην επίτευξη των αποτελεσμάτων του Προγράμματος, και στη διαχειριστική επάρκεια, την τεχνική ετοιμότητα και την ικανότητα μόχλευσης πόρων του φορέα. Θα είναι υπό τη διαχειριστική ευθύνη της Διαχειριστικής Αρχής του ΠΕΠ, με την κατάλληλη συμμετοχή αρχών του τομεακών προγραμμάτων που θα συγχρηματοδοτήσουν και θα τηρείται χρηματοδοτικός πίνακας διακριτός κατά ΕΔΕΤ.»

Το θέμα των συνεργιών και της συμπληρωματικότητας του Προγράμματος με τα ΠΕΠ αντιμετωπίζεται επαρκώς στην τελική έκδοση, στο επίπεδο της στρατηγικής και ειδικά σε ό,τι αφορά στη RIS3. Το Πρόγραμμα ορίζει ότι θα συνδράμει στη χρηματοδότηση Ολοκληρωμένων Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης με συγκεκριμένο ποσό πόρων και ότι θα συμβάλει στην αντιμετώπιση θυλάκων αυξανόμενης ανεργίας και έντονης συγκέντρωσης ομάδων με υψηλό κίνδυνο αποκλεισμού, καθώς και στη στρατηγική κοινωνικής ένταξης. Δεν έχει ακόμη συγκεκριμένη χωρική διάσταση σε ό,τι αφορά τη διάκριση μεταξύ των οριζόντιων στόχων, τύπων δράσεων και (ίσως) Χρηματοδοτικών Μέσων και αυτών που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν διαφοροποιημένα κατά Περιφέρεια, καθώς γενικά δεν έχει επιτευχθεί ωριμότητα στο ζήτημα. Κατά την εξειδίκευση του για την εφαρμογή, και στο βαθμό που αντίστοιχη ωριμότητα θα έχει επιτευχθεί στα ΠΕΠ, η χωρική διάσταση του θα πρέπει να συγκεκριμενοποιηθεί, όπως και η συνεισφορά «στις μακροπεριφερειακές στρατηγικές και στις στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες» λόγω και της τομεακής στόχευσης του σε Τουρισμό, Ενέργεια, Περιβάλλον, που αποτελούν τομείς ενδιαφέροντος και της «Blue Growth».

2. ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΕΙΚΤΩΝ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Στις υποενότητες 2.1 και 2.2 παρουσιάζεται επισκόπηση της αξιολόγησης του συστήματος δεικτών του ΕΠΑΝΕΚ. Στην υποενότητα 2.3 παρουσιάζεται η αξιολόγηση των οροσήμων του πλαισίου επίδοσης και στην υποενότητα 2.4 αξιολογείται η ποιότητα – αξιοπιστία του συστήματος παρακολούθησης – συλλογής δεδομένων, και η επάρκεια ανθρωπίνων πόρων – διοικητική ικανότητα. Κατά την αξιολόγηση του συστήματος δεικτών με βάση το αρχικώς υποβληθέν σχέδιο Προγράμματος, είχαν διατυπωθεί παρατηρήσεις και προτάσεις βελτίωσης. Μέρος αυτών αξιοποιήθηκε στην τελική έκδοση του Προγράμματος και αποτιμάται στην υποενότητα 2.5.

2.1 Καταλληλότητα και συνάφεια των προτεινόμενων δεικτών του ΕΠΑΝΕΚ – Σαφήνεια δεικτών του ΕΠΑΝΕΚ

Στους 3 βασικούς άξονες προτεραιότητας του ΕΠΑΝΕΚ και στο πλαίσιο των θεματικών στόχων 1,2,3,4,6,7,8,10,11 έχουν επιλεγεί 18 επενδυτικές προτεραιότητες και έχουν τεθεί 19 ειδικοί στόχοι. Ο σχεδιασμός του προγράμματος έχει συμπεριλάβει κοινούς και ειδικούς δείκτες εκροών και αποτελέσματος με γνώμονα την βέλτιστη αποτύπωση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων της στρατηγικής του. Οι δείκτες αυτοί χρησιμοποιούνται σε 81 περιπτώσεις συνολικά από όπου και προκύπτει ο αύξων αριθμός τους στον σχετικό πίνακα που ακολουθεί.

Συγκεκριμένα έχουν επιλεγεί όλοι οι σχετικοί κοινό δείκτες εκροής λαμβάνοντας υπόψη τόσο τα σχόλια-προτάσεις της ΕΕ όσο και αυτά της ex-ante αξιολόγησης. Επιπλέον όπου κρίθηκε αναγκαίο χρησιμοποιήθηκαν ειδικοί δείκτες εκροής προκειμένου να υπάρξει αποτελεσματικότερη αντιπροσώπευση των σχετικών εκροών. Κάθε ειδικός στόχος συνδέεται με σχετικό ειδικό ή κοινό δείκτη αποτελέσματος. Εκτιμάται ότι το σύνολο των δεικτών αποτελεσμάτων καλύπτουν την συντριπτική πλειοψηφία των αποτελεσμάτων που αναμένεται να προκύψουν από τις εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων του προγράμματος. Σχετικά με την συνολική χρήση των δεικτών σημειώνεται ότι δεν παρουσιάζεται κάποια απόκλιση από την οδηγία της ΕΥΣΣΑΑΠ για χρήση 1-2 δεικτών αποτελέσματος ανά ειδικό στόχο καθώς στο σύνολό του το ΕΠ τηρεί αυτή την οδηγία.

Στο σύνολο του το σύστημα δεικτών κρίνεται εν γένει επαρκές περιλαμβάνοντας σε κάθε επενδυτική προτεραιότητα δείκτες εκροής και αποτελέσματος και δεν εντοπίζεται κάποια περίπτωση επενδυτικής προτεραιότητας ή ειδικού στόχου που δεν έχει συνοδευτεί από δείκτη. Λεπτομερή αξιολογικά σχόλια που αφορούν τον κάθε δείκτη ξεχωριστά αναφέρονται εντός του πίνακα που ακολουθεί το κυρίως κείμενο της Ενότητας 2. Αξίζει να σημειωθεί ότι το ΕΠ βελτίωσε την πληρότητα του συστήματος δεικτών και την εκτιμώμενη αποτελεσματικότητα αυτού σε πολύ μεγάλο βαθμό στην τελική έκδοση. Εκτιμάται ότι αποτελεί (το πλαίσιο δεικτών) ένα σημαντικό στοιχείο-εργαλείο της results-oriented στρατηγικής του προγράμματος.

Ειδικοί Δείκτες Αποτελεσμάτων

Οι ειδικοί δείκτες αποτελέσματος αναφορικά με τον ορισμό τους αναδιατυπώθηκαν στο σύνολό τους λαμβάνοντας πλήρως και επιτυχώς υπόψη την ex-ante αξιολόγηση. Συγκεκριμένα ο ορισμός των ειδικών δεικτών αποτελέσματος για το σύνολο των δεικτών πλέον ορθά και σύμφωνα με τις οδηγίες της ΕΥΣΣΑΑΠ και τις επισημάνσεις της αξιολόγησης, διατυπώνεται με τρόπο που ορίζει ότι ο δείκτης μετρά μέγεθος και όχι μεταβολή μεγέθους. Έτσι συνολικά κρίνεται ότι η διατύπωση και η σαφήνεια των ορισμών των δεικτών αποτελέσματος είναι επαρκέστατη και σύμφωνη με τις προδιαγραφές που έχουν τεθεί για την κατασκευή των δεικτών αποτελέσματος. Η επιλογή των συγκεκριμένων ειδικών δεικτών αποτελέσματος κρίνεται εν γένει ως επιτυχής. Σημειώνεται ότι η ΟΣΠ του προγράμματος επιτυχώς έλαβε υπόψη τις προτάσεις της ex-ante αξιολόγησης και συμπεριέλαβε προτεινόμενους δείκτες αποτελέσματος που κρίθηκαν ως πιο αντιπροσωπευτικοί και κατάλληλοι για συγκεκριμένους ειδικούς στόχους.

Είχε κατά το παρελθόν προταθεί από την αξιολόγηση να εξεταστεί η χρήση δεικτών όπως η συμβολή στην ΑΠΑ, στην απασχόληση κτλ. Εκτιμάται ότι αν και σε θεωρητικό επίπεδο αρκετοί δείκτες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στο σχεδιασμό του ΕΠΑΝΕΚ, στην πλειοψηφία τους παρουσίασαν σημαντικές δυσκολίες ως προς την εφικτότητα έγκαιρης συλλογής αξιόπιστων ποσοτικών στοιχείων προκειμένου να τροφοδοτηθούν. Βάσει όλων των ανωτέρω εκτιμάται ότι η επιλογή των συγκεκριμένων δεικτών αποτελεσμάτων είναι επιτυχής για τις ανάγκες του ΕΠΑΝΕΚ.

Ειδικοί – Κοινοί Δείκτες Εκροής

Το πλαίσιο δεικτών του ΕΠΑΝΕΚ συμπεριλαμβάνει κατά περίπτωση ειδικούς δείκτες εκροής. Επίσης συμπεριλαμβάνει ανά επενδυτική προτεραιότητα και όλους τους σχετικούς κοινούς δείκτες εκροής σύμφωνα με τις οδηγίες-προτάσεις της ΕΕ καθώς και της εκ των προτέρων αξιολόγησης. Στην πλειοψηφία τους οι ειδικοί δείκτες εκροής του προγράμματος είναι επαρκώς συνδεδεμένοι με τις σχεδιαζόμενες δράσεις που έχουν διατυπωθεί στα πλαίσια κάθε επενδυτικής προτεραιότητας και έχουν ορθά διατυπωμένους ορισμούς.

Συνοψίζοντας για τους ειδικούς δείκτες εκροής εκτιμάται ότι στην πλειοψηφία τους είναι ορθά διατυπωμένοι και επιλεγμένοι. Σε πολύ περιορισμένο αριθμό επενδυτικών προτεραιοτήτων είχε προταθεί από την ex-ante αξιολόγηση η διόρθωση των ορισμών των δεικτών και κρίνεται ότι συνολικά βελτιώθηκαν σημαντικά οι ορισμοί και οι επιλογές δεικτών λαμβάνοντας υπόψη και τις προτάσεις της ex-ante αξιολόγησης.

2.2 Τιμές στόχου – βάσης

Στην συντριπτική πλειοψηφία τους οι δείκτες εκροής και αποτελεσμάτων (κοινοί και ειδικοί) έχουν συμπεριλάβει σχετικές τιμές στόχου (και βάσης για τους δείκτες αποτελεσμάτων) και τεκμηριώνουν τόσο την πηγή δεδομένων όσο και την συχνότητα λήψης αυτών. Στις ελάχιστες περιπτώσεις στις οποίες δεν είναι διαθέσιμη τιμή στόχου ή/και βάσης έχει ληφθεί μέριμνα για σχετικό action plan προκειμένου να υπολογιστεί το έλλειπες ποσοτικό μέγεθος της τιμής.

Σε κάποιους δείκτες είχε εκτιμηθεί ότι οι τιμές στόχου θα μπορούσαν να είναι ενδεχομένως πιο αξιόπιστες ως προς τον τρόπο υπολογισμού τους υιοθετώντας την παρακάτω μεθοδολογία. Είχε προταθεί να υπολογιστεί το μοναδιαίο κόστος της παρέμβασης-δράσης, που μπορεί να προέρχεται και από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ II). Με την χρήση του σχετικού μοναδιαίου κόστους και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων μπορεί να προκύψει αξιόπιστα η τιμή στόχου. Η προαναφερθείσα μεθοδολογία έχει πλέον ορθά ακολουθηθεί για τον προσδιορισμό των τιμών στόχου του συστήματος δεικτών του ΕΠΑΝΕΚ.

Ως προς την κατανομή ανά τύπο περιφέρειας των τιμών στόχου για τις εκροές εκτιμάται ότι η μεθοδολογία που έχει ακολουθηθεί μέσω χρήσης ποσοστών από ΕΣΠΕΚ κτλ. αν και αντανάκλα την δυναμικότητα τους βάσει ΕΣΠΕΚ, ενδέχεται να οδηγήσει σε συνέχιση των υφισταμένων τάσεων.

Συνολικά κρίνεται επαρκές το σύστημα δεικτών για τις τιμές στόχου-βάσης δεδομένου ότι υπήρξαν βελτιώσεις στα σημεία που προαναφέρονται. Καταλήγοντας, σημειώνεται ότι εξαιτίας της ιδιαίτερης οικονομικής συγκυρίας, εξωγενείς (με το ΕΠΑΝΕΚ) παράγοντες μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά την επίτευξη ή μη των τιμών στόχου των αποτελεσμάτων, κάτι για το οποίο δεν μπορεί να λάβει μέριμνα το παρόν πρόγραμμα.

2.3 Καταλληλότητα των οροσέμων του πλαισίου επίδοσης

Συνολικά για τους ΘΣ 1 ως 3, το πλαίσιο επίδοσης κρίνεται ως πλήρες και επαρκές για να εκπληρώσει το σκοπό του. Έχει ορθά και τεκμηριωμένα ληφθεί υπόψη το κριτήριο κάλυψης τουλάχιστον του 50% της χρηματοδότησης ανά άξονα προτεραιότητας. Οι δείκτες εκροής έχουν ορθά συμπληρωθεί από δείκτες βασικών σταδίων υλοποίησης προκειμένου να καλυφθούν οι απουσίες τιμών οροσέμων για τις εκροές μέσω χρήσης σταδίων υλοποίησης. Οι χρηματοοικονομικοί δείκτες εκτιμάται ότι είναι πλήρεις και ορθά υπολογισμένοι για τα ορόσημα του 2018 και τους στόχους του 2023. Τέλος η τεκμηρίωση της μεθοδολογίας υπολογισμού του οροσήμου για το 2018, που παρέχεται στο παράρτημα του ΕΠ εκτιμάται ότι είναι επαρκής και τεκμηριώνει κατάλληλα το πώς προέκυψαν οι σχετικές τιμές τόσο για τα ορόσημα όσο και για τους στόχους των δεικτών εκροής.

2.4 Ποιότητα – Αξιοπιστία του συστήματος παρακολούθησης – συλλογής δεδομένων, επάρκεια ανθρωπίνων πόρων – διοικητική ικανότητα

Αξιολόγηση Διοικητικής Ικανότητας Διαχείρισης και Παρακολούθησης Προγράμματος

Οι δομές και οι διαδικασίες παρακολούθησης και διαχείρισης του ΕΠ προβλέπεται να ενισχυθούν και να βελτιωθούν με βάση τους κανονισμούς, την αρχιτεκτονική και τις προδιαγραφές του αναπτυξιακού σχεδιασμού της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 καθώς και βάσει της εμπειρίας που προέρχεται από την περίοδο 2007-2013. Κρίνεται ως ορθή επιλογή κατεύθυνσης για το νέο σύστημα διαχείρισης το ότι από το

ΣΕΣ ορίζεται ότι δύο από τις βασικές αρχές που θα διέπουν το σύστημα διαχείρισης του ΕΠ θα είναι:

1. Η Λειτουργική αυτοτέλεια των Αρχών Διαχείρισης σε σχέση με το επίπεδο σχεδιασμού και λήψης αποφάσεων για κάθε επί μέρους τομέα πολιτικής.
2. Σαφής διάκριση ρόλων και αρμοδιοτήτων μεταξύ του πολιτικού και διοικητικού επιπέδου.

Η διάκριση αυτή θα προκύψει από σαφή προσδιορισμό του ρόλου και των αρμοδιοτήτων κάθε επιπέδου σε όλο το φάσμα των διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) και έτσι αναμένεται να βελτιωθεί σημαντικά η διοικητική ικανότητα της Διαχειριστικής Αρχής (ΔΑ) του προγράμματος αφού θα αναλάβει ευρύτερη δικαιοδοσία ως προς τα καθήκοντα διαχείρισης του προγράμματός. Ειδικότερα, η ΔΑ θα ελέγχει την επιλεξιμότητα των έργων σύμφωνα με τους Κοινοτικούς Κανονισμούς, την ωριμότητά τους καθώς και τη δυνατότητα χρηματοδότησής τους με βάση τους προϋπολογισμούς του ΕΠ. Θα έχει, δηλαδή, την ευθύνη για το σύνολο των διαδικασιών διαχείρισης, από την αξιολόγηση των προτάσεων των έργων και την έκδοση της απόφασης ένταξης μιας πράξης μέχρι την ολοκλήρωσή της.

Η διαχείριση του προγράμματος θα ενισχυθεί και από το γεγονός του ότι το ΣΔΕ θα είναι συνδεδεμένο με τα Ολοκληρωμένα Πληροφοριακά Συστήματα και θα υπάρχει συστηματική οριζόντια υποστήριξη της ΔΑ του προγράμματος (νομική υποστήριξη, helpdesk, τηλεκπαideύσεις, επί τόπου υποστήριξη κλπ.).

Ένα ακόμη σημαντικό στοιχείο βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας για το πρόγραμμα προκύπτει από το γεγονός του ότι βάσει του ΣΕΣ, η ΔΑ του προγράμματος όπως και των υπολοίπων τομεακών ΕΠ θα υπάγεται στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας.

Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται ο διαχωρισμός του σχεδιασμού και της υλοποίησης της τομεακής πολιτικής, που ασκούν τα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία, από τη διαχείρισή του ΕΠ. Το αναμενόμενο αποτέλεσμα θα είναι σημαντική βελτίωση στην διαχειριστική ικανότητα της ΔΑ για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 και κρίνεται ως πολύ σημαντική και θετική εξέλιξη. Ο διαχωρισμός αυτός θα συμβάλει στο να μην δημιουργούνται συγχύσεις αρμοδιοτήτων με τις Διαχειριστικές Αρχές και ως εκ τούτου μεγάλες καθυστερήσεις στην υλοποίηση έργων.

Επιπλέον, η ΔΑ και το ΣΔΕ αναμένεται να ενισχυθεί από ομάδες εργασίας ή άλλης μορφής διοικητικές δομές που θα μπορούν να δημιουργηθούν προκειμένου να ενισχυθεί και να γίνει πιο αποτελεσματική η υλοποίηση δράσεων αυξημένης σημασίας όπως η προώθηση της καινοτομίας και της εξωστρέφειας στις επιχειρήσεις, η εφαρμογή της διοικητικής μεταρρύθμισης, η προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, κ.α. Συνολικά αναμένεται η ενισχυμένη ΔΑ να έχει αυξημένες και επαρκείς ικανότητες αναφορικά με την συλλογή των απαραίτητων ποσοτικών δεδομένων που απαιτούνται για την παρακολούθηση και διαχείριση του ΕΠ.

Ανθρώπινο Δυναμικό

Εκτιμάται ότι θετικές προοπτικές δημιουργούνται από τις κατευθύνσεις που αποτυπώνονται στο ΣΕΣ και που θα ακολουθηθούν αναμενόμενα από την ΔΑ του ΕΠ και που αφορούν την ενίσχυση της συνέχειας στη διοίκηση, με τη θέσπιση θέσεων προϊσταμένων των Ειδικών Υπηρεσιών με πενταετή ή επταετή θητεία, οι οποίοι θα επιλέγονται ύστερα από ανοιχτή πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Μια άλλη κατεύθυνση που θα ενισχύσει την ικανότητα και επάρκεια του ανθρώπινου δυναμικού είναι και η σχεδιαζόμενη από το ΣΕΣ ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονου ενιαίου συστήματος επιλογής / τοποθέτησης / διοίκησης / αξιολόγησης/ εξέλιξης και ανταμοιβής του προσωπικού. Το σύστημα αυτό δηλώνεται ότι θα αξιοποιεί και θα ενσωματώνει τις βέλτιστες ευρωπαϊκές πρακτικές, αντλώντας εμπειρία από την Γενική Διεύθυνση Ανθρωπίνων Πόρων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και το EPSO.

Επίσης, αναμένεται να υπάρξει βελτιστοποίηση των χρόνων διεκπεραίωσης των διαδικασιών του ΣΔΕ με την παρακολούθηση, μέσω του ΟΠΣ, των ροών εργασίας. Τέλος σημαντική συνεισφορά προς την επάρκεια και ικανότητα του ανθρώπινου δυναμικού αναμένεται να υπάρξει από την μέριμνα που θα προκύψει μέσω σχεδίου ανάπτυξης και εκπαίδευσης των στελεχών των δομών του ΕΣΠΑ (και των ΔΑ) από τη ΜΟΔ ΑΕ. και οργάνωση επιμορφωτικών προγραμμάτων με υποχρεωτική παρακολούθηση για όλα τα στελέχη, με ετήσια περιοδικότητα.

ΟΠΣ-ΣΔΕ

Η αποτελεσματικότητα του συστήματος παρακολούθησης του ΕΠΑΝΕΚ μέσω του συστήματος ΟΠΣ αλλά και συνολικά του ΣΔΕ αναμένεται να είναι επαρκής βάσει των αναμενόμενων αρχών που διατυπώνονται στο ΣΕΣ αναφορικά με τις βελτιώσεις του ΣΔΕ για την προγραμματική περίοδο 2014-2020. Αν και, όπως είναι αναμενόμενο, υπάρχουν διαφορές μεταξύ του συστήματος δεικτών που προτείνεται από το ΕΠ και αυτών που παρακολουθούνται από το παρόν ΟΠΣ, εκτιμάται ότι είναι εφικτή η αναβάθμιση του ΟΠΣ έτσι ώστε να συμβάλει στην επαρκή, αποτελεσματική και επιτυχή παρακολούθηση και διαχείριση του ΕΠ.

Συνολικά εκτιμάται βάσει των αναγκών για ποσοτικά στοιχεία από το σύστημα δεικτών του προγράμματος, των προδιαγραφών του υφιστάμενου ΟΠΣ και των αρχών-κατευθύνσεων προς την ενίσχυση του ΣΔΕ του προγράμματος όπως αυτή αναφέρεται στο ΣΕΣ, ότι θα υπάρξει επαρκής αξιοπιστία-ποιότητα του συστήματος παρακολούθησης-διαχείρισης-συλλογής δεδομένων για το Ε.Π. καθώς και επάρκεια αναφορικά τόσο με την διοικητική ικανότητα όσο και με το ανθρώπινο δυναμικό.

Σύνοψη αξιολόγησης συστήματος δεικτών.

Συνοψίζοντας, εκτιμάται ότι το σύστημα δεικτών του ΕΠΑΝΕΚ έχει βελτιωθεί καθοριστικά στην τελευταία του έκδοση και εξυπηρετεί επιτυχώς τον σκοπό της ολοκλήρωσης του ΕΠ με ένα πλαίσιο ποσοτικοποίησης και ποσοτικού ελέγχου της εφαρμογής και εξέλιξης της στρατηγικής του ΕΠ ενισχύοντας σημαντικά τον results-oriented χαρακτήρα που διέπει την στοχοθεσία και την στρατηγική του ΕΠΑΝΕΚ συνολικά. Οι τιμές στόχου και βάσης είναι συμπληρωμένες και ρεαλιστικές (στόχοι 2023) στην συντριπτική πλειοψηφία των δεικτών και στις ελάχιστες περιπτώσεις που δεν συμβαίνει αυτό πρόκειται να καλυφθούν τα κενά με κατάλληλα action plans.

Τέλος η πορεία προς την βελτιωμένη αυτή εικόνα του συστήματος δεικτών του ΕΠ χαρακτηρίζεται από το γεγονός της δημιουργικής αξιοποίησης των σχολίων και προτάσεων της ΕΕ καθώς και αυτών της ex-ante αξιολόγησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΕΙΚΤΩΝ: ΕΠΑΝΕΚ

ΑΑ	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Πηγή / Συχνότητα	Τιμή Βάσης / Στόχου	Σχόλια	Κριτήρια Καταλληλότητας					
							Σταθερότητα	Στατιστική Επικύρωση	Κανονιστική Ερμηνεία	Ανταπόκριση	Χρονοδιάγραμμα	
ΑΠ 1 / ΘΣ 1												
ΚΟΙΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1β												
1	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	ΔΑ / Ετήσια	- / 581	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση τ μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ II). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιόπιστα η τιμή στόχου.	5	5	5	5	5	
2	CO02	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις	ΔΑ / Ετήσια	1022	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση τ μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ II). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιόπιστα η τιμή στόχου.	5	5	5	5	5	
3	CO03	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην των επιχορηγήσεων	Επιχειρήσεις	ΔΑ / Ετήσια	188	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση τ μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ II). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιόπιστα η	5	5	5	5	5	

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ): Τελική Έκθεση εκ των προτέρων Αξιολόγησης

ΑΑ	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Πηγή / Συχνότητα	Τιμή Βάσης / Στόχου	Σχόλια	Κριτήρια Καταλληλότητας				
							Σταθερότητα	Στατιστική Επικύρωση	Κανονιστική Εφαρμογή	Ανταπόκριση	Χρονοδιάγραμμα
						τιμή στόχου.					
4	CO05	Αριθμός νέων επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	ΔΑ / Ετήσια	95	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση τ μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ II). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιόπιστα η τιμή στόχου.	5	5	5	5	5
5	CO24	Αριθμός νέων ερευνητών σε οντότητες που ενισχύονται	Ισοδύναμα πλήρους χρόνου	ΓΓΕΤ / Διετής	8.225	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί μέσω τεκμηρίωσης από ΓΓΕΤ και εκτιμάται ως ρεαλιστική.	5	5	5	5	5
6	CO26	Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ινστιτούτα	Επιχειρήσεις	ΔΑ / Ετήσια	- / 600	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση τ μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ II). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιόπιστα η τιμή στόχου.	5	5	5	5	5
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1β											
7	T4204	Αριθμός κοινών έργων με Ε&Κ φορείς άλλων χωρών (με ή χωρίς συντονισμό με την Ε.Ε)	Αριθμός	ΔΑ / Ετήσια	- / 520	Ορθός ορισμός ειδικού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση τ μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ II). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της	5	5	5	5	5

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ): Τελική Έκθεση εκ των προτέρων Αξιολόγησης

ΑΑ	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Πηγή / Συχνότητα	Τιμή Βάσης / Στόχου	Σχόλια	Κριτήρια Καταλληλότητας				
							Σταθερότητα	Στατιστική Επικύρωση	Κανονιστική Εφαρμογή	Ανταπόκριση	Χρονοδιάγραμμα
						σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιόπιστα η τιμή στόχου.					
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟΧΟ 1.1.: Αύξηση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και συνεργασιών για την ανάπτυξη καινοτόμου επιχειρηματικότητας σύμφωνα με την εθνική στρατηγική έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση (στρατηγική RIS3)											
8	T4201	Δαπάνη Ε&Α των επιχειρήσεων ως ποσοστό του ΑΕΠ	% (ως ποσοστό του ΑΕΠ)	ΕΚΤ ΓΓΕΤ / Διετής	0,23% / 0,41%	Ορθή επιλογή δείκτη για τον ΕΣ.1.1.Κρίνεται ότι ο ορισμός του δείκτη μπορεί να εξειδικευθεί περαιτέρω ώστε να ορίζει τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους επιλεγμένους τομείς οικονομικής δραστηριότητας (RIS3).	5	5	4	3	5
9	T4223	Αιτήσεις πατεντών (PCT)	Πατέντες	ΟΒΙ / Ετήσια	53 / 94	Ορθή επιλογή και ορισμός ειδικού δείκτη αποτελέσματος που επιτυχώς συνδέεται με τα αποτελέσματα των δράσεων που στοχεύουν στην βελτίωση της καινοτομίας για την χώρα. Αξιόπιστη πηγή δεδομένων (ΟΒΙ-ΓΓΕΤ) και ρεαλιστικές τιμές στόχου βάσει της αξιοπιστίας της πηγής δεδομένων.	5	5	5	5	5
ΑΠ 1 / ΘΣ 2											
ΚΟΙΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2β											
10	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	ΔΑ / Ετήσια	-/8400	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ.	5	5	5	5	5

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ): Τελική Έκθεση εκ των προτέρων Αξιολόγησης

ΑΑ	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Πηγή / Συχνότητα	Τιμή Βάσης / Στόχου	Σχόλια	Κριτήρια Καταλληλότητας				
							Σταθερότητα	Στατιστική Επικύρωση	Κανονιστική Εφαρμογή	Ανταπόκριση	Χρονοδιάγραμμα
						ΕΠΑΝ ΙΙ). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιόπιστα η τιμή στόχου.					
11	CO02	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις	ΔΑ / Ετήσια	-/8100	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ ΙΙ). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιόπιστα η τιμή στόχου.	5	5	5	5	5
12	CO03	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην των επιχορηγήσεων	Επιχειρήσεις	ΔΑ / Ετήσια	-/300	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ ΙΙ). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιόπιστα η τιμή στόχου.	5	5	5	5	5
13	CO08	Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται	ισοδύναμα πλήρους χρόνου	ΔΑ / Ετήσια	- / 840	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει εκτίμησης της ΔΑ, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ ΙΙ). Εκτιμάται ως ρεαλιστική η τιμή στόχου.	5	4	5	5	5
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2β											
14	T4246	Ποσοστό (%) Επιπρόσθετων Εγγραπτών Δικαιωμάτων ανά Γεωγραφική Ενότητα (κτηματολόγιο)	%	ΔΑ / Ετήσια	-/57%	Ορθή επιλογή και ορισμός ειδικού δείκτη εκροής.	5	5	5	5	5

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ): Τελική Έκθεση εκ των προτέρων Αξιολόγησης

ΑΑ	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Πηγή / Συχνότητα	Τιμή Βάσης / Στόχου	Σχόλια	Κριτήρια Καταλληλότητας				
							Σταθερότητα	Στατιστική Επικύρωση	Κανονιστική Ερμηνεία	Αναπρόκριση	Χρονοδιάγραμμα
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟΧΟ 1.2. Αύξηση της προσφοράς ψηφιακών υπηρεσιών, εφαρμογών και ολοκληρωμένων λύσεων ΤΠΕ για τις επιχειρήσεις											
15	T4205	Υιοθέτηση ΤΠΕ από επιχειρήσεις	Ποσοστό επιχειρήσεων	Digital Scoreboard / Ετήσια	8% / 20%	<p>Επαρκής και πλήρης τεκμηρίωση των πηγών δεδομένων και ρεαλιστικές τιμές στόχου και βάσης.</p> <p>Επιτυχής επιλογή δείκτη αποτελέσματος και ορθός ορισμός. Ελήφθη υπόψη μεταξύ άλλων και η πρόταση της αξιολόγησης σε προγενέστερη έκδοση του ΕΠ που αναφερόταν στην ανάγκη επιλογής δείκτη που να καλύπτει περισσότερες πτυχές των ΤΠΕ στις επιχειρήσεις. Ο προηγούμενος δείκτης περιόριζε σημαντικά την κάλυψη χρήσης πτυχών των ΤΠΕ από επιχειρήσεις καθώς αναφερόταν μόνο στο ηλεκτρονικό εμπόριο.</p>	5	5	5	5	5
ΑΠ 1 ΘΣ 3											
ΚΟΙΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3α											
16	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Αριθμός	ΔΑ / Ετήσια	- / 2939	<p>Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής.</p> <p>Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ II). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιόπιστα η τιμή στόχου.</p>	5	5	5	5	5
17	CO05	Αριθμός νέων επιχειρήσεων που ενισχύονται	Αριθμός	ΔΑ / Ετήσια	- / 1754	<p>Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής.</p> <p>Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ II). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιόπιστα η τιμή στόχου.</p>	5	5	5	5	5

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ): Τελική Έκθεση εκ των προτέρων Αξιολόγησης

ΑΑ	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Πηγή / Συχνότητα	Τιμή Βάσης / Στόχου	Σχόλια	Κριτήρια Καταλληλότητας				
							Σταθερότητα	Στατιστική Επικύρωση	Κανονιστική Εφαρμογή	Ανταπόκριση	Χρονοδιάγραμμα
18	CO08	Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται	ισοδύναμα πλήρους χρόνου	ΔΑ / Ετήσια	-/ 5600	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει εκτίμησης της ΔΑ, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ ΙΙ). Εκτιμάται ως ρεαλιστική η τιμή στόχου.	5	4	5	5	5
19	CO29	Αριθμός υφιστάμενων επιχειρήσεων που ενισχύονται για τη δημιουργία νέων προϊόντων	Επιχειρήσεις	ΔΑ / Ετήσια	-/ 1185	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής.	5	5	5	5	5
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3α											
20	T4209	Επιχειρηματικές πρωτοβουλίες που υποστηρίζονται από θερμοκοιτίδες	Επιχειρηματικές πρωτοβουλίες	Στοιχεία Δικαιούχων / Ετήσια	-/2025	Αποδεκτή επιλογή και ορισμός ειδικού δείκτη εκροής. Εκτιμάται ότι θα μπορούσε να αντικατασταθεί το «επιχειρηματικές πρωτοβουλίες» με το «επιχειρήσεις». Η τιμή στόχου διορθώθηκε σε σχέση με προγενέστερες εκδόσεις και πλέον είναι ορθά υπολογισμένη και με σωστά τεκμηριωμένη μεθοδολογία.	5	4	4	5	5
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟΧΟ 1.3 Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας μέσω νέων καινοτόμων ιδεών κατά προτεραιότητα στους στρατηγικούς τομείς της χώρας											
21	T4207	Ποσοστό καινοτόμων ΜΜΕ επί του συνόλου	% επιχειρήσεων	Community Innovation Survey, ΓΓΕΤ ΕΚΤ, Innovation Scoreboard / Διετής	Action Plan	Εκτιμάται ότι θα μπορούσε να γίνει χρήση εναλλακτικού δείκτη αποτελέσματος με ενδεικτικό ορισμό "Ακαθάριστες Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου στους 9 στρατηγικούς τομείς". Πηγή Δεδομένων Eurostat-Μεταεπεξεργασία ΔΑ.	5	5	3	3	5

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ): Τελική Έκθεση εκ των προτέρων Αξιολόγησης

ΑΑ	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Πηγή / Συχνότητα	Τιμή Βάσης / Στόχου	Σχόλια	Κριτήρια Καταλληλότητας				
							Σταθερότητα	Στατιστική Επικύρωση	Κανονιστική Εφαρμογή	Ανταπόκριση	Χρονοδιάγραμμα
ΚΟΙΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3γ											
22	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	ΔΑ / Ετήσια	-/4782	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ II). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιόπιστα η τιμή στόχου.	5	5	5	5	5
23	CO02	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις	ΔΑ / Ετήσια	-/484	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ II). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιόπιστα η τιμή στόχου.	5	5	5	5	5
24	CO03	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην των επιχορηγήσεων	Επιχειρήσεις	ΔΑ / Ετήσια	-/4522	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ II). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιόπιστα η τιμή στόχου.	5	5	5	5	5
25	CO08	Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται	ισοδύναμα πλήρους χρόνου	ΔΑ / Ετήσια	- / 960	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει εκτίμησης της ΔΑ, που προέρχεται από	5	4	5	5	5

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ): Τελική Έκθεση εκ των προτέρων Αξιολόγησης

ΑΑ	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Πηγή / Συχνότητα	Τιμή Βάσης / Στόχου	Σχόλια	Κριτήρια Καταλληλότητας				
							Σταθερότητα	Στατιστική Επικύρωση	Κανονιστική Εφαρμογή	Ανταπόκριση	Χρονοδιάγραμμα
						εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ ΙΙ). Εκτιμάται ως ρεαλιστική η τιμή στόχου.					
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3γ											
26	T4213	Αριθμός υποδομών εγκατάστασης υποδοχής επιχειρήσεων (επιχειρηματικά πάρκα) που ενισχύονται	Υποδομές	ΔΑ / ετήσια	-/8	Ορθή επιλογή και ορισμός ειδικού δείκτη εκροής που αντιστοιχεί στις εκροές που θα έχουν οι σχεδιαζόμενες δράσεις. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ ΙΙ). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιότιστα η τιμή στόχου.	5	5	5	5	5
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟΧΟ 1.4 Αναβάθμιση του επιπέδου επιχειρηματικής οργάνωσης και λειτουργίας των ΜΜΕ, κατά προτεραιότητα στους εννέα (9) στρατηγικούς τομείς της χώρας											
27	T4212	Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) των 9 στρατηγικών τομέων της χώρας	Εκ. Ευρώ	ΕΛΣΤΑΤ / Ετήσια	107602 / 118311	Η επιλογή και ο ορισμός του δείκτη είναι ορθή και επαρκής και έλαβε υπόψη τις πρότερες επισημάνσεις της ex-ante αξιολόγησης. Η πηγή δεδομένων εκτιμάται ως αξιόπιστη και οι τιμές βάσης-στόχου ως ρεαλιστικές.	5	5	5	5	5

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ): Τελική Έκθεση εκ των προτέρων Αξιολόγησης

ΑΑ	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Πηγή / Συχνότητα	Τιμή Βάσης / Στόχου	Σχόλια	Κριτήρια Καταλληλότητας				
							Σταθερότητα	Στατιστική Επικύρωση	Κανονιστική Εφαρμογή	Ανταπόκριση	Χρονοδιάγραμμα
ΚΟΙΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3δ											
28	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	ΔΑ / Ετήσια	-/3432	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ II). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιόπιστα η τιμή στόχου.	5	5	5	5	5
29	CO02	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις	ΔΑ / Ετήσια	-/734	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ II). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιόπιστα η τιμή στόχου.	5	5	5	5	5
30	CO03	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην των επιχορηγήσεων	Επιχειρήσεις	ΔΑ / Ετήσια	-/2859	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ II). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιόπιστα η τιμή στόχου.	5	5	5	5	5
31	CO08	Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται	ισοδύναμα πλήρους χρόνου	ΔΑ / Ετήσια	- / 340	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει εκτίμησης της ΔΑ, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ II). Εκτιμάται ως ρεαλιστική η τιμή στόχου.	5	4	5	5	5
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3δ											

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ): Τελική Έκθεση εκ των προτέρων Αξιολόγησης

ΑΑ	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Πηγή / Συχνότητα	Τιμή Βάσης / Στόχου	Σχόλια	Κριτήρια Καταλληλότητας				
							Σταθερότητα	Στατιστική Επικύρωση	Κανονιστική Ερμηνεία	Ανταπόκριση	Χρονοδιάγραμμα
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟΧΟ 1.5 Αύξηση εξαγωγών ελληνικών επιχειρήσεων, κατά προτεραιότητα στους εννέα (9) στρατηγικούς τομείς της χώρας											
32	T4214	Εξαγωγές ελληνικών επιχειρήσεων στους 9 στρατηγικούς τομείς της χώρας	Εκ. Ευρώ	Ελ.Στατ / Ετήσια	14676 / 15831	<p>Η υπόθεση «Αύξηση ΑΕΠ κατά 1% ετησίως. Διατήρηση σταθερού ποσοστού εξαγωγών σε σχέση με το ΑΕΠ και υπολογισμός της τιμής στόχου βάσει του ΑΕΠ» που διατυπώνεται είναι επισφαλής, καθώς δεν είναι σταθερή η ποσοτική συσχέτιση (correlation) μεταξύ του ΑΕΠ και των εξαγωγών. Ως εκ τούτου εκφράζονται επιφυλάξεις για τις τιμές στόχου – βάσης. Επίσης, είναι επιθυμητό οι εξαγωγές να παρουσιάσουν υψηλότερο ρυθμό αύξησης σε σχέση με αυτόν του ΑΕΠ.</p> <p>Η επιλογή του δείκτη κρίνεται ορθή και κατάλληλη για την μέτρηση του αποτελέσματος βάσει του οποίου αναμένεται να επιτευχθεί ο σχετικός ΕΣ.</p>	5	4	5	5	5
ΑΠ 1 / ΘΣ 4											
ΚΟΙΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4α											
33	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	ΔΑ / Ετήσια	-/96	<p>Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής.</p> <p>Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ II). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης</p>	5	5	5	5	5

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ): Τελική Έκθεση εκ των προτέρων Αξιολόγησης

ΑΑ	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Πηγή / Συχνότητα	Τιμή Βάσης / Στόχου	Σχόλια	Κριτήρια Καταλληλότητας				
							Σταθερότητα	Στατιστική Επικύρωση	Κανονιστική Εφαρμογή	Ανταπόκριση	Χρονοδιάγραμμα
						χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιόπιστα η τιμή στόχου.					
34	CO02	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις	ΔΑ / Ετήσια	-/28	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ II). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιόπιστα η τιμή στόχου.	5	5	5	5	5
35	CO03	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην των επιχορηγήσεων	Επιχειρήσεις	ΔΑ / Ετήσια	-/68	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ II). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιόπιστα η τιμή στόχου.	5	5	5	5	5
36	CO08	Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται	ισοδύναμα πλήρους χρόνου	ΔΑ / Ετήσια	- / 193	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει εκτίμησης της ΔΑ, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ II). Εκτιμάται ως ρεαλιστική η τιμή στόχου.	5	4	5	5	5
37	CO30	Πρόσθετη δυναμικότητα ενέργειας από ΑΠΕ	MW	ΚΑΠΕ / Ετήσια	-/106	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει εκτίμησης του ΥΠΕΚΑ και εκτιμάται ως ρεαλιστική					
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4α											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟΧΟ 1.6 Αύξηση διείσδυσης των νέων μορφών ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας											
38	T4215	Μερίδιο των ΑΠΕ στην	%	ΥΠΕΚΑ /	14% / 20%	Ορθή επιλογή και ορισμός ειδικού δείκτη αποτελέσματος. Αξιόπιστη πηγή	5	5	5	5	5

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ): Τελική Έκθεση εκ των προτέρων Αξιολόγησης

ΑΑ	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Πηγή / Συχνότητα	Τιμή Βάσης / Στόχου	Σχόλια	Κριτήρια Καταλληλότητας				
							Σταθερότητα	Στατιστική Επικύρωση	Κανονιστική Ερμηνεία	Ανταπόκριση	Χρονοδιάγραμμα
		Ακαθάριστη Τελική Κατανάλωση Ενέργειας		Ετήσια		στοιχείων, ρεαλιστική τιμή στόχου.					
ΚΟΙΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΣΗ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 6στ											
39	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Αριθμός	ΔΑ / ετήσια	-/80	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ II). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιόπιστα η τιμή στόχου.	5	5	5	5	5
40	CO02	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις	ΔΑ / Ετήσια	-/80	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ II). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιόπιστα η τιμή στόχου.	5	5	5	5	5
41	CO17	Πρόσθετη δυναμικότητα επεξεργασίας αποβλήτων	Τόνοι / έτος	ΔΑ / ετήσια	- / 147550	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η επιλογή του έλαβε υπόψη και την εκτίμηση της ex-ante αξιολόγησης που είχε αναφέρει την εξέταση της χρήσης του κοινού δείκτη εκροής του ΕΤΠΑ με τίτλο «Πρόσθετη δυναμικότητα ανακύκλωσης αποβλήτων»	4	5	5	5	4
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΣΗ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 6στ											
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟΧΟ 1.7 Μείωση της παραγωγής αποβλήτων και της περιβαλλοντικής ρύπανσης από τη λειτουργία των επιχειρήσεων											
42	T4216	Επενδύσεις επιχειρήσεων για τη διαχείριση αποβλήτων και	Εκ. ευρώ	ΕΣΠΑ 07-13 / Ετήσια	25 / 50	Επαρκής και ορθός ορισμός δείκτη.	5	5	5	5	5

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ): Τελική Έκθεση εκ των προτέρων Αξιολόγησης

ΑΑ	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Πηγή / Συχνότητα	Τιμή Βάσης / Στόχου	Σχόλια	Κριτήρια Καταλληλότητας				
							Σταθερότητα	Στατιστική Επικύρωση	Κανονιστική Εφαρμογή	Αναπόκριση	Χρονοδιάγραμμα
		περιορισμό περιβαλλοντικής ρύπανσης									
ΑΠ 2 / ΘΣ 8											
ΚΟΙΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 8iii											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 8iii											
43	T4218	Υποστηριζόμενα σχέδια για δημιουργία νέων επιχειρήσεων	Σχέδια	ΔΑ / Ετήσια	- / 1915	Ορθή επιλογή και ορισμός ειδικού δείκτη εκροής που αντικατοπτρίζει επιτυχώς τις εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων. Η επιλογή και ο σχεδιασμός του δείκτη έλαβε υπόψη τις υποδείξεις-προτάσεις της αξιολόγησης.	5	5	5	5	5
44	T4219	Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται επιπρόσθετα του επιχειρηματία	ΕΜΕ	ΔΑ / Ετήσια	- / 1915	Ορθή επιλογή και ορισμός ειδικού δείκτη εκροής που αντικατοπτρίζει επιτυχώς τις εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων	5	5	5	5	5
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ (και ΚΟΙΝΟΙ για το ΕΚΤ) ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟΧΟ 2.1 Αύξηση της υγιούς νεοφυούς επιχειρηματικότητας και αυτοαπασχόλησης											
45	T4217	Νεοφυείς επιχειρήσεις που διατηρούνται 6 μήνες μετά τη λήξη της παρέμβασης	Ποσοστό	ΔΑ / Ετήσια	75% / 80%	Ορθή επιλογή δείκτη αποτελέσματος.	5	5	5	5	5
ΑΠ 2 / ΘΣ 8											
ΚΟΙΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 8v											
46	CO23	Αριθμός υποστηριζόμενων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανομένων)	Αριθμός	ΔΑ / Ετήσια	- / 1436	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής που έλαβε υπόψη και τις προτάσεις της ex-ante αξιολόγησης. βελτιώθηκε η τεκμηρίωση του υπολογισμού της τιμής στόχου.	5	5	5	5	5

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ): Τελική Έκθεση εκ των προτέρων Αξιολόγησης

ΑΑ	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Πηγή / Συχνότητα	Τιμή Βάσης / Στόχου	Σχόλια	Κριτήρια Καταλληλότητας				
							Σταθερότητα	Στατιστική Επικύρωση	Κανονιστική Εφαρμογή	Ανταπόκριση	Χρονοδιάγραμμα
		συνεταιριστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας)									
47	CO05	Απασχολούμενοι συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων	Συμμετέχοντες	ΔΑ / Ετήσια	- / 86130	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής.	5	5	5	5	5
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 8ν											
48	T4220	Αριθμός δράσεων για ανάπτυξη εργαλείων και παροχή υπηρεσιών υποστήριξης – καθοδήγησης	Αριθμός	Στοιχεία Δικαιούχων / Ετήσια	- / 16	Επαρκής και ορθά επιλεγμένος δείκτης και συνδεδεμένος με τις σχεδιαζόμενες δράσεις της επενδυτικής προτεραιότητας 8ν Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει εκτίμησης της ΔΑ και εκτιμάται ως ρεαλιστική	5	5	5	5	5
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ (και ΚΟΙΝΟΙ για το ΕΚΤ) ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟΧΟ 2.2 Προσαρμογή των επιχειρήσεων και των εργαζόμενων τους στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις, ειδικότερα των επιχειρήσεων που διαθέτουν τα ζητούμενα χαρακτηριστικά του νέου αναπτυξιακού υποδείγματος της χώρας											
49	CR07	Συμμετέχοντες με βελτιωμένη κατάσταση στην αγορά εργασίας εντός 6 μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους	Ποσοστό	ΔΑ / Ετήσια	15,5%/25%	Κοινός δείκτης μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων του ΕΚΤ. Ορθή επιλογή που έλαβε υπόψη μεταξύ άλλων και τις προτάσεις της ex-ante αξιολόγησης.	5	5	5	5	5
50	CR03	Συμμετέχοντες που αποκτούν εξειδίκευση αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους.	Ποσοστό	ΔΑ / Ετήσια	1%/12%	Κοινός δείκτης μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων του ΕΚΤ.	5	5	5	5	5
ΚΟΙΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 10iv											

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ): Τελική Έκθεση εκ των προτέρων Αξιολόγησης

ΑΑ	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Πηγή / Συχνότητα	Τιμή Βάσης / Στόχου	Σχόλια	Κριτήρια Καταλληλότητας					
							Σταθερότητα	Στατιστική Επικύρωση	Κανονιστική Εφαρμογή	Αναπρόκριση	Χρονοδιάγραμμα	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 10iv												
51	T4222	Συνεργασίες μεταξύ επιχειρήσεων και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων για την ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών τριτοβάθμιας ή μεταλυκειακής εκπαίδευσης	Συνεργασίες	ΔΑ / Ετήσια	-/8	Επιτυχής επιλογή δείκτης εκροής που συνδέεται ικανοποιητικά με τις σχεδιαζόμενες δράσεις της Ε.Π. 10δ	5	5	5	5	5	
52	T4244	Σχέδια δράσης επιχειρήσεων για τη βελτίωση της δυνατότητας τους να συμμετέχουν στα συστήματα άτυπης και τυπικής μάθησης	Σχέδια δράσης	ΔΑ / Ετήσια	-/240	Επαρκής και κατάλληλος δείκτης εκροής που συνδέεται ικανοποιητικά με τις σχεδιαζόμενες δράσεις της Ε.Π. 10δ	5	5	5	5	5	
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟΧΟ 2.3 Ενίσχυση συμμετοχής των επιχειρήσεων στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης												
53	T4221	Σύμφωνα συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων/ φορέων, για εφαρμογή προγραμμάτων σπουδών	Σύμφωνα συνεργασίας	ΔΑ / Ετήσια	Action Plan / 4	Επαρκής και κατάλληλος δείκτης αποτελεσμάτων που συνδέεται ικανοποιητικά με τις σχεδιαζόμενες δράσεις και τα αναμενόμενα αποτελέσματα που θα έχουν για την Ε.Π. 10δ. Η τιμή βάσης θα προσδιοριστεί μετά από σχετικό action plan.	5	5	3	5	4	
ΚΟΙΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 11i												
54	CO22	Αριθμός έργων που αφορούν τη δημόσια διοίκηση ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο,	Έργα	ΔΑ / Ετήσια	-/28	Κατάλληλος δείκτης εκροής που συνδέεται επιτυχώς με τις σχεδιαζόμενες δράσεις της Ε.Π. 11i. Τιμή στόχου υπολογισμένη με ορθή μεθοδολογία με χρήση μέσου κόστους.	5	5	5	5	5	

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ): Τελική Έκθεση εκ των προτέρων Αξιολόγησης

ΑΑ	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Πηγή / Συχνότητα	Τιμή Βάσης / Στόχου	Σχόλια	Κριτήρια Καταλληλότητας				
							Σταθερότητα	Στατιστική Επικύρωση	Κανονιστική Ερμηνεία	Ανταπόκριση	Χρονοδιάγραμμα
						Έχει ακολουθηθεί ορθή μεθοδολογική προσέγγιση όμοια με αυτή που προτείνεται από την ex-ante αξιολόγηση για τον προσδιορισμό της τιμής στόχου με αξιόπιστο τρόπο.					
55	CO20	Αριθμός έργων πλήρως ή μερικώς εκτελεσθέντων από κοινωνικούς εταίρους ή μη κυβερνητικές οργανώσεις	Έργα	ΔΑ / Ετήσια	-/13	Κατάλληλος δείκτης εκροής που συνδέεται επιτυχώς με τις σχεδιαζόμενες δράσεις της Ε.Π. 11i. Τιμή στόχου υπολογισμένη με ορθή μεθοδολογία με χρήση μέσου κόστους. Έχει ακολουθηθεί ορθή μεθοδολογική προσέγγιση όμοια με αυτή που προτείνεται από την ex-ante αξιολόγηση για τον προσδιορισμό της τιμής στόχου με αξιόπιστο τρόπο.	5	5	5	5	5
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 11i											
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟΧΟ 2.4 Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος μέσω αναβάθμισης της ικανότητας της δημόσιας διοίκησης να υποστηρίζει την επιχειρηματικότητα											
56	T4245	Έργα που καταλήγουν σε ρυθμίσεις που εφαρμόζονται	Δείκτης	ΔΑ / Ετήσια	Action Plan	Επαρκής και κατάλληλος δείκτης αποτελεσμάτων που συνδέεται ικανοποιητικά με τις σχεδιαζόμενες δράσεις και τα αναμενόμενα αποτελέσματα που θα έχουν για την Ε.Π. 11i. Η τιμή βάσης-στόχου θα προσδιοριστεί μετά από σχετικό action plan.	5	5	5	5	5

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ): Τελική Έκθεση εκ των προτέρων Αξιολόγησης

ΑΑ	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Πηγή / Συχνότητα	Τιμή Βάσης / Στόχου	Σχόλια	Κριτήρια Καταλληλότητας				
							Σταθερότητα	Στατιστική Επικύρωση	Κανονιστική Ερμηνεία	Ανταπόκριση	Χρονοδιάγραμμα
ΑΠ 3 / ΘΣ 1											
ΚΟΙΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1α											
57	CO25	Αριθμός ερευνητών που εργάζονται σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις ερευνητικών υποδομών	Ισοδύναμα πλήρους χρόνου	ΓΓΕΤ / Ετήσια	- / 962	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. Ο συνολικός στόχος προκύπτει βάσει εκτίμησης της ΓΓΕΤ και της εμπειρίας από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο ΕΠΑΝ ΙΙ και εκτιμάται ως ρεαλιστικός.	5	5	5	5	5
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1α											
58	T4225	Αριθμός υποδομών που ενισχύονται	Υποδομές	ΔΑ / Ετήσια	-/23	Ορθή και επαρκής η επιλογή του ειδικού δείκτη εκροής επιτυχώς συνδεδεμένη με τις σχεδιαζόμενες δράσεις Έχει ακολουθηθεί ορθή μεθοδολογική προσέγγιση όμοια με αυτή που προτείνεται από την ex-ante αξιολόγηση για τον προσδιορισμό της τιμής στόχου με αξιόπιστο τρόπο.	5	5	5	5	5
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟΧΟ 3.1 Αναβάθμιση ή/και ανάπτυξη υποδομών έρευνας και καινοτομίας για τη βελτίωση της καινοτομικής ικανότητας της χώρας για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας											
59	T4224	Μέσος όρος αναφορών ανά δημοσίευση ελλήνων ερευνητών (Δείκτης απήχησης)	Δείκτης	ΕΚΕΤΑ / Ετήσια	4,98 / 5,50	Ορθή επιλογή δείκτη σαν κριτήριο της αποδοτικότητας των ερευνητών και των σχετικών υποδομών.	5	5	5	5	5
ΑΠ 3 / ΘΣ 2											

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ): Τελική Έκθεση εκ των προτέρων Αξιολόγησης

ΑΑ	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Πηγή / Συχνότητα	Τιμή Βάσης / Στόχου	Σχόλια	Κριτήρια Καταλληλότητας				
							Σταθερότητα	Στατιστική Επικύρωση	Κανονιστική Ερμηνεία	Ανταπόκριση	Χρονοδιάγραμμα
ΚΟΙΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2α											
60	CO10	Πρόσθετα νοικοκυριά με κάλυψη από ευρυζωνικά δίκτυα με ταχύτητα τουλάχιστον 30 Mbps	Νοικοκυριά	ΚτΠ / Ετήσια	- / 3367000	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής.	5	5	5	5	5
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2α											
61	T4227	Πρόσθετες επιχειρήσεις με ευρυζωνική πρόσβαση με ταχύτητα μεγαλύτερη των 30 Mbps	Επιχειρήσεις	ΚτΠ / Ετήσια	- / 67340	Ορθή επιλογή ειδικού δείκτη εκροής Συνδέεται επαρκώς με τις σχεδιαζόμενες δράσεις	5	5	5	5	5
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟΧΟ 3.2 Επέκταση υποδομών ευρυζωνικών υπηρεσιών και δικτύων υψηλών ταχυτήτων											
62	T4226	Ποσοστό κάλυψης των ευρυζωνικών συνδέσεων επόμενης γενιάς	% κάλυψης νοικοκυριών	Digital Score-board / Ετήσια	27% / 100%	Ορθή διατύπωση και επιλογή δείκτη. Ελήφθησαν υπόψη, επιτυχώς όλες οι επισημάνσεις της ex-ante αξιολόγησης.	5	5	5	5	5
63	New	Ποσοστό των σταθερών ευρυζωνικών συνδέσεων ταχύτητας >=100Mbps	% των ευρυζωνικών συνδέσεων	Digital Score-board / Ετήσια	0,1% / 50%	Ορθή διατύπωση και επιλογή δείκτη. .	5	5	5	5	5
ΚΟΙΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4β											
64	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	ΔΑ / Ετήσια	- / 769	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής. .	5	5	5	5	5
65	CO02	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις	ΔΑ / Ετήσια	- / 769	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής.	5	5	5	5	5

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ): Τελική Έκθεση εκ των προτέρων Αξιολόγησης

ΑΑ	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Πηγή / Συχνότητα	Τιμή Βάσης / Στόχου	Σχόλια	Κριτήρια Καταλληλότητας				
							Σταθερότητα	Στατιστική Επικύρωση	Κανονιστική Εφαρμογή	Ανταπόκριση	Χρονοδιάγραμμα
66	CO03	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην των επιχορηγήσεων	Επιχειρήσεις	ΔΑ / Ετήσια	- / 769	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής.	5	5	5	5	5
67	CO34	Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου	τόνοι ισοδυνάμου CO 2	ΥΠΕΚΑ / Ετήσια	- / 2594	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής.	5	5	5	5	5
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4β											
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟΧΟ 3.3 Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης της λειτουργίας των επιχειρήσεων και του κτιριακού αποθέματος επαγγελματικής χρήσης											
68	T4228	Ετήσια εξοικονόμηση τελικής ενέργειας	Κtoe/ έτος	ΥΠΕΚΑ / Ετήσια	69,76 / 902	Ορθή επιλογή και ορισμός ειδικού δείκτη αποτελέσματος.	5	5	5	5	5
ΑΠ 3 / ΘΣ 4											
ΚΟΙΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4γ											
69	CO31	Αριθμός νοικοκυριών με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης	Νοικοκυριά	ΥΠΕΚΑ / Ετήσια	- / 20202	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής.					
70	CO32	Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημοσίων κτηρίων	kWh/έτος	ΥΠΕΚΑ / Ετήσια	- / 4.950.000	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής.	5	5	5	5	5
71	CO34	Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου	τόνοι ισοδυνάμου CO 2	ΥΠΕΚΑ / Ετήσια	- / 28388	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής.					
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4γ											

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ): Τελική Έκθεση εκ των προτέρων Αξιολόγησης

ΑΑ	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Πηγή / Συχνότητα	Τιμή Βάσης / Στόχου	Σχόλια	Κριτήρια Καταλληλότητας				
							Σταθερότητα	Στατιστική Επικύρωση	Κανονιστική Ερμηνεία	Ανταπόκριση	Χρονοδιάγραμμα
72	T4230	Αριθμός δημόσιων κτηρίων με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης	Δημόσια κτήρια	ΔΑ / Ετήσια	-/15	Ορθή επιλογή και διατύπωση ειδικού δείκτη εκροής συνδέεται επαρκώς με τις σχεδιαζόμενες δράσεις.	5	5	5	5	5
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟΧΟ 3.4 Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του οικιακού και δημόσιου κτιριακού αποθέματος											
73	T4228	Ετήσια εξοικονόμηση τελικής ενέργειας	Κτοε/ έτος	ΥΠΕΚΑ / Ετήσια	69,76 / 902	Ορθή επιλογή και ορισμός ειδικού δείκτη αποτελέσματος.	5	5	5	5	5
ΑΠ 3 / ΘΣ 6											
ΚΟΙΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 6γ											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 6γ											
74	T4232	Αριθμός περιοχών ενδιαφέροντος όπου ενισχύεται η οικονομική δραστηριότητα από το ΕΠΑνΕΚ	Περιοχές ενδιαφέροντος	ΔΑ / Ετήσια	-/7	Ορθή επιλογή και διατύπωση ειδικού δείκτη εκροής Η τιμή στόχου έχει εκτιμηθεί βάσει ορθής μεθοδολογίας με χρήση μοναδιαίου κόστους, που προέρχεται από εμπειρία από προηγούμενα προγράμματα (πχ. ΕΠΑΝ ΙΙ). Με το σχετικό μοναδιαίο κόστος και το ύψος της σχεδιαζόμενης χρηματοδότησης των σχετικών δράσεων προκύπτει αξιότιστα η τιμή στόχου.	5	5	5	5	5
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟΧΟ 3.5 Ανάπτυξη ή /και προώθηση οικονομικής δραστηριότητας που βασίζεται στο φυσικό κεφάλαιο και στην πολιτιστική κληρονομιά της Ελλάδος με επίκεντρο το τομέα του Τουρισμού											
75	CO09	Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες	Επισκέψεις / έτος	ΕΛ.Στατ / Ετήσια	15.591.996 / 16.389.373	Ορθά διατυπωμένος και επιλεγμένος δείκτης αποτελέσματος. Αποδεκτή μεθοδολογική προσέγγιση για τον υπολογισμό της τιμής στόχου.	5	5	5	5	5

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ): Τελική Έκθεση εκ των προτέρων Αξιολόγησης

ΑΑ	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Πηγή / Συχνότητα	Τιμή Βάσης / Στόχου	Σχόλια	Κριτήρια Καταλληλότητας				
							Σταθερότητα	Στατιστική Επικύρωση	Κανονιστική Ερμηνεία	Ανταπόκριση	Χρονοδιάγραμμα
		πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών				Αξιόπιστη πηγή δεδομένων					
ΚΟΙΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 6ζ											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 6ζ											
76	CO17	Πρόσθετη δυναμικότητα ανακύκλωσης αποβλήτων και απορριμμάτων	Τόνοι / έτος	ΥΠΕΚΑ/ ΓΓΒ (ΕΣΔΑ) / Διετής	-/205.000	Ορθή επιλογή ειδικού δείκτη εκροής που αντιστοιχεί στις δράσεις που σχεδιάζονται στα πλαίσια της επενδυτικής προτεραιότητας 6ζ	5	5	5	5	5
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟΧΟ 3.6 Βελτίωση της δυνατότητας ανάκτησης βιομηχανικών αποβλήτων και απορριμμάτων και αύξηση της επαναξιοποίησης τους											
77	T4233	Συνολικό βάρος απορριμμάτων/ αποβλήτων βιομηχανικής παραγωγής που οδηγείται στην ανακύκλωση	Τόνοι / έτος	ΔΑ / Διετής	765.000 / 970.000	Ορθή επιλογή ειδικού δείκτη αποτελέσματος που αντιστοιχεί στις απαιτήσεις του ειδικού στόχου 3.6 πλήρως. Τεκμηριωμένη μεθοδολογική προσέγγιση για τον υπολογισμό των τιμών βάσης-στόχου.	5	5	5	5	5
ΚΟΙΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 7ε											
78	CO33	Αριθμός πρόσθετων χρηστών ενέργειας που συνδέονται σε ευφυή δίκτυα	Χρήστες	ΔΕΔΔΗΕ / Ετησίως	- / 160.000	Ορθή επιλογή κοινού δείκτη εκροής.	5	5	5	5	5

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ): Τελική Έκθεση εκ των προτέρων Αξιολόγησης

ΑΑ	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Πηγή / Συχνότητα	Τιμή Βάσης / Στόχου	Σχόλια	Κριτήρια Καταλληλότητας				
							Σταθερότητα	Στατιστική Επικύρωση	Κανονιστική Ερμηνεία	Ανταπόκριση	Χρονοδιάγραμμα
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 7ε											
79	T4236	Μήκος υποβρυχίων καλωδίων	χιλιόμετρα	ΑΔΜΗΕ / Ετησίως	- / 529,8	Ορθός ορισμός ειδικού δείκτη εκροής.	5	5	5	5	5
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟΧΟ 3.7 Μείωση εξάρτησης της χώρας από το πετρέλαιο											
ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΣΤΟΧΟ 3.8 Αύξηση της εφαρμογής έξυπνων συστημάτων για την αποτελεσματικότερη διαχείριση της διανομής ενέργειας											
80	T4234	Ετήσια κατανάλωση φυσικού αερίου	MWh	ΥΠΕΚΑ / Ετήσια	4.225 / 6.600	Ορθή επιλογή ειδικού δείκτη αποτελέσματος.	5	5	5	5	5
81	T4235	Ποσοστό καταναλωτών που εξυπηρετούνται από ευφείς μετρητές	%	ΔΕΔΔΗΕ / Ετήσια	0 /80%	Ορθή επιλογή δείκτη και σαφής ορισμός που συνάδει με τον ΕΣ. 3.8	5	5	5	5	5

2.5 Επισκόπηση των τελικών Δεικτών του Προγράμματος

Ακολουθεί επισκόπηση των δεικτών εκροής και αποτελέσματος του ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020 όπως αυτό διαμορφώθηκε για να υποβληθεί στην ΕΕ.

Άξονας Προτεραιότητας 1 / 1Σ

Επενδυτική Προτεραιότητα 1β.

Έχουν επιλεγεί ορθά όλοι οι σχετικοί κοινοί δείκτες εκροής και έχει ορισθεί και σχετικός ειδικός δείκτης. Οι δείκτες αυτοί επιτυχώς περιγράφουν τις εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων. Οι τιμές στόχου είναι πλήρως συμπληρωμένες και εκτιμάται ότι παρέχουν ρεαλιστικά ποσοτικά στοιχεία βασισμένα σε ορθά μεθοδολογικά βήματα με χρήση μέσου κόστους. Οι δύο ειδικοί δείκτες αποτελέσματος είναι ορθά ορισμένοι, συνδέονται με τους σχετικούς ειδικούς στόχους, έχουν αξιόπιστες πηγές και είναι πλήρως συμπληρωμένες οι τιμές βάσης και στόχου.

Επενδυτική Προτεραιότητα 2β.

Έχουν επιλεγεί ορθά όλοι οι σχετικοί κοινοί δείκτες εκροής και έχει ορισθεί και ένας νέος σχετικός ειδικός δείκτης που αφορά ποσοστά δικαιωμάτων ανά γεωγραφική ενότητα. Οι δείκτες αυτοί επιτυχώς περιγράφουν τις εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων. Οι τιμές στόχου είναι πλήρως συμπληρωμένες και εκτιμάται ότι παρέχουν ρεαλιστικά ποσοτικά στοιχεία βασισμένα σε ορθά μεθοδολογικά βήματα με χρήση μέσου κόστους. Ο σχετικός ειδικός δείκτης αποτελέσματος είναι ορθά ορισμένος, συνδέεται με τον σχετικό ειδικό στόχο, η πηγή δεδομένων κρίνεται ως αξιόπιστη και είναι πλήρως συμπληρωμένες οι τιμές βάσης και στόχου.

Επενδυτική Προτεραιότητα 3α.

Έχουν επιλεγεί ορθά όλοι οι σχετικοί κοινοί δείκτες εκροής και έχει ορισθεί και ένας νέος σχετικός ειδικός δείκτης που αφορά τις υποστηριζόμενες πρωτοβουλίες από θερμοκοιτίδες. Οι δείκτες αυτοί επιτυχώς περιγράφουν τις εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων. Οι τιμές στόχου είναι πλήρως συμπληρωμένες και εκτιμάται ότι στην πλειοψηφία τους παρέχουν ρεαλιστικά ποσοτικά στοιχεία βασισμένα σε ορθά μεθοδολογικά βήματα με χρήση μέσου κόστους. Ο σχετικός ειδικός δείκτης αποτελέσματος είναι ορθά ορισμένος, συνδέεται επαρκώς με τον σχετικό ειδικό στόχο, η πηγή δεδομένων εκτιμάται ως πιθανώς αξιόπιστη και οι μη παρούσες τιμές στόχου και βάσης σχεδιάζεται να συμπληρωθούν μέσα από σχετικό action plan.

Επενδυτική Προτεραιότητα 3γ.

Έχουν επιλεγεί ορθά όλοι οι σχετικοί κοινοί δείκτες εκροής και έχει ορισθεί και ένας νέος σχετικός ειδικός δείκτης που αφορά υποδομές εγκατάστασης. Οι δείκτες αυτοί επιτυχώς περιγράφουν τις αναμενόμενες εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων. Οι τιμές στόχου είναι πλήρως συμπληρωμένες και εκτιμάται ότι παρέχουν ρεαλιστικά ποσοτικά στοιχεία βασισμένα σε ορθά μεθοδολογικά βήματα με χρήση μέσου κόστους. Ο σχετικός ειδικός δείκτης αποτελέσματος είναι ορθά ορισμένος, συνδέεται με τον σχετικό ειδικό στόχο, η πηγή δεδομένων κρίνεται ως αξιόπιστη και είναι πλήρως συμπληρωμένες οι τιμές βάσης και στόχου.

Επενδυτική Προτεραιότητα 3δ.

Έχουν επιλεγεί ορθά όλοι οι σχετικοί κοινοί δείκτες εκροής. Οι δείκτες αυτοί επιτυχώς περιγράφουν τις αναμενόμενες εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων. Οι τιμές στόχου είναι πλήρως συμπληρωμένες και εκτιμάται ότι παρέχουν ρεαλιστικά ποσοτικά στοιχεία βασισμένα σε ορθά μεθοδολογικά βήματα με χρήση μέσου κόστους. Ο σχετικός ειδικός δείκτης αποτελέσματος είναι ορθά ορισμένος, συνδέεται με τον σχετικό ειδικό στόχο, η πηγή δεδομένων κρίνεται ως αξιόπιστη και είναι πλήρως συμπληρωμένες οι τιμές βάσης και στόχου.

Επενδυτική Προτεραιότητα 4α.

Έχουν επιλεγεί ορθά όλοι οι σχετικοί κοινοί δείκτες εκροής. Οι δείκτες αυτοί επιτυχώς περιγράφουν τις αναμενόμενες εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων. Οι τιμές στόχου είναι πλήρως συμπληρωμένες και εκτιμάται ότι παρέχουν ρεαλιστικά ποσοτικά στοιχεία βασισμένα σε ορθά μεθοδολογικά βήματα με χρήση μέσου κόστους. Ο σχετικός ειδικός δείκτης αποτελέσματος είναι ορθά ορισμένος, συνδέεται με τον σχετικό ειδικό στόχο, η πηγή δεδομένων κρίνεται ως αξιόπιστη και είναι πλήρως συμπληρωμένες οι τιμές βάσης και στόχου.

Επενδυτική Προτεραιότητα 6στ.

Έχουν επιλεγεί ορθά όλοι οι σχετικοί κοινοί δείκτες εκροής. Οι δείκτες αυτοί επιτυχώς περιγράφουν τις αναμενόμενες εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων. Οι τιμές στόχου είναι πλήρως συμπληρωμένες και εκτιμάται ότι παρέχουν ρεαλιστικά ποσοτικά στοιχεία βασισμένα σε ορθά μεθοδολογικά βήματα με χρήση μέσου κόστους. Ο σχετικός ειδικός δείκτης αποτελέσματος είναι ορθά ορισμένος, συνδέεται με τον σχετικό ειδικό στόχο, η πηγή δεδομένων κρίνεται ως αξιόπιστη και είναι πλήρως συμπληρωμένες οι τιμές βάσης και στόχου.

Άξονας Προτεραιότητας 2 / 2Σ

Επενδυτική Προτεραιότητα 8iii.

Έχουν οριστεί ειδικοί δείκτες εκροής που συνδέονται επιτυχώς με τις σχεδιαζόμενες δράσεις. Οι δείκτες αυτοί επιτυχώς περιγράφουν τις αναμενόμενες εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων. Οι τιμές στόχου είναι πλήρως συμπληρωμένες και εκτιμάται ότι παρέχουν ρεαλιστικά ποσοτικά στοιχεία. Ο σχετικός ειδικός δείκτης αποτελέσματος είναι ορθά ορισμένος, συνδέεται με τον σχετικό ειδικό στόχο, η πηγή δεδομένων κρίνεται ως αξιόπιστη και είναι πλήρως συμπληρωμένες οι τιμές βάσης και στόχου.

Επενδυτική Προτεραιότητα 8ν.

Έχουν επιλεγεί ορθά οι σχετικοί κοινοί δείκτες εκροής και έχει οριστεί και ένας νέος σχετικός ειδικός δείκτης που αφορά αριθμό δράσεων. Οι δείκτες αυτοί επιτυχώς περιγράφουν τις αναμενόμενες εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων. Οι τιμές στόχου είναι πλήρως συμπληρωμένες και εκτιμάται ότι παρέχουν ρεαλιστικά ποσοτικά στοιχεία. Οι δύο ειδικοί δείκτες αποτελέσματος είναι ορθά ορισμένοι, συνδέονται με τους σχετικούς ειδικούς στόχους, έχουν αξιόπιστες πηγές και είναι πλήρως συμπληρωμένες οι τιμές βάσης και στόχου λαμβάνοντας υπόψη παραδοχές για την επικαιροποίησή τους

Επενδυτική Προτεραιότητα 10iv.

Έχουν οριστεί ειδικοί δείκτες εκροής που συνδέονται επιτυχώς με τις σχεδιαζόμενες δράσεις. Οι δείκτες αυτοί επιτυχώς περιγράφουν τις αναμενόμενες εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων. Οι τιμές στόχου είναι πλήρως συμπληρωμένες και εκτιμάται ότι παρέχουν ρεαλιστικά ποσοτικά στοιχεία. Ο σχετικός ειδικός δείκτης αποτελέσματος είναι ορθά ορισμένος, συνδέεται με τον σχετικό ειδικό στόχο, οι μη παρούσες τιμές βάσης σχεδιάζεται να συμπληρωθούν μέσα από σχετικά action plans.

Επενδυτική Προτεραιότητα 11i.

Έχουν επιλεγεί ορθά οι σχετικοί κοινοί δείκτες εκροής. Οι δείκτες αυτοί επιτυχώς περιγράφουν τις αναμενόμενες εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων. Οι τιμές στόχου είναι πλήρως συμπληρωμένες και εκτιμάται ότι παρέχουν ρεαλιστικά ποσοτικά στοιχεία. Ο σχετικός ειδικός δείκτης αποτελέσματος είναι ορθά ορισμένος, συνδέεται με τον σχετικό ειδικό στόχο, οι μη παρούσες τιμές στόχου και βάσης σχεδιάζεται να συμπληρωθούν μέσα από σχετικά action plans.

Άξονας Προτεραιότητας 3 / 3Σ

Επενδυτική Προτεραιότητα 1α.

Έχει επιλεγεί ορθά ο σχετικός κοινός δείκτης εκροής και έχει ορισθεί και ένας νέος σχετικός ειδικός δείκτης που αφορά τον αριθμό ερευνητικών υποδομών που ενισχύονται. Οι δείκτες αυτοί επιτυχώς περιγράφουν τις εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων. Οι τιμές στόχου είναι πλήρως συμπληρωμένες και εκτιμάται ότι παρέχουν ρεαλιστικά ποσοτικά στοιχεία. Ο σχετικός ειδικός δείκτης αποτελέσματος είναι ορθά ορισμένος, συνδέεται με τον σχετικό ειδικό στόχο, η πηγή δεδομένων κρίνεται ως αξιόπιστη και είναι πλήρως συμπληρωμένες οι τιμές βάσης και στόχου.

Επενδυτική Προτεραιότητα 2α.

Έχει επιλεγεί ορθά ο σχετικός κοινός δείκτης εκροής και έχει ορισθεί και ένας νέος σχετικός ειδικός δείκτης που αφορά την πρόσβαση των επιχειρήσεων σε ευρυζωνικά δίκτυα. Οι δείκτες αυτοί επιτυχώς περιγράφουν τις εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων. Οι τιμές στόχου είναι πλήρως συμπληρωμένες και εκτιμάται ότι παρέχουν ρεαλιστικά ποσοτικά στοιχεία. Οι δύο ειδικοί δείκτες αποτελέσματος είναι ορθά ορισμένοι, συνδέονται με τους σχετικούς ειδικούς στόχους, έχουν αξιόπιστες πηγές και είναι πλήρως συμπληρωμένες οι τιμές βάσης και στόχου.

Επενδυτική Προτεραιότητα 4β.

Έχουν επιλεγεί ορθά οι σχετικοί κοινοί δείκτες εκροής. Οι δείκτες αυτοί επιτυχώς περιγράφουν τις αναμενόμενες εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων. Οι τιμές στόχου είναι πλήρως συμπληρωμένες και εκτιμάται ότι παρέχουν ρεαλιστικά ποσοτικά στοιχεία. Ο σχετικός ειδικός δείκτης αποτελέσματος είναι ορθά ορισμένος, συνδέεται με τον σχετικό ειδικό στόχο, η πηγή δεδομένων κρίνεται ως αξιόπιστη και είναι πλήρως συμπληρωμένες οι τιμές βάσης και στόχου.

Επενδυτική Προτεραιότητα 4γ.

Έχουν επιλεγεί ορθά όλοι οι σχετικοί κοινοί δείκτες εκροής και έχει ορισθεί και σχετικός

ειδικός δείκτης που αφορά τα δημόσια κτίρια. Οι δείκτες αυτοί επιτυχώς περιγράφουν τις εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων. Οι τιμές στόχου είναι πλήρως συμπληρωμένες και εκτιμάται ότι παρέχουν ρεαλιστικά ποσοτικά στοιχεία. Ο σχετικός ειδικός δείκτης αποτελέσματος είναι ορθά ορισμένος, συνδέεται με τον σχετικό ειδικό στόχο, η πηγή δεδομένων κρίνεται ως αξιόπιστη και είναι πλήρως συμπληρωμένες οι τιμές βάσης και στόχου.

Επενδυτική Προτεραιότητα 6γ.

Έχει ορισθεί ένας νέος σχετικός ειδικός δείκτης που αφορά τον αριθμό περιοχών που ενισχύονται. Ο δείκτης αυτός επαρκώς περιγράφει τις εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων. Οι τιμές στόχου είναι πλήρως συμπληρωμένες και εκτιμάται ότι παρέχουν ρεαλιστικά ποσοτικά στοιχεία. Ο σχετικός ειδικός δείκτης αποτελέσματος είναι ορθά ορισμένος, συνδέεται με τον σχετικό ειδικό στόχο, η πηγή δεδομένων κρίνεται ως αξιόπιστη και είναι πλήρως συμπληρωμένες οι τιμές βάσης και στόχου.

Επενδυτική Προτεραιότητα 6ζ.

Έχει επιλεγεί ορθά ο σχετικός κοινός δείκτης εκροής. Ο δείκτης αυτός επαρκώς περιγράφει τις εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων. Οι τιμές στόχου είναι πλήρως συμπληρωμένες και εκτιμάται ότι παρέχουν ρεαλιστικά ποσοτικά στοιχεία. Ο σχετικός ειδικός δείκτης αποτελέσματος είναι ορθά ορισμένος, συνδέεται με τον σχετικό ειδικό στόχο, η πηγή δεδομένων κρίνεται ως αξιόπιστη και είναι πλήρως συμπληρωμένες οι τιμές βάσης και στόχου.

Επενδυτική Προτεραιότητα 7ε.

Έχουν επιλεγεί ορθά όλοι οι σχετικοί κοινοί δείκτες εκροής και έχει ορισθεί και σχετικός ειδικός δείκτης που αφορά το μήκος των υποβρυχίων καλωδίων. Οι δείκτες αυτοί επιτυχώς περιγράφουν τις εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων. Οι τιμές στόχου είναι πλήρως συμπληρωμένες και εκτιμάται ότι παρέχουν ρεαλιστικά ποσοτικά στοιχεία. Οι δύο ειδικοί δείκτες αποτελέσματος είναι ορθά ορισμένοι, συνδέονται με τους σχετικούς ειδικούς στόχους, έχουν αξιόπιστες πηγές και είναι πλήρως συμπληρωμένες οι τιμές βάσης και στόχου.

Άξονας Προτεραιότητας 4 / 4Σ Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ

Έχουν ορισθεί 3 σχετικοί ειδικοί δείκτες εκροών. Οι δείκτες αυτοί επιτυχώς περιγράφουν τις εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων. Οι τιμές στόχου είναι πλήρως συμπληρωμένες και εκτιμάται ότι παρέχουν ρεαλιστικά ποσοτικά στοιχεία. Ο σχετικός ειδικός δείκτης αποτελέσματος είναι ορθά ορισμένος, συνδέεται με τον σχετικό ειδικό στόχο, η πηγή δεδομένων κρίνεται ως αξιόπιστη και είναι πλήρως συμπληρωμένες οι τιμές βάσης και στόχου.

Άξονας Προτεραιότητας 5 / 5Σ Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ

Έχουν ορισθεί 3 σχετικοί ειδικοί δείκτες εκροών. Οι δείκτες αυτοί επιτυχώς περιγράφουν τις εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων. Οι τιμές στόχου είναι πλήρως συμπληρωμένες και εκτιμάται ότι παρέχουν ρεαλιστικά ποσοτικά στοιχεία. Δεν υπάρχει δείκτης αποτελέσματος καθώς δεν απαιτείται.

3. ΕΝΟΤΗΤΑ 3: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΑΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΝΟΜΩΝ

Η αξιολόγηση της συνέπειας των χρηματοδοτικών κατανομών του σχεδίου του ΕΠΑνΕΚ βασίζεται στα στοιχεία χρηματοδοτικών κατανομών που παρέχονται στα τμήματα / ενότητες 1 και 3 του σχεδίου του προγράμματος. Συγκεκριμένα αξιολογούνται τα ποσοτικά στοιχεία που αφορούν τις χρηματοδοτικές κατανομές όπως αυτά παρουσιάζονται στην υποενότητα 1.2 «Αιτιολόγηση της χρηματοδότησης» του σχεδίου καθώς και τα λεπτομερή στοιχεία που παρουσιάζονται στο τμήμα 3 «σχέδιο χρηματοδότησης» του ΕΠΑνΕΚ. Η παρούσα χρηματοδοτική κατανομή του ΕΠΑνΕΚ ακολουθεί πλήρως την κατανομή ανά θεματικό στόχο που ορίζεται από την 3η εγκύκλιο για την κατάρτιση των επιχειρησιακών προγραμμάτων της προγραμματικής περιόδου 2014-2020. Το εγκεκριμένο ΣΕΣ (ΕΣΠΑ 2014-2020) έχει αντίστοιχα 2.970.871.632,77 ευρώ χρηματοδότηση του ΕΠΑνΕΚ από το ΕΤΠΑ και 675.506.657,71 ευρώ από το ΕΚΤ. Το πρόγραμμα επιτυχώς έλαβε υπόψη τις συστάσεις της ex-ante αξιολόγησης και κάνει χρήση των επικαιροποιημένων στοιχείων του ΣΕΣ και αντικατέστησε αυτά που προέρχονται από την προγενέστερη 3^η εγκύκλιο..

Η αξιολόγηση των χρηματοδοτικών κατανομών γίνεται με την ομαδοποίηση των ΘΣ 1,2,3 υπό τον στρατηγικό τομέα με τίτλο «Οικονομία και επιχειρηματικότητα», των ΘΣ 4,6,7 υπό τον στρατηγικό τομέα με τίτλο «Υποδομές και Περιβάλλον» και τέλος των ΘΣ 8, 10 και 11 υπό τον στρατηγικό τομέα «Κοινωνικός Τομέας». Η δημιουργία των τομέων αυτών προκύπτει εξαιτίας της συνάφειας που παρουσιάζουν μεταξύ τους οι σχετικοί θεματικοί στόχοι. Το ΕΠΑνΕΚ ορίζει τρεις βασικούς άξονες προτεραιότητας που αντιστοιχούν σε 4 στρατηγικούς πυλώνες όπως διατυπώνεται στην στρατηγική του. Μετά την ανάλυση των χρηματοδοτικών κατανομών βάσει των στρατηγικών τομέων παρουσιάζεται και η κατανομή βάσει των αξόνων προτεραιότητας που παρουσιάζει παρόμοια αξιολογικά ευρήματα.

Βασισμένο στην κατανομή ανά θεματικό στόχο της 3ης εγκυκλίου το ΕΠ κατανέμει το 27.71% των πόρων του ΕΤΠΑ στον 1ο θεματικό στόχο (22.58% της συνολικής χρηματοδότησης του ΕΠ). Ο 2ος θεματικός στόχος χρηματοδοτείται με 17,52% από το ΕΤΠΑ (14,27% του συνόλου) και ο 3ος ΘΣ με 29,75% του ΕΤΠΑ και 24,24% του συνόλου αντίστοιχα. Οι 3εις πρώτοι θεματικοί στόχοι που αποτελούν τα βασικά συστατικά του στρατηγικού τομέα της «Οικονομίας και Επιχειρηματικότητας» για την Ελλάδα. Ο πυλώνας αυτός είναι ο κρισιμότερος για την χώρα δεδομένων των συνθηκών που επικρατούν σε αυτή στην οικονομία την αγορά εργασίας και το επιχειρηματικό περιβάλλον. Η συγκέντρωση του 61,09% των πόρων του ΕΠΑνΕΚ κρίνεται ως επιλογή που συνάδει με την κρισιμότητα των όσων καλείται να εξυπηρετήσει το ΕΠ μέσω της συνεισφοράς στην επίτευξη των ΘΣ 1,2 και 3. Αντίστοιχα κρίνεται ως ορθή και πλήρως συμβατή με την στρατηγική που προτάσσει το σχέδιο του ΕΠΑνΕΚ η επιλογή της συγκέντρωσης του μεγαλύτερου ποσοστού των πόρων στους ΘΣ1 και ΘΣ3 (22,58% και 24,24%) με τον ΘΣ2 (14,27%) να ακολουθεί. Αυτό προκύπτει από το ότι βάσει προτεραιοποίησης αναγκών, η χώρα έχει σημαντικότερες ανάγκες στους τομείς ανάπτυξης καινοτομίας (μέσω έρευνας – ΘΣ1) και στήριξης επιχειρηματικότητας (ιδίως ΜΜΕ μέσω ΘΣ3) αρά και σωστά καλύπτονται πρώτα και ισχυρότερα από την χρηματοδοτική κατανομή οι ΘΣ1 και ΘΣ3 αποτελώντας τους θεματικούς στόχους που έχουν τις 2 υψηλότερες χρηματοδοτήσεις σε σχέση με τους υπόλοιπους ΘΣ. Οι υποδομές ΤΠΕ (ΘΣ2) που θα λειτουργήσουν σαν καταλύτης για τους ΘΣ1 και ΘΣ3 ορθώς

έπονται στην χρηματοδοτική στήριξη (14,27%) των ΘΣ1 και ΘΣ3 και αποτελούν τον θεματικό στόχο με την 4η υψηλότερη χρηματοδότηση.

Οι τομείς του περιβάλλοντος και των μεταφορών (που αποτελούν τον στρατηγικό τομέα των «υποδομών & περιβάλλοντος») (ΘΣ 4, 6 και 7) χρηματοδοτούνται με το 18,88% του συνόλου των πόρων για το ΕΠΑνΕΚ και αφορούν στόχους που είναι συνδεδεμένοι με την ενέργεια και το περιβάλλον συνδεδεμένο όμως με την επιχειρηματικότητα με κριτήριο το πώς η ανάπτυξη για τις επιχειρήσεις θα είναι ταυτόχρονα φιλική προς το περιβάλλον, οικονομικά βιώσιμη αλλά και με οικονομικά οφέλη (ενδεικτικά: από χρήση οικονομικότερων μορφών ενέργειας, αξιοποίηση τουριστικά περιοχών φυσικής ομορφιάς και αρχαιολογικής σημασίας). Για τους προαναφερθέντες σκοπούς κρίνεται επαρκής η κατανομή των πόρων στους ΘΣ 4,6 και 7 και ορθά το ΕΠΑνΕΚ δεν επικεντρώνει περισσότερους πόρους στους ΘΣ 4, 6 και 7 αφού τα βασικότερα σημεία που αφορούν τους θεματικούς αυτούς στόχους θα καλυφθούν από το τομεακό πρόγραμμα των μεταφορών & περιβάλλοντος (ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ) και σε μικρότερο βαθμό από τα 13 περιφερειακά προγράμματα.

Αντίστοιχα για τους θεματικούς στόχους 8,10 και 11 που συγκροτούν τον στρατηγικό τομέα με τίτλο «κοινωνικός τομέας», η χρηματοδοτική κατανομή συνολικά του ΕΠΑνΕΚ αντιστοιχεί 18,18% των πόρων με την συντριπτική πλειοψηφία τους να προορίζεται για τον ΘΣ 8 που αφορά δράσεις για την ενίσχυση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στην χώρα με επίκεντρο αποτελεσμάτων την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Ο ΘΣ 8 σχεδιάζεται να χρηματοδοτηθεί με το 14,43% του συνόλου των πόρων του προγράμματος και αποτελεί τον ΘΣ με την 3η υψηλότερη χρηματοδότηση στο ΕΠΑνΕΚ. Η προτεραιοποίηση αυτή στην χρηματοδότησή του ΘΣ 8 που στοχεύει στην αντιμετώπιση της ανεργίας, αντιστοιχεί πλήρως με την σημασία που έχει η δημιουργία θέσεων εργασίας στην χώρα λαμβάνοντας την προτεραιοποίηση που έχει γίνει στην στρατηγική του ΕΠΑνΕΚ.

Αναφορικά με την στήριξη που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί από το ΕΠΑνΕΚ για τους στόχους της κλιματικής αλλαγής σύμφωνα με το άρθρο 27 του γενικού κανονισμού της ΕΕ 1303/2013, το 10% της συνολικής χρηματοδότησης αφορά δράσεις που θα στηρίζουν τους στόχους της κλιματικής αλλαγής. Τέλος, η ενότητα της παρουσίασης της χρηματοδότησης του προγράμματος συμπληρώνεται και ολοκληρώνεται με την επαρκή χρηματοδοτική κατανομή ανά κατηγορία περιφέρειας / θεματικό στόχο και άξονα προτεραιότητας.

Συνοψίζοντας, η χρηματοδοτική κατανομή του ΕΠΑνΕΚ σε επίπεδο θεματικών στόχων κρίνεται ως επαρκής και ορθή. Είναι πλήρως συμβατή τόσο με την κατανομή ανά θεματικό στόχο που αποτυπώνεται στην 3η εγκύκλιο προγραμματισμού όσο και με την στρατηγική που διατυπώνεται στο κείμενο του σχεδίου του ΕΠΑνΕΚ και κυρίως με την θεματική προτεραιοποίηση που γίνεται μέσω αυτής της στρατηγικής.

Το Σχήμα 1 που ακολουθεί παρουσιάζει εποπτικά την κατανομή ανά στρατηγικό τομέα ενώ το Σχήμα 2 ανά άξονα προτεραιότητας.

Σχήμα 1: Χρηματοδοτική κατανομή ανά στρατηγικό πυλώνα

Σχήμα 2: Χρηματοδοτική κατανομή ανά άξονα προτεραιότητας

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΑΝΕΚ ΑΝΑ ΑΠ ΚΑΙ ΘΣ

Άξονας προτεραιότητας	Θεματικός Στόχος	ΕΤΠΑ (%)	ΕΚΤ (%)	ΕΤΠΑ (Ευρώ)	ΕΚΤ (Ευρώ)	Συνολικό επιλέξιμο ποσό	Ποσοστό επί της συνολικής χρηματοδότησης
ΑΠ 1	ΘΣ1	22,34%		663.731.215		663.731.215	18,20%
	ΘΣ2	7,30%		216.791.942		216.791.942	5,95%
	ΘΣ3	29,75%		883.922.737		883.922.737	24,24%
	ΘΣ4	2,20%		65.399.998		65.399.998	1,80%
	ΘΣ6	0,74%		22.000.002		22.000.002	0,60%
ΑΠ 2	ΘΣ8		77,89%		526.123.816	526.123.816	14,43%
	ΘΣ10		7,79%		52.612.380	52.612.380	1,44%
	ΘΣ11		12,49%		84.337.820	84.337.820	2,31%
ΑΠ 3	ΘΣ1	5,37%		159.499.996		159.499.996	4,38%
	ΘΣ2	10,22%		303.699.998		303.699.998	8,33%
	ΘΣ4	7,71%		229.049.233		229.049.233	6,28%
	ΘΣ6	2,70%		80.287.426		80.287.426	2,20%
	ΘΣ7	9,82%		291.810.454		291.810.454	8,00%
ΑΠ 4	Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ	1,84%		54.678.618		54.678.618	1,50%
ΑΠ 5	Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ		1,84%		12.432.637	12.432.637	0,34%
	Σύνολο Χρηματοδότησης	100,00%	100,00%	2.970.871.619	675.506.653	3.646.378.272	100,00%

4. ΕΝΟΤΗΤΑ 4: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ «ΕΥΡΩΠΗ 2020»

Μετά το 2010 η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) υιοθέτησε τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» που σαν στόχο έχει να καταστεί η Ένωση μέχρι το 2020 σε μία έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομία. Έχουν αποφασηφινιστεί πως αυτό θα γίνει μέσα από τρεις αλληλοσυμπληρούμενες προτεραιότητες ώστε η ΕΕ και τα κράτη μέλη της να επιτύχουν υψηλά επίπεδα απασχόλησης, παραγωγικότητας και κοινωνικής συνοχής. Εξειδικεύοντας, έχουν τεθεί πέντε κεντρικοί στόχοι για την απασχόληση, την καινοτομία, την εκπαίδευση, την κοινωνική ένταξη και για την ενέργεια και το κλίμα. Κάθε κράτος έχει σχεδιάσει το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης (ΕΠΜ) με βάση τους δικούς του εθνικούς στόχους και τις συγκεκριμένες δράσεις σε κάθε έναν από αυτούς τους τομείς. Για την προώθηση των στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» θα ενεργοποιηθούν οι πόροι των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων. Το ΕΠΑΝΕΚ έχει σχεδιαστεί βασιζόμενο στις αρχές και στόχους της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και, προκειμένου να επιτευχθεί μέγιστη αξιοποίηση συνεργιών, έχει δημιουργηθεί μια λογική πολυθεματικής / πολυταμειακής προσέγγισης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΕΠΑΝΕΚ ΣΤΗΝ «Ε2020»

A (άμεση συμβολή) – **E** (έμμεση συμβολή) – **M** (ενδεχόμενη μικρή συμβολή)

Θεματικός Στόχος / Ειδικός Στόχος	Εμβληματικές Πρωτοβουλίες Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»						
	Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη	Ένωση Καινοτομίας	Νέο-λαία σε κίνηση	Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους της	Μια βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης	Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας	Ευρωπαϊκή πλατφόρμα κατά της φτώχειας
A.Π. 1 / Θ.Σ. 1							
1.1	A	A	M	E	A	A	-
A.Π. 1 / Θ.Σ. 2							
1.2	A	E		E	M	E	M
A.Π. 1 / Θ.Σ. 3							
1.3	M	A	E	M	A	A	M
1.4	M	A	M	M	A	A	M
1.5	M	A		M	A	A	M
A.Π. 1 / Θ.Σ. 4							
1.6		A		A	E	M	
A.Π. 1 / Θ.Σ. 6							
1.7		A		A	A	E	
A.Π. 2 / Θ.Σ. 8							
2.1	E	E	A	M	E	A	A
2.2	E	E	A	M	E	A	A
A.Π. 2 / Θ.Σ. 10							
2.3	M	E	M		M	M	
A.Π. 2 / Θ.Σ. 11							

2.4	M	E		A	E		
A.Π. 3 / Θ.Σ. 1							
3.1	M	A		M	A	A	
A.Π. 3 / Θ.Σ. 2							
3.2	M	E	E	E	E	E	E
A.Π. 3 / Θ.Σ. 4							
3.3		M		A	A	M	
3.4		M		A	A	M	M
A.Π. 3 / Θ.Σ. 6							
3.5				A		E	
3.6		E		A	A	E	
A.Π. 3 / Θ.Σ. 7							
3.7				A	A		
3.8				A	A		

Παράλληλα, το Πρόγραμμα πρέπει να συνεισφέρει στην αντιμετώπιση των Συστάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Επιτροπή συστήνει στην Ελλάδα να εστιάσει την προσπάθειά της σε μεταρρυθμίσεις που ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα, δίνουν ώθηση στους δυναμικούς τομείς υψηλής ανάπτυξης και στη δημιουργία βιώσιμων θέσεων απασχόλησης και αποτελούν μοχλό για επένδυση ιδιωτικών πόρων. Είναι επίσης αναγκαίο οι μελλοντικές δαπάνες της ΕΕ να επικεντρωθούν σε τομείς προτεραιότητας, ώστε να εξασφαλιστούν όσο το δυνατόν περισσότερα αποτελέσματα, αντί να υπάρξει κατακεραματισμός δαπανών. Οι βασικές προκλήσεις που έχουν αναγνωριστεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Ελλάδα συνοψίζονται ως εξής: «Αναποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης που εμποδίζει την αναπτυξιακή προοπτική της χώρας, σε συνδυασμό με ένα μη βιώσιμο οικονομικό μοντέλο που στερείται ανταγωνιστικότητας. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα τη μεγάλη ανεργία, ιδίως των νέων, τον αυξανόμενο κοινωνικό αποκλεισμό και τη φτώχεια, την ανεπάρκεια επενδύσεων υποδομής για την προώθηση της ανάπτυξης και της απασχόλησης και την αναποτελεσματική χρήση φυσικών πόρων/ μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή σε αυτήν».

Η στρατηγική του ΕΠΑΝΕΚ απαντά στις συστάσεις, καθώς εστιάζει στις μεταρρυθμίσεις εκείνες που ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα, επικεντρώνει σε τομείς υψηλής προοπτικής για την ανάπτυξη και στοχεύει στη διαμόρφωση ενός νέου αναπτυξιακού μοντέλου που στηρίζεται στην ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία. Ειδικότερα, στοχεύει σε:

- Ενίσχυση των συνδέσεων της Ε&Κ με τον κόσμο των επιχειρήσεων για προώθηση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας.
- Στήριξη στοχευμένων τομέων με θετικές αναπτυξιακές προοπτικές.
- Διευκόλυνση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση και παροχή προηγμένων υπηρεσιών σε στοχευμένες μικροεπιχειρήσεις και ΜΜΕ.
- Μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης για τις επιχειρήσεις, καταπολέμηση της γραφειοκρατίας και απλούστευση του διοικητικού και νομικού πλαισίου για τη διασφάλιση της καλύτερης παροχής υπηρεσιών σε επιχειρήσεις.
- Στήριξη της ανάπτυξης δομών ΤΠΕ και προώθηση της χρήσης τους.
- Βελτίωση της ποιότητας και της συνάφειας της εκπαίδευσης/ κατάρτισης με την αγορά εργασίας.

- Βελτίωση των ενεργειακών δικτύων.
- Διασφάλιση υποδομών σύγχρονων συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων και λυμάτων.
- Μετάβαση σε μια ενεργειακά αποδοτική οικονομία με χαμηλές εκπομπές άνθρακα και προώθηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ).

Οι Συστάσεις συνολικά αντιμετωπίζονται στα πλαίσια του ΕΣΠΑ 2014-2020 και του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων και σε σημαντικό μέρος τους έχουν ενσωματωθεί στις Θέσεις της Επιτροπής για τη νέα προγραμματική περίοδο στην Ελλάδα (Position Paper). Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων αποτελεί το βασικό εργαλείο υλοποίησης των απαιτούμενων μεταρρυθμίσεων σε εθνικό επίπεδο, σε σχέση με τους βασικούς στόχους της ΕΕ, αναλύοντας τον τρόπο με τον οποίο η χώρα μας προτίθεται να τους επιτύχει και να ξεπεράσει τα εμπόδια, ώστε να επιστρέψει σε σταθερή αναπτυξιακή τροχιά. Η προκαταρκτική εκτίμηση για τη συνάφεια των Στόχων του ΕΠΑΝΕΚ με τα ΕΣΠΑ, ΕΠΜ και Position Paper, ακολουθεί.

ΜΗΤΡΑ 5: ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ ΜΕ ΕΣΠΑ / ΕΠΜ / POSITION PAPER

Ε (επαρκής) – Μ (μερική) – Α (ανεπαρκής)

Θ.Σ. / Ε.Σ.	ΕΣΠΑ	ΕΠΜ	POSITION PAPER
		ΑΠ 1	
		Θ.Σ. 1	
1.1	Ε	Μ	Ε
		Θ.Σ. 2	
1.2	Ε	Μ	Ε
		Θ.Σ. 3	
1.3	Ε	Ε	Ε
1.4	Ε	Ε	Ε
1.5	Ε	Ε	Ε
		Θ.Σ. 4	
1.6	Ε	Μ	Ε
		Θ.Σ. 6	
1.7	Ε	Μ	Ε
		ΑΠ 2	
		Θ.Σ. 8	
2.1	Ε	Ε	Μ
2.2	Ε	Ε	Μ
		Θ.Σ. 10	
2.3	Ε	Ε	Μ
		Θ.Σ. 11	
2.4	Ε	Ε	Μ

Θ.Σ. / Ε.Σ.	ΕΣΠΑ	ΕΠΜ	POSITION PAPER
ΑΠ 3			
Θ.Σ. 1			
3.1	Ε	Ε	Ε
Θ.Σ. 2			
3.2	Ε	Μ	Μ
Θ.Σ. 4			
3.3	Ε	Μ	Μ
3.4	Ε	Μ	Μ
Θ.Σ. 6			
3.5	Ε	Ε	Ε
3.6	Ε	Ε	Ε
Θ.Σ. 7			
3.7	Ε	Ε	Μ
3.8	Ε	Ε	Ε

Η Ελλάδα υπόκειται στους όρους και στόχους του Μνημονίου Συναντίληψης. Οι κύριοι στόχοι του αφορούν στην αποκατάσταση της ισορροπίας της ελληνικής οικονομίας, την εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα καθώς και την επανεξέταση της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης, με σκοπό να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητά της. Το Μνημόνιο στοχεύει επίσης στην ενίσχυση της υλοποίησης της πολιτικής συνοχής μέσω της βελτίωσης του θεσμικού πλαισίου και της διαχειριστικής ικανότητας των φορέων που εμπλέκονται στην εφαρμογή των διαρθρωτικών ταμείων. Η εκτίμηση για τη συνάφεια Στόχων του ΕΠΑΝΕΚ με συγκεκριμένα κεφάλαια του Μνημονίου, ακολουθεί.

ΜΗΤΡΑ 6: ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ ΜΕ ΤΟ ΜΝΗΜΟΝΙΟ

ΚΕΦ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	Θ.Σ.	ΕΠΙΔΡΑΣΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1	Επίτευξη υγιών δημοσίων οικονομικών		Δεν σχετίζεται άμεσα με παρεμβάσεις ΕΠΑΝΕΚ	Ουσιώδης προϋπόθεση για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας
2.1.1	Αναδιάρθρωση, αποκρατικοποίηση ΔΕΗ	4	Σχετίζεται άμεσα με παρεμβάσεις ΕΠΑΝΕΚ	
2.1.2	Διατάξεις σχετικά με ιδιωτικοποίηση ΔΕΗ και ΔΕΣΦΑ			
2.1.4	Μεταρρύθμιση Εταιρ. Διακυβέρνησης	3	Σχετίζεται έμμεσα	
2.2	Μεταρρύθμιση φορολογικής πολιτικής		Σχετίζεται έμμεσα	Σταθερό φορολογικό πλαίσιο για επιχειρήσεις
2.5	Διασφαλίσεις για την υλοποίηση των δημοσιονομικών υποχρεώσεων		Σχετίζεται έμμεσα	Εγκαιρη πληρωμή ενισχύσεων
2.6	Κάνοντας μια Δημόσια Διοίκηση πιο αποτελεσματική και αποδοτική	2 & 11	Άμεση συσχέτιση με την υλοποίηση του συνόλου των παρεμβάσεων	Δημιουργία αυτοτελούς μονάδας, αλλαγές σε πλαίσιο έργων ΤΠΕ
2.7	Αποφυγή σπατάλης, .. μέσω χρηστών δημοσίων προμηθειών		Σχετίζεται έμμεσα	
2.7.1.1	Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων	11 – TB	Σχετίζεται άμεσα	Σύγχρονο και αποτελεσματικό σύστημα ανάθεσης συμβάσεων βραχυπρόθεσμα οδηγεί
2.7.1.2	Αύξηση αποτελεσματικότητας διαδικασιών σύναψης συμβάσεων			

2.7.1.3	Διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα	2 - TB		σε καθυστερήσεις-μακροπρόθεσμα συμβάλλει στην παραγωγή καλύτερων έργων και μειώνει διαδικασίες ενστάσεων / προσφυγών
2.10	Αναβάθμιση συστήματος εκπαίδευσης	10	Σχετίζεται άμεσα	
3.1	Πλαίσιο για αναδιάρθρωση και ενδυνάμωση τραπεζικού συστήματος	3	Σχετίζεται έμμεσα	Ρευστότητα, συνοδευτική χρηματοδότηση ενισχύσεων
3.2	Χρηματοδότηση		Σχετίζεται άμεσα	
4.1	Σύστημα καθορισμού των μισθών		Σχετίζεται έμμεσα	
4.4	Επέκταση / αναβάθμιση επαγγελματικής εκπαίδευσης / μαθητείας	10	Σχετίζεται άμεσα	
5.1	Πρωώθηση αποτελεσματικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος		Σχετίζεται έμμεσα με παρεμβάσεις ΕΠΑΝΕΚ	Προϋπόθεση βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας
5.1.2	Περιορισμός διαδικαστικών και άλλων διοικητικών βαρών	2, 11	Σχετίζεται έμμεσα	Διευκόλυνση των εξαγωγών
5.1.3	Βελτίωση χωρικής διαχείρισης και σχεδιασμού		Σχετίζεται έμμεσα και άμεσα	Χωροθέτηση επενδύσεων ΒΕΠΕ κ.λπ.
5.1.4	Ενίσχυση ανταγωνισμού και προώθηση καλύτερης νομοθέτησης		Σχετίζεται έμμεσα	
5.2	Έρευνα, Ανάπτυξη και Καινοτομία	1, 2, 3	Σχετίζεται άμεσα	
6.1	Ενεργειακή πολιτική			
6.1.1	Διασφάλιση ότι οι τιμές ηλεκτρικής ενέργειας αντανακλούν το κόστος	4	Σχετίζεται έμμεσα	
6.1.2	Υποχρέωση παροχής Υπηρεσίας σε μη διασυνδεδεμένα νησιά	7	Άμεση	Υλοποίηση έργων
6.1.3	Παροχή χρηματοοικονομικά βιώσιμης ανάπτυξης ΑΠΕ	4	Άμεση	Υλοποίηση έργων
6.3.1	Ναυτιλιακές δραστηριότητες, λιμάνια		Σχετίζεται έμμεσα	Εφοδιαστική Αλυσίδα
6.3.4	Εφοδιαστική Αλυσίδα	3	Άμεση	Υλοποίηση δράσεων
7.2	Νομοθετικώς κατοχυρωμένα επαγγέλματα, προσόντα, παροχή υπηρεσιών		Σχετίζεται έμμεσα	
10.1	Στατιστικές		Άμεση	Παρακολούθηση, αξιολόγηση

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης ακολούθησε τη μεθοδολογική προσέγγιση της Τεχνικής Προσφοράς του για την ανάληψη του έργου, προσαρμόζοντας την στα περιορισμένα χρονικά περιθώρια που διέθετε. Συγκεκριμένα, κατά Ενότητα της Αξιολόγησης:

Ενότητα Ε.1: Αξιολόγηση της Στρατηγικής του Προγράμματος

Δραστηριότητες: Ε.1.1 Συνεκτικότητα των στόχων του Προγράμματος. Ε.1.2 Εκτίμηση της εσωτερικής και εξωτερικής συνοχής του Προγράμματος. Ε.1.3 Αξιολόγηση της λογικής της παρέμβασης του ΕΠ (σύνδεση παρεμβάσεων/ αναμενόμενων εκροών και αποτελεσμάτων). Ε.1.4 Οριζόντιες Αρχές

Ε.1.1: Συνεκτικότητα των στόχων του Προγράμματος

Ο Σύμβουλος αξιολόγησε τη συνέπεια των επιλεγέντων θεματικών στόχων, προτεραιοτήτων και αντίστοιχων ειδικών στόχων του ΕΠΑνΕΚ με το Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο, το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020 και τις συστάσεις για τη χώρα. Ειδικότερα, εξέτασε:

- εάν οι προσδιορισθείσες ανάγκες και προκλήσεις είναι συνεπείς ως προς τους στόχους της στρατηγικής Ευρώπη 2020, τις συστάσεις για τη χώρα, το ΕΣΠΑ 2014- 2020 και το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων
- εάν οι επενδυτικές προτεραιότητες (investment priorities) και οι ειδικοί στόχοι (specific objectives) αντανακλούν αυτές τις προκλήσεις και ανάγκες
- το που οι οριζόντιες αρχές (ισότητας φύλων, μη διάκρισης, αειφόρου ανάπτυξης) έχουν ληφθεί υπόψη κατά τον εντοπισμό προκλήσεων και αναγκών.

Σε ό,τι αφορά στις ανάγκες και προκλήσεις, αξιολόγησε εάν αυτές μεταφράζονται με συνεπή τρόπο σε θεματικούς στόχους, επενδυτικές προτεραιότητες και ειδικούς στόχους, εάν τους αποδίδεται ανάλογο βάρος στις επενδυτικές προτεραιότητες και εάν οι ειδικοί στόχοι είναι επαρκώς διατυπωμένοι ώστε να καταδεικνύουν ότι το ΕΠΑνΕΚ θα συνεισφέρει στους στόχους της Ε2020 και στην αντιμετώπιση εθνικών και περιφερειακών αναγκών, λαμβάνοντας υπόψη και τους διαθέσιμους πόρους και την ανάγκη παραγωγής συγκεκριμένων αποτελεσμάτων, καθώς και τους περιορισμούς που προκύπτουν από τη θεματική συγκέντρωση.

Ε.1.2: Εκτίμηση της εσωτερικής και εξωτερικής συνοχής του Προγράμματος

Ο Σύμβουλος εξέτασε την εσωτερική συνοχή (internal coherence) του ΕΠΑνΕΚ, καθώς και τις σχέσεις του με άλλα συναφή μέσα και προγράμματα (external coherence). Ειδικότερα:

- εκτίμησε τη σχέση μεταξύ ειδικών στόχων κάθε άξονα προτεραιότητας και τη σχέση με ειδικούς στόχους των λοιπών αξόνων, τη συμπληρωματικότητα και πιθανές συνέργειες, και την πιθανότητα αντικρουόμενων προτεραιοτήτων ή ειδικών στόχων
- εκτίμησε τη σχέση του ΕΠΑνΕΚ με άλλα σχετικά μέσα και Προγράμματα σε περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο και την ανάλυση του

Προγράμματος όπου αναφέρεται στη συμβολή του ΕΠΑνΕΚ σε άλλες εθνικές-περιφερειακές-τομεακές πολιτικές

- εξέτασε εάν το ΕΠΑνΕΚ λαμβάνει υπόψη την επιρροή άλλων πολιτικών και προγραμμάτων και πώς τεκμηριώνει το ρόλο του στο πλαίσιο των διαφορετικών αυτών παρεμβάσεων.

E.1.3: Αξιολόγηση της λογικής της παρέμβασης του ΕΠ (σύνδεση παρεμβάσεων / αναμενόμενων εκροών και αποτελεσμάτων)

Ο Σύμβουλος αποτίμησε τη λογική της παρέμβασης (intervention logic) του ΕΠΑνΕΚ και κάθε άξονα προτεραιότητας, με γνώμονα την απαίτηση να επιτυγχάνονται οι αλλαγές – τα αναμενόμενα αποτελέσματα (results) μέσω των παρεμβάσεων που συνδέονται με συγκεκριμένες εκροές (outputs).

Η αξιολόγηση συμπεριέλαβε επισκόπηση των δράσεων που προτείνει κάθε άξονας προτεραιότητας και της σχεδιαζόμενης χρήσης χρηματοδοτικών εργαλείων και μεγάλων έργων και εξέτασε σε ποιο βαθμό έχουν εντοπισθεί εξωτερικοί παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν την επίτευξη των αναμενόμενων αποτελεσμάτων. Δεν ήταν δυνατό να εκτιμήσει εάν άλλες πιθανές εκροές θα μπορούσαν να οδηγήσουν στα αποτελέσματα ή εάν διαφορετικές παρεμβάσεις από τις προτεινόμενες θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε αυτές τις εκροές περισσότερο αποτελεσματικά, στο βαθμό που δεν είναι γνωστή (ούτε απαιτείται κανονιστικά) η προτεινόμενη αντιστοίχιση εκροών – αποτελεσμάτων – πόρων. Επίσης δεν μπόρεσε να αποτιμήσει το σκεπτικό των προτεινόμενων μορφών υποστήριξης που αφορούν επιχορηγήσεις (grants), επιστρεπτές ενισχύσεις (repayable assistance), χρηματοδοτικά εργαλεία ή συνδυασμό τους, παρά μόνο εκεί όπου υπάρχει συγκεκριμένη πρόταση του σχεδίου προγράμματος αρκούντως διατυπωμένη.

E.1.4: Οριζόντιες Αρχές

Ο Σύμβουλος εξέτασε την επάρκεια των μέτρων για προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών και πρόληψη διακρίσεων και την επάρκεια των μέτρων για την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης. Εξέτασε αν ο στόχος για την προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών έχει ληφθεί υπόψη στην προετοιμασία του προγράμματος αν υφίσταται περιγραφή της συνεισφοράς του στην προώθηση της ισότητας και όπου ήταν εφικτό οι ρυθμίσεις για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου. Ειδικά ως προς την οριζόντια αρχή της αειφόρου ανάπτυξης, επιβεβαιώθηκε ότι το πρόγραμμα λαμβάνει υπόψη την ενσωμάτωσή της κατά την προετοιμασία, εφαρμογή, παρακολούθηση και επιλογή πράξεων.

Μεθοδολογική προσέγγιση – Μεθοδολογικά Εργαλεία / Τεχνικές:

Ο Σύμβουλος εξέτασε την τεχνική αρτιότητα της ανάλυσης SWOT και εκτίμησε τα πορίσματα της. Έκανε εκτεταμένη χρήση Μητρών συνάφειας και ανάλυσης συχνοτήτων.

Ενότητα E.2: Αξιολόγηση του συστήματος δεικτών, του συστήματος παρακολούθησης και αξιολόγησης

Δραστηριότητες: E.2.1 Καταλληλότητα (relevance) και σαφήνεια των προτεινόμενων δεικτών του Προγράμματος. E.2.2 Σαφήνεια δεικτών του Προγράμματος. E.2.3 Τιμές

στόχου – βάσης. Ε.2.4 Καταλληλότητα των οροσλήμων του πλαισίου επίδοσης. Ε.2.5 Ποιότητα-αξιοπιστία του συστήματος παρακολούθησης-συλλογής δεδομένων, επάρκεια ανθρωπίνων πόρων - διοικητική ικανότητα

Η αξιολόγηση της καταλληλότητας του **συστήματος δεικτών**, παρακολούθησης και αξιολόγησης αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα για την αποτίμηση των αποτελεσμάτων της προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020, ενώ στις απαιτήσεις για τους δείκτες των ΕΠ αναφέρονται το άρθρο 27 του Γενικού Κανονισμού, αλλά και οι επιμέρους Κανονισμοί των Ταμείων.

Στο πλαίσιο αυτό, ο σύμβουλος αξιολόγησε το κατά πόσο οι δείκτες αποτελέσματος εκφράζουν τα σημαντικότερα αποτελέσματα των προτεραιοτήτων του ΕΠΑνΕΚ.

Ε.2.1 Καταλληλότητα (relevance) και σαφήνεια των προτεινομένων δεικτών στο Πρόγραμμα

Οι δείκτες του προγράμματος είναι κατάλληλοι εφόσον αντανακλούν τις παρεμβάσεις και τους στόχους των αξόνων προτεραιότητας. Θα πρέπει να έχουν την ιδιότητα ανταπόκρισης στην πολιτική του προγράμματος (responsive), δηλαδή η τιμή τους θα πρέπει να επηρεάζεται άμεσα από τις παρεμβάσεις που χρηματοδοτεί ο αντίστοιχος άξονας προτεραιότητας. Η ανταπόκριση αυτή εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ποιότητα της λογικής του προγράμματος (intervention logic). Οι δείκτες αποτελέσματος θα πρέπει να καλύπτουν την σημαντικότερη επιδιωκόμενη αλλαγή του ΕΠΑνΕΚ.

Στο πλαίσιο αυτό, ο ΣΑ αξιολόγησε το κατά ποσο οι δείκτες εκροών είναι συναφείς με τις παρεμβάσεις του προγράμματος και εάν είναι πιθανόν να συνεισφέρουν στην αλλαγή των δεικτών αποτελέσματος.

Οι κοινοί δείκτες (common indicators) είναι δείκτες εκροών (και για την περίπτωση του ΕΚΤ και δείκτες αποτελέσματος), και επισυνάπτονται σε παράρτημα των κανονισμών των ταμείων (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΤΣ, ΕΧΣ). Ο σύμβουλος αξιολόγησε την καταλληλότητα και πληρότητα των επιλογών τόσο των κοινών δεικτών εκροής όσο και τον ειδικών δεικτών εκροής αναφορικά με το αν εκφράζουν κατάλληλα τις αναμενόμενες εκροές των σχεδιαζόμενων δράσεων του ΕΠ. Σε σχέση με τους δείκτες αποτελέσματος, ο ΣΑ εκτίμησε το κατά πόσο οι δείκτες αποτελέσματος που σχεδιάστηκαν – επελέχθησαν από την ομάδα σχεδιασμού του προγράμματος είναι οι βέλτιστες επιλογές προκειμένου να περιγράψουν αποτελεσματικά τα αναμενόμενα αποτελέσματα των εκροών των σχεδιαζόμενων δράσεων του ΕΠ καθώς και αν συνδέονται επιτυχώς με τα αποτελέσματα που θέλει να πετύχει η χώρα μέλος. Σε σημεία που κρίθηκε απαραίτητο, ο ΣΑ πρότεινε νέους ειδικούς δείκτες εκροής ή/και αποτελέσματος είτε συμπληρωματικά είτε προς αντικατάσταση δεικτών.

Ε.2.2 Σαφήνεια των δεικτών του Προγράμματος

Ο ΣΑ εξέτασε εάν οι δείκτες του ΕΠΑνΕΚ έχουν σαφή τίτλο και ορισμό. Συγκεκριμένα εξετάστηκε η ορθότητα του ορισμού αναφορικά με το είδος του δείκτη, δηλαδή το κατά πόσο ο ορισμός είναι ορθός για δείκτη εκροής ή αποτελέσματος αντίστοιχα. Σε περιπτώσεις που εντοπίστηκε ορισμός που ενώ αντιστοιχεί σε εκροή παραπέμπει σε αποτέλεσμα, προτάθηκε διορθωμένος ορισμός. Για την αξιολόγηση των δεικτών χρησιμοποιήθηκαν και τα κριτήρια SMART όπως αυτά παρουσιάζονται

στις οδηγίες της ΕΥΣΣΑΑΠ και αφορούσαν την σταθερότητα, κανονιστική ερμηνεία, στατιστική επικύρωση, ανταπόκριση (στην πολιτική) και το χρονοδιάγραμμα.

E.2.3 Τιμές στόχου-βάσης

Αναφορικά με τις τιμές στόχου, όπου έχουν τεθεί ποσοτικές τιμές στόχου για κοινούς δείκτες και ειδικούς δείκτες προγράμματος, ο ΣΑ εκτίμησε εάν είναι ρεαλιστικές και εάν μπορούν να επιτευχθούν έχοντας υπόψη τις σχετικές παρεμβάσεις, μορφές υποστήριξης, χρηματοδοτικές κατανομές στους άξονες προτεραιότητας και τις ενδεικτικές κατανομές στις κατηγορίες παρέμβασης/επενδυτικές προτεραιότητες.

Για τους δείκτες εκροών, ο ΣΑ εκτίμησε την μεθοδολογία υπολογισμού των τιμών στόχου και συγκεκριμένα το εάν οι τιμές στόχου τους βασίζονται σε υπολογισμό μοναδιαίου κόστους ίδιων ή ομοειδών παλαιότερων παρεμβάσεων (πχ ΠΕΠ, ΕΠ) ή άλλη ανάλυση. Σε περιπτώσεις που μία παρέμβαση ήταν νέα, εξετάστηκε η ποιότητα των εκτιμήσεων του προγραμματισμού αναφορικά με τις τιμές αυτές.

Στις τιμές στόχου δεικτών αποτελέσματος (στο ΕΚΤ είναι υποχρεωτικά ποσοτικοί, ενώ στο ΕΤΠΑ μπορεί να είναι και ποιοτικοί, δηλ. να αφορούν μία τάση ή ένα εύρος τιμών) εξετάστηκε το εάν αντανakλούν τις αναμενόμενες επιδράσεις των παρεμβάσεων και τις εξωτερικές εξελίξεις που πιθανόν να τις επηρεάσουν, την εφικτότητά τους σε σχέση με τις τιμές βάσης, λαμβάνοντας υπόψη την προηγούμενη εμπειρία και τις σχετικές οικονομικές τάσεις.

E.2.4 Αξιολόγηση καταλληλότητας των οροσήμων του πλαισίου επίδοσης

Ο Σύμβουλος αξιολόγησε την καταλληλότητα των οροσήμων (milestones) που επελέγησαν για το πλαίσιο επίδοσης. Συγκεκριμένα αναλύθηκαν οι επιλογές των δεικτών εκροής, βασικών σταδίων υλοποίησης καθώς και οι χρηματοοικονομικοί δείκτες. Εξετάστηκε η καταλληλότητα της επιλογής αυτών και ο βαθμός που μπορούν να καταγράφουν ουσιαστική πληροφόρηση αναφορικά με την πρόοδο μιας προτεραιότητας, καθώς και εάν τα ορόσημα (milestones) μπορούν ρεαλιστικά να επιτευχθούν το 2018 (ενδιάμεση εξέταση του 2019) και τέλος την ορθότητα των στόχων το 2023. Συγκεκριμένα εξετάστηκε το κατά πόσο ανταποκρίνεται στις οδηγίες των κανονισμών η κατασκευή του πλαισίου επίδοσης (κάλυψη τουλάχιστον του 50% ανά ΑΠ κτλ.). Επιπλέον εξετάστηκε η μεθοδολογία υπολογισμού των τιμών για τα ορόσημα των δεικτών του πλαισίου επίδοσης για το 2018 και κατά πόσο αυτή βασίζεται σε ορθά βήματα (πχ. χρήση μοναδιαίου κόστους, αναφορά σε παρόμοιες παρεμβάσεις από προηγούμενα προγράμματα κτλ.)

E.2.5. Ποιότητα-αξιοπιστία του συστήματος παρακολούθησης-συλλογής δεδομένων, επάρκεια ανθρώπινων πόρων - διοικητική ικανότητα

Ο Γενικός Κανονισμός 1303/2013 προβλέπει τη δυνατότητα αναστολής πληρωμών όταν υπάρχει σοβαρή ανεπάρκεια όσον αφορά στην ποιότητα και αξιοπιστία του συστήματος παρακολούθησης ή των δεδομένων για κοινούς και ειδικούς δείκτες (άρθρο 142). Προβλέπει επίσης ότι η ετήσια έκθεση υλοποίησης του κάθε προγράμματος (2017, 2019) θα περιλαμβάνει αξιολόγηση της προόδου ως προς την επίτευξη των στόχων του προγράμματος και τη συμβολή των Ταμείων στις αλλαγές τιμών των δεικτών αποτελέσματος, όταν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία από αξιολογήσεις (άρθρο 50).

Προκειμένου να διασφαλισθεί η αξιοπιστία των δεδομένων και η ποιότητα της ανάλυσης των ετήσιων εκθέσεων υλοποίησης των προγραμμάτων, ο ΣΑ αξιολόγησε την επάρκεια των ανθρώπινων πόρων και της διοικητικής ικανότητας για τη διαχείριση του προγράμματος, καθώς και την καταλληλότητα των διαδικασιών παρακολούθησης του προγράμματος και της συλλογής των αναγκαίων δεδομένων για τη διενέργεια των αξιολογήσεων.

Ο ΣΑ εξέτασε με βάση τα στοιχεία που δόθηκαν στις αντίστοιχες ενότητες του ΕΠ το κατά πόσο οι διαδικασίες παρακολούθησης εξασφαλίζουν την έγκαιρη συλλογή στοιχείων προκειμένου να τροφοδοτήσουν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, την εκπόνηση εκθέσεων και τις αξιολογήσεις. Επίσης εκτιμήθηκε το εάν τα απαραίτητα στοιχεία για την μέτρηση δεικτών αποτελέσματος θα είναι διαθέσιμα εγκαίρως.

Ενότητα Ε.3: Αξιολόγηση της συνέπειας των χρηματοδοτικών κατανομών

Δραστηριότητα Ε.3.1 Αξιολόγηση της συνέπειας των χρηματοδοτικών κατανομών

Στην ενότητα αυτή ο ΣΑ αξιολόγησε τη **συνέπεια (consistency) της κατανομής του προϋπολογισμού** σε σχέση με τους στόχους και την στρατηγική του προγράμματος. Συγκεκριμένα εξετάστηκε το εάν οι χρηματοδοτικές κατανομές συγκεντρώνονται στους σημαντικότερους στόχους κατ' αντιστοιχία με τις προσδιορισθείσες προκλήσεις και ανάγκες, και σε σχέση με τις απαιτήσεις θεματικής συγκέντρωσης πόρων (βλ. άρθρο 18 ΓΚ, και Κανονισμούς επιμέρους Ταμείων). Στη βάση αυτή, αξιολογήθηκε και το αν τηρούνται οι βασικές δεσμεύσεις όσον αφορά στην κατανομή των πόρων.

Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει:

Υπό την έννοια αυτή, ο Σύμβουλος σχετικά με την **κατανομή των πόρων** του Προγράμματος εξέτασε:

- Σε ποιο βαθμό η κατανομή των πόρων του Προγράμματος κατευθύνεται προς τις διαπιστωμένες ανάγκες και προκλήσεις.
- Σε ποιο βαθμό οι πόροι κατευθύνονται στους στόχους που έχουν μεγαλύτερη επιρροή και στρατηγική σημασία,
- Τη συνέπεια της κατανομής των πόρων στους τομείς, ανάλογα με τις προτεραιότητες στήριξής τους.

Ενότητα Ε.4: Αξιολόγηση της συνεισφοράς του Προγράμματος στη στρατηγική 'Ευρώπη 2020'

Δραστηριότητα: Ε.4.1 Αξιολόγηση της συνεισφοράς του Προγράμματος στη στρατηγική 'Ευρώπη 2020'

Ο ΣΑ αξιολόγησε τη συμβολή του ΕΠΑνΕΚ στην επίτευξη της στρατηγικής της Ένωσης για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη σε σχέση με τους επιλεγέντες θεματικούς στόχους και τις προτεραιότητες, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές και περιφερειακές ανάγκες και την εμπειρία από τις προηγούμενες περιόδους προγραμματισμού. Εκτός από την επιβεβαίωση συνάφειας της στρατηγικής του προγράμματος με την Ε2020, τη λογική της παρέμβασης και τα αποτελέσματα, αξιολογήθηκε και ο βαθμός στον οποίο το πρόγραμμα είναι πιθανόν να συμβάλει

στους ποσοτικούς στόχους της στρατηγικής αυτής όπως εξειδικεύονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων και στους πρωταρχικούς της στόχους (headline targets).

Ως προς τους κινδύνους που αρχικά είχε επισημάνει ο Σύμβουλος, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Κίνδυνος	Τρόπος αντιμετώπισης
Καθυστέρηση υποβολής της SWOT ανάλυσης	ΔΕΝ ΠΡΟΕΚΥΨΕ
Ελλιπής ενσωμάτωση του θεσμικού / κανονιστικού πλαισίου στο Σχεδιασμό, καθώς αυτό θα οριστικοποιείται παράλληλα με την εκπόνηση της ex ante αξιολόγησης	Υπήρξε συνεχής παρακολούθηση της εξέλιξης του θεσμικού / κανονιστικού πλαισίου από τον Σύμβουλο
Αδυναμία εγκαθίδρυσης μιας επικοινωνιακής σχέσης αλληλεπίδρασης μεταξύ του Αξιολογητή και της Ομάδας Σχεδιασμού και Εκπόνησης του Προγράμματος	ΔΕΝ ΠΡΟΕΚΥΨΕ
Αδυναμία έγκαιρης – πλήρους οριοθέτησης του περιεχομένου της Αξιολόγησης και των κρίσιμων δεικτών	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΗΚΕ: Συνεχής έλεγχος / διαχείριση κινδύνων
Ιδιαίτερος φόρτος εργασίας και πολυπλοκότητας δραστηριοτήτων κατά την πρώτη περίοδο υλοποίησης του Έργου	ΠΡΟΕΚΥΨΕ. Αντιμετωπίστηκε με ξεκάθαρο project plan και οργανωμένη μεθοδολογική προσέγγιση από την ομάδα έργου που ήταν εξοικειωμένη με τις απαιτήσεις της αξιολόγησης.
Μη έγκαιρη λήψη της απαραίτητης πληροφορίας-στοιχείων / συμβολής από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΗΚΕ: συνεχής ενημέρωση της και από την Αναθέτουσα Αρχή
Έλλειψη ποσοτικών περιβαλλοντικών δεδομένων τα οποία είναι απαραίτητα για την αξιολόγηση στο πλαίσιο της ΣΜΠΕ	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΗΚΕ: Συμπληρώθηκαν με χρήση διαθέσιμων βιβλιογραφικών πηγών και των ειδικών βάσεων δεδομένων που διαθέτει ο Σύμβουλος
Έλλειψη στοιχείων που απαιτούνται για την εκπόνηση της ex ante αξιολόγησης	ΠΡΟΕΚΥΨΕ. Αναζητήθηκαν στοιχεία στις βάσεις δεδομένων που έχει αναπτύξει ο Σύμβουλος και υπάρχουσες πρόσφατες μελέτες και έρευνες.
Διατύπωση αξιόπιστης διάγνωσης και αξιολόγησης	ΔΕΝ ΠΡΟΕΚΥΨΕ
Έγκαιρη ολοκλήρωση του έργου.	ΔΕΝ ΠΡΟΕΚΥΨΕ
Αποδοχή των αποτελεσμάτων του έργου	Θα διασφαλιστεί κατά τη διαδικασία ΤΕΛΙΚΗΣ υποβολής του Προγράμματος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΣΥΝΟΨΗ ΑΛΛΑΓΩΝ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΤΕΛΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΕΠ ΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Στην τελική έκδοση του Προγράμματος καταλλήλως αξιοποιήθηκαν τα πορίσματα της Αξιολόγησης όσον αφορά:

- στην πληρέστερη ανάλυση παραγόντων που προσδιορίζουν τη χαμηλή ανταγωνιστικό-τητα, το profile επιχειρηματικότητας και την τομεακή διάρθρωση της ελληνικής οικονομίας
- στην ανάλυση της επενδυτικής συμπεριφοράς των ελληνικών επιχειρήσεων και στις συν-ακόλουθες απαιτήσεις για την ενίσχυση της
- στις συνέργιες και συμπληρωματικότητα με άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα
- στον περιορισμό του πλήθους των Ειδικών Στόχων και τυπικών Δράσεων
- στη συγκεκριμενοποίηση των μέσων ενίσχυσης
- στην αναγκαιότητα χωρικής εξειδίκευσης.

Δεδομένου του ασφυκτικού χρονικού πλαισίου, όλες οι επισημάνσεις του Συμβούλου αποτέλεσαν αντικείμενο συζήτησης με την Αναθέτουσα Αρχή.

Κρίνονται θετικά η αξιοποίηση προτάσεων της Αξιολόγησης:

- μείωση του μεγέθους και απλοποίηση του Μέρους 1.1 και 1.2
- συγκεκριμενοποίηση δράσεων και αναμενόμενων αποτελεσμάτων κατά Άξονα, Επ. Προτεραιότητα και Ειδικό Στόχο
- περιορισμός του πλήθους των Ειδικών Στόχων και των ενδεικτικών δράσεων
- (σε ορισμένες Επ. Προτεραιότητες) επισήμανση της χρήσης ή μη και ποιών Χρηματοδοτικών Μέσων.

Όσον αφορά το Σύστημα Δεικτών και τη Συνέπεια των Χρηματοδοτικών Κατανομών, σημειώνεται σημαντικότερη βελτίωση μεταξύ των εκδόσεων του ΕΠ. Βελτιώθηκαν σημαντικά οι ορισμοί σε πλήθος δεικτών καθώς και υιοθετήθηκαν δείκτες που αποτέλεσαν προτάσεις της αξιολόγησης. Οι τιμές στόχου – βάσης και η τεκμηρίωση τους καθώς και το πλαίσιο επίδοσης επίσης χαρακτηρίζονται από πληρότητα και βελτιώσεις που μεταξύ άλλων έλαβαν υπόψη και τις προτάσεις της ex-ante αξιολόγησης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ / ΣΥΝΕΡΓΙΕΣ ΜΕ ΤΑ ΠΕΠ

Σε ειδική Εμπειρογνωμοσύνη που ανατέθηκε από την ΕΥΔ/ΕΠΑΕ⁶ είχε προταθεί η ακόλουθη δόμηση συνολικού «Πυλώνα Ενισχύσεων» της νέας περιόδου (ΕΠΑΝΕΚ και ΠΕΠ).

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ «ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ» ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Αντιστοίχιση στους Θεματικούς Στόχους:

- (1) ενίσχυση έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας,
- (2) ενίσχυση της πρόσβασης σε ΤΠΕ και της χρήσης και ποιότητάς τους,
- (3) ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ,
- (4) προαγωγή απασχόλησης και υποστήριξη κινητικότητας εργατικού δυναμικού, και ειδικότερα στις Επενδυτικές Προτεραιότητες:
 - προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων έρευνας και καινοτομίας, ανάπτυξης προϊόντων και υπηρεσιών, μεταφοράς τεχνολογίας, κοινωνικής καινοτομίας και εφαρμογών παροχής δημόσιων υπηρεσιών, ενθάρρυνσης της ζήτησης, δικτύωσης, συμπλεγμάτων φορέων και ανοιχτής καινοτομίας μέσω ευφυούς εξειδίκευσης·
 - επέκταση της ανάπτυξης των ευρυζωνικών υπηρεσιών και δικτύων υψηλών ταχυτήτων·
 - ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ, ηλεκτρονικού εμπορίου και ενίσχυση ζήτησης ΤΠΕ·
 - προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής εκμετάλλευσης νέων ιδεών και ενίσχυση της δημιουργίας νέων εταιρειών·
 - ανάπτυξη φυτωρίων επιχειρήσεων και επενδυτική στήριξη για αυτοαπασχόληση και δημιουργία επιχειρήσεων.

Ένταξη είτε σε έναν ενιαίο, αναπτυξιακής στόχευσης, είτε σε δύο Άξονες Προτεραιότητας που να συνδυάζουν Θεματικούς Στόχους:

- ενίσχυση έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας ΚΑΙ ενίσχυση της πρόσβασης σε ΤΠΕ και της χρήσης και ποιότητάς τους ΚΑΙ προαγωγή απασχόλησης και υποστήριξη κινητικότητας εργατικού δυναμικού,
- ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ ΚΑΙ προαγωγή απασχόλησης και υποστήριξη κινητικότητας εργατικού δυναμικού.

Θεματική / τομεακή στόχευση σε:

- ενίσχυση της Εξωστρέφειας και αντιμετώπιση της εισαγωγικής διείδυσης,
- έμφαση σε Δικτύωση – Καινοτομία,

⁶ BCS (2013), Επιχειρηματικές ενισχύσεις στη νέα Προγραμματική Περίοδο, ΥΠΑΑΝ/ΕΥΔ ΕΠΑΕ.

- έμφαση σε προϊόντα / κλάδους υψηλότερης προστιθέμενης αξίας,
- προώθηση της τομεακής / κλαδικής επικέντρωσης: παραγωγικών Αλυσίδων Αξίας - συστάδων επιχειρήσεων, (σε συγκυρία κρίσης) κλάδοι έντασης εργασίας, (σε συγκυρία ανάκαμψης) αντιμετώπιση της μεταβαλλόμενης κλαδικής διάρθρωσης του συστήματος παραγωγής / ενσωμάτωσης καινοτομίας,
- έμφαση σε κατηγορίες επιχειρήσεων: με δυναμικό επέκτασης, με δυναμικό ενσωμάτωσης / προσαρμογής / παραγωγής καινοτομίας.

Διάκριση τεσσάρων Τομέων Ενίσχυσης:

Τομέας: ειδικό καθεστώς για επενδυτικές ενισχύσεις στη μεταποίηση (και σε συνοδευτικές υπηρεσίες outsourcing ή που υποστηρίζουν στόχους της μεταποίησης ή συμβάλλουν στην κλαδική ολοκλήρωση ή στη δημιουργία συστάδων).

Ενδεχόμενοι Υποτομείς:

- Υποτομέας ενισχύσεων για υποστήριξη των επιχειρήσεων κατά την κρίση, με συνέχιση «παλαιών» Δράσεων.
- Υποτομέας ενισχύσεων για έξοδο από την κρίση, με Δράσεις τύπου Μεταποίηση στις νέες συνθήκες, Νέα καινοτομική επιχειρηματικότητα, Εξωστρέφεια – ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.
- Υποτομέας ενισχύσεων για ταχεία ανάπτυξη και για αναδιάρθρωση του επιχειρηματικού τομέα, με Δράσεις τύπου Συνεργασία Παραγωγικών και Ερευνητικών Φορέων, Δημιουργία - υποστήριξη νέων καινοτόμων επιχειρήσεων υψηλής έντασης γνώσης, Υποστήριξη νέων επιχειρήσεων και ομάδων ΜΜΕ για δραστηριότητες ΕΤΑΚ, Δημιουργία Καινοτομικών Συστάδων Επιχειρήσεων, Πράσινο Τουρισμός, Πράσινες Υποδομές, Πράσινη Επιχείρηση.

Τομέας: ειδικό καθεστώς για επενδυτικές ενισχύσεις στον τουρισμό (και σε συνοδευτικές υπηρεσίες outsourcing ή που συμβάλλουν στη δημιουργία συστάδων ή στην τοπική ολοκλήρωση του προϊόντος)

- Τομέας: Αναπτυξιακός Νόμος
- Τομέας: Μέσα Χρηματοδοτικής Τεχνικής για εγγυήσεις, επιμερισμό κινδύνου, επανεκκίνηση, Spin off και Spin out, μικροπιστώσεις.

Αντιστοίχιση Δράσεων με Τομείς. Τύποι Δράσεων των ΕΠΑΝ-II 2007-2013 ή ΕΠΑΝ 2000-2006 ενδεχομένως ανάλογοι που μπορούν να συνδυαστούν:

- Δημιουργία - υποστήριξη νέων επιχειρήσεων υψηλής έντασης γνώσης (Spin off και Spin out).
- Δημιουργία Καινοτομικών Συστάδων Επιχειρήσεων (Clusters καινοτομίας).
- Αναπτυξιακός Νόμος.
- Εξωστρέφεια / ανταγωνιστικότητα.
- Μεταποίηση στις νέες συνθήκες.
- Ταμεία Δανειοδοτήσεων.

- Ταμείο Εγγυοδοσίας.
- Επιχειρηματική Επανεκκίνηση.
- Επιχειρηματικά σχέδια ΜΜΕ όλων των τουριστικών κλάδων.
- Επιχειρηματικά Σχέδια ΜΜΕ.

Διαφορετική κατά Τομέα αλλά απλή δομή φορέων υλοποίησης:

- Ειδικό καθεστώς για επενδυτικές ενισχύσεις στη μεταποίηση: ένας Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης.
- Ειδικό καθεστώς για επενδυτικές ενισχύσεις στον τουρισμό: ένας Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης.
- Αναπτυξιακός Νόμος: ανάθεση σε πιστωτικούς μηχανισμούς.
- Μέσα Χρηματοδοτικής Τεχνικής: ανάθεση σε ένα ενιαίο Ταμείο.

Αξιοποίηση του (ενδεχομένως) καταλληλότερου εργαλείου του Επιχειρηματικού Σχεδίου:

- Ολοκληρωμένα Επιχειρηματικά Σχέδια για υποστήριξη παραγωγικών επενδύσεων που συμβάλλουν σε:
 - ενίσχυση της παρουσίας των ελληνικών επιχειρήσεων στην εγχώρια και τις διεθνείς αγορές,
 - διασύνδεση με διεθνή ολοκληρωμένα συστήματα παραγωγής,
 - ανάπτυξη μόνιμων συνεργασιών ελληνικών και διεθνών επιχειρήσεων,
 - προσέλκυση ξένων δραστηριοτήτων και άμεσων επενδύσεων, εφόσον συμβάλλουν σε κλαδική και τεχνολογική αναβάθμιση του παραγωγικού συστήματος,
 - ανάπτυξη και εφαρμογή τεχνολογικής ή οργανωτικής καινοτομίας,
 - αναβάθμιση μεσαίων επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της επέκτασης,
 - αναβάθμιση προς κλάδους υψηλότερης προστιθέμενης αξίας ή/και αναβάθμιση προς υψηλότερη προστιθέμενη αξία στους «παραδοσιακούς» κλάδους.
- Συλλογικά Επιχειρηματικά Σχέδια ενίσχυσης επιχειρηματικών δικτυώσεων που συμβάλλουν σε:
 - ανάδυση τομέων, κλάδων, δικτύων και περιοχών αριστείας,
 - αναβάθμιση προς κλάδους υψηλότερης προστιθέμενης αξίας ή/και αναβάθμιση προς υψηλότερη προστιθέμενη αξία στους «παραδοσιακούς» κλάδους,
 - ανάπτυξη συνεργιών και επέκταση των δικτυώσεων βιομηχανίας – εμπορίου – υπηρεσιών,
 - ποιοτική αναβάθμιση προϊόντος – υπηρεσίας.

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Αντιστοίχιση στους Θεματικούς Στόχους:

- (1) ενίσχυση έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας
- (3) ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ
- (4) στήριξη της μετάβασης προς οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς
- (6) προστασία του περιβάλλοντος και προαγωγή της απόδοσης των πόρων
- (8) προαγωγή απασχόλησης και υποστήριξη κινητικότητας εργατικού δυναμικού
- (9) προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας:
- (10) επενδύσεις σε εκπαίδευση, δεξιότητες και δια βίου μάθηση με την ανάπτυξη υποδομής κατάρτισης και εκπαίδευσης.

και ειδικότερα στις Επενδυτικές Προτεραιότητες:

- προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων έρευνας και καινοτομίας, ανάπτυξης προϊόντων και υπηρεσιών, μεταφοράς τεχνολογίας, κοινωνικής καινοτομίας και εφαρμογών παροχής δημόσιων υπηρεσιών, ενθάρρυνσης της
- ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ, ηλεκτρονικού εμπορίου και ενίσχυση ζήτησης ΤΠΕ.
- προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής εκμετάλλευσης νέων ιδεών και ενίσχυση της δημιουργίας νέων εταιρειών.
- προαγωγή της παραγωγής και της διανομής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας
- προαγωγή ενεργειακής απόδοσης και χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις ΜΜΕ.
- προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- υποστήριξη για κοινωνικές επιχειρήσεις.
- ανάπτυξη φυτωρίων επιχειρήσεων και επενδυτική στήριξη για αυτοαπασχόληση και δημιουργία επιχειρήσεων.

Ένταξη είτε σε έναν ενιαίο, αναπτυξιακής στόχευσης, Άξονα Προτεραιότητας που να συνδυάζει τους Θεματικούς Στόχους:

- ενίσχυση έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας ΚΑΙ ενίσχυση της πρόσβασης σε ΤΠΕ και της χρήσης και ποιότητάς τους ΚΑΙ προαγωγή απασχόλησης και υποστήριξη κινητικότητας εργατικού δυναμικού,
- ενίσχυση ανταγωνιστικότητας ΜΜΕ και προαγωγή απασχόλησης και υποστήριξη κινητικότητας εργατικού δυναμικού.

Θεματική / τομεακή στόχευση σε:

- ενίσχυση της Εξωστρέφειας και αντιμετώπιση της εισαγωγικής διείδυσης,
- έμφαση σε Δικτύωση – Καινοτομία,

- προώθηση της τοπικής / κλαδικής επικέντρωσης: δυναμικοί τοπικοί κλάδοι, κλάδοι που ολοκληρώνουν το τοπικό παραγωγικό σύστημα,
- έμφαση σε κατηγορίες επιχειρήσεων: νέες ή επανεκκινούμενες επιχειρήσεις, με δυναμικό ενσωμάτωσης / προσαρμογής / παραγωγής καινοτομίας.

Διάκριση (ανάλογα με τα ειδικά χαρακτηριστικά κάθε Περιφέρειας) τριών Τομέων Ενίσχυσης:

- Τομέας: ειδικό καθεστώς για επενδυτικές ενισχύσεις στη μεταποίηση,
- Τομέας: ειδικό καθεστώς για επενδυτικές ενισχύσεις στον τουρισμό,
- Τομέας: υπηρεσίες outsourcing ή που συμβάλλουν στην κλαδική ολοκλήρωση ή στη δημιουργία συστάδων (όχι σε non tradable).

Αντιστοίχιση Δράσεων με Τομείς. Τύποι Δράσεων των ΠΕΠ ή ΕΠΑΝ-II 2007-2013 ή ΕΠΑΝ 2000-2006 ενδεχομένως ανάλογοι που μπορούν να συνδυαστούν:

- Συνεργασία Παραγωγικών και Ερευνητικών Φορέων.
- Δημιουργία Καινοτομικών Συστάδων Επιχειρήσεων (Clusters καινοτομίας).
- Πράσινος Τουρισμός.
- Πράσινες Επιχειρηματικές Υποδομές.
- Πράσινη Επιχείρηση.
- Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας ειδικών κατηγοριών πληθυσμού.
- Εναλλακτικός Τουρισμός.
- Ταμείο JESSICA.

Αναβάθμιση Καταλυμάτων και Ενίσχυση Μικρομεσαίων Τουριστικών Επιχειρήσεων

- Επιχειρηματικά Σχέδια ΠΜΕ & ΜΜΕ.
- Ενίσχυση ΜΜΕ Βιομηχανικής Υπεργολαβίας.
- Ενίσχυση Περιβαλλοντικών Σχεδίων.
- Ενίσχυση Περιβαλλοντικών Συνεργασιών.
- Ενίσχυση της μετεγκατάστασης επιχειρήσεων σε υφιστάμενες ή νέες υποδομές.

Σύνδεση με στρατηγική και μηχανισμούς περιφερειακής Εξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3)

Ενιαία δομή υλοποίησης:

- Περιφερειακός Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης.
- Κανονιστικό πλαίσιο: Απαλλακτικός Κανονισμός.

Αξιοποίηση του εργαλείου του Επιχειρηματικού Σχεδίου:

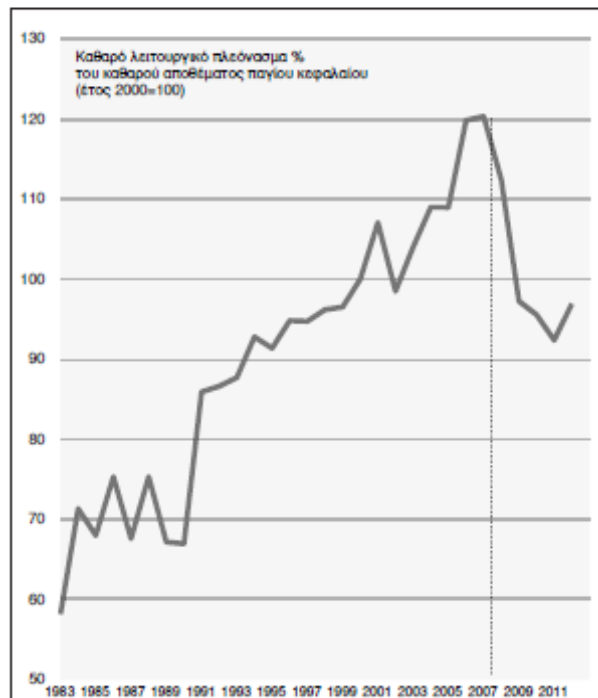
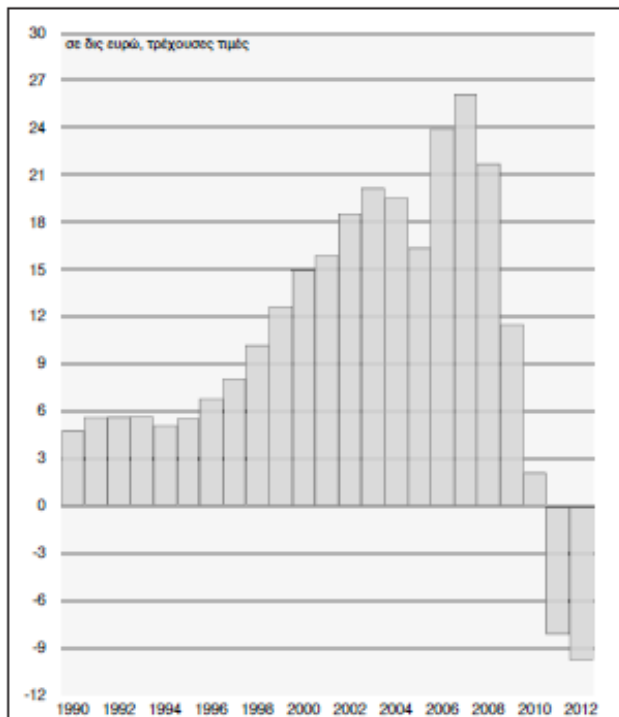
- Ολοκληρωμένα Επιχειρηματικά Σχέδια για υποστήριξη παραγωγικών επενδύσεων που συμβάλλουν σε:

- ενίσχυση της παρουσίας των επιχειρήσεων στην εγχώρια και τις διεθνείς αγορές,
 - διασύνδεση με διεθνή ολοκληρωμένα συστήματα παραγωγής,
 - ανάπτυξη μόνιμων συνεργασιών ελληνικών και διεθνών επιχειρήσεων,
 - προσέλκυση ξένων δραστηριοτήτων και άμεσων επενδύσεων, εφόσον συμβάλλουν σε κλαδική και τεχνολογική αναβάθμιση του παραγωγικού συστήματος,
 - ανάπτυξη και εφαρμογή τεχνολογικής ή οργανωτικής καινοτομίας,
 - αναβάθμιση προς κλάδους υψηλότερης προστιθέμενης αξίας ή/και αναβάθμιση προς υψηλότερη προστιθέμενη αξία στους «παραδοσιακούς» κλάδους.
- Συλλογικά Επιχειρηματικά Σχέδια ενίσχυσης επιχειρηματικών δικτυώσεων που συμβάλλουν σε:
 - ανάδυση τομέων, κλάδων, δικτύων και περιοχών αριστείας,
 - αναβάθμιση προς κλάδους υψηλότερης προστιθέμενης αξίας ή/και αναβάθμιση προς υψηλότερη προστιθέμενη αξία στους «παραδοσιακούς» κλάδους,
 - ανάπτυξη συνεργιών και επέκταση των δικτυώσεων βιομηχανίας – εμπορίου – υπηρεσιών.

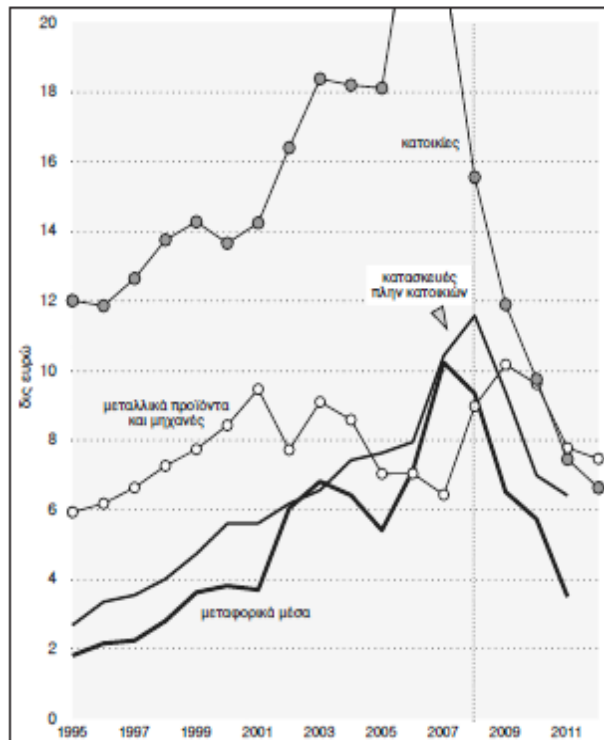
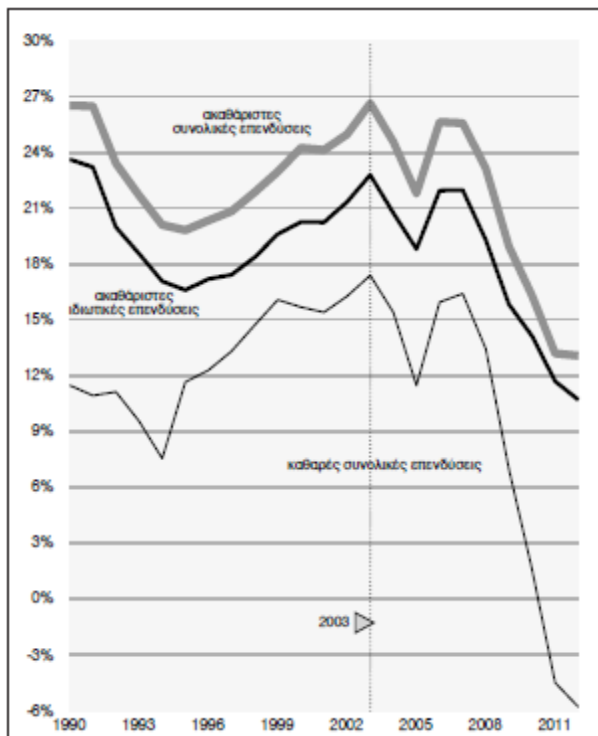
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4: ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΓΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ

Παρατίθενται ακολούθως στοιχεία και πληροφορίες ενδεχομένως χρήσιμες όσον αφορά την επενδυτική συμπεριφορά, τα οικονομικά αποτελέσματα, την εξωστρέφεια και τη χωροθέτηση των ελληνικών επιχειρήσεων, με έμφαση στη Μεταποίηση, σε σχέση και με την επισήμανση του σημείου «4» στη σελ. 6 του παρόντος παραδοτέου.

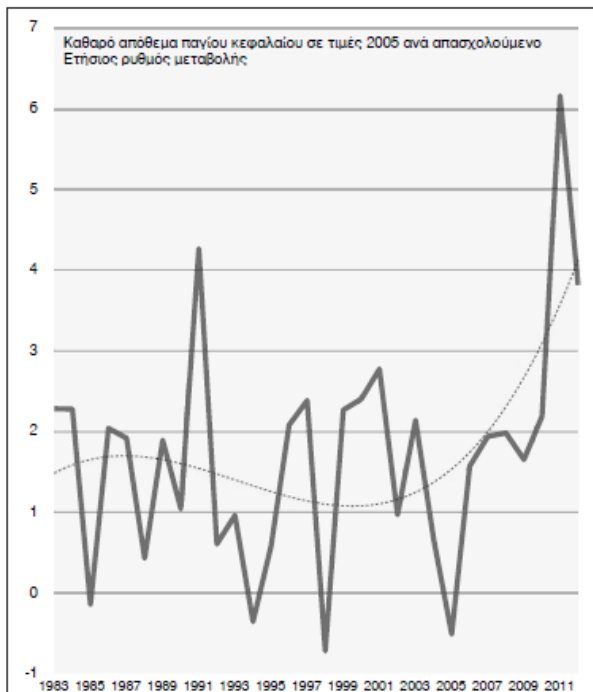
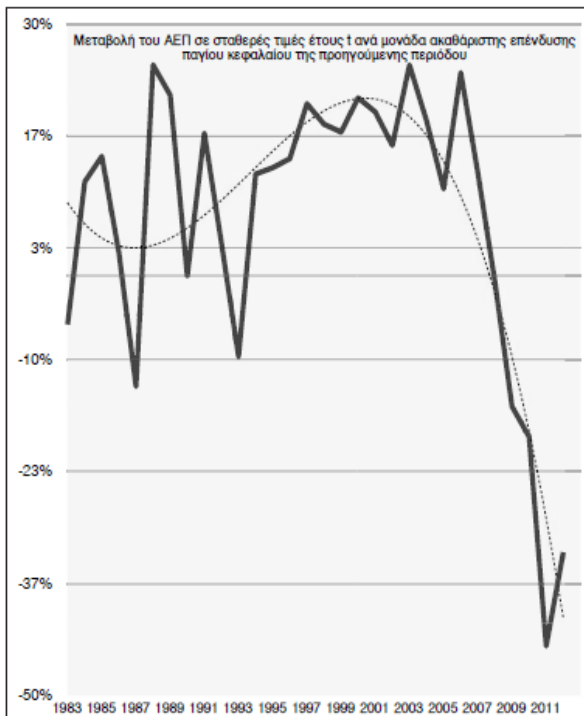
ΚΑΘΑΡΕΣ ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ ΩΣ % ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

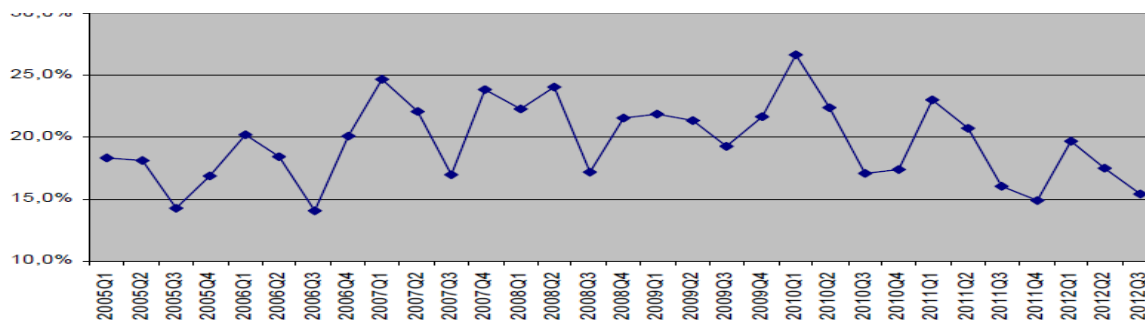

ΟΡΙΑΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΠΑΓΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΕΝΤΑΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

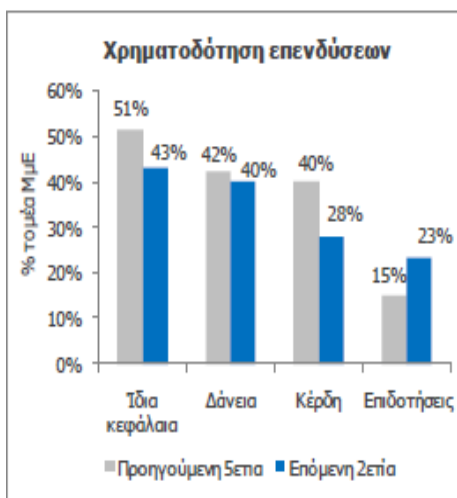
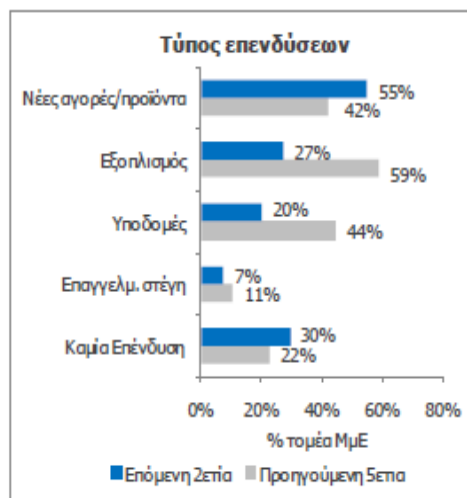
Πηγή: INE

ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ ΜΗ-ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

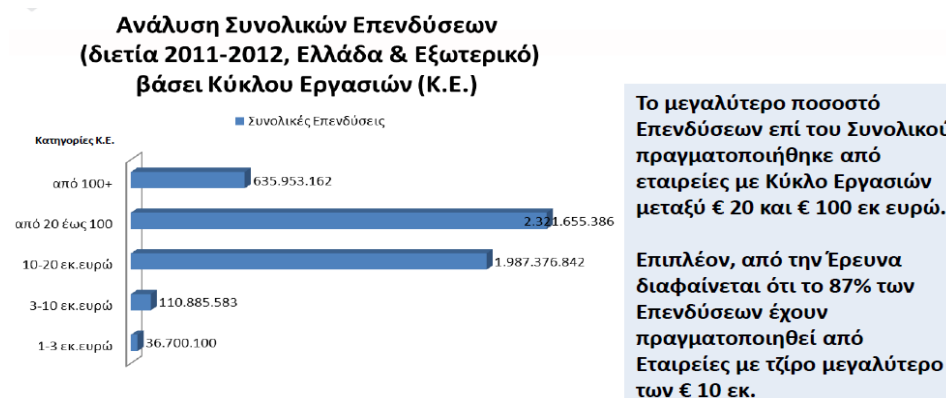
Πηγή: IOBE

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ Μ.Μ.Ε. ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

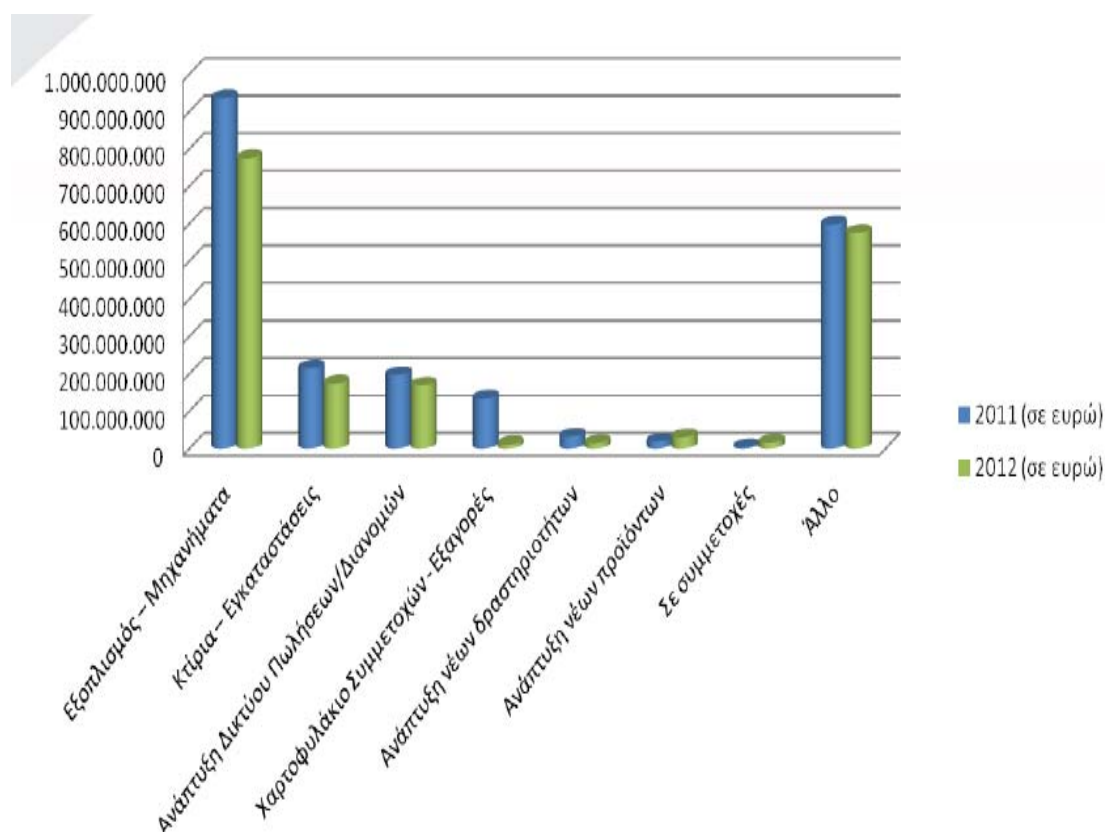
Πηγή: ΕΤΕ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΔΙΕΤΙΑΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

	Επενδύσεις 438 εταιρειών	Αυξήσεις Κεφαλαίων 8.390 εταιρειών
2011	€ 2,7 δισ.	€ 4,9 δισ.
2012	€ 2,3 δισ.	€ 2,9 δισ.
Σύνολο	€ 5,0 δισ.	€ 7,8 δισ.

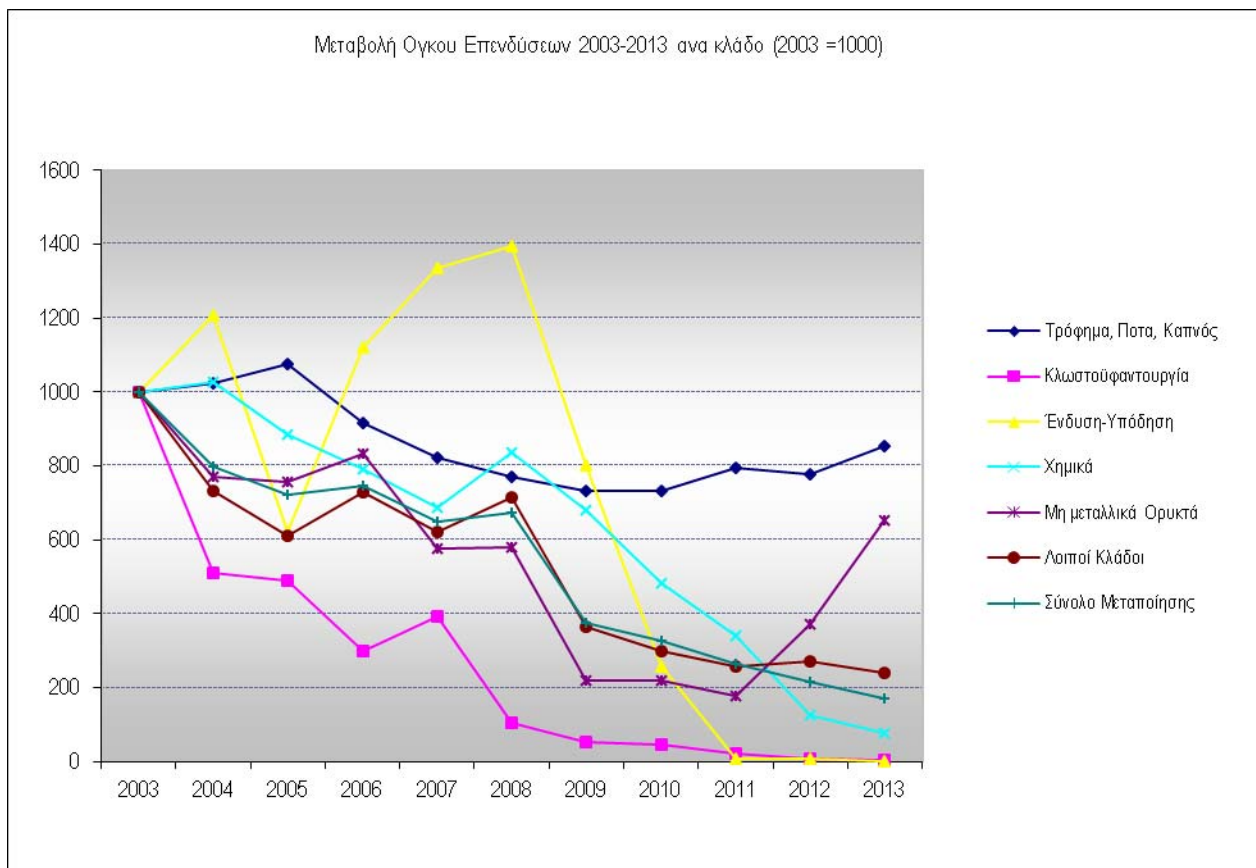
ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΔΙΕΤΙΑΣ ΚΑΤΑ ΣΤΟΧΟ

Πηγή: ICAP/ΣΕΒ/ΕΑΣΕ

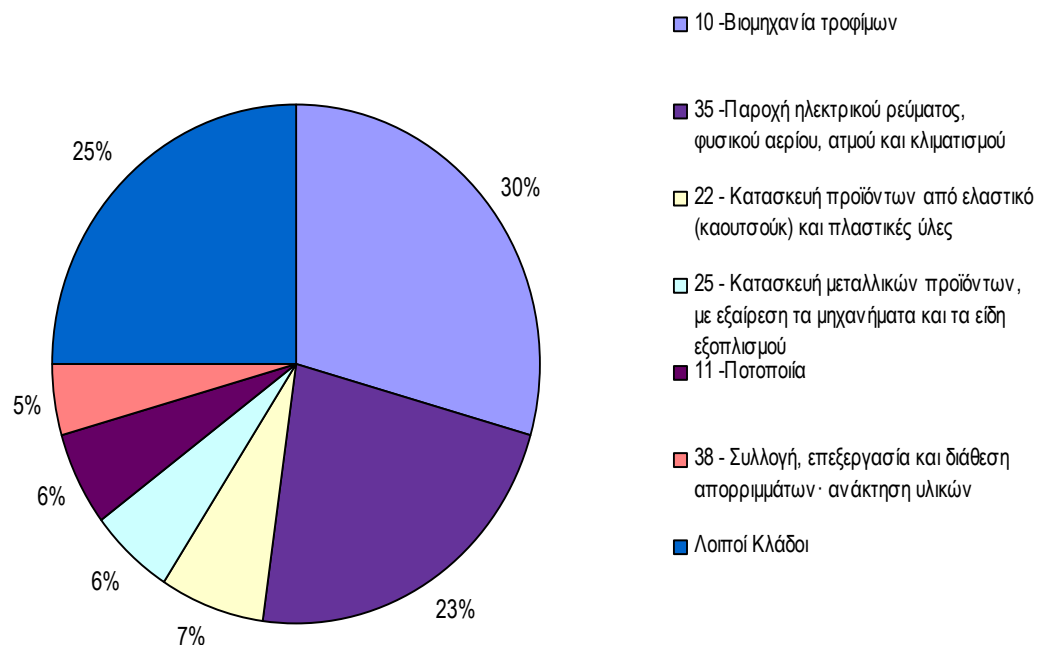
ΑΥΞΗΣΗ / ΜΕΙΩΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ, 2003-2013

	2004	2005	2006	2007	2008
Τρόφιμα, Ποτά, Καπνός	2,40%	5,10%	-14,80%	-10,40%	-6,10%
Κλωστοϋφαντουργία	-48,90%	-4,40%	-38,50%	31,00%	-73,70%
Ένδυση-Υπόδηση	20,60%	-48,40%	80,20%	19,00%	4,50%
Χημικά	2,70%	-13,90%	-10,40%	-13,10%	21,40%
Μη μεταλλικά Ορυκτά	-22,90%	-1,70%	9,90%	-31,00%	1,00%
Λοιποί Κλάδοι	-26,70%	-16,50%	19,20%	-15,00%	15,10%
Σύνολο Μεταποίησης	-20,30%	-9,60%	3,70%	-13,10%	3,70%
Τρόφιμα, Ποτά, Καπνός	-4,90%	-0,10%	8,60%	-2,30%	9,70%
Κλωστοϋφαντουργία	-47,90%	-13,60%	-55,90%	-61,30%	-64,60%
Ένδυση-Υπόδηση	-42,50%	-68,00%	-96,50%	-27,80%	-93,30%
Χημικά	-18,70%	-29,20%	-29,30%	-62,90%	-40,10%
Μη μεταλλικά Ορυκτά	-62,10%	-1,10%	-18,50%	109,20%	76,30%
Λοιποί Κλάδοι	-48,80%	-18,40%	-14,10%	5,30%	-11,50%
Σύνολο Μεταποίησης	-44,40%	-13,20%	-18,50%	-18,80%	-20,10%

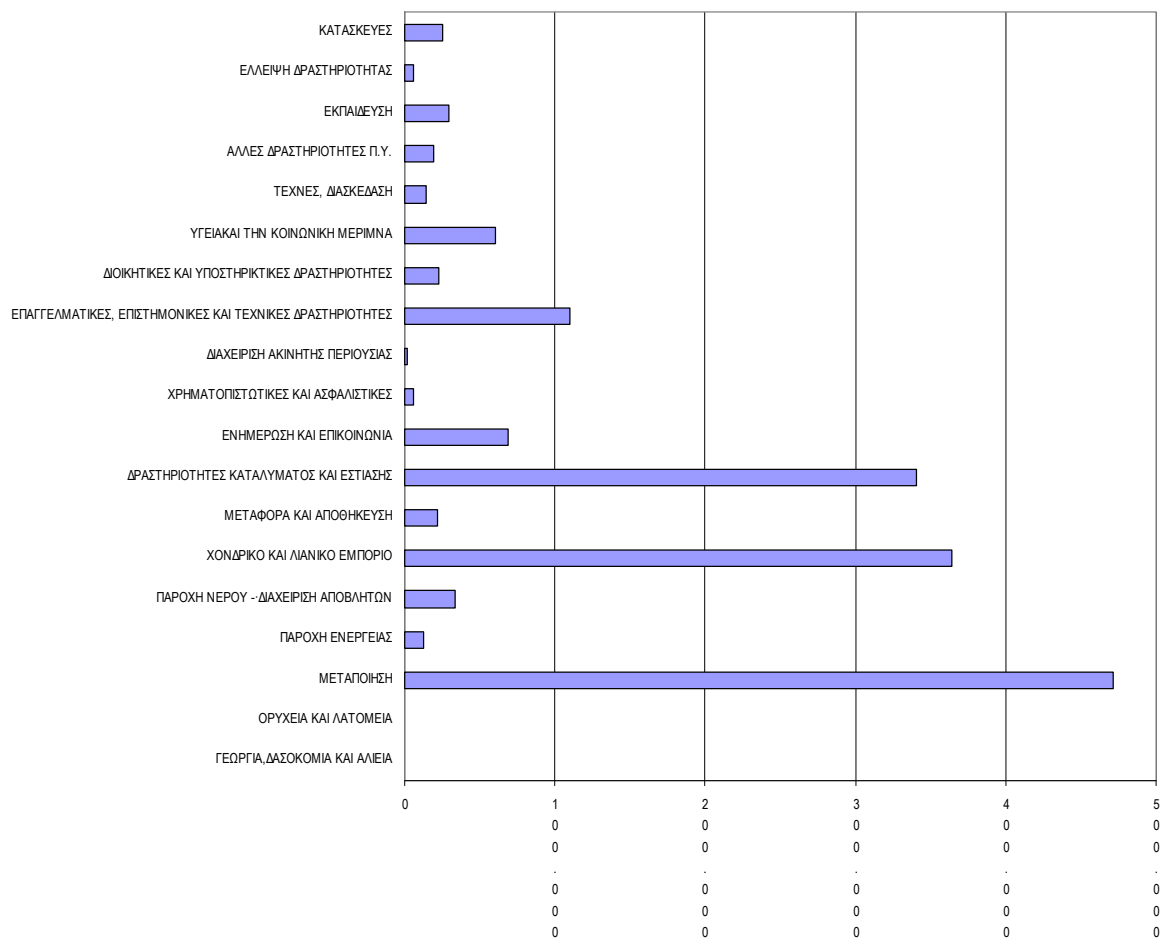
Ιδία επεξεργασία. Πηγή: IOBE

ΚΛΑΔΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ Ν. 3908, Ν. 3299

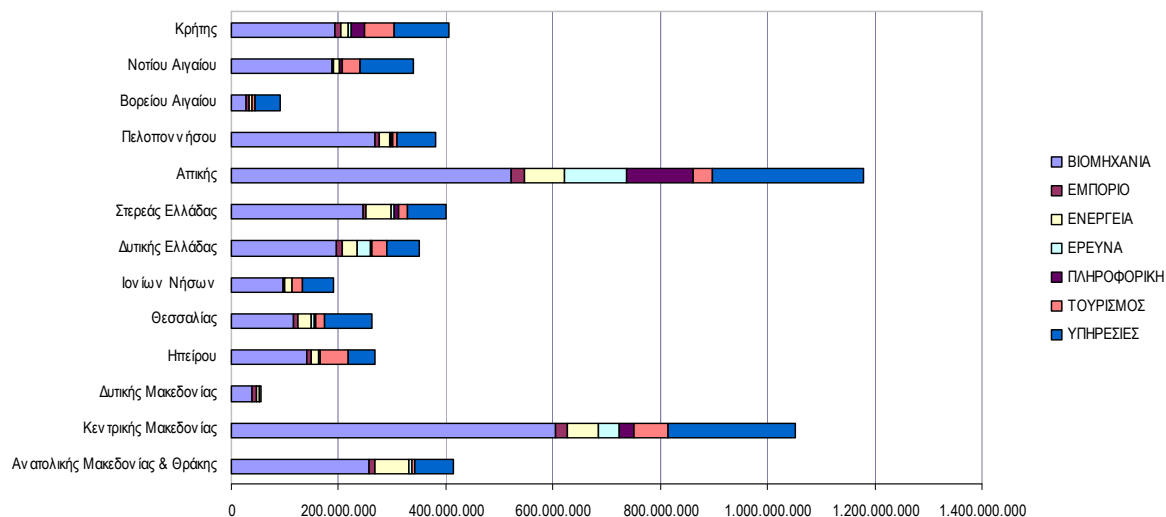
Επεξεργασία. Πηγή: ΥΠΟΙΑΝ

ΤΟΜΕΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΕΠΑΝ-II 2007-2013 (ΧΙΛ. €)

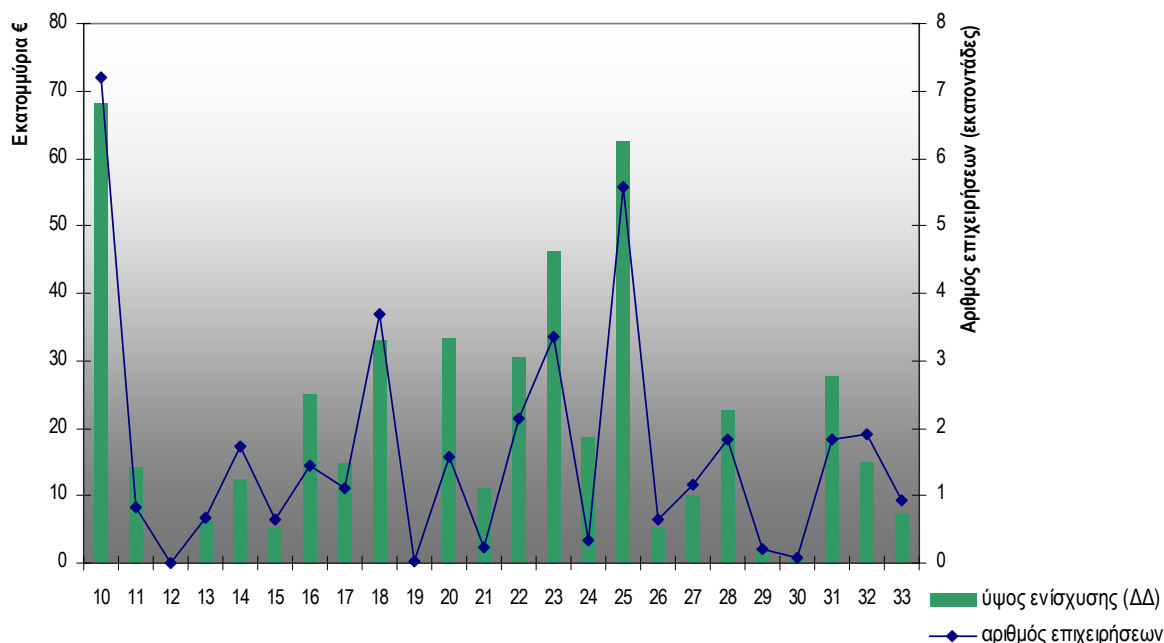

Πηγή: Tsaltakis/Tsipouri

ΤΟΜΕΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΕΠΑΝ-II 2007-2013 ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ (ΧΙΛ. €)

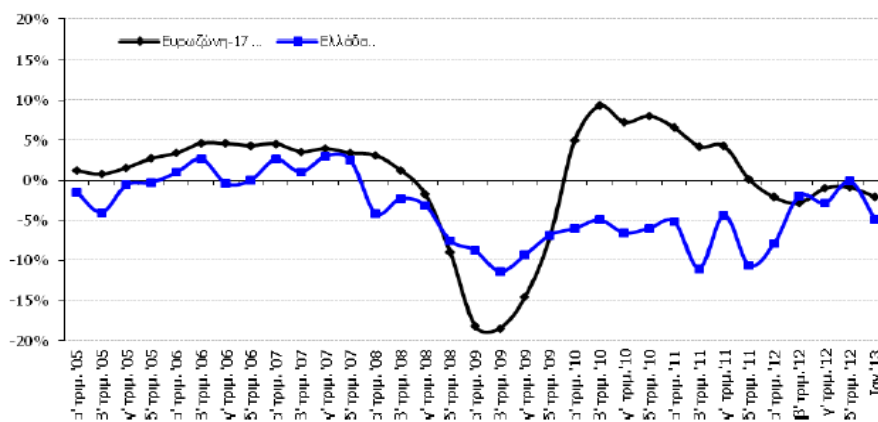
ΚΛΑΔΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΕΠΑΝ-Π 2007-2013 ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (ΧΙΛ. €)

Πηγή: Tsaltakis/Tsipouri

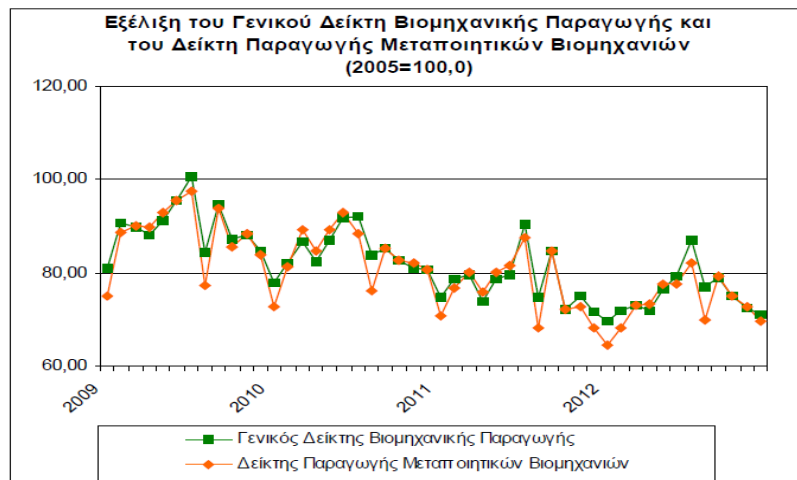
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΖΩΝΗ

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής στην Ελλάδα και την Ευρωζώνη-17 Π.Μ.(%) ως προς το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους (2005=100)

Πηγή: IOBE

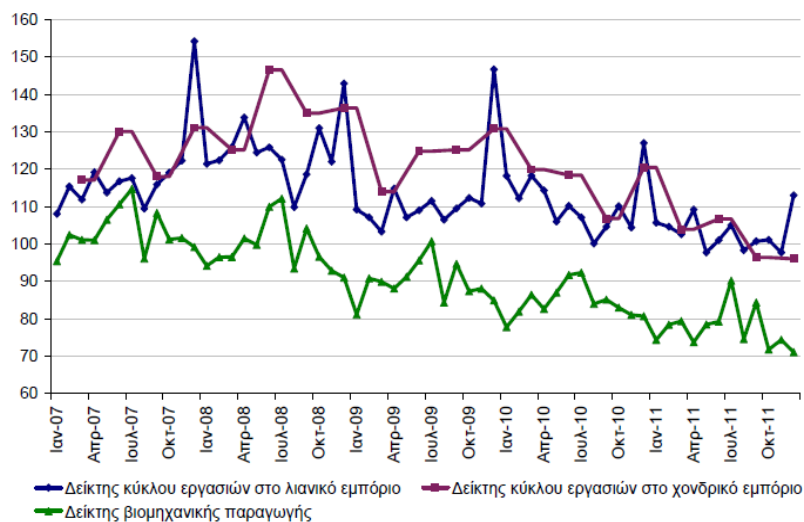
ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Διάγραμμα 1: Δείκτες βιομηχανικής παραγωγής και κύκλου εργασιών στο λιανικό και χονδρικό εμπόριο 2007 – 2011

Πηγή: IOBE

ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ (ΣΧΕΤΙΚΗ ΕΝΤΑΣΗ ΣΤΟ ΑΕΠ)

	ΑΕΠ της μεταποίησης ως προς μ.ο. χώρας				Μεταβολή 1995-2008
	1995	2001	2004	2008	
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	0,36	0,45	0,62	0,68	46,08%
ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	0,77	0,55	0,51	0,54	-46,46%
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	0,28	0,42	0,39	0,38	5,42%
ΑΡΤΑΣ	0,44	0,45	0,6	0,67	16,71%
ΑΧΑΙΑΣ	1,36	1,13	1,21	1,32	-25,33%
ΒΟΙΩΤΙΑΣ					-16,23%
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,29	0,3	0,41	0,5	33,62%
ΔΡΑΜΑΣ	0,85	0,78	0,74	0,85	-23,11%
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	0,21	0,19	0,28	0,25	-8,79%
ΕΒΡΟΥ	0,49	0,81	0,67	0,75	19,03%
ΕΥΒΟΙΑΣ	1,56	1,82	1,89	1,79	-11,85%
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	0,83	0,21	0,31	0,34	-68,51%
ΖΑΚΥΝΘΟΥ	0,9	0,11	0,19	0,19	-83,94%
ΗΛΕΙΑΣ	0,48	0,45	0,62	0,59	-4,87%
ΗΜΑΘΙΑΣ	1,51	1,27	1,2	1	-48,95%
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	0,43	0,41	0,5	0,48	-13,06%
ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΑΣ	0,75	0,16	0,27	0,3	-69,57%
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	1,37	1,37	1,21	1,22	-31,50%
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	0,49	0,74	0,64	0,72	12,99%
ΚΑΒΑΛΑΣ	1,08	1,08	1	1,01	-28,23%
ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	0,43	0,32	0,47	0,44	-20,28%
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	1,4	0,45	0,35	0,42	-76,63%
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,23	0,16	0,25	0,26	-13,14%
ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑΣ	0,2	0,26	0,38	0,37	39,54%
ΚΙΛΚΙΣ	1,15	2,14	2,44	2,65	77,82%
ΚΟΖΑΝΗΣ	0,55	0,27	0,35	0,35	-50,09%
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	2,03		2,47		13,74%
ΚΥΚΛΑΔΩΝ	0,52	0,31	0,26	0,3	-54,93%
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	0,26	0,26	0,38	0,41	24,50%
ΛΑΡΙΣΑΣ	1,22	0,86	0,9	0,98	-38,37%
ΛΑΣΙΘΙΟΥ	0,23	0,21	0,33	0,27	-12,44%
ΛΕΣΒΟΥ	0,32	0,22	0,36	0,41	-1,58%
ΛΕΥΚΑΔΑΣ	0,22	0,13	0,25	0,25	-14,17%
ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	1,61	1,77	2,06	2,35	12,61%
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	0,62	0,54	0,86	0,87	7,18%
ΞΑΝΘΗΣ	1,42	1,86	2	1,88	2,04%
ΠΕΛΛΑΣ	1,31	0,88	0,82	0,87	-49,12%
ΠΕΡΙΦ.ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ	0,85	0,92	0,95	0,91	-16,89%
ΠΙΕΡΙΑΣ	0,48	0,39	0,49	0,63	0,90%
ΠΡΕΒΕΖΑΣ	0,66	0,57	0,6	0,6	-29,27%
ΡΕΘΥΜΝΟΥ	0,19	0,45	0,41	0,44	82,09%
ΡΟΔΟΠΗΣ	0,58	0,95	1,12	1,09	44,09%
ΣΑΜΟΥ	0,47	0,24	0,35	0,3	-50,22%
ΣΕΡΡΩΝ	0,66	0,56	0,78	0,9	4,83%
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	0,34	0,67	0,82	0,93	111,49%
ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	1,19	1,27	1,26	1,26	-18,60%
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,36	0,23	0,35	0,64	34,39%
ΦΩΚΙΔΑΣ	0,27	0,26	0,33	0,34	-3,36%
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	0,32	0,47	0,52	0,54	30,57%
ΧΑΝΙΩΝ	0,48	0,28	0,4	0,41	-33,81%
ΧΙΟΥ	0,31	0,2	0,3	0,41	2,51%

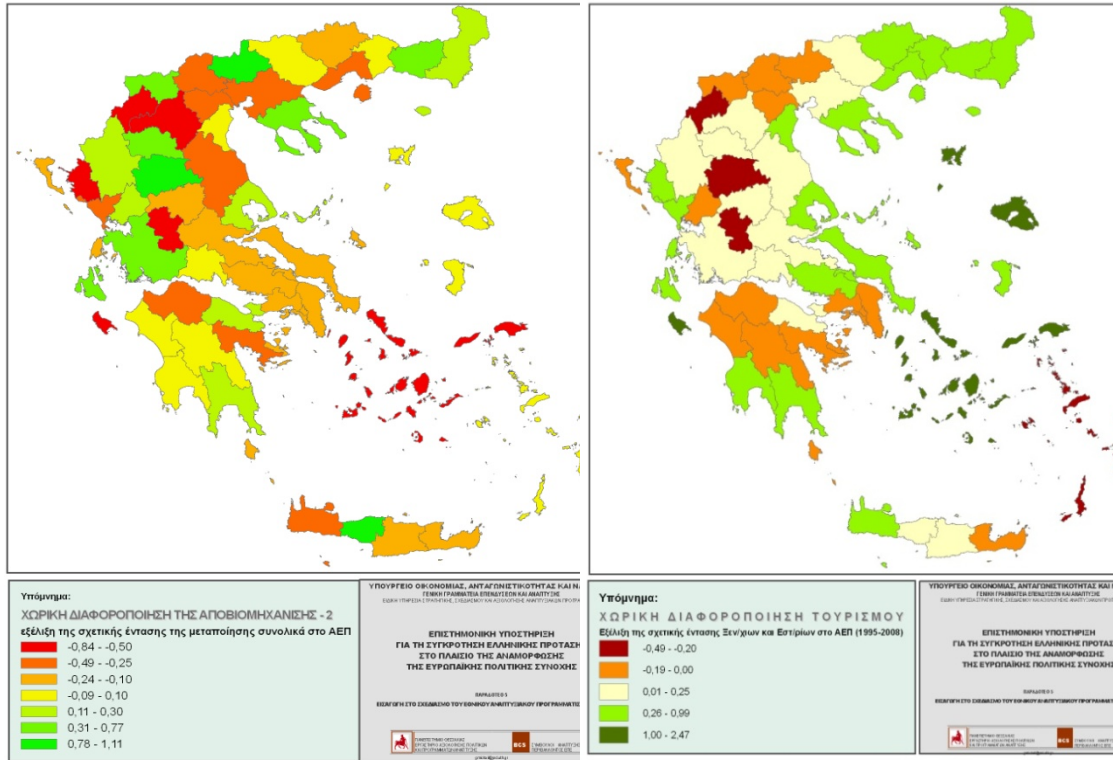
Ίδια επεξεργασία. Πηγή: Economics.gr

ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ (> 10 ΑΠΑΣΧ. ΑΝΑ ΜΟΝΑΔΑ)

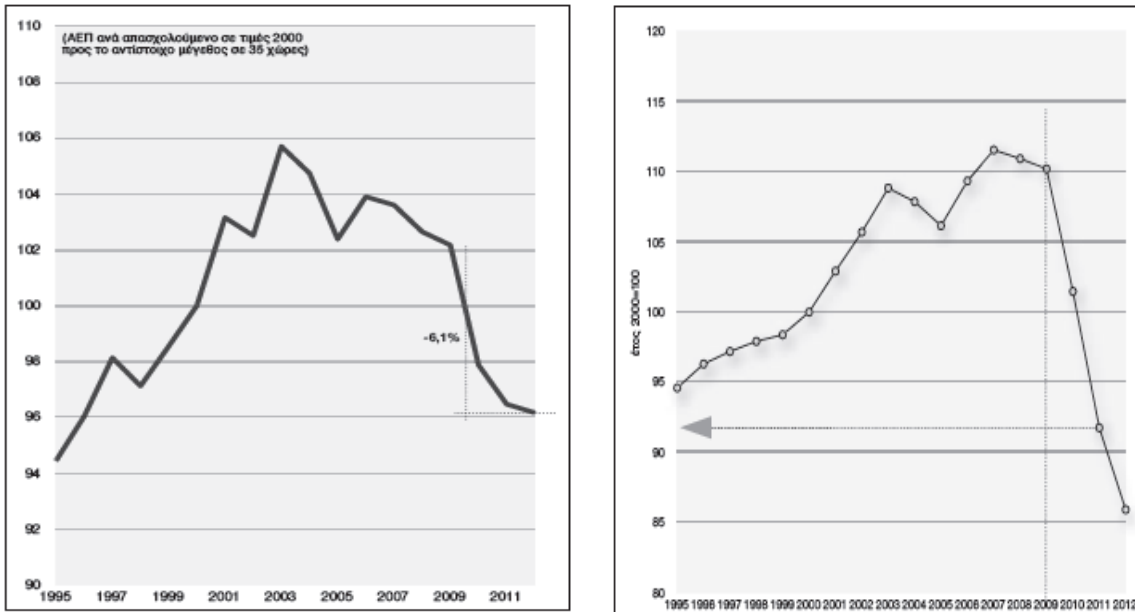
	Πλήθος μονάδων		Μεταβολή 1994-2006	
	1994	2006	%	Ως προς μ.ο. χώρας
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	42	35	-16,67%	0,43
ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	53	37	-30,19%	0,78
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	21	10	-52,38%	1,35
ΑΡΤΑΣ	9	7	-22,22%	0,57
ΑΧΑΪΑΣ	166	90	-45,78%	1,18
ΒΟΙΩΤΙΑΣ	147	158	7,48%	-0,19
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	7	4	-42,86%	1,11
ΔΡΑΜΑΣ	52	19	-63,46%	1,64
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	37	24	-35,14%	0,91
ΕΒΡΟΥ	48	19	-60,42%	1,56
ΕΥΒΟΙΑΣ	81	64	-20,99%	0,54
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	3	-	-100,00%	
ΖΑΚΥΝΘΟΥ	2	-	-100,00%	
ΗΛΕΙΑΣ	37	9	-75,68%	1,95
ΗΜΑΘΙΑΣ	74	48	-35,14%	0,91
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	89	84	-5,62%	0,14
ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	7	3	-57,14%	1,47
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	1066	613	-42,50%	1,1
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	46	29	-36,96%	0,95
ΚΑΒΑΛΑΣ	90	68	-24,44%	0,63
ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	31	10	-67,74%	1,75
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	39	20	-48,72%	1,26
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	12	4	-66,67%	1,72
ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑΣ	7	-	-100,00%	
ΚΙΛΚΙΣ	72	75	4,17%	-0,11
ΚΟΖΑΝΗΣ	27	18	-33,33%	0,86
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	67	44	-34,33%	0,89
ΚΥΚΛΑΔΩΝ	18	8	-55,56%	1,43
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	13	5	-61,54%	1,59
ΛΑΡΙΣΑΣ	154	86	-44,16%	1,14
ΛΑΣΙΘΙΟΥ	15	4	-73,33%	1,89
ΛΕΣΒΟΥ	23	13	-43,48%	1,12
ΛΕΥΚΑΔΑΣ	3	-	-100,00%	
ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	109	75	-31,19%	0,8
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	36	40	11,11%	-0,29
ΞΑΝΘΗΣ	56	44	-21,43%	0,55
ΠΕΛΛΑΣ	59	45	-23,73%	0,61
ΠΕΡΙΦ.ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ	2042	1527	-25,22%	0,65
ΠΙΕΡΙΑΣ	57	24	-57,89%	1,49
ΠΡΕΒΕΖΑΣ	13	9	-30,77%	0,79
ΡΕΘΥΜΝΟΥ	18	14	-22,22%	0,57
ΡΟΔΟΠΗΣ	36	31	-13,89%	0,36
ΣΑΜΟΥ	4	-	-100,00%	
ΣΕΡΡΩΝ	79	68	-13,92%	0,36
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	51	50	-1,96%	0,05
ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	73	56	-23,29%	0,6
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	11	-	-100,00%	
ΦΩΚΙΔΑΣ	13	-	-100,00%	
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	19	10	-47,37%	1,22
ΧΑΝΙΩΝ	30	26	-13,33%	0,34
ΧΙΟΥ	8	7	-12,50%	0,32

Ίδια επεξεργασία. Πηγή: Economics.gr

ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΕΞΕΛΙΞΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ 1995-2008

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ 35 ΠΡΟΗΓΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΕΓΧΩΡΙΑ ΖΗΤΗΣΗ

Πηγή: INE

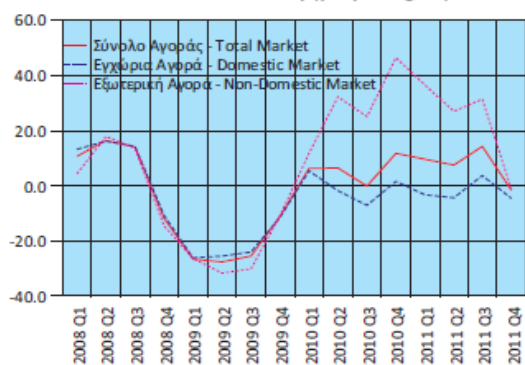
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΩ ΤΩΝ 50 ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ

Κλάδος	Επιχ.	Απασχ.	/ επιχ.	Κ.Ε. 2009	Κ.Ε. 2007	2009 / 07
Αγροτικά Προϊόντα	50	6.705	134	950.828.272	867.933.541	9,55%
Δέρμα – Γούνα	2	167	84	11.613.152	18.765.122	-38,11%
Διάφορα Προϊόντα	37	4.486	121	488.772.961	509.737.598	-4,11%
Είδη Διατροφής	246	43.954	179	7.396.023.889	7.051.211.048	4,89%
Εκδόσεις, Εκτυπώσεις, ...	40	4.866	122	560.713.980	570.637.586	-1,74%
Ελαστικό – Πλαστικά	60	7.191	120	1.165.509.362	1.259.609.756	-7,47%
Εμφιάλωση Υγραερίων	2	350	175	131.497.021	145.585.508	-9,68%
Ενδύματα - Εσώρουχα – ...	55	5.731	104	634.925.387	682.016.980	-6,90%
Επιπλα	32	3.799	119	320.965.975	330.872.646	-2,99%
Ηλεκτρικές Συσκευές – ...	16	2.389	149	460.911.896	541.031.070	-14,81%
Ηλεκτρολογικό - ...	35	7.131	204	1.451.788.532	1.742.075.213	-16,66%
Καπνός	5	1.269	254	220.834.509	149.530.942	47,68%
Κλωστοϋφαντουργικά ...	45	5.113	114	588.290.791	719.168.298	-18,20%
Λευκά Είδη - Είδη Υφασμα	3	303	101	17.001.618	24.119.422	-29,51%
Μεταλλικά Προϊόντα & ...	107	14.834	139	3.108.896.055	3.437.382.560	-9,56%
Μεταλλουργικά Προϊόντα	13	6.078	468	2.403.487.362	3.392.990.609	-29,16%
Μεταφορικά Μέσα –	35	8.851	253	995.915.373	1.077.603.031	-7,58%
Μηχανήματα	18	2.116	118	264.095.146	262.410.397	0,64%
Ξύλο - Φελλός & Προϊόντα	14	2.083	149	266.818.922	360.198.314	-25,92%
Ορυχεία - Μεταλλεία – ...	10	1.548	155	213.677.819	235.741.395	-9,36%
Ποτά	36	7.721	214	1.879.472.527	1.789.739.037	5,01%
Προϊόντα Καπνού	4	1.629	407	519.598.047	492.725.442	5,45%
Προϊόντα μη Μεταλλικών ..	78	11.897	153	2.435.854.681	2.789.774.217	-12,69%
Προϊόντα Πετρελαίου & ...	4	4.066	1.017	10.042.959.821	11.908.116.767	-15,66%
Υποδήματα - Δερμάτινα ...	5	630	126	65.701.302	61.182.697	7,39%
Φάρμακα - Καλλυντικά –	54	13.968	259	3.872.965.025	3.360.012.028	15,27%
Χαρτί & Προϊόντα	38	4.949	130	802.649.119	791.685.182	1,38%
Χημικά - Αέρια - Χρώματα ...	32	4.725	148	889.155.594	846.113.555	5,09%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	1.076	178.549	166	42.160.924.138	45.417.969.961	-7,17%
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	258	32.658	127	2.115.145.286	2.086.667.574	1,36%
ΣΥΝΟΛΟ	1.334	211.207	158	44.276.069.424	47.504.637.535	-6,80%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - Πετρελαίου	1.072	174.483	163	32.117.964.317	33.509.853.194	-4,15%

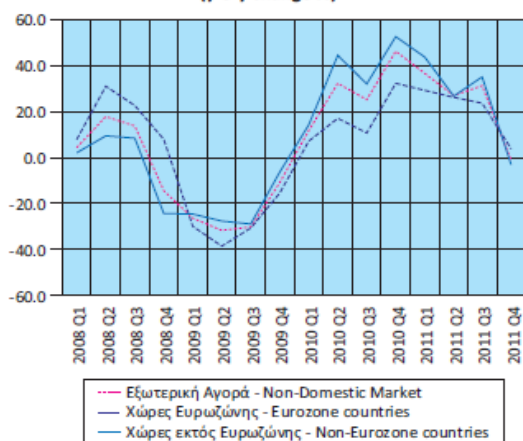
Ίδια επεξεργασία. Πηγή: ICAP

ΔΙΑΚΡΙΣΗ: ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Δείκτης Κύκλου Εργασιών στη Βιομηχανία (ετήσια μεταβολή %)
Turnover Index in Industry (y-o-y change %)

Δείκτης Κύκλου Εργασιών στη Βιομηχανία, Εξωτερική Αγορά
(ετήσια μεταβολή %)
Turnover Index in Industry for the Non-Domestic Market
(y-o-y change %)

Πηγή: Στέγη Ελληνικής Βιομηχανίας

ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ, ΜΕΓΕΘΟΣ ΚΑΙ ΚΕΡΔΟΦΟΡΙΑ

Κατανομή επιχειρήσεων κατά κλάδο και κατηγορία κερδοφορίας – Χρήση 2010

Κλάδος (Nace2)	Ζημιογόνες		Οριακά κερδοφόρες		Κερδοφόρες	
	Επιχ	Απασχ	Επιχ	Απασχ	Επιχ	Απασχ
A ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	54,5%	38,0%	14,7%	23,5%	30,8%	38,5%
B ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	53,0%	41,2%	10,1%	24,7%	36,9%	34,1%
Γ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	43,2%	41,8%	18,0%	18,2%	38,8%	40,0%
Δ ΠΑΡΟΧΗ ΗΛ. ΡΕΥΜΑΤΟΣ, Φ.Α., ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ	75,2%	8,8%	4,6%	0,3%	20,2%	90,9%
Ε ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ, ΕΠΕΞ. ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧ. ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	43,8%	4,2%	10,8%	4,7%	45,4%	91,1%
ΣΤ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	52,9%	34,1%	6,6%	21,2%	40,4%	44,7%
Z ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	41,3%	34,2%	19,4%	25,8%	39,2%	40,0%
H ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	45,3%	53,4%	15,9%	28,3%	38,8%	18,3%
Θ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	65,3%	68,7%	4,8%	5,9%	29,9%	25,4%
I ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	48,7%	42,2%	12,0%	8,3%	39,3%	49,5%
K ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤ.	53,1%	52,0%	5,6%	23,1%	41,3%	24,8%
Λ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	62,5%	53,7%	1,5%	2,4%	36,0%	43,8%
M ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤ.	41,0%	22,2%	9,0%	9,1%	49,9%	68,7%
N ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤ.	49,4%	22,9%	12,4%	15,8%	38,2%	61,3%
Ξ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚ. ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ, ΥΠΟΧΡ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	40,0%	100,0%	0,0%	0,0%	60,0%	0,0%
O ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	40,6%	29,8%	6,3%	7,7%	53,1%	62,6%
Π ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	36,2%	58,7%	3,8%	4,8%	59,9%	36,5%
P ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	70,4%	55,5%	4,2%	7,9%	25,4%	36,6%
Σ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	62,2%	63,5%	7,1%	10,9%	30,6%	25,6%
Σύνολο	49,7%	41,5%	12,0%	18,1%	38,3%	40,4%

ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΜΕΓΕΘΟΣ ΚΑΙ ΚΕΡΔΟΦΟΡΙΑ

Χρήση 2009

Τάξεις απασχόλησης	Ζημιογόνες		Οριακά κερδοφόρες*		Κερδοφόρες	
	Επιχ	Απασχ	Επιχ	Απασχ	Επιχ	Απασχ
Έως 9	52,5%	35,4%	2,9%	4,9%	44,6%	59,6%
10 έως 49	28,1%	27,5%	7,2%	7,7%	64,7%	64,9%
50 έως 99	30,7%	31,1%	8,0%	8,3%	61,3%	60,6%
100 έως 249	25,7%	25,7%	7,8%	7,7%	66,4%	66,6%
250 και άνω	35,2%	29,6%	5,4%	8,9%	59,4%	61,5%
Σύνολο	43,0%	29,0%	4,6%	8,2%	52,4%	62,8%

* Σημ: Οριακά κερδοφόρες είναι οι επιχειρήσεις που έχουν καθαρό περιθώριο κέρδους μικρότερο από το 25% του μέσου καθαρού περιθωρίου κέρδους των επιχειρήσεων του δείγματος (όλων – κερδοφόρων και ζημιογόνων) δηλαδή λιγότερο από 0,5%. Κερδοφόρες είναι αντίστοιχα οι επιχειρήσεις που έχουν καθαρό περιθώριο κέρδους μεγαλύτερο από 0,5%.

Χρήση 2009 με το κριτήριο του 2010 για τις οριακά κερδοφόρες

Τάξεις απασχόλησης	Ζημιογόνες		Οριακά κερδοφόρες*		Κερδοφόρες	
	Επιχ	Απασχ	Επιχ	Απασχ	Επιχ	Απασχ
Έως 9	50,0%	34,9%	10,2%	17,3%	39,7%	47,8%
10 έως 49	27,9%	27,3%	24,0%	24,8%	48,1%	47,9%
50 έως 99	30,5%	30,9%	24,4%	24,9%	45,1%	44,2%
100 έως 249	25,7%	25,7%	24,9%	24,3%	49,3%	50,0%
250 και άνω	34,7%	29,2%	20,5%	19,4%	44,8%	51,4%
Σύνολο	41,7%	28,8%	15,5%	21,7%	42,8%	49,5%

* Σημ: Οριακά κερδοφόρες είναι οι επιχειρήσεις που έχουν καθαρό περιθώριο κέρδους μικρότερο από το 25% του μέσου καθαρού περιθωρίου κέρδους των επιχειρήσεων του δείγματος που κατέγραψαν κέρδη, δηλαδή λιγότερο από 2% (ενώ με το προηγούμενο κριτήριο ήταν 0,5%). Κερδοφόρες είναι αντίστοιχα οι επιχειρήσεις που έχουν καθαρό περιθώριο κέρδους μεγαλύτερο από 2%.

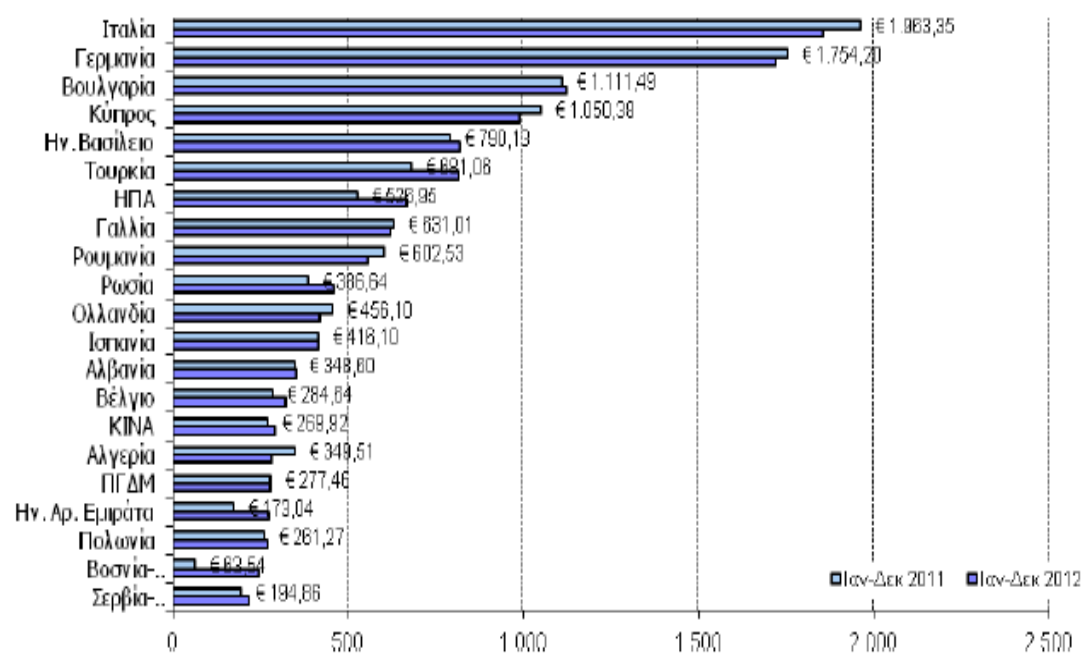
Χρήση 2010

Τάξεις απασχόλησης	Ζημιογόνες		Οριακά κερδοφόρες*		Κερδοφόρες	
	Επιχ	Απασχ	Επιχ	Απασχ	Επιχ	Απασχ
Έως 9	55,8%	43,4%	8,2%	14,2%	36,0%	42,4%
10 έως 49	38,3%	38,0%	18,7%	19,1%	43,0%	42,9%
50 έως 99	44,4%	44,8%	17,4%	17,3%	38,2%	37,9%
100 έως 249	38,1%	37,6%	20,7%	21,3%	41,2%	41,1%
250 και άνω	44,9%	43,2%	17,3%	17,5%	37,9%	39,3%
Σύνολο	49,7%	41,5%	12,0%	18,1%	38,3%	40,4%

Πηγή: Στέγη Ελληνικής Βιομηχανίας

ΚΥΡΙΕΣ ΧΩΡΕΣ-ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ ΕΞΑΓΩΓΩΝ, 2011-2012

Χώρες με το μεγαλύτερο μερίδιο στις εξαγωγές ελληνικών προϊόντων (σε δισεκ. €), κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2011 και 2012

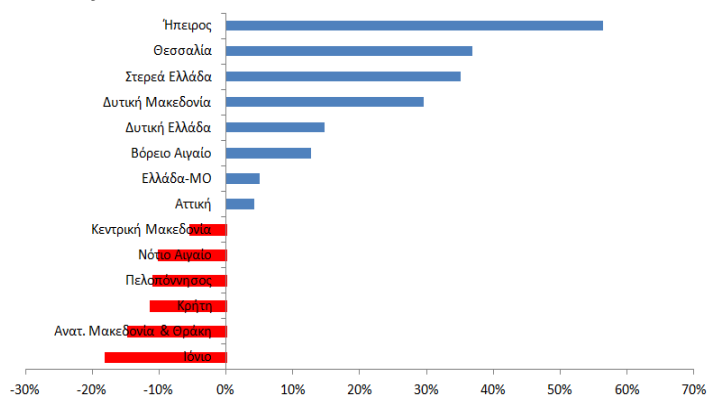

Πηγή: ΙΟΒΕ

ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, 2008-2012

Συνολική μεταβολή ελληνικών εξαγωγών

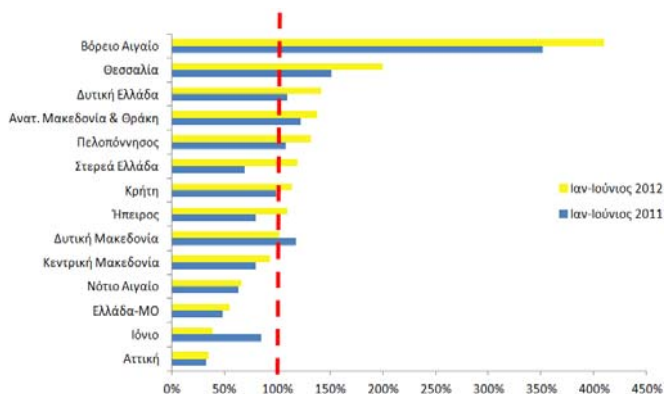
Διάστημα: Ιαν-Ιούνιος 2008 -12

- 7/13 περιφέρειες βρίσκονται πάνω από το αντίστοιχο επίπεδο εξαγωγών του Ιαν-Ιουνίου 2008
- Για τις περιφέρειες: Αττική, Στερεά Ελλάδα, Δυτική Ελλάδα και Δυτική Μακεδονία, η ανάκαμψη των εξαγωγών εμφανίστηκε από το 2011 και μετά
- Για την Κρήτη και το Ιόνιο, η πτώση των εξαγωγών κάτω από τα επίπεδα του 2008 εμφανίστηκε το 2012
- Οι εξαγωγές της Ηπείρου διαγράφουν ανοδική πορεία στο σύνολο της πενταετίας Ιαν-Ιουνίου 2008-12

Δείκτης επικάλυψης (εξαγωγές/ εισαγωγές)

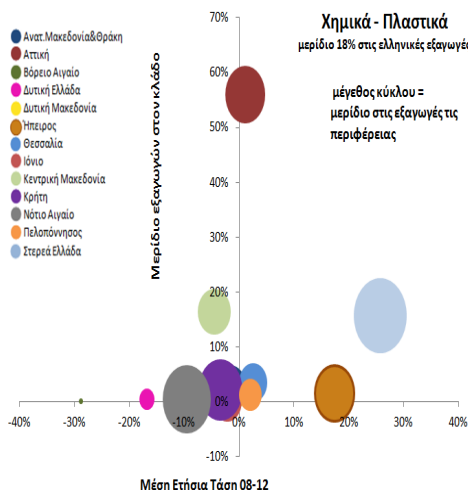
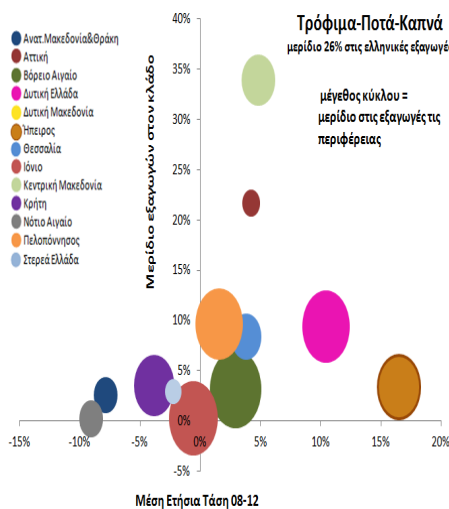
Διάστημα: Ιαν-Ιούνιος 2011 -12

- Δείκτης επικάλυψης = καθρέπτης του εμπορικού ισοζυγίου
- 9/13 περιφέρειες το α' ήμισιο 2012 έχουν πλεονασματικό εμπορικό ισοζύγιο (δείκτης επικάλυψης > 100%). Οι 3 από τις 9 περιφέρειες (Στερεά Ελλάδα, Κρήτη, Ήπειρος), μέχρι και το 2011 είχαν ελλειμματικό εμπορικό ισοζύγιο. Παρόλα αυτά ο Εθνικός Μέσος Όρος παραμένει χαμηλά στο 55%, εξαιτίας κατά κύριο λόγο της Αττικής (35%)

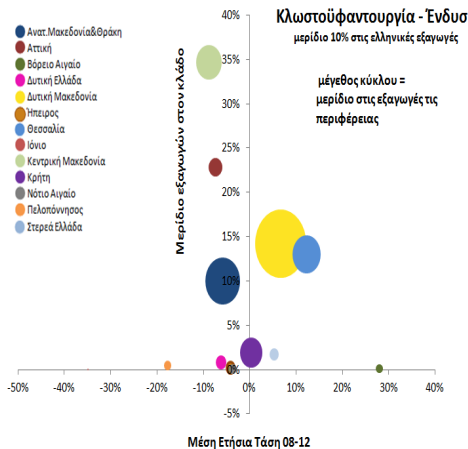
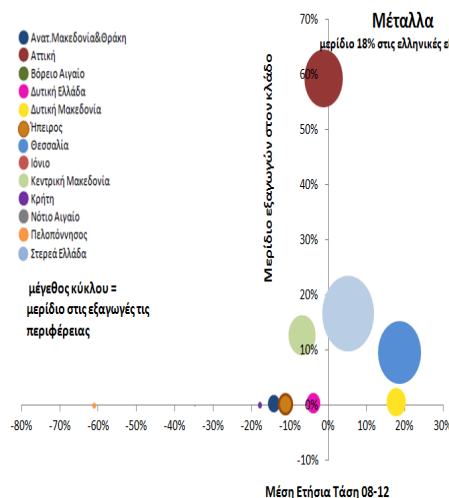
Πηγή: ΣΕΒΕ

ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

- Για τις 6/13 περιφέρειες, πάνω από το 50% των εξαγωγών τους προέρχεται από τα τρόφιμα-ποτά
- Κεντρική Μακεδονία: Καθοριστικός ρόλος στις εξαγωγές των τροφίμων-ποτών-καπνών, με μερίδι στο α' 6μηνο 2012. Το 41% των εξαγωγών της περιφέρειας πραγματοποιείται από τον κλάδο. Βασ προϊόντα: παρλινα λαχανικά&φρούτα, νωποί καρποί&φρούτα, Βασικοί νομοί: Θεσσαλονίκη
- Δυτική Ελλάδα, Ηπειρος: μεγάλη δυναμική στις εξαγωγές του κλάδου. Βασικά προϊόντα: λίπη&έλ νωποί καρποί&φρούτα, ψάρια&λιγθιηρά, γαλακτοκομικά, Βασικοί νομοί: Αχαΐα, Ιωάννια-Πρέβεζα
- Πτωτική τάση για τις 6/13 περιφέρειες στην πενταετία, χωρίς σημαντική επίδραση στις εξαγωγές τ κλάδου, λόγω μικρής συνεισφοράς τους.

- Για τις 8/13 περιφέρειες σημειώνεται κάμψη στην πενταετία 2008-2012
- 56% των εξαγωγών χημικών – πλαστικών προέρχονται από την Αττική
- Στερεά Ελλάδα: το ανερχόμενο «αστέρι» στην εξαγωγική δραστηριότητα του κλάδου. Απ' το : στο α' 6μηνο 2012, συνεισφορά της περιφέρειας στις εξαγωγές του κλάδου αυξήθηκε από 7% ι Σήμερα το 1/3 των εξαγωγών της περιφέρειας είναι χημικά – πλαστικά. Βασικά προϊόντα: πλκ Βασικοί νομοί: Βοιωτία
- Ηπειρος: μεγάλη δυναμική στις εξαγωγές του κλάδου. Στην πενταετία 2008-12 διπλασίασε π της. Ωστόσο, η συνεισφορά της στο σύνολο παραμένει μικρή (3% το α' 6μηνο 2012)
- Ο κλάδος αποδεικνύεται σημαντικός για τη εξαγωγική επίδοση της Στερεάς Ελλάδας (36% σ της περιφέρειας), την Κρήτη (25%), την Αττική (21%), την Ηπειρο (20%), την Κεντρική Μακεδο

- Μαζί με τα χημικά – πλαστικά, τα μέταλλα είναι ο 2^{ος} σημαντικότερος ελληνικός εξαγωγικός 2012 (μερίδιο 18%)
- Οι εξαγωγές μετάλλων δέχτηκαν ισχυρό πλήγμα στην αρχή της κρίσης (α' 6μηνο 2009) ι 2010 ξεκίνησε η σταδιακή ανάκαμψη των εξαγωγών του κλάδου
- Μικρή διασπορά στην εξαγωγική δραστηριότητα του κλάδου σε επίπεδο περιφερειών. Το 9 εξαγωγών πραγματοποιείται από 3 περιφέρειες (Αττική – 59%, Στερεά Ελλάδα – 17%, Κεντ Μακεδονία – 13%)
- Θεσσαλία: Από το 2008 μέχρι το α' 6μηνο 2012 διπλασίασε τη συνεισφορά στις εξαγωγές ι 5% σε 10%). Βασικά προϊόντα: χυτοσίδηρος, σίδηρος, χάλυβας Βασικοί νομοί: Μαγνησία, Ά

- Οι εξαγωγές κλωστοϋφαντουργίας – ένδυσης εξακολουθούν την φθίνουσα πορεία τους καθ πενταετία 2008-2012. Το μερίδιο του κλάδου στις συνολικές ελληνικές εξαγωγές από 12% το μιώνεται σε 10% το 2012. Οι εξαγωγές του κλάδου το 2012 βρίσκονται στα επίπεδα του α' 6 μειωμένες κατά 16% συγκριτικά με το διάστημα της αρχής της κρίσης (α' 6μηνο 2008)
- Η πλειοψηφία των εξαγωγών του κλάδου προέρχονται από την Κεντρική Μακεδονία (35% γ 2012) και από την Αττική (23%). Ωστόσο, στο σύνολό της η Βόρεια Ελλάδα συνεισφέρει στο εξαγωγών του κλάδου
- Δυτική Μακεδονία: 65% των εξαγωγών της περιφέρειας προέρχονται από τα γουνοδέματα
- Θεσσαλία: ανερχόμενη δύναμη στον κλάδο. Οι εξαγωγές της περιφέρειας έχουν διπλασιασ 2008 στο 2012, όπως και η συνεισφορά της στις εξαγωγές του κλάδου. Το αντίθετο παρατρ Κεντρική Μακεδονία και την Αττική

Πηγή: ΣΕΒΕ

ΚΛΑΔΟΙ / ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΜΕ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΗ ΑΥΞΗΣΗ / ΜΕΙΩΣΗ

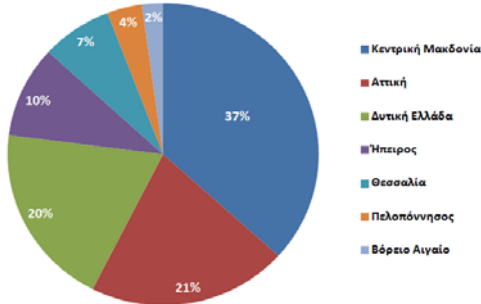
Ποιοι κλάδοι σημείωσαν **αύξηση**;

Από ποιες περιφέρειες προήλθε η αύξηση;

Διάστημα: Ιαν-Ιούνιος 2008 -12

Τρόφιμα - Ποτά - Καπνά (μερίδιο 26% στις ελλην. εξαγωγές)
 Συνολική αύξηση εξαγωγών 6μηνου 2008-12: **16%**
 Η αύξηση κατά **16%** προέρχεται από τις περιφέρειες:

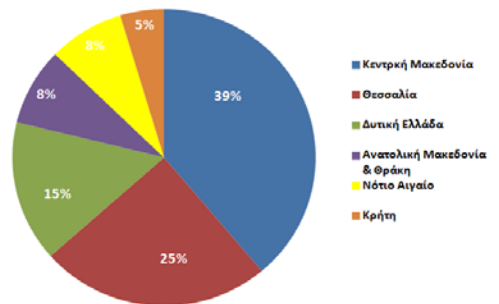
Ποιοι κλάδοι σημείωσαν **αύξηση**;

Από ποιες περιφέρειες προήλθε η αύξηση;

Διάστημα: Ιαν-Ιούνιος 2008 -12

Μη Μεταλλικά Ορυκτά (μερίδιο 4% στις ελλην. εξαγωγές)
 Συνολική αύξηση εξαγωγών 6μηνου 2008-12: **1%**
 Η αύξηση κατά **1%** προέρχεται από τις περιφέρειες:

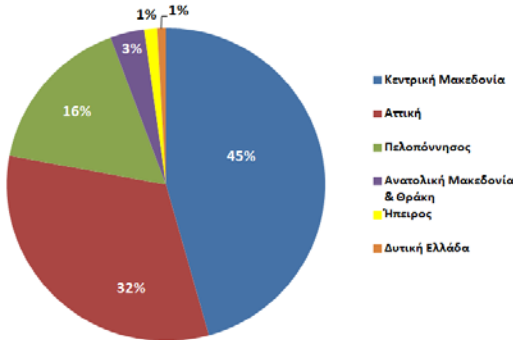
Ποιοι κλάδοι σημείωσαν **μείωση**;

Από ποιες περιφέρειες προήλθε η μείωση;

Διάστημα: Ιαν-Ιούνιος 2008 -12

Μέταλλα (μερίδιο 18% στις ελλην. εξαγωγές)
 Συνολική **μείωση** εξαγωγών 6μηνου 2008-12: **1%**
 Η **μείωση** κατά **1%** προέρχεται από τις περιφέρειες:

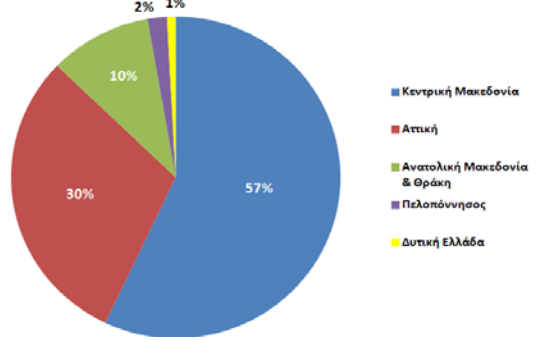
Ποιοι κλάδοι σημείωσαν **μείωση**;

Από ποιες περιφέρειες προήλθε η μείωση;

Διάστημα: Ιαν-Ιούνιος 2008 -12

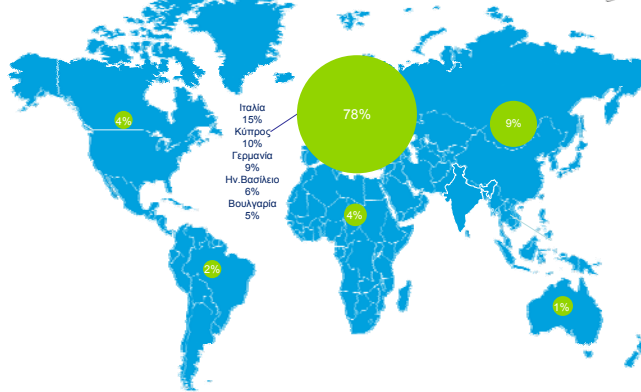

Κλωστοϋφαντουργία & Ένδυση (μερίδιο 10% στις ελλην. εξαγωγές)
 Συνολική **μείωση** εξαγωγών 6μηνου 2008-12: **16%**
 Η **μείωση** κατά **16%** προέρχεται από τις περιφέρειες:

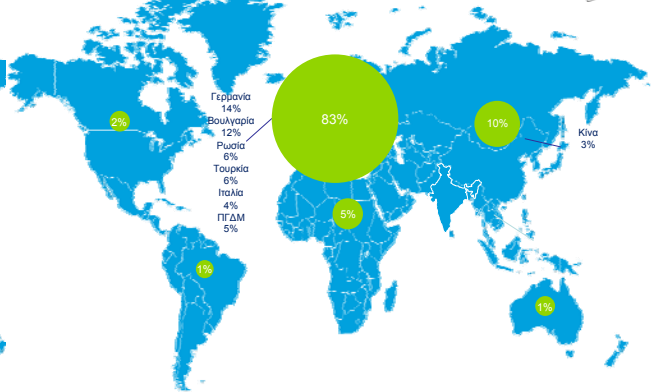

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΚΑΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

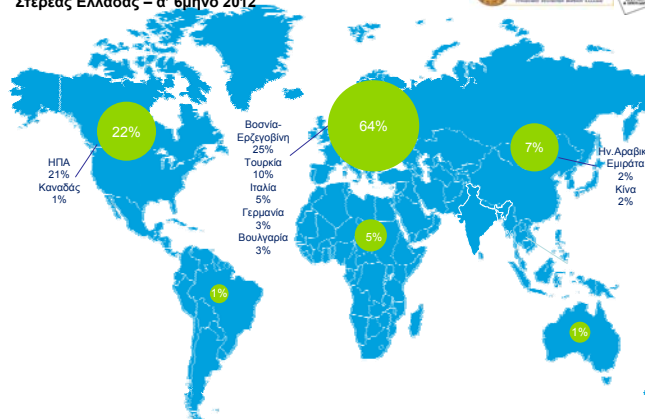
Εξαγωγικοί προορισμοί περιφέρειας Αττικής – α' 6μηνου 2012

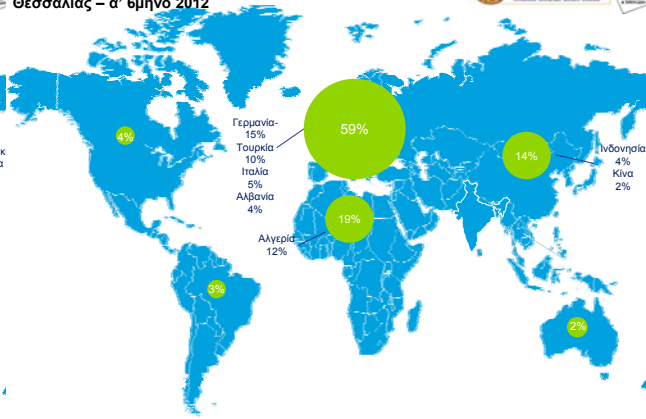
Εξαγωγικοί προορισμοί περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας – α' 6μηνου 2012

Εξαγωγικοί προορισμοί περιφέρειας
Στερεάς Ελλάδας – α' 6μηνο 2012

Εξαγωγικοί προορισμοί περιφέρειας
Θεσσαλίας – α' 6μηνο 2012

Πηγή: ΣΕΒΕ